52

ANUL XXVIII (1281)
27 DECEMBRIE 1979

Flacăra

Săptămînal editat de
Frontul
Unității
Socialiste

Înarmați cu hotărîrile marelui forum al comuniștilor, CONGRESUL XII AL P.C.R., cu zestrea noastră de conștiință păşim în 1980, an de răscruce al prezentului, al devenirii țării

An și **bilanț** — iată două noțiuni care la noi se suprapun.

Anul 1979 e, cu adevărat, din acest punct de vedere, un moment de sinteză istorică. El reprezintă — spun documentele vieții noastre, spune, de fapt, viața însăși, desfășurarea multicoloră, densă, bogată în evenimente majore, a secvențelor celor 365 de zile și nopți — un an de vîrf dintr-o etapă de vîrf. O etapă care înseamnă culmea cea mai înaltă de muncă din panorama construcției României socialiste, avînd ca focar de idee și faptă Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român. O etapă cînd, ca un corolar al giganticului efort constructiv declanșat de Congresul al XI-lea, de Programul partidului, s-au repurtat cele mai mari succese în toate planurile economiei, ale civilizației, ale culturii, punînd în relief, mai mult ca oricînd, virtuțile noastre, capacitățile noastre, resursele creatoare cu care re-am angajat în dialogul cu lumea și timpul, ideea românească despre socialism, despre dezvoltare, despre progres, despre bunăstare, despre democrație, despre libertate și demnitate, despre independență și despre pace. O etapă în care, asumîndu-ne cele mai grele, mai temerare sarcini, într-un cincinal al emancipării pe toate planurile, al revoluției tehnico-științifice în accelerată desfășurare, pentru sincronizare cu civilizația contemporană, am făcut investiții echivalente ca greutate (inteligență, forță de muncă și de creație, rezerve economice, eforturi materiale, tehnice, financiare) cu coloșii lumii de azi, dacă punem în balanță potențialele absolute angajate în această cursă. O etapă în care, mai mult ca oricînd, am izbîndit în tot ceea ce ne-am propus să facem, vădindu-se, mai pregnant ca oricînd, realismul planurilor partidului, clarviziunea și rodnicia orientărilor sale, marea putere mobilizatoare a acestor planuri, capacitatea lor de a-și racorda, plenar și ardent,

(Continuare în pagina 2)

ILIE PURCARU ■

Iarna și sărbătorile ei, cu părinți și fii, bunici și nepoți, cu zile de împliniri și bucurii.

Fotografii de SORIN POSTOLACHE ■

Vedeți, grîul are o răsărire frumoasă și asta ne bucură (pag. 4)

Milioane adunate din păduri (pag. 7)

În tehnică, în ciuda proverbului, ce e scump e scump și ce e ieftin, e ieftin (pag. 8)

Inventatori din tată-n fiu (pag. 9)

Șiria e pe mîini bune. Pe mîinile șirienilor (pag. 10)

Mirage — „utile cum dulci" (pag. 12)

Flacăra-supliment de Anul nou (pag. 14—19)

Un caz de conștiință (pag. 23)

Veronica Micle în legendă (pag. 26)

Țiriac, acasă (pag. 28)

ȚĂRII ȘI CELUI MAI BUN FIU AL EI

La mulți ani cu sănătate,
Să vă dea viața tot ce doriți,
Zile senine, în libertate,
La mulți ani, să trăiți!

S-aveți în suflet numai lumină,
Ca în lumină toți să trăim,
Pentru lumină și libertate,
Noi, astăzi, vă mulțumim!

Vă mulțumim pentru dreptate,
Și pentru grija ce-o dovediți
Întru a țării prosperitate,
La mulți ani, să trăiți!

Grijile țării sînt viața voastră,
Grijă de fiii țării aveți,
Vă sînt oșteni toți compatrioții,
Liberi și îndrăzneți.

„La mulți ani!" veniți să-i spunem
Patriei noastre, contemporani,
Și omul nostru de omenie
Trăiască, la mulți ani!

Să fie rodnic anul ce vine,
Să fie pace dreaptă sub cer,
Cum cîntă azi la ferestrele țării
Florile dalbe și leru-i ler!

În Frontul Unității Socialiste cunoaștem și înfăptuim mai bine hotărîrile Congresului al XII-lea

Gînduri de țărani într-o zi de decembrie

Am făcut popas la Tîrzii, sat din comuna Oltenești de Vaslui, vreo 1 200 de suflete, așezat pe nărăvașe coaste, pe șoseaua Crasna-Huși. Și vom explica mai încolo de ce le zicem **nărăvașe** acestor pămînturi, termen blînd în comparație cu necazurile ce le aduc oamenilor de aici. Sol sărac mai tot, pe care țăranii din Tîrzii, dacă nu l-au „îmbogățit" cu totul, n-au reușit să-i stăvilească integral alunecarea aci mai înceată, aci violentă, îl storc cum pot mai bine „de ce unt mai are". Și untul pămîntului nu seacă, se vede, cînd știi să-l sporești. Tîrzienii n-au decît 910 hectare de arabil, din care, rețineți, mai bine de 200 au fost smulse din ghearele degradării ori chiar ale eroziunii totale. Ei au găsit o primă și deșteaptă soluție : podgoriile. Iată ultima dovadă, măsurată în milioane : în 1979 au obținut mai mulți struguri decît întreg consiliul intercooperatist din care fac parte !

Așadar, eram acolo, într-o după-amiază de decembrie. În drumul nostru către sediul unității agricole am întîlnit grupuri-grupuri, de bărbați și femei, tineri și mai puțin tineri, îndreptîndu-se agale, cum pășesc țăranii de cînd se știu, către aceeași țintă. Mergeau la adunarea de constituire a organizației proprii a Frontului Unității Socialiste. În sala de ședințe — cîndva, salon de petreceri al unui mare latifundiar — țăranii au pus temei organizației celor „fără de partid", sfat pentru rosturi viitoare. Munca din cîmp e terminată, porumbul a fost dus la locul lui, s-a făcut destul, 500 kilograme de boabe la hectar peste plan, tractoriștii brăzdau ultimele zece hectare chiar în acea zi.

La prima întîlnire aveau cereri depuse o sută și ceva de oameni. Erau acolo Constantin Sîrbu, Toma Prună, Ștefan Istrate, Petru Moraru, Ion Trifan — țărani gospodari trecuți bine de 60 de ani, unii pensionari, comuniști în suflet (pensionari sînt numai în scripte), erau acolo și Petre Crăciun, brutarul ținut la mare cinste pentru piinea cea cu miez pufos și coajă groasă, și Melania Tărăgan, care peste un an, doi va ieși la pensie din cooperativa sătească. În această obștească adunare, țăranii din Tîrzii, ca toți țăranii cu iubire de pămînt, nu puteau vorbi, întîi și-ntîi, decît tot despre pămînt și vite, și vii, și despre vreme, despre vremea semănatului, aratului, culesului, pe care ei o „speculează" în folosul lor. Chiar și tînărul profesor Constantin Rotaru, de loc din Rimnicu-Sărat, adoptat de sat nu pentru că s-a căsătorit cu o învățătoare din Tîrzii (poate și de asta), ci pentru că a înțeles dintru început că trebuie să dăscălească cu seriozitate copiii țăranilor, să stea de vorbă cu oamenii ca un fiu al așezării, chiar și el, deci, n-a ocolit subiectul pămînt. Și inginerii, abia ieșiți din facultate, Mihăilă Văleanu și Brîndușa Ungureanu, deși din alte județe, au fost cu inima și vorba tot la problemele vitale ale satului. „Problema numărul unu, zicea Gheorghe Sărbușcă, este să modernizăm întreaga vie, pentru că de acolo ne vin veniturile grase". „Chiar dacă, deocamdată, nu avem pămînt potrivit pentru legume, să punem și noi cîteva hectare, că sînt bănoase", opina altcineva. „Uite, organizația de acum este ocazie nimerită de a ne întîlni și noi, nemembri de partid, să ne sfătuim, glăsuia moș Toma Prună ; să nu ne pierdem vremea cu vorbe de clacă, ci să hotărîm deschis și repede cum dregem o treabă, cum o pornim pe alta". „Adică, nu putem să mai luăm încă o dată premiul II pe țară, ca acum cîțiva ani ?, se întreba un participant la acest plen, referindu-se, cumva nemulțumit, la producția de struguri ; știe oricine că veniturile noastre de bază din podgorie se obțin". Am aflat apoi că din 8,5 milioane lei, totalul veniturilor bănești din acest an, 6 milioane din struguri s-au obținut. De pe pămînturi podzolice, spălate și adînc ridate de ploi, cum erau multe aici, de unde nu se scoteau decît 500 de kilograme de știuleți; de pe așa-zise pășuni, de pe care azi se livrează statului sute și mii de vagoane de Fetească, Ottonel, Riesling. „Să trecem în planul de muncă al organizației, executarea unor lucrări de îmbunătățiri funciare, pe care să le realizăm în iarna asta, își spunea părerea Dumitru Mihalache; să mai alinăm rănile vechi ale alunecărilor". Și pentru că tot ne-am referit la acest fenomen, e bine să se știe că numai în 1973 au fost distruse 80 de gospodării. Dar oamenii și-au făcut case noi, „nouăzeci și nouă la sută virgulă nouăzeci și nouă din casele tîrzienilor, cum glumea o cooperatoare, sînt noi". „Trebuie utilaje speciale, însă și cu plantări, cu uneltele tradiționale, cu mijloacele noastre mecanice putem acoperi multe plăgi ale pămîntului", ne relata Petru Mihalache, președintele cooperativei agricole, prezent și el la adunare, nu se putea altfel, om care conduce rosturile unității de 20 de ani.

Dacă valoarea normei este acum de peste 42 lei (la zootehnie, mai mult), dacă s-au construit, într-un an, două grajduri moderne în valoare de 3,5 milioane lei, un magazin cu etaj, o școală nouă, dacă cooperativa agricolă are în palmaresul ei Ordinul Muncii clasa I, de la pămînt... li se trage țăranilor din Tîrzii. Pentru că e tratat „omenește", pămîntul fiind o ființă mută, pentru că e muncit gospodărește, fără istov.

VASILE IANCU ■

Oameni ce știu să dea lecții pămîntului

Deseștiul este o așezare maramureșeană prelinsă pe un deal din fața Muntelui Gutîi, cu pămînt mai sărac, capricios pentru marile culturi, căruia oamenii trebuie să îi smulgă rodul, că după cum îmi spunea Pătru Fonta din Hărnicești : „Cu pămîntul nu te joci. El atît te ascultă pînă îi dai ce-i trebuie. Cînd l-ai scăpat din mînă, nici scaiul nu crește pe el".

Ne aflam în Deseși, printre oamenii care au optat pentru o nouă ipostază a statutului lor, oameni care își știu rostul existenței din veacuri, iar acum constituindu-se în organizație proprie a F.U.S. vor putea pune umăr lîngă umăr, gînd lîngă gînd pentru propășirea acestei localități.

În planul de măsuri al conferinței comunale a F.U.S. sînt trecute cifre și angajamente care, după cum ne spunea Gheorghe Pop, președintele Consiliului comunal al F.U.S., „ele au fost propuse de oameni după ce le-au cumpănit bine și și-au măsurat posibilitățile înainte de a le spune". După cum spuneam, aici pămîntul nu e darnic, dar în anul care vine cîntarele Deseștiului vor trebui să arate 2 mii kg porumb la ha, 19 mii kg cartofi la ha, 1 300 kg ovăz la ha. Avînd încă proaspete în memorie cuvintele tovarășului Nicolae Ceausescu rostite la ultima vizită în Maramureș, ca acest ținut să devină un mare crescător de animale și o livadă a țării, pentru anul viitor deseștenii și-au propus să crească o mie capete bovine în plus, cu 3 mii capete ovine peste numărul din acest an. Discutînd cu mai mulți membri ai organizației F.U.S., am aflat că de cîțiva ani aici este o orînduială locală care pur și simplu îi împiedică pe crescătorii de animale să-și sporească număr deoarece hotarul satului este înch Adică primăvara și toamna, animalele pot ieși la pășune decît în lotul person dacă îl ai pe aproape, dacă nu, vitele st în grajd. Acum, prin constituirea orga zației proprii a F.U.S., unde problem comunei vor putea fi discutate cu parti pare largă, și această piedică va putea înlăturată. Tot în cadrul conferinței c munale a organizației F.U.S., gospoda au propus să mărească cantitățile carne și lapte livrate la fondul centraliz al statului. Dacă în acest an au livrat 2 tone de carne, la anul care vine se ajunge în jur de 300 tone de carne, iar lapte la 8 mii hl, față de 5 800 hl în an 1979.

Vasile Malina, președintele Comitetul comunal al F.U.S., un om harnic print cei harnici, ne-a propus o imagine a c munei pentru anul viitor. Ne-am z timpul de împlinire e aproape și ne vo putea convinge cu ochii noștri. Dar vedem imaginea propusă. Pe lîngă case care se ridică în legea părintească a M ramureșului, dar și după legea sistemat zării care urcă pînă la 250 de case în u timul timp construite, în anul care vo trece se va da în folosință un bloc cu apartamente cu spații comerciale la pa ter, un oficiu poștal la Deseși, cămi cultural și o bază sportivă la Hărnicești Aducțiunea de apă potabilă în casele g os podarilor în satele Mara și Hărnicești (D seștiul are din acest an) precum construirea de poduri și podețe pes te riul Mara, pentru care în acest zile oamenii au adus material (100 m tuburi de beton) sînt fapte din car reiese limpede că gospodarii nu stau p gînduri. Ceea ce au hotărît în cadrul or ganizației proprii, începe să se împli nească. Tot de la anul viitor oamenii s-a gîndit să înceapă construirea la Deseși unei fabrici de prelucrare a laptelui, ființ primul sîmbure de industrie pe acest me leag.

Alți gospodari din comună deveniț membri ai organizației proprii, cărora l sträluceşte încă cerneala din semnătură s-au arătat deosebit de interesați de tre burile obștii. Tănase Vișovan din Hărni cești, Ion Pop de la numărul de casă 19 și Vasile Pop de la numărul de casă 16 din Deseși, Vasile Costin și Gheorghe Costin ori Maria Bohotici și Ioana Tupiță din satul Mara ne-au invitat peste cîteva luni (ei au zis la primăvară) și atunci să scriem despre faptele lor.

Ne-am încredințat de răspunderea lor că semnătura, așa cum e, mai tremurîndă cînd o faci cu cerneală, este un angajament din inimă dat țării. Ei semnează de altfel cu faptele.

GHEORGHE PÂRJA ■

Înarmați cu hotărîrile marelui forum al comuniștilor, CONGRESUL XII AL P.C.R.

(Urmare din pag. 1)

toate conștiințele, toate inimile și mințile, toate eforturile.

A fost, ca toți anii noștri din urmă, dar cu un plus de adevăr și de noblețe, un an bogat, dar un an încordat, eroic. A fost un an de eforturi mari, adesea excepționale, făcute de un popor care știe că aceste eforturi sînt necesare, vital necesare pentru prezentul și viitorul său, care știe că înăuntrul lor, al acestor eforturi, se află cheia acelor succese durabile grație cărora excepționalul n-o să devină o permanență, grație cărora ne asigurăm, an de an, un ritm continuu, constant și impetuos de înaintare spre viitor. A fost un an de eforturi multiple, adesea eroice, făcute de toți oamenii acestui pămînt, indiferent de naționalitate, constituiți în marele bloc de granit care e națiunea noastră, socialistă, avînd drept centru vital partidul. A fost, ca toți anii noștri din urmă, dar cu un plus de forță și cu un plus impresionant de succese, un an al economiei, al continuării în ritm intens și la indici calitativi tot mai înalți ai dezvoltării industriei, ai agriculturii, a fost un an al construcțiilor de mașini, al chimiei și al oțelului (ultimul făurindu-se, iată, chiar și în urbea pînă ieri insignifiantă a Călărașilor, ca o expresie vie a armonicei distribuții a forțelor noului în întreg spațiul țării, ca o expresie vie a transformării întregii țării într-o vastă, dinamică și eficientă platformă a noului) ; a fost un an al energiei, al combustibilului, în condițiile unei crize care, afectînd întreaga planetă, nu ne-a putut ocoli (dar care aici, la noi, primește replica plină de forță a unui program energetic intens și amplu, replica valorificării înalte a cărbunilor și a apelor, replica noilor surse ale petrolului, recent descoperite în Marea Neagră). A fost, peste toate, un **an al omului**, un an cînd distanța dintre efort și răsplata lui, dintre încordare și bunăstare, dintre investiție și fructificare, a fost mai scurtă ca niciodată, reconfirmîndu-se, o dată în plus, principiul guvernator al activității partidului, reconfirmîndu-se, pe o treaptă nouă, acel adevăr, devenit lege a devenirii noastre, potrivit căruia tot ceea ce se face în România poartă, în chip expres, adresa omului. A fost anul celei de-a doua etape a majorării retribuțiilor, anul sporirii substanțiale a veniturilor tuturor oamenilor acestei țări, al sutelor de mii de apartamente noi, un an cînd, practic, am trăit mai bine, mai îndestulat, mai civilizat, deși fără huzur, un an cînd **noua calitate a vieții** a coborît, mai mult ca oricînd, din deziderat în faptă vie.

Acesta este, în cîteva din liniile lui de forță, bilanțul anului pe care îl încheiem, bilanțul rodnicului urcuș pe care îl contemplăm cu mîndrie și satisfacție, din balconul sărbătoresc al Zilei Republicii. Un bilanț rodnic este însă doar partea materială, cea care măsoară în cifre țelul nostru, destăinuindu-ne, în același timp, un spirit. Recunoaștem, în acest spirit, însușirile noastre esențiale, înflorite sub soarele generos al acestei etape istorice, însușirile care, de fapt, au clădit România contemporană, România anului '79 : dăruirea întru idee, pasiunea în muncă, înalta răspundere civică, nestrămutata credință în viitor. Este spiritul nostru, gîndirea noastră, perenitatea noastră. Iată ce am reușit să izbîndim într-un an, într-o etapă, iată ce am reușit să fim, iată de ce numim această etapă — etapa ultimului deceniu și jumătate, etapa Congreselor al IX-lea, al X-lea, al XI-lea și al XII-lea ale partidului — o veritabilă eră a devenirii noastre. Ce-ar fi însemnat în existența noastră, a românilor, mai multe asemenea ere, o continuitate de asemenea ere ! Ni le vom asigura, însă, de azi înainte, sub auspiciile unei zodii politice favorabile și stabile, mobilizînd și punînd la lucru, mai mult ca oricînd, însușirile care ne definesc.

Ceea ce asigură în chip programatic această mobilizare a însușirilor noastre, acest nou avînt al energiilor naționale, diriguindu-le efectiv, stabilindu-le eficacitatea și, prin aceasta, caracterul de lege, sînt documentele de excepțională însemnătate ale Congresului al XII-lea al partidului — Congresul întregului nostru popor — evenimentul care, desfășurat în pragul acestei ierni, în pragul acestui sfîrșit de an, a încheiat în apoteoză un ciclu istoric al muncii și vieții noastre, inaugurînd noile orizonturi ale demersului constructiv al României socialiste pe arena propriei sale istorii și pe arena istoriei lumii.

Cei ce-am fost martori la lucrările marelui forum al comuniștilor, al națiunii — și toți, un întreg popor am fost martori, racordați cu inimile și cu conștiințele la Sala Congresului !, cei ce i-am dăruit — și toți am făcut-o ! — întreaga noastră căldură, adeziunea fierbinte a ființei noastre întregi, nu vom uita niciodată capacitatea cosmică de transfigurare pe care acest eveniment de covîrșitoare însemnătate pentru destinele noastre a adus-o în viața țării. Stăm, practic, în aceste zile — și vom sta astfel încă multă vreme ! — în prelungirea elanului revoluționar, a elanului de muncă și de creație pe care ni l-a insuflat marele forum și pe care îl potențăm mereu, zi de zi, ceas de ceas, prin faptele noastre, consacrate îndeplinirii măreților lui hotărîri.

Ni s-a deschis în față — prin Raportul prezentat Congresului de secretarul general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, prin documentele adoptate de marele forum, purtînd pecetea gîndirii vizionare, a deciziei realiste și a dragostei pentru România a omului celui mai iubit din această țară, a omului celui mai necesar acestei țări — un program de o unică anvergură, prin a cărui înfăptuire locul nostru sub soare, civilizația noastră și ființa noastră vor fi mai marcate, mai demne, mai adevărate, mai tefere și mai luminoase ca niciodată.

Pășim, înarmați cu deciziile — și, deopotrivă, cu soluțiile pentru transpunerea lor în viață — adoptate de marele forum, într-un an nou, anul '80, an-bornă și an-răscruce al devenirii noastre, hotărîtor pentru viitorul patriei, pentru ridicarea la culmi altădată de nevisat a străvechii și înfloritei vetre care e România noastră. Pășim într-un an în care — așa cum arăta secretarul general al partidului la tribuna înaltului forum — România va fi de 53 de ori mai puternică, mai dezvoltată industrial, decît în 1938, afirmînd, în același timp, un avans ridicat pe toate planurile, în înflorirea agriculturii, în creșterea venitului național, în dezvoltarea culturii, în intensificarea calității vieții. Planul național unic de dezvoltare economico-socială pe anul 1980, recent adoptat de Marea Adunare Națională, prevede un spor de producție netă industrială de 11,5 la sută față de 1979, prevede, ca necesar și posibil, întemeiat pe înseși faptele noastre de pînă acum, un mai viu, mai dinamic aport al creației, al gîndirii și al inteligenței noastre, astfel ca peste 90 la sută din valoarea totală a produselor ce vor intra în fabricație să fie realizată pe bază de concepție proprie. Prevede, în același timp, o interdependență mai strînsă între efort și răsplată, venitul național urmînd să crească cu 8,8 la sută, retribuția reală urmînd să fie, la sfîrșitul anului, cu 30—32 la sută mai mare ca la începutul cincinalului. Pășim într-un an-bornă, într-un an-răspîntie al devenirii noastre, an care, ca an de trecere, de legătură între două cincinale, are menirea, limpede reflectată în prevederile planului, să încheie prin majore realizări cincinalul pe care-l parcurgem și să ofere răspunsuri vii, eficace, sarcinilor trasate de Congresul al XII-lea pentru perspectivele dezvoltării noastre. Pășim, altfel spus, trecînd pragul înalt și de mari exigențe al noului an, în deceniul 8, deceniul în care prin glasul cîrmaciului destinelor noastre ne-am propus să atingem nivelul economic al țărilor cu dezvoltare medie, iar mai apoi pe cel al țărilor dezvoltate.

Ne propunem deci, în acest prag de an nou, de etapă istorică nou, ambiții mai mari ca niciodată, ambiții ce ne vor duce — trebuie să ne ducă ! — în rîndul forțelor mari, al umanității mari. Sînt ambiții care, mai mult ca oricînd, ne încordează umerii, ne pun în față eforturi noi, dar știm bine că viața noastră, forța și bunăstarea noastră, independența și libertatea noastră depind tocmai de aceste eforturi.

„Îmi exprim deplina convingere — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la încheierea lucrărilor celui de-al XII-lea Congres — **că toți participanții la Congres, toate organele și organizațiile de partid, toți comuniștii, toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, întregul nostru popor, își vor uni eforturile și vor acționa neabătut pentru înfăptuirea hotărîrilor și documentelor adoptate de Congresul al XII-lea, pentru realizarea în noua etapă a Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism".**

Cu fața spre noul an, spre noua și încandescenta etapă de muncă și împliniri, un întreg popor spune un fierbinte „da !" acestui vibrant apel, un „da !" hotărîtor viitorului.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a inaugurat oficial primul tronson al metroului bucureștean

În prezența secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu, a altor tovarăși din conducerea de partid și de stat a fost inaugurat oficial primul tronson al metroului bucureștean. Lucrare de anvergură, de mare complexitate tehnică, prima linie de metrou reprezintă materializarea preocupării constante a partidului și statului nostru, a secretarului general al partidului pentru înfăptuirea îndrăznețului program de dezvoltare urbanistică și edilitară a Bucureștiului. Metroul, a cărui realizare a fost hotărîtă la Congresul al XI-lea, este rodul inițiativei personale a tovarășului Nicolae Ceaușescu, care a formulat orientările și a indicat soluțiile cele mai adecvate ale primei noastre căi subterane, menite să contribuie la îmbunătățirea substanțială a transportului în comun, la rezolvarea problemelor ridicate de traficul tot mai intens al Capitalei.

Momentul festiv al inaugurării oficiale a avut loc la stația Unirii. Sosirea tovarășului Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu, a celorlalți tovarăși din conducerea partidului și statului a fost salutată cu multă căldură, cu puternice aplauze și ovații de miile de bucureșteni prezenți, de constructorii grandioasei lucrări. Entuziasta primire a constituit ecoul sentimentelor de dragoste și stimă, de aleasă prețuire pe care cetățenii Capitalei, împreună cu întregul popor, le nutresc față de secretarul general al partidului pentru activitatea sa neobosită pusă în slujba dezvoltării României.

În numele constructorilor, generalul locotenent Petre Constantinescu, directorul general al Întreprinderii „Metroul București", a raportat secretarului general al partidului îndeplinirea sarcinilor trasate, menționînd că, și în continuare, muncitorii, tehnicienii și inginerii întreprinderii vor face totul pentru realizarea, în cele mai bune condiții, a întregului program stabilit privind finalizarea celui de-al doilea tronson al metroului, pentru intensificarea ritmului de lucru pe șantiere, astfel încît termenul de execuție al importantei lucrări să fie devansat.

În numele bucureștenilor, primarul general al Capitalei, tovarășul Gheorghe Pană, a adresat tovarășului Nicolae Ceaușescu cele mai calde mulțumiri și întreaga gratitudine pentru grija permanentă față de condițiile de muncă și de viață ale locuitorilor Bucureștiului, pentru dezvoltarea armonioasă a primului oraș al țării, a cărui urbanistică și sistematizare se modernizează de la an la an, în vederea transformării bătrînului oraș de pe malurile Dîmboviței într-o metropolă tot mai mîndră și mai frumoasă a României.

În aplauzele și ovațiile celor prezenți, tovarășul Nicolae Ceaușescu a tăiat panglica inaugurală a metroului. În cuvîntul său, rostit cu acest prilej, secretarul general al partidului a transmis constructorilor cele mai calde felicitări, arătînd că locuitorii Capitalei dispun acum de un minunat mijloc de transport în comun, al cărui traseu va însuma, pînă la sfîrșitul cincinalului viitor, un număr de 35 de kilometri, creîndu-se astfel condiții din ce în ce mai bune pentru circulația și transportul populației Bucureștiului. În încheiere, secretarul general al partidului a urat tuturor celor care lucrează la metrou succese tot mai mari în etapa următoare.

S-a arătat de nenumărate ori că, de pildă, construim astăzi în țară obiective de mare complexitate tehnică, fapt care nu ar fi posibil fără dezvoltarea unei industrii puternice, capabilă să contribuie la realizarea cu forțe proprii a acestor obiective. Iată că metroul face parte dintre aceste investiții gigant, la a cărui realizare au contribuit 14 ministere și alte instituții centrale, 18 unități de construcții montaj, 48 de institute de cercetare, proiectare și învățămînt superior și 44 de întreprinderi industriale din întreaga țară. Au fost aplicate numeroase soluții și procedee tehnice originale, atît în ceea ce privește structura tunelului, cît și în ceea ce privește instalațiile și echipamentele necesare. Traducînd în viață recomandările făcute de secretarul general al partidului cu prilejul vizitelor anterioare, proiectanții, arhitecții și constructorii s-au străduit să creeze fiecărei stații o individualitate aparte în privința elementelor decorative și în cea a materialelor folosite. Un exemplu îl constituie ingenioasele rezolvări arhitectonice și tehnice ale stației Unirii, principala stație a metroului. Proiectată la o capacitate de 60 000 de locuitori pe oră și sens, stația măsoară 360 metri lungime, are un peron central de 120 metri și permite garearea unui tren format din șase vagoane. Ea dispune de sisteme de circulație care asigură o maximă siguranță și regularitate traficului, precum și condiții superioare de climatizare. Dispusă pe două nivele, stația „Unirii" realizează, în același timp, legătura pietonală dintre Spitalul Brîncovenesc și străzile Șerban Vodă, Dimitrie Cantemir. De asemenea, fiecare stație este înzestrată cu sisteme dispecer, comunicații radio, televiziune în circuit închis, aparate automate de taxare prevăzute cu celule fotoelectrice.

Secretarul general al partidului a apreciat modul de amplasare a stațiilor, construcția și arhitectura lor, calitatea execuției, indicînd ca, în paralel cu aplicarea planurilor de sistematizare a zonelor din jurul stațiilor, să se rezolve corespunzător acoperirea intrărilor și ieșirilor. În încheierea vizitei, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au semnat în Cartea de onoare a metroului.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

Grija neobosită, mereu sporită față de tot ceea ce înseamnă valoare materială și spirituală în România, preocupare permanentă, atentă, competentă și intransigentă pentru lărgirea continuă a democrației noastre socialiste, iată, în cîteva cuvinte, conținutul ședinței de lucru a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din ziua de marți, 25 decembrie.

Desfășurată sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, vizînd ridicarea activității din agricultura țării la nivelul exigențelor recent formulate în înaltul forum al comuniștilor români, ședința se constituie într-un reper important, de referință, plasat pe calea aplicării cu fermitate a hotărîrilor conform cărora, în viitorul cincinal, în agricultura noastră să se înregistreze prefaceri de-a dreptul revoluționare. În acest sens a fost dezbătut și aprobat un raport privind aplicarea — începînd de la 1 ianuarie 1980 — a prevederii Legii beneficiilor în cooperativele agricole de producție. Introducerea indicatorului „beneficii" creează pentru unitățile agricole cooperatiste necesitatea de a-și concepe și organiza astfel activitatea încît să-și acopere cheltuielile din venituri, să obțină beneficii în vederea asigurării resurselor necesare propriei dezvoltări și, concomitent, să contribuie la constituirea fondurilor centralizate ale statului. În cadrul ședinței, Comitetul Politic Executiv a dezbătut, de asemenea, un raport privind rezultatele acțiunii de identificare și inventariere a bunurilor de valoare deosebită din țară și străinătate aparținînd poporului român. S-au aprobat măsurile propuse pentru continuarea lucrărilor de inventariere și bună administrare a acestor valori ce aparțin patrimoniului cultural național și s-a indicat să se ia și în viitor măsuri pentru apărarea și evitarea oricăror înstrăinări sau deteriorări ale valorilor culturale, pentru buna lor conservare, valorificarea științifică și punerea, în continuare, în circuitul public a acestei prețioase avuții naționale. În aceeași ședință au fost stabilite o serie de măsuri privind alegerile de deputați în Marea Adunare Națională și în consiliile populare, precum și pregătirea celui de-al doilea Congres al Frontului Unității Socialiste, prilej cu care s-a subliniat satisfacția, largul ecou și interesul deosebit pe care propunerile tovarășului Nicolae Ceaușescu de creare a organizațiilor proprii ale Frontului Unității Socialiste le-au găsit în rîndul maselor de oameni ai muncii.

MIRCEA BUNEA ■

6000 de femei și fete față în față cu viața

Inaugurată la 1 ianuarie 1968, Întreprinderea de confecții din Craiova — una din cele mai mari ale branșei — numără 6 000 de lucrători, majoritatea femei și fete, a căror vîrstă medie este de 25 de ani. Director al întreprinderii, de la 1 octombrie 1969, este ing. Constantin Nicolaescu. Cum e — îl întrebăm — cînd ești director peste atîtea mii de femei și fete ?

Ne cunoaștem de mult, dintr-o zbuciumată și romantică tinerețe craioveană, cînd el, fiu de țăran din Măceșul Doljului, elev eminent, se anunța, deopotrivă, ca un pasionat al luptelor din cetate (e membru al Partidului Comunist Român din 1946) și ca un răsfățat al muzelor, al poeziei în primul rînd, pe care o cultiva cu fervoare și cu talent. (Știu că și astăzi e un aprig consumator de poezie, deși vîntul veleităților artistice nu-i mai flutură pletele, ajunse la vîrsta cînd, după toate datele, ar trebui să fie cărunte, dar care se păstrează în culoarea și buclele tinereții.) Contaminat, ca toată generația lui, de chemarea științelor pozitive, n-a renunțat la poezie, dar s-a făcut inginer. Cine ar mai recunoaște acum, sub înfățișarea matură, dăltuită, sub ochelarii ce ascund cearcăne, răspunderi, insomnii, griji cu producția, cu planul, chipul adolescentului luminat de rime, mîncînd rime pe pîine, uneori și fără ?

Cum e — repetăm — cînd ești director peste atîtea mii de femei și fete, într-una din cele mai mari întreprinderi ale industriei noastre ușoare ? Răspunde zicînd că da, nu-i ușor, că, mă rog, înțelege de ce i-am pus întrebarea asta, fiindcă mai toate reportajele mele și ale confraților mei încep cu astfel de întrebări, dar oare știu, îmi dau seama ce înseamnă o întreprindere cu mii de femei și fete ? Zice : acolo, la „Flacăra", cîte femei aveți ? Zic : stăm cam prost la capitolul ăsta, dar încă n-am dezarmat, încă ne străduim. Zice : foarte bine, străduiți-vă, că merită.

Lucrează cu femei de mai mulți ani. (Ultima oară cînd l-am întîlnit, prin 1958, era inginerul șef al Întreprinderii craiovene „Independența", tot de industrie ușoară, deci tot cu personal covîrșitor feminin.) Și, adaugă, îmi poate spune, în cea mai deplină cunoștință de cauză, că o întreprindere cu multe femei e mai disciplinată ca multe altele, mai serioasă, mai muncitoare, mai receptivă la nou, la învățătură, mai atentă la calitate, la lucrul bine făcut, mai sensibilă la „marca fabricii" și la datoriile pe care le incumbă aceasta, mai solidară în tot și în toate, la bine ca și la rău. Îmi poate da, zice, niște cifre, întreprinderea lor a început cu o producție de 580 milioane lei, acum dă un miliard și jumătate. Producția, cu alte cuvinte, a crescut de trei ori, deși incinta fabricii n-a crescut nici măcar cu un centimetru, deși utilajele au rămas aceleași, marea majoritate sînt de acum zece ani. În 1974 se realiza, pe cap de lucrător (adică de lucrătoare), 1,8 costume, azi se realizează 2,2. Peste 60 la sută din producție pleacă peste hotare, în Canada, în R.F. Germania, în Olanda și-n alte țări, și, de ani și ani, clienții sînt mulțumiți, nu s-a primit din parte-le nici cea mai mică reclamație. Una peste alta, fabrica produce, zilnic, între 14 000 și 18 000 de piese vestimentare, într-o gamă sortimentală dintre cele mai variate, adică face, cu excepția lenjeriei intime, tot ce trebuie ca să poți îmbrăca un copil (începînd de la vîrsta de doi ani), un tînăr, o tînără, un adult, o adultă, de la rochii la costume, de la impermeabile la paltoane. Se cîștigă bine, femeile și fetele care-și văd de treabă ridică lunar cîte 2 300—2 400 de lei, lucrătorii de la călcătorie (aici sînt mai mulți lucrători decît lucrătoare, operațiile fiind mai grele, cerînd forță fizică) ridică pînă la 2 800 de lei. Secretul succeselor stă în calificare, chestiune de la care, de fapt, a început și începe totul. Întreprinderea n-are un grup școlar, deși necesitatea lui e de mult probată. Adică de ce să fie un grup școlar de profil la Pitești, cînd Argeșul n-are o întreprindere de proporțiile și de exigențele întreprinderii craiovene, iar aici să nu fie ? În absența unui astfel de grup, calificarea se face în fabrică, prin două metode : prin repartizarea nou-venitelor în producție pe lîngă meseriașele cu experiență și prin cursuri cu scoatere din producție. Cursurile sînt intensive, sînt cam în genul celor de rapidă deprindere a mașinii de scris, avînd ca scop dedarea mîinii la viteza de lucru cea mai înaltă. Ulterior, cunoștințele cîștigate la curs se îmbogățesc și se diversifică, o sală specială (din multele, marile, luminoasele și frumoasele săli ce alcătuiesc această fabrică) e destinată ridicării calificării, muncitoarele tinere vin aici, după program, ca să învețe operații noi. Acum cinci ani, minimumul de operații ce se cereau unei muncitoare era de cinci. Astăzi este de zece. Specializarea, altfel spus, este dintre cele mai ridicate, chiar și partenerii străini, sosiți din țări cu veche tradiție a domeniului, nu-și ascund admirația față de știința de a munci a acestor femei și fete, venite, cele mai multe, din marginile Craiovei, din mahalale obscure sau din sate sărace, ca să urce, într-un răstimp foarte scurt, drumul tehnicii noi, care nu se lasă urcat ușor, ci cu asprețuri de inițiere, nelăsînd să se filtreze comod nerăbdarea sau graba printre parametrii încurcați ai tehnologiilor moderne. Niște lucrătoare de pe alte meridiane, în care ochiul tehnic s-a blazat, ar fi fost, poate, mai indolente la secret. Dar aceste fete și femei cercetează secretul noului cu o seriozitate prea gravă, trimițînd un ochi de pasăre suavă spre mister, aburcînd scările aride ale tehnicii, ale învățăturii, cu rîvnă, cu zel aspru, cu cheltuială de nopți și zile. Ele au dobîndit, ne spune directorul lor, ceea ce ne-am obișnuit să numim conștiință, conștiința că muncesc pentru ele, pentru copiii lor și pentru țară. Ele, aceste femei, se numesc Cristina Popescu, maistru și șefă de sector, Eugenia Albu, tehnolog, Lucia Gheorghe, ajutoare de maistru, Alexandra Călina, muncitoare, Maria Gegiu, muncitoare, Dumitra Mitra, muncitoare, Elena Drăniceanu, muncitoare, ele mai poartă multe alte nume, nume de femei ce muncesc bine, cîștigă bine, se îmbracă frumos, cînd ies la plimbare pe Corso-ul Craiovei atrag toate privirile. Ceea ce, în plus, le distinge, crede directorul lor, e seriozitatea lor de femei muncitoare, cu cultul muncii, al învățăturii, al calității, al frumosului. Femei care muncesc, muncesc și la fabrică, muncesc și acasă, își cresc copiii, își îngrijesc bărbații, mai au grijă și de frumusețea lor, mai ies și la plimbare, se mai duc și la teatru, mai pun mîna și pe cîte o carte (inclusiv de poezii, crede directorul...), fac, deci, o mie și una de treburi, seara, probabil, cad frînte de oboseală, dar în zori, la program, una nu-ntîrzie. Întîrzierile, absențele, fluctuația au devenit, în anii din urmă, extrem de rare. Diminețile cînd, la 6 fără 3 minute (programul de lucru începe la 6), inginerul Nicolaescu începe controlul locurilor de muncă, toate cele 6 000 sînt la posturile lor.

Poate că ing. C. Nicolaescu a rămas ca-n tinerețe : un poet. Adică un ins care pune viața sub semnul frumosului.

Dar faptele îl confirmă.

ILIE PURCARU

Vedeți, grîul are o răsărire frumoasă și asta ne bucură pe toți

Sîmbătă, o dimineață jilavă și cețoasă la Videle. Navetiști cu somnul nefăcut coboară din tren și se îmbulzesc la autobuz. Dincolo de gară, pe șosea, la stînga, în fața sediului Consiliului agroindustrial de stat și cooperatist Videle, animație. Oamenii, unii de pe la Mereni, alții de la Coșoaia sau Tămășești, sînt sculați dis-de-dimineață și, la ora asta, cînd noaptea și ziua încă o mai scaldă nehotărîte, trebăluiesc pe la consiliu, după una, după alta, că vorba cuiva, sănătate să ai, de lucru e tot timpul la noi, la ogor, unde bunul gospodar acum, iarna, își face carul. Zăpada întîrzie, pămîntul n-a înghețat și treaba asta pe unii îi bucură, pentru că mai sînt de făcut arături, însămînțări, fertilizări și toate acele munci care, încheiate la timpul lor, îi dăruiesc țăranului o primăvară frumoasă, un an rodnic. Pînă să vedem cum stau lucrurile la Videle, să spunem cîteva lucruri despre consiliul pomenit, cu ajutorul președintelui său, Oprea Manea. Consiliul agroindustrial de stat și cooperatist Videle are șapte cooperative agricole de producție, două ferme I.A.S., o asociație economică intercooperatistă de creștere a puilor de carne, un canton de pajiști și un S.M.A. **„Sarcinile noastre, adaugă președintele consiliului, sînt cele ale tuturor oamenilor care lucrează în agricultură : terminarea fertilizării organice a suprafețelor de grădină, terminarea arăturilor, în zootehnie, asigurarea condițiilor pentru iernarea animalelor, iar la S.M.A., intrarea în reparații a tuturor utilajelor pentru ca primăvara viitoare, pe care meteorologii o anunță timpurie, să ne găsească bine pregătiți".**

C.A.P. „Viața nouă" — Videle — Întreaga suprafață de 600 de hectare care revine grîului a fost deja însămînțată. Un verde odihnitor se întinde cît vezi cu ochii. **„Vedeți grîul are o răsărire frumoasă și asta ne bucură sufletul. După însămînțare a fost făcută și fertilizarea pe întreaga suprafață atît la grîu cît și la orz. De arături, ce să vă spun ! Ceea ce vedeți aici, o să observați în toate cooperativele : arăturile sînt terminate peste tot."**

La **C.A.P. „Flacăra" — Videle** însămînțările au fost, de asemenea, terminate, iar la **C.A.P. Coșoaia** oamenii mai au de arat 20 de hectare, „dar pînă luni terminăm, ne asigură un tractorist, pînă luni seara, așa că noi zicem că am terminat". Aici, la Coșoaia, la cîmp lucrurile stau bine însă mai sînt necazuri la zootehnie. **„Nu la furaje**, ne explică tovarășul Oprea Manea, **furajele le-am asigurat, n-avem probleme, ci la grajduri".** Într-adevăr, o parte din grajduri sînt cam vechi. Nu suflă vîntul prin pereți, nici nu plouă înăuntru dar și exigențele oamenilor sînt mult mai mari. Dovadă că, iată, au început modernizarea grajdurilor, au ridicat deja unul anul acesta, iar în primăvara viitoare se va trece la etapa a doua a modernizării.

C.A.P. „30 Decembrie" — Mereni. Este cooperativa cu suprafața cea mai mare din consiliu. Mai sînt de arat și aici 75 de hectare, lucrare care va fi gata tot luni, 24 decembrie. Însă neajunsurile vin, la fel ca la Coșoaia, de la grajduri. **„Ca să fim sinceri și s-o spunem p-a dreaptă, vinovată de situația aceasta cu ușile este fosta conducere a ceapeului. Acum a fost ales un nou președinte, Constantin Militaru, și treburile s-au mai îndreptat."** Noul președinte ne mărturisește că în unitate mai este încă multă treabă de făcut, nu numai problema ușilor grajdurilor. **„Este vorba să schimbăm cu totul întreaga situație economică a cooperativei, situație care de fapt este mult mai bună decît în urmă cu opt luni. Deocamdată, mai avem de fertilizat o suprafață de 200 de hectare la grîu și cînd o înghețа o terminăm repede. Și mai e un necaz, avem o singură mașină de împrăștiat amendamente, după cum ați aflat, la cea mai mare suprafață de teren."**

Pentru că ultimele cuvinte ale președintelui cooperativei din Mereni s-au referit la utilaje, ne propunem, în încheiere, să vedem care este situația mașinilor agricole de la S.M.A. Principalul zestrei stațiunii de mașini Videle o formează 154 de tractoare, 55 de combine autopropulsate C—12, 22 semănători, 100 de pluguri, 100 de grape etc. În momentul de față 80 de tractoare sînt plecate la S.M.A. Purani, unde tractoriștii din Videle ajută la terminarea arăturilor de primăvară. Situația celorlalte, rămase acasă pentru muncile proprii sau pentru reparații, nu este deloc fericită. La ora aceasta 28 de tractoare sînt defecte, 4 graifere nu se pot folosi și 4 combine se află în aceeași situație. Desigur, în perioada de iarnă mecanicii S.M.A. vor depune toate eforturile ca utilajele să fie pregătite pentru primăvara lui 1980. **„Motoarele se repară la două centre din județ, la Orbeasca și Conțești**, zice Oprea Manea, **dar acestea nu ni le livrează la vreme pentru că nu au arbori cotiți, care și atunci cînd vin, se duc repede din cauza fiabilității. Ce putem remedia, remediem noi. Pentru primăvară vom recupera din tractoare și viitoarea campanie nu va suferi. Pentru prima etapă, vom repara tot."**

Deci, aproape 50 de utilaje — tractoare, combine, mașini de împrăștiat gunoi de grajd și altele — sînt pe butuci urmînd a fi reparate în cele trei luni de iarnă. Nu ne putem pronunța încă asupra perioadei următoare și înregistrăm doar dorința mecanicilor de la S.M.A. Videle de a pregăti bine campania.

RĂZVAN BĂRBULESCU

Sub titlul : „O creație remarcabilă a tehnicii românești — METROUL BUCUREȘTEAN", **Scînteia din 23 decembrie publică un excepțional reportaj semnat de Ilie Tănăsache și Dumitru Tîrcob (cu fotografii de E. Dichiseanu).**

În căutarea unei soluții de dilatare a timpului

E dimineață. Ceasul indică ora nouă fără un sfert. Într-o cămăruță a secției anozi zbîrnîie îndrăcit un telefon. Abia sosit, un bărbat în plină vîrstă, înalt, atletic smulge receptorul din furcă.

— Alo, intervențiile ? ! se aude repetată o voce-n microfon. Sînt maistrul tehnolog Popa. Vă rog, cu tovarășul Giurgiu.

— La ordin. Ce-i, nene Fănică ?

— S-a defectat podul rulant E.C.L.-3. Trimite urgent pe cineva, că-mi stă toată linia. Și am necazuri cu producția.

— Bine, am recepționat. În cîteva minute vom fi acolo.

Iar e alertă în micul atelier de întreținere. Misiunea fiecăruia s-a înțeles mai mult din priviri, fără vorbe de prisos. Trusele cu scule sînt apucate din mers, cu un gest mașinal și, peste cîteva clipe, electricianul Mircea Barbu, ajutorul Georgel Pena și Emil Giurgiu în persoană s-au și îndreptat spre locul indicat. Circuitul electric al podului rulant este verificat tronson cu tronson, metru cu metru. Meteahna e depistată : un contact electric s-a slăbit, și-a sărit din raclete — constată șeful de echipă. Pe loc, în mai puțin de cincisprezece minute, deranjamentul este înlăturat. Podul rulant își reia lin mersul. Cei trei răsuflă ușurați. Broboane mici de sudoare li se preling pe frunte.

Electricianul Emil Giurgiu și mica lui echipă se retrag în așteptarea unui alt apel. Moment prielnic spre a-l aborda direct pe acest bărbat cu statură de atlet :

— Constat că sînteți în dispută dîrză cu timpul...

— Așa-i nu numai la noi, la întreținere. De multe ori n-ai vreme nici să-ți tragi bine răsuflarea, că te și cheamă ba unul, ba altul. Colo s-a întrerupt un circuit, dincoace s-a ars o siguranță. Dacă am întîrzia, vă dați dv. seama ce s-ar întîmpla? Cît consum inutil de energie, ce pierdere ar însemna dacă, de pildă, Doamne ferește, ne-ar îngheța... un anod sau o baie de electroliză ? ! Sîntem o mînă de oameni și trebuie să fim peste tot. Altfel nu se poate. Nu știu cine a spus-o, Arhimede se pare : „Dați-mi un punct de sprijin și vă mut din loc pămîntul !", așa și eu acuma : dați-mi un minut zăbavă și vă spun tot ce poftiți !...

— În fond, cine sînteți dv., tovarășe Giurgiu ?

— Cine să fiu ? ! Un om ca toți oamenii. Un electrician care caută... o soluție de dilatat timpul. Nu vorbesc în dodii, ci caut și eu să-mi fac așa cum trebuie datoria. De fel sînt din Turda, dar lucrez la întreprinderea asta de peste 13 ani, aproape de la înființare. M-am calificat la Făgăraș, prin ucenicie la locul de muncă, și uite că venii aici, la Slatina, că nevastă-mea îi slătineancă. Am acu două fetițe, pe Angela și Emilia, una-i în clasa a VIII-a, cealaltă, mai mică, într-a VI-a ; locuiesc la bloc, într-un apartament confortabil cu trei camere, muncesc și cîștig bine ; în familie, ca și aici, ne înțelegem omenește ; am toate motivele să mă consider un om împlinit. Îmi place să joc popice, sînt și antrenorul unei echipe în timpul meu liber, atît cît este ; de curînd, am fost ales președintele organizației F.U.S. de la noi, de la secția anozi. Și... cam acesta sînt eu, electricianul Emil.

— Dorințe ?

— Să-mi îndeplinesc cît mai bine sarcinile, atît pe cele de producție, cît și pe cele obștești ; să fim sănătoși și să ne crească mari fetele, să devină oameni de nădejde.

— Ceva neîmpliniri ?

— Deosebite, nu. V-am mai spus eu : timpul ăsta ne presează, nu ne prea ajunge, trece al dracului de repede, fuge de parcă ar fi cuprins de streche. Cîteodată, avem pe schimb și cîte 15—20 de intervenții, și nu de cîteva minute ca acum. Țara are nevoie de foarte mult aluminiu și ne străduim să-i dăm țării cît mai mult. Așa cum ne cere Congresul al XII-lea al partidului, cum nevoile noastre de progres o cer.

...Nu știu dacă am vorbit un minut. Poate două, sau mai mult. Telefonul acela iar zbîrnîie enervant. Iar se solicită o intervenție urgentă. Și misiunea e firesc înțeleasă. Tot din privire, fără vorbe de prisos.

MIHAI STĂNESCU

Ing. Paul Marius:

„Nu am mania invențiilor, sînt numai un om care rezolvă probleme"

— Goana după licențe din import nu a fost altceva decît vechiul „firman domnesc" mutat în secolul nostru. Uităm uneori de Vlaicu, de Vuia, de Coandă, de Gogu Constantinescu sau, dacă n-o facem, invocăm chiar și în aceste cazuri celebre aceeași necesitate a confirmării venite din afara țării și nu din interiorul ei. Din această cauză eu am refuzat să lucrez în Anglia și Franța, cînd mi s-au oferit tentante posibilități, chiar dacă în condițiile unei colaborări bilaterale. Am vrut ca motoarele gîndite aici, în România, să se și fabrice aici, în România. Este însă foarte adevărat că în materie de construcție de motoare nu se poate merge pe artizanat. Sînt necesare: institut specializat și o dotare industrială corespunzătoare.

— Cercetarea, în domeniul motoarelor, nu constituia, după știința noastră, cu puțini ani în urmă, o preocupare organizată. Cum a fost depășit acest „gol"?

— Printr-un act decizional de mare importanță: înființarea Institutului național de motoare termice. Aceasta a reprezentat soluția de fond a problemei și ea a fost dată de chiar președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care cunostea foarte bine lupta de opinii, confruntarea — teoretică și practică — din rîndul cadrelor de specialitate, toate argumentele economice pro și contra adoptării proiectelor proprii și așa mai departe. Vă dau un exemplu: prima licență ce ni s-a oferit echivala cu 3 miliarde de lei! Dar materialele noastre, ale specialiștilor români, au fost gata înainte de a se fi asimilat licența. Ce vreau să demonstrez? Că ideea conform căreia prin apelarea la licențe străine corespunde unei rezolvări mai rapide a unor necesități este profund falsă. În 1958 apare la noi motorul Maibach (împreună cu Mercedes). Cînd am recurs la acest tip, pentru ceilalți el era în curs de scoatere din fabricație. Numai după doi ani! Cu motoarele de locomotivă Sulzer, la fel, cu cele M.A.N. de asemeni. Erorile care au condus la situația citată sînt următoarele: o premisă falsă privind timpul necesar punerii în fabricație a unui motor pe bază de licență, pentru că de la preluarea documentelor și pînă la ieșirea motoarelor pe bandă se consumă un timp imens. Nici un produs cu licență nu s-a născut, la noi, sub 6 pînă la 8 ani. Ceea ce părea o „depășire" era, de fapt, o întîrziere. Firmele străine oferă spre vînzare motoare deja fabricate și nu pe cele care se vor fabrica. Derulînd în sens invers timpul, îți dai seama că, în loc să fii acordat cu tehnica actuală, ești cu 20 de ani în urmă.

— Îmi permit să remarc că achiziționarea de pe o piață foarte diversă a putut să însemne, la un moment dat, și un volum important de informație tehnică cu șanse de a fi prelucrat de către specialiștii noștri.

— Este poate singurul aspect pozitiv, dar numai pentru o primă etapă, deoarece fără o gîndire originală și nu numai atît, dar și specifică necesităților propriei noastre economii, nu se pot realiza progrese reale în industria constructoare de mașini. Actul decizional, prin care s-a renunțat la importul de licențe, apare drept un înalt act de conștiință națională. Ideea unora, care asimilează socialismul cu un buzunar unic, indiferent de plățile pe care le onorează, mi se pare profund eronată și chiar primejdioasă.

— Cum legați ideile exprimate de sectorul preocupărilor și muncii dumneavoastră?

— În modul cel mai direct: capacitatea de producție a uzinelor noastre era bine dezvoltată, dar capacitatea de gîndire originală nu prea. Într-o atare stare de fapt se apela unilateral și permanent la licențe. Cheltuieli uriașe, nejustificate și, în același timp, o mare forță intelectuală nefolosită. Și nu numai atît: nici măcar nu puteam cumpăra ceea ce ne trebuia, ci ceea ce se găsea de vînzare. Știm că timpul care începe să curgă din momentul cînd apare necesitatea unui pas de tehnică nouă și pînă la realitatea industrială, este de 5 pînă la 10 ani. Asta înseamnă gîndire de perspectivă, cercetare, experiment, pregătirea fabricației, maturizarea acesteia pentru producția de serie etc. Din anii 70', cînd s-a decis să se renunțe la licențe, și după înființarea I.N.M.T.-ului, în 1975, mai ales, pot afirma cu convingere și susține cu argumente, s-a înregistrat un reviriment important în rîndul specialiștilor de care nu ducem lipsă, dar și în întregul domeniu al construcției de mașini, cu toate ezitările începuturilor. Cercetarea noilor motoare a început în cadrul I.C.P.E.T., evident o soluție tranzitorie care avea să se desăvîrșească în crearea institutului național, unitate de concepție mergînd pînă la realizări de prototipuri. Astfel, interesul nostru pentru dieselizarea motoarelor a constituit o preocupare care a anticipat momentul crizei mondiale a energiei, tocmai pentru că oamenii noștri sînt capabili să gîndească bine cu propriile lor capete. Soluțiile energetice noi, în materie de motoare, constituie preocuparea de fond a întregii mele vieți, pentru că ele reprezintă partea vie a motorului. Restul este inerție. Procesele ce se produc într-un motor diesel sînt similare cu o minune de ordin termodinamic, pentru că, în timp scurt, în 3 miimi de secundă, trebuie să se întîlnească favorabil tot ceea ce s-a realizat în omenirea științifică: termodimanică, gazodinamică, hidrodinamică, chimia produselor de ardere, transmiterea de căldură, solicitarea termică și cea mecanică, prin urmare o însumare a tuturor acumulărilor științifice din domeniu. Aici se înalță barajul pe care vor să-l depășească toți cercetătorii din lume. Motorul diesel există de 50 de ani, dar nu cred că s-a gîndit totul despre el.

Inginerul Paul Marius, în vîrstă de 46 de ani, absolvent al Facultății de mecanică din Timișoara, lucrează în prezent la Institutul național de motoare termice, în funcția de șef de proiect al unor programe de dezvoltare. Teza sa de doctorat tratează un subiect de mare actualitate: noi soluții energetice în domeniul motoarelor cu aprindere prin compresie. Activează la I.N.M.T. încă de la înființarea acestui institut. A fost decorat cu Ordinul „Meritul științific" clasa a III-a, în anul 1974. Provine dintr-o familie ilustră a istoriei noastre naționale, străbunicul său fiind fratele lui Avram Iancu, fapt care nu s-a fixat numai ca o marcă de onoare a genealogiei sale, ci care i-a transmis, direct, cîteva calități fundamentale: patriotism înflăcărat, putere de muncă și de luptă pentru succesul unor idei înnoitoare, sentimentul datoriei față de poporul căruia îi aparține, curaj în afirmarea convingerilor sale, refuzul oricărui conformism. Paul Marius și-a centrat întreaga sa carieră, pe ideea creării unor motoare de concepție românească, fiind un adversar declarat și înverșunat, de argumente, al recurgerii la licențe importate. De unde toate acestea?

— Vă pasionează inventica? Vă considerați un inventator?

— Nu am mania invențiilor. Sînt un om care rezolvă probleme. Îmi repugnă ideea de inventator așa cum este conturată ea uneori. Am totuși peste 100 de invenții, și brevetate și nebrevetate, dar despre care știu bine că sînt invenții.

— De ce nu încercați să le validați ca atare?

— Pentru că multe din reglementările actuale sînt mai curînd factori de frînare decît de promovare. Iertați-mă, dar legea care guvernează invențiile a fost de mult depășită de realități. În ceea ce mă privește, nu mai răspund scrisorilor primite de la O.S.I.M. Nu vreau să am de-a face cu birocrați. Mi-e jenă. Am ajuns la concluzia că inerția retribuită e caria căreia nu-i rezistă nimic. Spun așa ceva cu durere, deoarece indiferența este o atitudine care poate submina nu numai nervii unui om ci o națiune întreagă, dacă nu este spulberată. Acesta mi se pare aspectul cel mai brutal care barează, cu argumente „legale", drumul noului spre lumină. Cineva va trebui să spargă pojghița de gheață sub care zace o mare capacitate de gîndire tehnică și să o eliibereze de stuful sufocant al formelor adeseori inutile. Încă de la caracterizarea unei invenții, aceasta este, practic, paralizată: nu pot, ca autor, s-o public, nu o pot crea, nu pot colabora eventual cu un străin care are aceeași preocupare sau cu oricine altcineva care ar putea prelua o parte a sarcinii de care mă ocup. Pentru noi, inventatorii de la I.N.M.T., institutul reprezintă soluția de fond la care apelăm. El compensează și creează mediul în care problemele se rezolvă în mod natural, fără a mai fi nevoie să apelăm la elemente de conjunctură.

— Nu sînteți prea aspru, poate chiar nedrept?

— Sînt doar corect și cred în ceea ce spun. Notați: nu vorbesc în calitate de șef al I.N.M.T.-ului, ci doar ca unul care participă la activitatea acestuia, cu toată puterea de care dispun. Sînt conștient de maxima sa necesitate și eficiență, mai ales în condițiile crizei energetice, ale cărei efecte institutul este capabil să le atenueze, tocmai prin preocuparea arătată creșterii randamentului motoarelor pe care le realizează sau studiază în vederea fabricării lor. Așa s-a întîmplat cu „familia" de motoare de 500—1500 CP apărută tocmai ca o consecință a faptului că producția era depășită ca performanțe energetice și economice. Un exemplu concludent: dacă motoarele pe licență se caracterizau prin presiuni medii efective de ordinul 9—12 kg pe cmp (tipurile Sulzer și Maibach), nivelul mondial ajunsese la 15—16 kg presiune curentă per cmp. Soluțiile energetice românești permit atingerea unei presiuni de peste 22 kg! Dar și mai spectaculos mi se pare un alt element: presiunea maximă de ardere, care duce la cea efectivă, este uneori de 4—4,5 ori mai mare, adică de 80—85 kg per cmp. Motoarele echivalente, din lume, cu presiuni medii de 20—22 kg au presiuni de ardere de 7—8 ori mai mari, adică de 150—160 de atmosfere. Ce înseamnă asta? Un motor, cel puțin, dublu ca greutate, pentru că presiunea medie efectivă, care definește aceeași putere, trebuie să fie realizată într-o soluție constructivă dublă ca nivel de rezistență. Ei bine, astfel de licențe nu ni s-au oferit spre cumpărare niciodată și nici nu ni se vor oferi. Ele nu pot fi nici măcar discutate. Vedeți, deci, că I.N.M.T.-ul s-a născut în contemporaneitate cu una din cele mai grele lucrări ale altor institute echivalente, fără a avea o perioadă de gestație și nici copilărie. A trecut, tînăr fiind, în deplină maturitate. El funcționează în condițiile cercetării multidisciplinare, incluzînd aproape toate ramurile tehnice moderne: electronică, metalurgie, chimie, fizică, hidraulică etc.

— Am aflat despre cîteva realizări concrete, despre motoare ca atare. Puteți da unele amănunte?

— Pot să vă precizez că am început proiectările cu trei ani și cîteva luni în urmă, în fața hîrtiei albe, împreună cu soția mea, tot motoristă. O „filială" a institutului s-a instalat în apartamentul nostru. S-au realizat proiectele unor motoare monocilindrice și policilindrice de 6,8 și 12, acum lucrăm la altul de 18 cilindri și chiar mai mult. Cel de 8 se află în fază de omologare. Din punctul nostru de vedere, o dată cu omologarea nu mai avem nimic de făcut decît să-l oferim tovarășilor de la Întreprinderea „23 August". În privința motorului pentru Dacia 1300 există două concepții fundamentale: o triplă familie dublată de alta tot triplă, cu scînteie, pe actuala structură de fabricație, pentru o valorificare integrală a actualelor dotări ale Întreprinderii de autoturisme Pitești cît și a altor unități care colaborează cu ea. Este un avantaj al concepției proprii! Aceasta va echivala cu o relansare a producției de autoturisme cu o sexdublă diversificare! Alt avantaj! A doua concepție de bază privește un motor independent de actuala fabricație, dar cu elemente de continuitate în cadrul aceleiași „familii" de motoare. Soluțiile energetice ce vor fi adoptate sînt cele de la motoarele cu capacități de la 500 la 1 500 cmc, care vor fi valorificate superior prin implantarea lor în alte tipuri de motoare (cilindrul motorului mare are 3 litri, iar al celui mic doar 0,300 l) ceea ce demonstrează că poate fi pus în valoare capitalul intelectual și tehnic original.

— Ce condiții credeți că ar mai fi necesare stimulării creativității naționale în domeniul tehnic?

— Despovărarea celor care fac muncă de concepție de sarcini administrative; asigurarea mediului spiritual propice oricărui proces de creație, în sensul de a se crea acea conștiință a faptului că produsul muncii tale are valoare de necesitate la nivelul națiunii în prezent sau în viitor; îndelungata stare de umilință în care au fost menținuți compatriotii noștri capabili să gîndească, de trufia licențiatorilor și de comoditatea celor puși să aleagă între „național" și „străin" trebuie să dispară din toate mediile de creație științifică, așa cum s-a întîmplat în domeniul nostru în care apariția Institutului a ozonificat o atmosferă lîncedă. Bucuria noastră cea mai mare este aceea de a vedea restabilit ciclul: interes-satisfacție, ciclu care modelează caracterul unui om destinat și pregătit pentru cercetare.

EMANUEL VALERIU ■

Decembrie

Decembrie, desigur, suav și mai presus
Decît această iarnă cu metereze nalte;
Spre ziuă cîte-un astru, ca iarba s-a prelins
Pe-aceste guri de horn, în viscolite sate.

Decembrie cît strunga mai multor oseminte,
Cît greabănul luminii mîncat de-o herghelie;
Sobor de humă, iată, ce luna se ridică
Și ne trecu în pacea mai dulce și dintîie.

Decembrie, desigur, în foarte lunga noapte,
Cînd pruncii-și dau obolul pe-o sarică de ger;
Un prapor de rășini ne scoate iar din moarte,
Și se aud cocoșii cum sparg minuni în cer.

Decembrie cît slova în pana lui Neculce
Și cît aceste rîuri de lacrimi peste deal;
Decembrie mai sfînt ca un copil ce plînge
În pîntecul visării, pe capete de cal.

Decembrie, desigur, cît gura unei flinte
În veacul de zăpezi și de lumini ce bat;
Decembrie cît țara, pe clopote de linte,
Cînd neamul ei cu moartea, pre moarte a călcat.

VALERIU ARMEANU ■

Recuperarea materiilor prime secundare

Nimic nu se pierde, totul se transformă. Iată un principiu care ne privește pe toți

„Sîntem Centrala de prelucrarea și colectarea deșeurilor metalice, ne spune directorul Aurel Orvas. Numele însă nu mai corespunde întru totul, fiindcă, începînd de acum vreo doi ani, la noi deșeuri nu mai există — ci doar materiale recuperabile și refolosibile ! Ne ocupăm deci cu colectarea tuturor materialelor de acest gen și prelucrarea lor în vederea refolosirii în economia națională. Sigur, fierul e baza. În fapt, cam 45—46 la sută din necesarul de materie primă din industria siderurgică îl livrăm noi — fier vechi pentru oțelării, și 42 la sută în cazul metalelor neferoase. Din cîte știm, la nivelul anului 1985 în țară se vor produce peste 20,5 milioane tone de oțel, din care, după toate probabilitățile, circa 8 milioane de tone se vor face prin retopirea fierului vechi recuperat. Cît într-un mare centru siderurgic al țării, la ora actuală !“

Cu alte cuvinte, o adevărată industrie. Cum funcționează ea ? Mai întîi trebuie să amintim că există în țară 15 unități subordonate centralei, arondînd cîte două, trei județe și 6 unități de prelucrare : Berceni-București, Titu, Caransebeș, Simeria, Apahida, Podul Iloaiei. Personalul muncitor este format din „recuperatori“, avînd sarcina de depistare și de mobilizare a resurselor disponibile. Recuperările se fac în trei feluri : cu forțe proprii, adică prin colectările unităților citate ; prin expedieri directe, de la „producătorul de deșeuri“ (vom folosi totuși acest cuvînt pentru ușurința lui) direct la consumatori ; în fine, consumurile proprii, înglobînd materialele secundare consumate de producătorul însuși, cum se întîmplă de obicei în marile centre siderurgice și în alte turnătorii. Toate aceste forme se înregistrează însă la centrală, alcătuind un bilanț al metalului pe întreaga economie națională. În fapt, acest bilanț ar trebui alcătuit de fiecare unitate industrială, o sarcină trasată de aproape 4 ani de zile. Teoretic cantitatea de metal primită la un moment dat ar trebui să se regăsească în cantitatea folosită pentru fabricarea produsului finit, la care se adaugă pierderile tehnologice, iar ce rămîne sînt deșeurile, adică materialul recuperabil și refolosibil. Altfel spus, tot teoretic, aproape nimic nu se pierde, totul se transformă! Dar din păcate, în foarte puține unități se alcătuiește un astfel de bilanț al metalului. A preda fierul vechi, deșeurile provenite din activitatea productivă este o sarcină importantă a tuturor întreprinderilor, dar ea se îndeplinește destul de formal, dacă nu chiar la întîmplare. „Fierul vechi este totuși o avere în zilele noastre, ne spunea Nicolae Florea, șeful biroului de colectare din centrală. Fiecare unitate ar trebui să aibă o evidență gestionară a cantității de deșeuri din stoc, ținută de un gestionar pe mărci și sortimente stas. De obicei, această activitate se desfășoară empiric, întreprinderile întocmind gestiunea deșeurilor livrate numai după ce primesc confirmarea noastră, a colectorilor, deci după ce materialele intră în depozite. Ca să nu mai vorbim că mulți încă ne mai confundă cu unități de măturat curtea, chemindune să le facem noi curățenie !“

Și totuși, „industria fierului vechi“ este foarte rentabilă. Centrala cumpără toate deșeurile achiziționate (atît cele de producție, avînd un termen foarte scurt de repunere în circulație, cît și cele provenite din casări și obiecte de uz gospodăresc scoase din folosință), plătind pentru asta mai bine de 6,4 miliarde lei, la nivelul anului curent. Încasează însă, tot într-un singur an, nu mai puțin de 7,6 miliarde. Scăzîndu-se cheltuielile de circulație, în jur de 500 de milioane, rămîne beneficiul net al unității : 700 de milioane ! Făcînd ce ?

„Circa 200 de mașini intră zilnic pe poarta noastră, ne informează Dincea Popa, directorul unității de depozitare și de prelucrare Berceni. Din țară, în vagoane C.F.R., tot cam atît. Noi ne apucăm de sortare, balotare, debitare, turnăm în lingouri și așa mai departe, un fel de minisiderurgie, o pregătire a materialelor pentru a putea fi refolosite. Circa 23 000 de tone livrăm lunar, dintre care numai 2 000 de tone sînt metale neferoase. Primim orice : mașini și autobuze casate, vagoane de cale ferată, locomotive, autotrailere, motoare de tot felul, avioane utilitare, șpan de toate genurile, deșeuri de tablă și de țevi, profile rebutate, oțelbeton din construcții — totul se taie, se sortează, se pregătește pentru retopire. Întîmpinăm însă o mare greutate, aceea a amestecului de feroase cu metale neferoase, lucru care face uneori imposibilă sortarea. Și mai există o problemă : cea a diminuărilor sarcinilor de contractare pe unități cît mai mici. Planul pornește de la C.S.P., care dă sarcini de predare tuturor ministerelor. Ministerele îl defalcă pe centrale, iar centralele pe unități. Se ajunge însă ca o anume întreprindere să aibă de livrat, prin contract, cîteva zeci de kilograme de bronz sau alamă, sau cîteva sute de fier vechi. Uneori această împărțire se face din birou, și ne trezim că la unitatea respectivă nici nu există deșeuri de bronz... Ca să nu mai vorbim că nu putem trimite un camion de 5 tone pentru o sută, două de kilograme !“

Cum s-ar spune, problema fierului vechi, a tuturor deșeurilor și materialelor refolosibile nu se află în atenția generală. De ea nu se vorbește la facultate, nici măcar în școala profesională. De ea se ocupă în general oamenii cei mai slab pregătiți, dacă se ocupă și aceștia. Sîntem însă deficitari în metal, asta o știe orice inginer, iar fier vechi nu vom cumpăra din import, că ar fi prea de tot ! Să sprijinim deci această industrie a fierului vechi, înțelegînd prin ea toată gama de materiale recuperabile și refolosibile din metal. Numai pentru anul 1979 centrala amintită a reușit îndeplinirea și depășirea unui plan cantitativ considerabil, adică 5,7 milioane tone fier vechi, 620 000 tone fontă, peste 22 000 tone alamă, peste 12 200 tone bronz, aproape 20 000 tone cupru și așa mai departe. Sînt rezultate bune, desigur. Cu mai mult sprijin din partea tuturor unităților, dealtfel direct interesate, ele ar putea fi și mai bune. Depinde deci de noi ca și această problemă, deloc minoră, cum ați văzut, să capete greutatea necesară. O greutate măsurată în milioane de tone !

DUMITRU GRAUR
Fotografie de VASILE MANECAN

Cronica instituțiilor

Școala superioară

Universitatea este astăzi o instituție care face parte din viața oricărei familii românești. Caracterul inaccesibil și îndepărtat al școlii superioare a devenit o amintire a unor timpuri îndepărtate, împreună cu taxele școlare și cu elitismul învățămîntului în general. Avem de-a face, în primul rînd, cu evoluția istorică a unei societăți în dezvoltare, supusă unor necesități de cadre de înaltă profesionalitate, mai degrabă decît cu răspunderea sentimentală și morală față de clasele handicapate în trecut. În termeni marxiști, va trebui să contemplăm caracterul obiectiv al procesului istoric și să conchidem asupra felului cum putem asigura necesarul de specialiști pentru ridicarea economiei, și de fapt a întregii noastre societăți, la nivelul țărilor înaintate. A fi revoluționar înseamnă a depăși starea de spirit a rebelului, care suferă sentimental datorită nedreptăților istoriei, și a înțelege marile sale legități, lucrînd în acord cu ele, pentru a împlini idealul social la care ne supunem.

Mișcarea sufletească a colectivităților umane este cel mai adesea paseistă. Pare foarte comod să afirmi că „pe vremuri“ oamenii erau mai buni, școlile mai serioase și tinerii mai sîrguincioși. Transformarea pe care o suferă astăzi învățămîntul de toate gradele găsește pe mulți în dificultatea de a se adapta schimbării. De ce, cînd totul părea așezat o dată pentru totdeauna, iar „învățămîntul nostru“ era printre cele mai bune din Europa ? !... Omul în colectivitate se compensează prin încetineală. Neliniștea creatoare a individului se integrează foarte bine unor cadre care se mișcă mai lent. Cu atît mai mult, această stare psihologică se aplică unor structuri atît de prezente în viața colectivității cum sînt cele ale școlii. Ea înseamnă o parte din viața noastră a tuturora, unificînd aspirații și energii, transformînd eul încert și adeseori agresiv al individului într-o realitate socială. La noi, școala are încă cel mai pronunțat caracter educațional, poate chiar mai acut resimțit decît latura instructivă, cel puțin pe dimensiunea socialmente necesară. Acceptăm greu, pe plan sufletesc, să schimbăm ceea ce pare solid și stabil, instituția care face să ne simțim în siguranță, împreună cu ceilalți. Iată însă că lentoarea noastră sufletească, să-i spunem așa, este confruntată cu exigențele unei economii galopante, cu sarcinile unei industrii în avînt și cu problemele sociale corespunzătoare. Schimbarea se cere efectuată în modul cel mai radical, asumîndu-ne riscurile tuturor începuturilor.

Reforma școlii superioare este uneori o urgență a societății în criză generală. Să ne amintim evenimentele din 1968, în Franța, care au condus apoi la cunoscutele planuri Faure și la întreg ansamblul de măsuri pentru modernizarea învățămîntului francez. O țară cu universități dintre cele mai prestigioase din lume s-a aflat brusc, în situația de a lua cunoștință de gravele probleme ale unor generații care învățau altceva decît simțeau că trebuie. Fiindcă problema învățămîntului universitar este una de oportunitate profesională și de șanse pentru toată viața individului social. Tineretul se află confruntat cu cele mai acute aspecte ale vieții publice, iar sensibilitatea lui resimte întotdeauna cu mai multă putere opacitatea mediului.

Un element de gîndire socială dintre cele mai înaintate a fost de la începuturile revoluției socialiste românești modul de rezolvare a accesului în școală. Cea mai mare descătușare de energie intelectuală cunoscută vreodată a însemnat-o abolirea oricăror taxe și facilitarea accesului tuturora la învățătură. Sistemul de burse a adus pe băncile universității cîteva generații de copii din popor, care sînt astăzi inginerii, profesorii, cercetătorii și producătorii de bunuri de tot felul, din întreaga țară. A fost, indiscutabil, un pas mare, o adevărată revoluție, cu consecințe dintre cele mai importante, sociale și naționale. A creat însă numai premisele unei schimbări mai adînci, care s-a produs la începuturile deceniului al șaptelea, printr-o acțiune radicală de reașezare a bazelor învățămîntului nostru de toate gradele, și îndeosebi a învățămîntului superior, menit să răspundă îndeaproape nevoilor de specialiști ale economiei și sarcinilor generale ale societății. Complexitatea acestui proces este însă greu sesizabilă de către omul din afară. Poți să visezi cît poftești, dar în clipa cînd se atentează la tabla profesorului, la cretă și la demonstrația ex cathedra, te gîndești vrînd-nevrînd că școala nu mai e școală... Ecoul neliniștilor în domeniul noutății de perspectivă se regăsea și în întrebările pe care le punea profesorul Marin Rădoi, adjunct al ministrului educației și învățămîntului : „Programele analitice concordă cu ceea ce e nou în tehnică și știință ? Modalitățile de transmitere a acestor noțiuni sînt cele mai adecvate ? Nu se irosește prea multă vreme folosind metodele clasice de transmitere a cunoștințelor într-o epocă în care există adevărate tehnologii moderne de predare ? În epoca televiziunii, a filmului, a calculatorului, creta și tabla încep să devină anacronice. Verificarea cunoștințelor prin examene este forma cea mai eficientă ? Raportul dintre disciplinele generale, dintre disciplinele tehnice generale și cele fundamentale este cel mai bine stabilit ? Manualul de învățămînt tehnic superior cum este cel mai bine să fie întocmit ? Sîntem în epoca manualelor unice cel puțin pe grupe de facultăți de același profil sau de profil înrudit ? Este necesar ca studentul să fie confruntat cu o mare diversitate de notații de multe ori chiar pentru aceleași noțiuni ? — cum ar fi vectorul, matricea, impulsul, energia cinetică etc. ?“

Sînt întrebări numeroase și foarte concrete, a căror pondere circumscrie măsura transformărilor structurale din învățămîntul superior, îndeosebi din cel tehnic. Starea de schimbare nu este, așa cum am mai spus-o, cea mai ușor de suportat de către spiritul colectiv, atît de dornic de stabilitate, dar ea este absolut necesară în condițiile unui învățămînt superior în continuă adaptare la realitatea economico-socială a țării. Dinamismul este trăsătura omului de astăzi. Se spune că ciclul unei profesiuni nu depășește un număr de cinci-șapte ani, că după trecerea lor este nevoie de o adevărată redimensionare a cunoștințelor sale, în condițiile unui înalt grad de specializare. Aproape treizeci la sută din valoarea unui bun industrial include astăzi numai procesul de circulație a cunoștințelor în cadrul producerii sale. Deci, nu numai crearea unui nou adevăr științific și a realității tehnice, ca atare, cît modul cum este folosită adaugă aproape o treime din valoarea lucrului respectiv. S-a născut, dealtfel, o nouă disciplină științifică, economia cunoștințelor, care privește în mod esențial procesul de învățămînt și mai ales integrarea lui cu producția, ca trăsătură fundamentală a schimbărilor actuale din școala noastră superioară.

Este greu să privești în mod projectiv, cu toți parametrii atît de subtili introduși de știință, este greu să estimezi toate consecințele unui atît de radical proces de schimbare. Ceea ce se poate spune cu siguranță este că orientarea învățămîntului superior înspre munca productivă este garanția unei continuități în acord cu cerințele fundamentale ale realității. Din punct de vedere instituțional, învățămîntul nu poate fi decît pragmatic, iată un adevăr aproape axiomatic.

AUREL-DRAGOȘ MUNTEANU

S.O.S. Delta Dunării (II)

„Și eu cred că la ora actuală necesare și importante sînt mai ales deciziile“

— Tovarășe doctor ION MUNTEANU, sînteți după cite am cunoștință, de circa 25 de ani cercetător al deltei. Deși sucevean de baștină, v-ați impămîntenit aici, la Tulcea, v-ați legat destinele profesionale de acest spațiu, studiind că biolog fenomenele de la vărsarea Dunării în mare. Sînteți, în momentul de față, directorul științific al unui institut de cercetări numit chiar „Delta Dunării“, și totuși nu v-ați aflat la masa rotundă, desfășurată la cîțiva pași de instituția dv., unde atîția confrați, specialiști de bună-credință și de bune intenții au dezbătut problemele conservării și valorificării bogățiilor deltei. De ce?

— Pentru că n-am fost invitați. Nici eu personal, nici vreun alt reprezentant al institutului.

— Interesant !! ? Nouă ni s-a spus că ați refuzat. Iată deci o problemă : faptul că nu sînteți uniți, că nu vă alăturați forțele absolut toți cercetătorii acestei zone, care constatați „pe viu“ că intervenția omului în viața deltei nu are cele mai bune baze științifice. Așa cum informam în articolul anterior, dezbaterea a pornit exact de la realitatea că avem cercetări, unele chiar de anvergură, dar că nu se utilizează și nu li se aplică rezultatele. Dumneavoastră le cunoașteți ?

— Asta a fost marele neajuns și mai este încă. S-au făcut foarte mulți ani cercetări disparate, neadunate de vreun for pentru a constitui un fel de bancă de date care să fie la dispoziția celor ce ar putea să ia o decizie la un moment dat, în vederea celei mai bune orientări în exploatarea resurselor deltei. Înființarea institutului nostru, în 1970, a încercat să rezolve acest neajuns. A unit toate nucleele de cercetare locală, stațiunile experimentale de pe teritoriul deltei — o stațiune piscicolă, care a existat încă de prin 1938 și unde am lucrat și eu din 1954, cînd am terminat facultatea, una de cercetări silvocinegetice a Institutului de cercetări silvice din București, alta de cercetări stuficole cu sediul la Maliuc... Nu știam ce facem unii și ce fac ceilalți, deși problemele aveau foarte mare legătură unele cu altele. Nici acum nu sîntem singurii, precum ați constatat la masa rotundă, care studiem delta, dar iată că acolo nici nu s-a pomenit despre noi. E foarte adevărat că sîntem un institut departamental, subordonat Centralei „Delta Dunării“, iar rolul nostru este să întreprindem cercetări aplicativ-productive. Nu avem calitatea, nimeni nu ne-a dat competențe în acest sens, — nu noi dăm temele de cercetare și nici fondurile pentru efectuarea acestora — ca să înmănunchem toate studiile, mai ales ale institutelor centrale din Capitală, și să beneficiem de ele, să se completeze cu ale noastre. Ar trebui constituită, după opinia mea, o comisie centrală, coordonată de către C.N.S.T. sau chiar de către Consiliul de Miniștri, care să tuteleze, să controleze și să tragă la răspundere toate acțiunile de cercetare și valorificare economică a resurselor deltei. S-a spus — n-are rost să mai insist de ce e atît de important — ca delta să fie privită ca un tot.

— De ce credeți că deciziile conform cărora se exploatează actualmente delta — economic, cinegetic, turistic etc. — nu sînt cele mai optime cu putință ?

— Mi-ați pus o întrebare grea, la care răspund în felul următor : se face o mare greșeală că se iau separat — turismului în ceea ce îl privește, silvicultura la fel, stuficultura de asemenea... Cum arătam mai sus, delta nu poate fi tratată separat, ea trebuie privită ca un tot, ceilalți cercetători au demonstrat pe larg acest fapt, n-are rost să mă repet. E o unitate ecologică vie și dacă o fracționăm, poate fi distrusă. Am să mai explic mai bine astfel : e ușor să se facă, de exemplu, din Delta Dunării un imens cîmp agricol. Tehnica actuală permite. Dar dispare delta. Tot așa de bine prin desecări și plantări se poate face numai silvicultură (împăduriri cu plopi canadieni, repede crescători, care pot da avantaje economice de moment, foarte rapide), dar iarăși dispare delta. Un ecosistem cu valoare inestimabilă. Sînt de acord să luăm de la deltă, să luăm cît mai mult, dar fără să-i stricăm echilibrul natural.

— În articolul anterior s-a vorbit despre unele nereușite în amplasarea unor bazine piscicole ca și a unor amenajări pentru agricultură. Spre ce se îndreaptă atunci, acele studii aplicativ-productive pe care le întreprinde institutul dumneavoastră ? Este oricum, cel puțin din 1970, responsabil față de modul în care va fi exploatată din punct de vedere economic această zonă cu resurse inestimabile ?!

— Răspunsul vi-l va da, în primul rînd, structura institutului. Din activitatea noastră, 50 la sută reprezintă cercetare, — în domeniile valorificării resurselor piscicole, a resurselor agricole și a resurselor silvocinegetice —, 30 la sută sector de producție și 20 la sută proiectare. În ultimul timp facem proiecte pentru investiții și pentru unități piscicole din restul țării — Cluj, Alba, Brăila... În sectorul de producție verificăm la scară industrială rezultatele temelor de cercetare. Din 1980 vom fi prima unitate, și singura de acest fel din țară, de producere a puietului pentru peștele de cultură. Unitatea e gata, se află în prag de recepție. Tot în 1980 vom avea, în sfîrșit, aici la Tulcea, o clădire nouă, baza centrală de cercetări, cu acvarii, cu sere, cu toate condițiile pentru a putea rezolva faza de laborator. În rest, bazele de lucru și adevăratele laboratoare ale cercetătorilor noștri se află pe teritoriul deltei, unde au fost create, și mai sînt încă altele în curs de amenajare, stații pilot. În ceea ce privește agricultura, aș vrea să subliniez — fără să răspund de ceea ce s-a făcut înainte de existența institutului — că noi luăm în folosință agricolă numai acele suprafețe evoluate din punct de vedere pedologic, din delta fluvială a Dunării, care au primit în decursul timpului cea mai mare parte din aluviuni. Sînt mai înalte și în cea mai mare parte a' anului sînt uscate, și unde nu se cantonează păsări de apă. În plus, pentru a nu greși — știm că aici orice greșeală e neiertătoare, ecosistemul nu se mai reface la ceea ce a fost — în toate zonele unde se fac proiecte pentru agricultură înființăm stații pilot de cercetare care urmează să justifice dacă amenajăm ori nu terenuri agricole. Una din stațiile pilot care este aproape terminată se află în zona Uzlina, cu o suprafață de 100 ha. Se iau în studiu toate felurile de teren — mlaștină, cu stuf, grind... și se urmăresc cîteva lucruri foarte precise : luarea în cultură a cîtorva soluri de tip Uzlina, pînza freatică, cum se destufizează, rotația culturilor și crearea de tehnologii specifice, atît pentru cultura propriu-zisă, cît și pentru recoltarea, uscarea și transportul roadelor.

— Și cine sînt pionierii ?

— Avem o echipă de specialiști foarte competenți și devotați ideii — directorul institutului, ing. agronom Alexandru Volcov, șeful de laborator în probleme de pedologie, ing. Victor Săvulescu, om cu multă experiență în acest domeniu, ing. Emilia Lixandru și alții. În momentul de față putem spune că în sectorul cercetării agricole am reușit să stabilim tehnologii pentru cîteva culturi care se pretează la Delta Dunării. Am stabilit și principalii dăunători, ceva mai mulți — și ceva mai greu de acționat asupra lor — decît la terasă, datorită mediului acvatic. Am stabilit și o parte din elementele de bază pentru luarea în cultură a terenurilor. Urmînd în continuare să extindem cercetările în vederea amenajărilor pentru cultură a terenurilor nisipoase din delta marină, unde, după calculele noastre preliminarii s-ar putea valorifica în jur de 40 000 ha. Dar tehnologiile vor pune probleme grele atît cercetării cît și producției. Investițiile vor fi mari deoarece pînza freatică este la suprafață și multe terenuri sărăturoase. Ne-au vizitat și specialiști olandezi pentru a colabora, pentru a ne oferi soluții, pe baza experienței din țara lor, dar nu s-au angajat, cînd au văzut despre ce este vorba. Ei sînt obișnuiți să amenajeze terenuri pe un fost fund de mare, la noi, pe același hectar întîlnești și plaur plutitor, așa-zisul plaur fixat, și rețea de canale, drenoare, iar sub plaur pot exista turbării în formare... Avem siguranța că ne vom descurca singuri, experiența începe să se acumuleze. În zona nisipurilor, pe marginea canalului Sulina, a trăit pînă nu demult moș Miciurin, cum îl denumiseră localnicii, moș Buhaiov care, cît a trăit, a plantat aici, de necrezut, măr ionatan și parmen auriu și alte varietăți de pomi fructiferi cu rezultate absolut incredibile. Nu putem să-i ascultăm doar pe fanaticii unui cadru natural, sălbatic, al acestei zone. Experiența localnicilor, a satelor din deltă o dovedește. Pînă în 1990 va trebui să valorificăm o suprafață de circa 100 000 ha.

— Dar cu amenajările piscicole ce se întîmplă ? S-a vorbit, de asemenea, despre unele greșeli în amplasarea lor ?

— Trebuie să realizăm anual în deltă 100 000 tone de pește. Ei bine, nu pot fi obținute pe cale naturală, în apa neamenajată și la litoralul românesc al Mării Negre. Liber nu se pot obține decît 15 000 t, restul de 85 000 va trebui să-l creștem. În 1960 a apărut prima amenajare piscicolă, la Sarinasuf, pentru pui de crap sălbatic pentru deltă. A fost o primă fază. O alta a fost aclimatizarea, în condițiile ei, a crapului de cultură, apoi a altor patru specii de crap de China, de mare productivitate, pe care le-am numit cosaș — pentru că se hrănesc cu vegetație dură — sînger — după culoarea lor — novac — după numele cercetătorului care s-a ocupat cu aclimatizarea — și scoicaru fiindcă se hrănesc mai ales cu scoici. Încercăm și alte trei specii ; ne zbatem să încetățenim specii care nu sînt concurente la hrana peștilor autohtoni. De la care totuși nu putem obține mai mult de 200 kg la hectar în condiții de hrană naturală. Nu sînt specii productive. În timp ce, la peștii aclimatizați s-a ajuns la 600 kg la hectar, iar în regim de furajare suplimentară la 1 800 kg la hectar. Concomitent ne ocupăm de elaborarea de tehnologii pentru creșterea peștelui de consum în policultură.

— Am înțeles rațiunile economice și sociale ale amenajărilor piscicole în deltă dar la masa rotundă s-a insistat pe ideea ca acestea să fie judicios amplasate din punct de vedere al întregului mediu al ei. Și mai ales al păsărilor de apă.

— Da, sînt în atenția noastră toate aceste aspecte.

— Și în domeniul silviculturii ce probleme aveți în atenție, întrucît s-a vorbit mult despre degradarea pădurilor Letea și Caraorman ?

— Din păcate silvicultura deltei, și în speță cele 2 păduri, rezervații naturale, deosebite monumente ale naturii, nu intră în sfera noastră de activitate. Aici intrăm pe un alt făgaș al discuției. Nouă nu ni se repartizează fonduri pentru cercetare fundamentală. Nu ne dă nimeni asemenea teme și contracte, deși avem pricepere, cadre, competență științifică. Deși noi știm foarte bine că numai cercetările fundamentale sînt cele care pun bazele unei valorificări superioare a tuturor resurselor deltei pe o mare durată de timp. Pentru a avea deltă și peste 20, și peste 30 de ani și mai departe. Și mi se pare că acesta este cel mai important efect economic. Am purtat de cîteva ori discuții, chiar la C.N.S.T., pentru a obține contracte în acest sens, dar fără rezultat pînă în prezent. Sînt efectuate de către alte institute și, așa cum s-a afirmat, ele zac necunoscute de ani de zile prin dosare. Concret, privind Letea și Caraorman noi putem face oricînd studii asupra evoluției lor, spre ce direcții merg zonele respective din punct de vedere silvic, și mai exact stejarul cu lianele exotice. Putem găsi și soluții de oprire a degradării lui, dar n-avem timp și fonduri. O cercetare ecologică se face în ani ! Se pot face studii și aplicații de hibridări, de încrucișări de specii silvice și multe alte investigații științifice absolut necesare pentru ocrotirea și regenerarea resurselor deltei.

— Dar despre modul în care are loc turismul în Delta Dunării ce părere aveți ?

— După mine, turismul ar trebui să fie în mîna celui care o exploatează din punct de vedere economic, care știe să-l organizeze astfel încît să nu se distrugă nimic, așa cum din păcate se întîmplă. Turismul nu este și o activitate economică ? ! Aș vrea, de fapt, să pledez și să propun inițierea lui, și pentru un alt fel de turism, care nu se organizează deloc — cel științific, intern și internațional. Care poate contribui la rezolvarea unor probleme. De pildă, în perioada migrației unor păsări, specialiști ornitologi din toată Europa ar putea face observații comune, ar putea colabora, cu rezultate științifice prețioase.

— Propunere valoroasă pe care o supunem atenției Ministerului Turismului, ca și pe celelalte probleme ridicate privind turismul în Delta Dunării.

CICI IORDACHE ■

Milioane adunate din păduri

E decembrie, e ultima lună a anului... Într-un sat de munte din nordul județului Bistrița-Năsăud, o mină de oameni gospodari și isteți au tras linie sub șirul de cifre care exprimă eficiența convertită în bani a muncii lor rodnice și au făcut adunarea. Dintr-o producție valorînd 10 700 000 lei, rotunjită în numai 11 luni, 7 800 000 lei s-au realizat exclusiv prin export. Au contribuit la împlinirea ei doar vreo 65 de oameni încadrați prin contract și încă vreo cîteva zeci de muncitori sezonieri. Și aflăm în substratul ei o inițiativă dacă nu singulară, în tot cazul rară. Prin această inițiativă, zeci și zeci de oameni, lipsiți pînă nu demult de un rost precizat, s-au trezit implicați în rosturi fertile, parcă peste noapte, parcă printr-un noroc picat din senin, care de fapt nu este altceva decît norocul pe care ți-l faci singur, cu puterile tale, atîtea cîte sînt, atîtea cîte pot fi cînd le înțelește o perspectivă ademenitoare. Dar să precizăm întrucîtva cadrul reportajului nostru...

Am ajuns în satul Anieș, trup din trupul comunei Maieru, în incinta Centrului de fructe de pădure din localitate. Abia au trecut zece ani de cînd acest centru s-a pus pe picioare ca lumea și în toți acești zece ani, sufletul lui, motorul lui s-a dovedit a fi, mereu și mereu, tehnicianul silvic Gheorghe Voicu, un bărbat cu idei pe cît de simple cînd sînt numai enunțate, pe atît de rodnice cînd ajung să fie transpuse în practică. Într-o zonă geografică în care cooperativizarea agriculturii s-a dovedit a nu fi rentabilă, din motive care țin de puținătatea și caracterul arid al pămîntului, inițiativele lui i-au solidarizat pe oameni, propunîndu-le ca temei al unirii lor îndeletniciri tot atît de vechi ca și speța umană, dar nu de puține ori uitate sub presiunea unor îndeletniciri noi. Într-un sat cu numai 200—250 de familii, în care fiecare se lupta pentru sine, sub zodia unei existențe mai aspre decît pe alte meleaguri, acest tehnician și alți oameni de bine, asemeni lui, i-au convertit pe muntenii dealtfel săritori, zdraveni și harnici la gustul, uneori arzător ca o patimă, de a munci împreună, chiar umăr la umăr.

De fapt, umăr la umăr e un fel de a spune lucrurilor pe nume, pentru că, în realitate, din clipa în care au luat calea pădurilor, drumurile lor se despart. Unii o apucă pe Valea Mare și pe Valea Mărilor, alții urcă spre Cormaia și Cîrțibav-Cucurcasa, alții se risipesc pe văile Anieșului Mic și Anieșului Mare, alții țin Valea Glodului. Coboară din păduri și din munte cu mure și zmeură, cu măceșe, mere pădurețe și afine, cu baloți de mușchi de piatră și cu snopi de răchită, cu frunze de ferigă și ramuri de jneapăn și brad, cu nenumărate alte întruchipări ale unor avuții pe care pădurea le reîmplinește cu fiecare an care trece și care oricum s-ar irosi dacă nu ar suna și pentru ele ceasul culesului. Mai bine spus, toate roadele pădurilor, amintite mai sus, abia aici devin cu adevărat avuție, în incinta Centrului de fructe de pădure din Anieș. Și nici nu știm cum să-i spunem... Întreprindere ? Cooperativă ? Asociație ? Dar știm că e o treabă care prosperă. Numai Centrul de fructe de pădure din Anieș asigură circa 60 la sută din întreaga producție a Inspectoratului silvic al județului Bistrița-Năsăud. Numai muncitorii direct implicați în producție au încasat aici, în acest an, retribuții care însumează 1 674 716 lei...

Numai în anul care acum se încheie 438 tone de fructe de pădure s-au convertit aici în 5 265 000 lei. Alte 863 000 lei s-au încasat pe împletiturile livrate la export, în Germania Federală, Austria, Italia, Elveția și Franța. O mină de oameni — dintre care tehniciana Marioara Huci, șefa de echipă Ioana Doci, Virgil Partene, Viorica Hodoroga și Ionel Chisăliță sau Viorica Pop de la ocolul silvic Rodna-Șanț, sau Nastasia Rus din Suplai sau Augustin Bălăjan și Floarea V. Manița de la ocoalele silvice din Ilva Mică și, respectiv, Sălăuța — adună și rotunjesc aici o avere care uneori se prezintă sub înfățișări puțin așteptate, la care puțini s-au gîndit : plante medicinale și traverse de mină, coroniță ornamentale din conuri de pin și brad, lădițe și capre din lemn, slăvini și buchețele din frunze de mesteacăn, cozi de unelte și făină de cetină, folosită cu succes ca îngrășămînt natural, sucuri și siropuri din te miri cîte fructe, uleiuri volatile — 2 400 kg s-au distilat pînă acum — al căror preț, și pe piața internă, și pe piața internațională, atinge nivele spectaculoase.

E decembrie, e ultima lună a anului... La Anieș se încheie bilanțul unui deceniu al cărui numitor comun îl constituie prosperitatea.

MIHAI PELIN ■

În tehnică, în ciuda proverbului, ce e scump e scump și ce e ieftin e ieftin

Invenția despre care va fi vorba în cele ce urmează a debutat ca într-un film polițist. La propriu. Cu ani în urmă a avut loc în București așa-numita „afacere a conservelor". O infracțiune penală a cărei soluționare a reclamat ingeniozitate nu numai din partea anchetatorilor, ci și a chimiștilor. Niște escroci au substituit, la fabricarea unor loturi de conserve, tabla de fier cositorită de import cu material de calitate mai proastă, care nu avea o depunere omogenă de cositor pe suprafață. Drept urmare, sute de mii de cutii de conserve s-au deteriorat. Vinovații au fost descoperiți, și-au primit pedeapsa cuvenită și afacerea, din punct de vedere juridic, s-a încheiat. Au rămas însă implicațiile științifice : expertiza necesitase un mare număr de analize chimice. Or, dacă s-ar fi folosit tehnicile cunoscute, fiecare analiză în parte ar fi durat **între 2 și 6 ore,** ceea ce, cumulat, ar fi însemnat irosirea unui timp prețios. Chimistul Joseph Goldhaar a avut atunci ideea de a înlocui procedeul clasic cu unul propriu, care reducea timpul de analiză la **15 secunde !**

Ideea era de o simplicitate extremă : printr-o presă cu anod și catod, **putînd fi executată de orice cooperativă meșteșugărească pentru suma de 200—300 lei,** se trecea curent electric de la un acumulator obișnuit de 6 V. Curentul electric, antrenînd ioni de substanță în cantități infinitezimale, imprima pe hîrtie, în răstimp de cîteva secunde, „harta" repartiției elementelor pe suprafață, astfel încît regularitățile sau iregularitățile apărute acolo indicau calitatea depunerii metalului pe alt metal, apariția unor corpuri străine etc. Pe scurt, o analiză calitativă ultrarapidă și ultraieftină, dînd totodată și anumite indicații cantitative, nu foarte precise, dar suficiente în multe cazuri practice. Despre simplitatea echipamentului vorbește și amănuntul amuzant că, prima oară, autorul a folosit pentru acționarea presei... un robinet de calorifer. Dar iată, interlocutorul nostru are la activul său ani lungi de cercetare în laborator, 12 brevete de invenții, circa o sută de lucrări publicate în reviste de specialitate din țară și străinătate. Este deci de presupus că nu ignoră tehnicile ultramoderne. De ce „se bate" acum pentru un procedeu atît de simplu, semimeșteșugăresc ?

— Tocmai aceasta este problema pe care vreau s-o ridic și de aceea m-am adresat revistei dumneavoastră — spune Joseph Goldhaar. Documentele de partid subliniază necesitatea imperioasă a trecerii la o nouă calitate în toate compartimentele activității economico-sociale. **De ce să neglijăm mijloacele simple, dar eficiente, și să pornim de la ideea că un dispozitiv românesc care nu costă mai mult de 200 sau 300 lei nu poate aduce mari foloase și să preferăm, din principiu — așa cum fac unii — aparate sofisticate, de preferință din import ?**

— Dumneavoastră, de fapt, ce doriți, ce propuneți ?

— Pentru mine personal nu doresc nimic, nu solicit nici un avantaj material. La timpul său, pentru acest dispozitiv am primit certificatul de inovator și o recompensă bănească, iar ulterior, după ce am perfecționat procedeul, adaptîndu-l la nevoile analizei rapide în mine, au fost obținute și brevetele de invenție 50 475 și 51 394 (împreună cu doctorul docent Simion Iordache). M-am gîndit însă să popularizez ideea acestui dispozitiv într-o broșură, cu atît mai mult cu cît își poate găsi aplicații mai largi, de pildă, la cooperativele meșteșugărești, care execută operații de cromaj, nichelare etc. M-am adresat unei edituri — nu are importanță care — dar nu am reușit nimic.

— De ce ?

— După aproape doi ani de la prezentarea propunerii iată ce mi-a răspuns editura la 28 noiembrie a.c. : „Oferta a fost pusă în discuția consiliului redacțional, unde s-a arătat că această metodă nu este folosită în laboratoarele industriei chimice și deci nu este oportună publicarea acestei lucrări". Răspunsul m-a uluit. Cum, adică, publicăm numai lucrări despre ceea ce se utilizează în laboratoarele noastre, deci despre ce este de acum binecunoscut ? ! Atunci unde își găsește loc noul ? Cum îi informăm pe specialiști, pe tehnicieni, pe oamenii muncii despre ceea ce ar trebui sau ar putea fi folosit, dar deocamdată **nu** este cunoscut și deci **nu** se folosește ?

— Poate s-a considerat inoportun să se popularizeze un procedeu socotit încă neverificat.

— Nu. El a fost elaborat acum cîțiva ani, a fost comunicat la un simpozion național, s-a scris pe larg despre el în „Revista de chimie" și în „Studii și cercetări de chimie ale Academiei Republicii Socialiste România" (în colaborare cu cercetătorul Alexandru Dimitriu, de la Institutul geologic), a fost premiat de Institutul de cercetări alimentare, a fost recenzat în „Chemical Abstracts" și în „Zentralblatt für Chemie" etc. Să ne înțelegem : eu nu menționez toate acestea fiindcă m-aș considera un autor nedreptățit. Nu am nici un interes material, nici o veleitate. Mă interesează însă, în calitate de chimist — aș îndrăzni să spun pasionat — o chestiune de principiu. Se pare că un contraargument la procedeul propus de mine a fost și acesta : **„Ce rost are să popularizăm un astfel de procedeu azi, cînd există microsonde electronice ?"** Aci e aci ! Adevărat, microsonde electronice există și ele sînt mult superioare aparatului meu. Numai că ele sînt mult superioare și la preț : costă cîteva sute de mii de dolari. Oare credeți că o cooperativă de nichelare din Buhuși, să spunem va importa vreodată o microsondă electronică ?

Orice editură — adăugăm noi — este, desigur, liberă să accepte sau să respingă orice lucrare dorește și, în orice caz, nu noi îi vom contesta acest drept. Făcînd cu totul abstracție de latura editorială, problemele ridicate de interlocutorul nostru par demne de atenție. O metodă ieftină, eficientă, cu largă aplicabilitate merită popularizată. O facem prin intermediul revistei noastre. În adevăr, **analiza electrografică** permite :

- analiza probelor mineralogice ;
- trierea rapidă a aliajelor ;
- stabilirea, în metalurgie, a incluziunilor nemetalice pe suprafețele lustruite ale unor aliaje ;
- controlul acoperirii anticorosive a unor elemente metalice (pereții unor recipienți, piese de motoare etc.) ;
- controlul calității produselor de uz casnic, de exemplu tacîmuri, sau la cromări, nichelări, argintări etc. ;
- controlul arheologic (analiza electrografică este nedistructivă !), de exemplu la stabilirea compoziției amforelor, monedelor, bijuteriilor antice ;
- analize biologice : studiul repartiției fierului sau a microelementelor pe frunze și pe alte piese biologice.

Pentru un surplus de verificare ne-am adresat și tovarășului conferențiar doctor docent Gheorghe Baiulescu, de la catedra de chimie analitică, Institutul național de chimie.

— Cunosc analiza electrografică și o prețuiesc. E păcat că se consideră inoportună reactualizarea ei pe motiv că nu se folosește curent în laboratoarele noastre. Ca să fie utilizată, trebuie mai întîi cunoscută de beneficiarii potențiali. Altfel ne învîrtim într-un cerc vicios. Metoda e simplă, ieftină, furnizează rapid caracteristici calitative și semicantitative în mineralogie, pentru combaterea coroziunii, acoperirile galvanice etc.

Și profesorul universitar Horst Bednar, doctor în chimie de la Facultatea de construcții de mașini a Universității Brașov, susține cu căldură analiza electrografică, pe care o consideră „practică, ieftină și eficientă".

Profesorul universitar doctor docent Victor Sahini, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, arată : „Firește, există metode mult mai rafinate decît analiza electrografică, dar la preț ridicat și cu echipamente de import. Nu trebuie neglijate, ci dimpotrivă încurajate și popularizate, metode ca aceea a lui Joseph Goldhaar, care dau informații calitative rapide, esențiale în controlul suprafețelor metalelor și în alte domenii".

L. NIȚESCU ■

Ciudatele hiatusuri de memorie ale unui dascăl

Profesorul Vlădica Florian și-a manifestat de mai multe ori nemulțumirea în legătură cu unele dintre relatările reporterilor noștri contestîndu-le autenticitatea unor informații privind destinul tragic al doctorului Ștefan Odobleja. Într-o ultimă intervenție, încredințată publicației periodice „Școala Mehedințiului" vigilentul dascăl ține să-și exprime dezaprobarea față de o amplă evocare dedicată marelui savant severinean („Flacăra", 4 octombrie) în cuprinsul căreia colega noastră Cici Iordache s-a simțit îndreptățită să constate cu regret și consternare că medicul Odobleja a fost tratat cu dezinteres și lipsă de înțelegere tocmai de către cei ce i-au fost conjudețeni vreme îndelungată.

Amendînd în mod expres aceste rînduri și deșertînd pe hîrtie un sac de contraargumente, autorul articolului se face luntre și punte în a demonstra că doctorul Ștefan Odobleja s-a bucurat **începînd cu anul 1974** (și rugăm cititorii noștri să rețină această precizare) de o largă solicitudine din partea unor instituții și persoane particulare din municipiul Drobeta-Turnu Severin, care, se susține, ar fi făcut mult pentru a însenina viața nefericitului și neîndreptățitului nostru compatriot, iar aceasta, în mod concret, prin ajutoare materiale și intervenții la diferite foruri științifice.

E adevărat, nici un om de bună-credință și în cunoștință de cauză nu poate nega sprijinul și răzletele mărturii de stimă și prețuire de care s-a bucurat marele om de știință în ultimii ani ai vieții sale. Sîntem de asemenea de acord — așa cum ține să precizeze semnatarul articolului — că în această privință o contribuție notabilă aparține organelor de partid și de stat ale județului Mehedinți. Dar iată că, deosebit de sensibilizat de aceste dovezi de tîrzie recunoștință, profesorul Vlădica Florian, indicînd anul ce marchează suita acestor acte de gratitudine, uită în mod straniu să precizeze că toate acestea au survenit **abia** după publicarea articolelor din „Flacăra" și „Tribuna", prin care opinia publică din țara noastră era informată pentru **întîia oară** despre soarta tragică a creatorului legitim al cibernetică.

Dar pînă atunci ? Care au fost condițiile de muncă și viață ale savantului severinean vreme de aproape trei decenii, deci în perioada maximei sale capacități intelectuale și vigori fizice ? Cum se explică faptul că meritul redescoperirii operei sale capitale, „Psihologia consonantistă", revine nu oamenilor de știință și nici celor ce i-au fost conjudețeni, ci unor gazetari din București și Cluj ?

Cum a fost posibil, în sfîrșit, ca un om de talia doctorului Ștefan Odobleja să trăiască uitat și ignorat și în condiții de viață de o precaritate cutremurătoare, — caz singular și cu totul străin actualului statut al omului de știință din România, de neconceput în situația în care partidul și statul nostru investesc sume considerabile pentru afirmarea cercetării științifice și cînd, mai mult ca oricînd, se întreprind eforturi statornice pentru restituirea valorilor autentice, pentru cinstirea și fructificarea moștenirii științifice a poporului nostru ?

Acestor întrebări, încredințate tiparului și cu altă ocazie, profesorul Vlădica Florian se străduie să afle răspunsuri, prezentînd în cadrul articolului amintit argumente de o inconsistență penibilă. Se încearcă astfel acreditarea ideii potrivit căreia doctorul Odobleja, boem prin vocație, ar fi fost victima unei structuri dificile, adept al solitudinii și dușman al confortului urban, că ar fi refuzat cu încăpățînare ajutoarele prietenilor, simțindu-se în largul său într-o viață sugrumată de privațiuni, în bojdeuca sa mizeră, lipsită de cele mai elementare atribute ale civilizației.

L-am cunoscut și noi pe doctorul Odobleja și nu ne-a fost greu să-i remarcăm firea aleasă, atît de deosebită de cea a insului comun. Închis în laboratoarele minții sale, inactiv și neștiutor în diplomația vieții, el a fost constrîns, într-adevăr, la o viață solitară, dar asta tocmai fiindcă, vreme de decenii, apelurile sale au rămas fără răsunet, tocmai deoarece cei ce aveau datoria să-l ajute și să-l înțeleagă l-au tratat cu o totală indiferență, tocmai fiindcă a fost ignorat, desconsiderat și uneori suspectat de idei antiștiințifice chiar în orașul unde a trăit o bună parte a vieții sale. Despre toate acestea ne-a vorbit, atunci cînd l-am cunoscut, chiar Ștefan Odobleja, nouă și celor care i-au fost colaboratori și prieteni pînă în ultima clipă a vieții sale.

Iată de ce gloria postumă a celui care a fost și va rămîne întemeietorul de drept și de faot al cibernetică teoretice reprezintă nu numai un tardiv și necesar act justițiar, ci, deopotrivă, din păcate, și dovada unui destin tragic, posibil nu prin dictatul fatalității, ci tocmai prin lipsa de omenie și îndatorire cetățenească a celor ce l-au cunoscut cu mult timp înaintea pomenitelor articole apărute în presă. O situație care, iată, ne obligă să urmărim cu multă strîngere de inimă rapoartele sentimentale prin care unii se trudesc să se disculpe în fața posterității, cădelnițînd smeriți în jurul statuii marelui dispărut.

LIVIU TIMBUS ■

LIMFOGRAFUL elimină sau nu elimină importul ?

Recentul Salon național al invențiilor a prezentat publicului larg și specialiștilor diverse realizări din variate domenii, printre care și aparatură medicală. M-am oprit în fața „LIMFOGRAFULUI". Denumirea sa nu spunea prea multe. Cartonașul alăturat cuprindea cîteva informații succinte, cum — de pildă — numele inventatorilor, prof. dr. H. Ciortoloman și I. Zănescu, data eliberării, numărul brevetului și o precizare care mi s-a părut deosebit de interesantă : „Limfograful" elimină importul. Am dedus că utilitatea aparatului nu se rezumă la practica medicală ci că este implicată și în sfera economică, scutind Ministerul Sănătății, statul nostru, în ultimă analiză, de un efort valutar.

Mi-am propus să văd ce răspîndire a avut acest aparat în cei cîțiva ani de existență. Trecînd peste cei doi ani necesari brevetării sale (cerere introdusă la 12.IV.1974, orele 14,10, acordare de brevet la 20.IV 1976, ora nemaifiind specificată), mi-am zis că, din 1976 și pînă la finele lui 1979, „Limfograful" și-ar fi putut trăi nu numai o primă tinerețe, dar chiar maturitatea. Astfel, am aflat că prin intermediul acestui aparat, datorat ingeniozității și spiritului inventiv al tovarășei prof. dr. H. Ciortoloman și I. Zănescu, se poate efectua injectarea în organism a unor soluții, în urma cărora se stabilește stadialitatea neoplasmului uterin, oportunitatea actului chirurgical, ghidarea acestuia, pentru că „Limfograful" pune în evidență ganglionii limfatici, numărul și sediul lor precum și dacă prezintă metastază neoplazică. Îndepărtarea traumei anestezice, prin eliminarea intervenției chirurgicale cînd aceasta nu este necesară, cît și creșterea gradului de eficiență a intervenției radiologului, care își poate centra cu mare precizie cîmpul de iradiere în tratamente, iată cîteva aspecte importante ale utilității „Limfografului". Dar mai sînt și altele, poate la fel de importante, mai cu seamă în medicina noilor născuți. Aparatul permite perfuzarea lentă a unor substanțe și se oprește automat, atunci cînd cantitatea prescrisă a fost administrată. Ușor de manevrat, ușor de transportat, cu întrebuințări multiple, un aparat de finețe tehnologică, „Limfograful" a fost realizat de cîțiva ani în atelierele Spitalului clinic Polizu și a costat două mii de lei, suportați chiar de inventatoare. Prototipul a rămas... un unicat, pentru că un al doilea exemplar nu a fost creat încă. Deci, ceea ce s-a prezentat la Salonul național al invențiilor era chiar Limfograful-prototip. În această situație, m-am adresat tovarășei profesor dr. Henrieta Ciortoloman, rugînd-o să-mi dea cîteva relații.

— Nu am nimic de spus. Aparatul de care vă interesați există în clinica noastră și-l folosesc de ani de zile pentru pacienții de aici. În rest, mai nimic nou, titular de brevet fiind Spitalul „23 August".

Conducerea spitalului absenta în acea zi. Ceea ce doream să știu nu necesita neapărat prezența directorului : „Limfograful" nu face parte din dotarea unității medicale respective, deși ea este beneficiara de brevet. Se pare, chiar, că aparatul căutat este total necunoscut personalului medical al Spitalului „23 August". Desigur, mi s-a spus, o posibilitate de injectare, de perfuzare a unor substanțe pe o durată de timp mai lungă, mai ales la copiii nou-născuți și în condiții de mare precizie, ar fi în folosul muncii specifice acestui spital, care — dealtfel — și-a și procurat, din import, un astfel de aparat. Comanda a fost onorată de o firmă americană și aparatul se găsește la Spitalul „23 August", fără a funcționa, întrucît îi lipsește o piesă esențială. Se caută această piesă rătăcită pe căile atît de complexe ale importului.

Știrea că numai două etaje mai jos funcționează un aparat similar, în clinica pe care o conduce chiar inventatoarea, un aparat românesc, în valoare de 2 000 de lei, a fost primită cu interes de cei cîțiva medici cu care am stat de vorbă. Un asemenea aparat, m-a asigurat doctorul Ion Gherghina, este de o mare, uriașă utilitate într-un spital și mai cu seamă într-unul destinat îngrijirii copiilor și noilor născuți.

Crezînd că mă aflu în fața unei stări de excepție, mi-am continuat investigațiile la Spitalul clinic pentru copii „Emilia Irsa". Profesor dr. Mircea Maiorescu, directorul Institutului pentru ocrotirea mamei și copilului, m-a informat că două aparate similare cu cel văzut la Spitalul „23 August", însă în stare de funcționare, se găsesc la dispoziția medicilor și micilor pacienți, încă de doi ani de zile. Ambele sînt folosite cu un discernămînt maxim, tocmai din cauza valorii performanțelor tehnice. Nici în această clinică aparatul inventatorilor români nu este cunoscut. Profesorul Mircea Maiorescu și colaboratorii săi au manifestat un interes absolut față de „Limfograf", dorind să știe cine-l fabrică, de unde poate fi cumpărat etc.

Aceleași întrebări se nasc în mintea oricui află de existența unui aparat creat de niște români, brevetat, expus la un salon național al invențiilor, folosit de ani de zile într-o clinică universitară, dar ...nereprodus încă, cu toate că el răspunde unor necesități acute, mai ales în spitalele pentru copii, în cele cu secții oncologice, în maternități, în activitatea interniștilor și așa mai departe.

Apare încă o dată drept foarte evidentă necesitatea unei coordonări lucide și interesate în materie de invenții, dincolo de obținerea brevetelor. Revista „Flacăra" a ridicat în repetate rînduri această problemă, pe care cazul „Limfografului" o descoperă din nou nerezolvată.

Dacă o informație atît de prețioasă nu poate parcurge distanța a două etaje, în cadrul aceluiași spital, recurgîndu-se mai curînd la un import de peste Oceanul Atlantic, apare drept foarte clar că ceva nu este în ordine. Unde anume ? Cine poate răspunde ?

EMANUEL VALERIU ■

P.S. Culmea... culmilor : aparatul despre care am scris a primit o mențiune în cadrul Salonului național al invențiilor ! ! !

Adîncul petrolului — obsesia unei familii

Este captivant să vorbești despre petrol fără să ai sufletul la gură, presat de știrile agenților de presă, fidele aventurilor barilului (cuvînt pe care au ajuns să-l cunoască și copiii), al cărui preț frizează, în acest anotimp, fantasticul. Este tonic. Ai sentimentul că rezolvarea problemei ține în exclusivitate de om, de inteligența și pricoperea lui, epuizarea resurselor naturale părînd numai un produs al imaginației sau al neputinței tehnologice. Firește, lucrurile nu se prezintă chiar atît de simplu, lumea noastră nebună, nebună, nebună nu fierbe chiar degeaba, dar stînd de vorbă cu cei doi Hübscher, tatăl și fiul, senzația de liniște și încredere este convingătoare. Mai ales că nu lipsesc argumentele. Nu s-a avansat prea mult la recuperare, treizeci la sută este puțin, foarte puțin, și nici în privința adîncimii sau a vitezei de foraj nu s-a realizat totul. Exact în primul an al veacului mișcarea rotativă înlocuia percutarea în foraj. Roadele s-au văzut. Dar secolul este pe sfîrșite. La noi forajul rotativ durează din 1935. Și-a trăit traiul.

— Prima invenție a lui Silvestru Hübscher s-a născut exact în anul venirii pe lume a lui Dorel : 1959. Cum se numea contează mai puțin, de unde a apărut ideea merită să amintim.

— Țin la această invenție nu atît pentru reușita ei tehnică, ci pentru ceea ce a însemnat ea pentru mine. Îmi confirma că, deși „intrarea mea în petrol", exprimare oarecum barbară, dar directă și bogată în semnificații, s-a produs cu totul și cu totul întîmplător, ea a însemnat ceva.

— Cît de întîmplătoare a fost ?

— Povestea stă cam așa. În după-amiaza zilei de 23 August 1948 mă aflam împreună cu toți cimpinenii pe dealul Voila. Era veselie mare, se cînta, se juca. Mîncam mici și beam bere. Acolo mi-a căzut în mînă un ziar, „Scînteia" din 22 august, unde am zărit un articol cu petroliști și fotografia unei sonde mari. L-am rugat pe tata, era electrician la „Steaua română", să mă ducă să văd o sondă. Prima sondă văzută în viața mea a fost 401-Cimpina cu o adîncime proiect de 2 500 metri. Tocmai se extrăgea o probă de teren. Eșantionul acela de la mare adîncime mă fascina. Eram cu Jules Verne proaspăt în minte și imaginația îmi lucra. Gîndiți-vă cum am fost cu toții cînd au fost aduse pe pămînt primele probe de rocă lunară. Mă uluia și faptul că o forță imensă de sute de cai putere era stăpînită de omul de la pupitru, de sondor. Impresia era de superioritate a acelui om, de teribilă răspundere. Eu atunci am intrat în petrol.

— Mi-ați rămas dator. De unde a apărut ideea primei invenții ?

— Din practică. Din necesitate. Ieșise pe atunci un nou tip de mese rotative, cu o cinematică mult mai bună și o viteză de foraj mai mare, care aveau dezavantajul extragerii foarte greoaie a canusurilor, cînd acestea se introduceau pentru prevenirea erupției. Extragere dificilă și riscantă.

— Care este invenția care v-a bucurat cel mai mult ?

— Ultima brevetată : motorul hidraulic de adîncime pentru forajul rotativ vibrator. Am lucrat la ea opt ani. Știți ce au însemnat acești opt ani ? O groază de experimentări. În petrol nu poți face machete. Trebuie să faci încercări la două, trei mii de metri, să intuiești ce se întîmplă acolo. Te verifici după forma uzurii, după poziția pieselor, după modul de lucru al fiecărui ansamblu și după atîtea altele. Ani de muncă. „Reacția țâlpii" a fost un fenomen care mi-a dat multă bătaie de cap.

— Ce reprezintă această invenție din punct de vedere tehnic ?

— Dublarea vitezelor de foraj. Studiul economic arată o eficiență între 9 și 16 milioane lei pentru 10 000 metri forați. Același studiu consideră instalația, din punct de vedere al principiului și al eficienței, ca fiind cea mai bună din lume. Eficiența este exact ceea ce ne trebuie. Mărind viteza, reduc costurile. Cu aceiași bani pot realiza un volum mai mare de foraj. Deci șanse mai mari de a găsi țiței. Din care încerc să scot cît mai mult din zăcămînt. Pentru asta am nevoie de tehnologii noi, de dispozitive noi. În acest sens, documentele Congresului al XII-lea sînt clare și ferme : trebuie forat la mare adîncime, trebuie să crească gradul de recuperare a țițeiului, trebuie forat în mare. Restul este treaba geologilor.

Spun mulți că un inventator beneficiază de o anume stare de grație. Ideea, sclipirea nu vine oricui. Omul zîmbește și-mi răspunde că problema nu l-a preocupat îndeaproape, dar că s-a gîndit din cînd în cînd la ea. La început, credea și el cam la fel. Anii l-au convins însă că pasiunea, meseria și oamenii în mijlocul cărora muncești pot face din oricine un inventator. E limpede, lucrurile nu stau așa. Ar trebui să inventăm din doi în doi în fiecare zi cu excepția duminicilor și a sărbătorilor legale. Silvestru Hübscher nu renunță : talentul nu spune mare lucru. Încă din școala de petrol avea dorința de a realiza ceva deosebit. Cam despre asta e vorba. De unde pleca dorința ? Nu știu. Ceva lăuntric. Important este că roadele s-au arătat după ce am învățat meserie ca lumea, după ce am citit cîteva sute de cărți de specialitate. Ca să nu mai spun că la Trustul petrolului din Pitești există foarte mulți inventatori.

Dorel Hübscher este înalt, palid și are o privire iscoditoare accentuată de slăbiciune. (Tatăl : Este slăbit pentru că e după boală. O boală rea, care l-a mîcinat o vreme : piatră la rinichi. L-am luat noaptea de la cămin. Am găsit un om cu mult suflet, medicul Pastramagiu din Ploiești, după cinci zile i-a dat drumul mult mai bine și i-a zis: Dane, la orice oră ai nevoie de mine să-mi dai telefon.

— Mi-ar fi fost și greu. Am trăit de mic în frămîntările lui (ale tatălui, n.n.). **Cînd lucrează la ceva, este aproape imposibil. Nu vorbește decît de invenție. De calcule, de experimentări. Este greu de suportat, e ciudat. Are momente cînd vorbește mult și momente cînd nu scoate un cuvînt, te rogi de el să spună ceva. Dacă mergem la o petrecere, într-o vizită, își caută imediat oameni dispuși să-l asculte. Așa am crescut. Frămîntările lui au devenit încet, pe nesimțite, ale mele. L-am văzut mereu avid de nou, nemulțumit. Mi se părea superior, altfel croit. A fost modelul meu. La un moment dat, eram îngrijorat. Cînd povesteam unui prieten, unui coleg că tata a făcut o invenție, băiatul mă privea cu o uimire de parcă făcuse ceva neînaipomenit. Eu mă obișnuisem de mic cu ele. Mi-era frică însă să nu inventeze totul și să nu-mi mai rămînă mie nimic de descoperit.**

— Cum a fost prima ta invenție ?

Silvestru Hübscher : **O știu mai bine. Lucram trei inși la ea. Cînd faci ceva nou ești tentat mereu să crezi că totul e formidabil. Dar poți greși. În petrol a greși înseamnă pierderi enorme. Eu schițez ce am în gînd și las totul o vreme. Apoi caut alte soluții. De fiecare dată însă rămîne un dor la sută nerezolvat. Procent mic, dar care oprește treaba. La prima lui invenție, coautor firește, partea lui a fost acel doi la sută.**

Dorel Hübscher : **Eram în clasa a unsprezecea. Am avut o discuție, îmi explicase cam ce vroia și cum se poticnise. L-am întrebat dacă n-ar putea acționa invers asupra secțiunilor.**

Silvestru Hübscher : **Asta a fost ideea. Nici mare, nici mică. Ideea care clintea totul. A doua invenție a făcut-o singur. Drumul a fost oarecum la fel. Venisem supărat acasă. Nu-mi ieșea ceva. La operațiunile de curățire a dopurilor de nisip din gurile de sondă, apărea fenomenul de ventuză. I-am povestit și lui. L-am dus de mic la sondă, i-am explicat totul pe măsură ce creștea, a făcut liceul de petrol, creștea lîngă umărul meu, aveam încredere. Mă înțelegea foarte bine în povestea cu fenomenul de ventuză. S-a gîndit puțin și m-a întrebat de ce nu caut să obțin o secțiune mărită și o deschidere variabilă. Asta era ideea și i-am spus : Tată, pe asta ți-o faci singur, apucă-te și gîndește.**

— Ce este de fapt o invenție ?

S.H. : **Rezultatul îmbinării pasiunii cu o pregătire profesională deosebită și multă muncă.**

D.H. : **În primul rînd trebuie să știi despre ce e vorba. Să știi ce cauți. Dar nu toți care știu ce caută fac invenții.**

Vrea foarte mult, este visul lui de pînă la douăzeci de ani, să-și urmeze tatăl. În starea lui de neliniște, în orgoliul de a face ceva folositor care să intereseze și pe alții. Nu este important să inventezi, ci să știi bine meserie. Să fii un bun inginer. Este frumos să știi, să intuiești, ce se întîmplă în adîncuri. Ziarul local l-a numit, odată, pe tata chirurgul adîncurilor. Este cevа aici. La 2 000 de metri adîncime presiunea coloanei de noroi este între 200 și 400 atmosfere. Pe fiecare centimetru pătrat apasă 400 de kilograme, la 4 000 de metri apasă 800 de kilograme. Acolo se poate întîmpla orice.

Silvestru Hübscher : **Meseria aceasta este frumoasă pentru cel care o iubește și o înțelege. Cine-i vede doar culoarea și-i simte doar mirosul n-are ce căuta în petrol. Petroliștii sînt oameni profunzi, trăiesc fiecare necaz, fiecare bucurie de parcă ar fi ultima. Am văzut sondori care s-au repezit la garnitură și au sărutat-o după ce au înlăturat un necaz. Trebuie să fii un chemat. Nechemații n-au ce căuta. Vin și încurcă lucrurile. În pasiunea și bucuria petroliștilor există și înaltă răspundere și pricepere, o adîncă înțelegere a economicului și a politicului, pentru că extragerea a cît mai mult țiței este și o problemă politică. Calitatea în petrol în viitorul cincinal înseamnă, așa cum am mai spus, tehnologii noi, metode noi. Adică mai multă gîndire tehnică.**

RĂZVAN BĂRBULESCU

INVENTATORI DIN TATĂ-N FIU

● **SILVESTRU HÜBSCHER : născut în 15 ianuarie 1931 la Cîmpina ; tehnician în cadrul biroului inginerie de zăcămînt și tehnic din Trustul petrolului Pitești ; 16 invenții brevetate, 3 înregistrate în vederea brevetării, 20 de inovații.**

● **DOREL LAZĂR HÜBSCHER : născut în 12 martie 1959 la Pitești ; student în anul I al Institutului de petrol, gaze și geologie din Ploiești ; 2 invenții brevetate (la prima, coautor cu inginerii Valeriu Pronovici și Dorel Georgescu).**

Creația inginerească este întotdeauna și eficientă

În rîndurile care urmează vă propunem un scurt popas la „Secția de proiectări și prototipuri" unitate brașoveană subordonată unei centrale M.A.I.A. „Activitatea unității, precizează inginerul Ioan Seserman, constă în proiectarea și execuția prototipurilor și a modelelor experimentale pentru invențiile avînd aplicativitate în producția de utilaje pentru agricultură și industria alimentară. Practic fiecare noutate tehnică avînd șansa de a intra în producția de serie în sectorul industrial amintit trece mai întîi pe la noi, pe planșele proiectanților, în atelierul de prototipuri, devenind în cele din urmă model experimental. Unul dintre exemple : la ora actuală, îngrășămintele chimice se dispersează pe cîmp cu ajutorul unor mașini centrifugale, produse la Cralova. Dar îngrășămintele nu cad uniform, e ca și cum s-ar arunca cu mîna, iar culturile cresc etajat : acolo unde cade prea puțin nu crește, dar și unde este prea mult strică ! Noi am primit doar sarcina de a rezolva problema. Am cercetat, am proiectat și apoi am construit trei modele experimentale, care asigură o împrăștiere uniformă. În plus, noul utilaj va avea și un sistem cu ajutorul căruia cantitatea de îngrășăminte care cade pe cîmp va fi corelată cu viteza mașinii, ca și cu doza necesară unei culturi sau alteia".

În fapt, există la unitatea brașoveană un plan mai amănunțit în ceea ce privește administrarea îngrășămintelor, aici concepîndu-se utilajele necesare mecanizării întregii game de operații din această importantă activitate agricolă. De la descărcare (cu ajutorul unei adevărate „foreze" care intră în vagoanele speciale), transport și înmagazinare (evitîndu-se astfel obișnuita, din păcate, risipă din locurile de descărcare și stivuire), pînă la preparare (adică pe cele trei faze : măcinare, amestec și dozare) și împrăștiere pe cîmp — totul urmează a se desfășura mecanizat, cu economie de forță de muncă și de timp, cu pierderi tot mai puține și o folosire cît mai judicioasă a îngrășămintelor. Se vor forma, astfel, chiar din anul 1980, și 9 centre agrochimice risipite prin țară, avînd la dispoziție aceste utilaje noi, acum aflate destul de aproape de producția de serie.

Mai sînt însă alte o mulțime de exemple de acest fel. Între altele, linia automată (formată din 10 mașini diferite) pentru recoltarea și prepararea gogoșilor de mătase — care înlocuiește o muncă manuală extrem de migăloasă și de neigienică — aflată acum la Stațiunea centrală de cercetări pentru sericultură de la Băneasa. A crește viermi de mătase a redevenit de cîtăva vreme o activitate foarte rentabilă, acum cînd plasticul nu numai că nu se mai poartă, dar a ajuns și atît de scump. Poziția geografică a țării noastre permite această creștere, fiindcă sînt duzi mulți în Oltenia și vestul Munteniei, motiv pentru care există și un program prioritar în această direcție. Apoi, sau de asemenea, utilajele pentru mecanizarea culturii ciupercilor și pentru conservarea lor, care înlocuiesc o altă muncă manuală dificilă, cea a creșterii ciupercilor în ciupercării speciale. În ceea ce privește conservarea, brașovenii promit ca peste cel mult un an de zile să se găsească în magazine și ciuperci conservate „Made in Romania", pe gustul tuturor. Tot Secția de proiectare și prototipuri Brașov este unitatea însărcinată de ministerul de resort cu înlocuirea utilajelor din import, în special pentru industria alimentară. Din această serie fac parte mașina de fabricat cartofi prăjiți (chips, cum li se mai spune), aflată în probe tehnologice la Făgăraș, apoi utilaje pentru fabricile de zahăr, pentru napolitane, pentru recoltatul sfeclei, utilaje de muls mecanizat și așa mai departe, într-o gamă foarte diversă. Mai sînt și utilaje pentru centrele de reparații ale mașinilor agricole — între care o instalație automată pentru rodajul motoarelor, aflată la Hărman, o premieră în țară și chiar pe o zonă geografică mai întinsă. De asemenea, să nu uităm preocupările privind folosirea formelor neconvenționale de energie — cum sînt panourile solare pentru încălzitul apei menajere sau instalația eoliană pentru scoaterea apei și distribuția ei pe pajiști, pentru animale. Această instalație, concepută de tehnicianul Gheorghe Cucu în colaborare cu inginerul Pavel Liszka, poate deveni de real folos agriculturii românești, în creșterea animalelor și stropitului grădinilor, pentru fermele zootehnice izolate — instalația fiind echipată cu un motor de putere mică (5—6 kW), acționat de vînt. O primă instalație de acest gen a fost montată la Gîrbovi, în Ilfov, a doua, mai complexă, mai evoluată, s-a construit la Palas, lîngă Constanța, la Stațiunea centrală pentru creșterea ovinelor. Calculul e destul de simplu : nu vor mai fi stîlpi pentru transportul energiei electrice, nu va mai fi nevoie de motoare electrice, ci doar de un puț și de o instalație eoliană și apa va curge de acolo unde deocamdată e deficitară...

Mai greu este însă de stabilit cît de rentabilă este unitatea brașoveană despre care vorbim. „Planul nostru anual este de cam 60 de milioane, ne spunea Ioan Seserman. Dar noi nu facem decît proiecte și prototipuri. Odată însă cu intrarea în producția de serie, în uzinele M.A.I.A., economiile, reducerile de import, sporurile de producție agricolă sînt infinit mai mari, aproape de necalculat. Sarcina noastră deci rămîne de a face și a aplica invenții și inovații. Dar a fi inventator înseamnă, în concepția noastră, nu numai a inventa, ci de a aplica direct în producție, spre a aduce astfel beneficii țării ! Este ceea ce ne străduim să facem zi de zi". Pentru a înțelege mai bine aceste vorbe, să luăm un alt exemplu, deosebit de elocvent după cum veți vedea. Se produc în țară, la ora actuală, aproximativ 20 de miliarde de capsule din tablă de oțel, necesare îmbutelierii sticlelor de bere, de sucuri, de ape minerale sau șifon, de vin și chiar oțet în ultima vreme. Nefiind încă asimilată în industria siderurgică, tabla amintită se aduce din import. Ce s-au gîndit cîteva capete luminate ? La deschiderea sticlei, orice cheie obișnuită îndoaie capsula, făcînd-o de nefolosit. Dar dacă am inventa o cheie care să nu mai strice capsulele, spre a fi refolosite ?! Sarcina, bineînțeles, a primit-o colectivul brașovean. Acum, această cheie specială există, concepută de inginerul Nicolae Dumitru, și ar putea fi chiar brevetată, dacă sus-numitului nu i-ar fi oarecum jenă de simplitatea ideii ! Am văzut-o și noi : nu-i deloc complicată, mai exact e aproape identică, pusă alături de cheile „clasice". În schimb, ea nu deformează absolut deloc capsula sticlei, ci doar o lărgește, spre a fi deschisă. Recuperate, capsulele astfel deschise pot fi cu ușurință refolosite la îmbuteliere. Nicolae Dumitru a încercat la Fabrica de sucuri din Brașov această refolosire și, după spusele lui, la a 20-a reîmbuteliere s-a plictisit... Spune : „Dacă s-ar recupera numai 30—50 la sută din numărul total de capsule fabricate în țară și s-ar folosi, în medie, numai de cîte 10 ori fiecare capsulă, calculul nostru arată posibilitatea unei economii anuale de 80 000 de tone de tablă specială. Sau, altfel spus, o economie valutară de circa 1 miliard de lei-valută !" Și, să nu uităm, o asemenea cheie nu ar costa decît cîțiva lei. Problema recuperării acestor capsule este însă foarte importantă, ea urmînd a schimba radical o veche obișnuință, cea a aruncării la coș...

Vorbind despre invenții și realizări notabile, era cît p-aci să uităm oamenii care le fac ! Rugîndu-l pe inginerul Seserman să rostească cîteva nume, ne-am pomenit cu o listă întreagă. Citățm totuși din ea pe inginerii Vasile Lie (șef atelier prototipuri și scule), Constantin Aldica și Gabriel Enescu, pe maiștrii Gheorghe Munteanu și Dumitru Negoescu, apoi pe Eugen Atodiresei, Mircea Spinu, Leonte Taflan, Vasile Lunca, Isidor Romanca, în fine, pe șefii de echipă Alexandru Welter, Florin Iliovici și Ion Bendea. Cu toții, ingineri, proiectanți, maiștri sau muncitori fruntași, au contribuit din plin la realizările frumoase ale acestui colectiv brașovean, a cărui activitate, deși nu se vede la suprafață, se înregistrează în producțiile sporite ale cîmpurilor, în economiile valutare ale țării, în întreaga acțiune de revoluționare a agriculturii românești, așezată tot mai pregnant pe baze științifice, în deplin acord cu avîntul de creativitate tehnică care străbate întreaga țară. Se știe, anii care urmează trebuie să semnifice o adevărată revoluție în agricultura noastră. La Brașov ea a și început !

DUMITRU GRAUR

Șiria e pe mîini bune, pe mîinile șirienilor

Șiria, pe vremea lui Slavici, era „.... cel mai mare și mai de frunte dintre satele din podgorie", cu oameni „...mai înstăriți, mai înaintați în cultură și mai sfătoși".

Astăzi Șiria e o comună mare, cu peste 5 000 de case, dintre care doar o mie nu sînt noi, și a cărei școală sărbătorea, în 1975 — în cele 45 de săli de clasă — 200 ani de învățămînt românesc. Sînt deci tot oamenii harnici și deștepți, pe care i-a cunoscut Slavici ca sfătoși, numai că, între timp, șirienii au îmbogățit această calitate a lor cu muncă și gîndire comună, cu un plus de forță și responsabilitate față de obligațiile comunei lor. Din oamenii harnici, și deștepți, și, hai să zicem, **chibzuiți**, de odinioară, dar care nu-și puteau permite îndrăzneala de a se conduce singuri, șirienii au devenit acum, în anii socialismului, capabili să hotărască singuri, pentru ei toți și pentru fiecare, dezvoltîndu-și această capacitate a responsabilității fiecăruia în viața socială și individuală a obștii.

Așa i-am întîlnit pe șirieni, sub semnul unei dăruiri conștiente pentru o viață mai îndestulată, în zilele în care se desfășura Congresul al XII-lea și în care țara însăși nutrea aceleași gînduri.

În sala de consiliu a primăriei, în jurul unei foi de calc, însemnată cu parcele colorate, se discuta planul consiliului unic agroindustrial, pe 1980, cu defalcarea lui pe unități economice. Noutatea o constituiau asolamentele în sole mari și împărțirea lor pe fermele din sectorul vegetal, în funcție de structura culturilor, cu stabilirea tehnologiilor care vor duce la eficiență sporită. Acum o parte dintre cei care răspund de viitorul Șiriei, primarul — Ioan Fălcan, Iosif Crăciun — inginerul șef al Consiliului unic, medicul șef — Ioan Pavel, Maxim Peia — inginerul șef al C.A.P.-ului „Podgoria", Ioan Dulhaz — președinte la „Șiriana" și Francisc Fekete — șeful bazei de recepție, definitivează toate măsurile care se vor aplica pentru fertilizarea suprafețelor destinate bazei furajere, pentru calificarea oamenilor, obișnuiți cu vechile tehnologii, pentru pregătirea unor echipe superspecializate de tăieri în vie, în funcție de soiuri diferențiate.

Toți oamenii cu care am stat de vorbă și-au deschis casele și sufletele, bucuroși de a ne face cunoscut cum muncesc și pentru ce și mai ales ce-și mai doresc în continuare.

● Ce spune Ioan Fălcan, primarul Șiriei

„9 000 de oameni sînt, ceea ce se cheamă o comună mare. Agricultură și producții facem cu peste 2 300 dintre ei. Vecinătatea cu Aradul face să avem destul de mulți navetiști. Totuși rezultatele noastre sînt foarte bune. De pe fiecare hectar, anul acesta am obținut, în medie, 6 000 kg grîu, 7 300 kg porumb, 40 de tone sfeclă, 9 tone struguri... Gîndiți-vă la această recoltă strînsă de pe toate cele 13 000 ha ale Șiriei ! Eu am văzut, mai întîi, munți întregi de bucate. Apoi am transformat totul în bani ; apoi, am sintetizat și mai mult, pe toate domeniile de activitate și abia atunci mi-am dat seama ce forță sîntem. Apoi m-am rușinat. Peste senzația că sîntem într-adevăr o forță nu mai puteam trece ; era prea puternică și reală. Sentimentul de rușine a stăruit pentru slăbiciunea de o clipă în care am transformat totul în bani. Senzația de forță venea nu din imaginea unor grămezi de bani care luau locul celor de recoltă. Banii mi-au apărut doar ca noțiune, ca echivalent. Ceea ce mă impresiona era o altă realitate, mai apropiată de adevăr : puterea oamenilor de a se mobiliza, amestecată, cine poate să mai delimiteze, cu orgoliul de cunoscători ai pămîntului prelucrat, mecanizat și înnobilat de agrotehnică, amestecată cu înțelegerea conștientă că această recoltă bogată — rodul tuturor eforturilor din timpul anului — nu trebuie să rămînă în cîmp.

Munții aceștia de porumb sînt o realitate la baza de recepție ; o realitate pentru Francisc Fekete, șeful bazei, care va avea nevoie, în anii următori, de extinderi. Au fost o realitate și pentru cooperatorii care i-au culeș, o realitate care le va permite, în viitor, să cumpere mașini agricole noi, soiuri noi de viță-de-vie și rase noi de animale.

În cincinalul următor, Șiria va deveni un mare oraș industrial, cu fabrici și specialiști, cu apă potabilă și canalizare și... foarte multe case cu etaj. Șiria e pe mîini bune. Nu mă refer numai la noi, cei care conducem diferite sectoare de activitate. Cînd spun că e pe mîini bune, spun că e pe mîinile bune ale **șirienilor**".

● Am fost foarte aspri cu noi înșine

Ioan Groșan este mecanic de întreținere, soția e membră cooperatoare, băiatul cel mare e student la Timișoara, Luciei îi place biologia și, în toamna aceasta, o puteai vedea cum rămînea, în continuare, pînă seara, pe cîmp să-și ajute mama, după ce venea de la practică, de la culesul porumbului. Prislea are 11 ani, știe, spune el, să conducă și mașina și tractorul, dar, sigur, demontează bicicleta și cîntă în fanfara școlii.

Ce fel de om este Ioan Groșan, capul de familie, am aflat mai întîi de la soția sa. E un om practic, nu intră în amănunte, gîndește mult, e baza brigăzii, e aspru, dacă i se dă ocazia și asta se întîmplă mai ales cu tinerii. Prin mîinile lui au trecut toate utilajele cu care s-a lucrat pămîntul în ultimii 20 de ani. Veneau noi, le așteptam cu sufletul la gură și apoi, sigur, ajungeau și la întreținere. De la Ioan Groșan am aflat, în continuare, cît de greu se făcea recoltatul. Combinele au apărut pe rînd. Mai întîi cele pentru grîu, apoi pentru floarea-soarelui și soia și, abia, în ultimii patru ani au apărut combinele de recoltat porumb. Anul trecut s-a recoltat și sfecla cu combina. Tot din grijă pentru om s-au adaptat tractoarelor cabine aclimatizate, iar combina C-12 se adaptează la recoltatul tuturor culturilor. Cea mai recentă realizare este C-16 — combina de recoltat porumb pe 8 rînduri, utilaj de mare randament. Iată lumea adevăratului mecanic de întreținere a cărui principală grijă și cea mai mare bucurie rămîne terminarea lucrărilor la timp și în cele mai bune condiții.

— Mi-ați spus ce știe nevasta despre mine ; că sînt aspru. Și mai ales cu tinerii. Sînt aspru pentru că tot ce fac vreau să fie cît mai clar. Sînt de acord că poți greși fără să vrei, dar după ce-ai greșit trebuie să înțelegi ce s-a întîmplat. Dacă n-aș fi aspru, tinerii n-ar învăța ce înseamnă meseria și poate chiar viața. Aspru am fost și cu mine și cu familia mea. O asprime care, iarăși vă zic, am vrut să-nsemne o înțelegere clară a drumului pe care am hotărît să merg. Am vrut să fiu un exemplu atît pentru copiii mei, cît și pentru ceilalți care munceau în jurul meu. De cînd m-am însurat au trecut 20 de ani și poate nu săreau în ochi niște realizări la capătul fiecărui an. Fiecare an însă era un semnal că sînt pe drumul bun. Cam la 5—6 ani apăreau și lucrurile mai importante : întîi am reparat casa bătrînilor, apoi ne-am făcut noi una, acum doi ani ne-am luat mașină, și în vara asta am asfaltat curtea. Am reușit să le facem pe toate numai pentru că, atît eu, cît și nevasta și copiii nu am avut timpi morți — adică am fost foarte aspri cu noi înșine.

● Petru Cristea n-ar pleca din Șiria nici pentru un milion

Petru Cristea este frezor la Uzina de vagoane din Arad iar soția e cooperatoare. Împreună au lucrat la casă vreo zece ani; le-au ajutat și vecinii care sînt niște oameni foarte cumsecade, și a ieșit așa cum și-au dorit-o. Și încă un motiv pentru care nu ar mai pleca din Șiria : „În concediile mele de odihnă, cu plăcere, mă odihnesc de muncă... prin muncă. Sîntem mulți care lucrăm la Arad și în fiecare zi, după ce venim de la lucru, ne ajutăm soțiile și comuna la cules".

Nu este singura formă prin care se manifestă legătura și ajutorul dintre sat și oraș. Foștii tractoriști care lucrează prin diferite întreprinderi au fost detașați la strîngerea recoltei ; iar în viitor meseriașii lăcătuși pot să ajute c.a.p.-urile, o anumită perioadă, la depanări.

Trecerea aceasta de la sat la comună și de la comună la orașul agroindustrial de mîine este evidentă privind imaginea casei bătrînului Borlea și cea a familiei Groșan.

● Mintea omului născocește tot ce-i trebuie

Gheorghe I. Borlea are 62 de ani. A ieșit la pensie ca țăran cooperator, dar de cîțiva ani lucrează cîte 2—3 ore zilnic o monografie a familiilor și pămînturil Șiriei, începînd cu timpurile de dinaint primului război mondial. Mintea acest bătrîn parcurge și compară vremurile :

„Înainte nu se făceau căși ca acum. O menii agoniseau o viață ca să cumpe pămînt. Un hectar te ducea la 100 000 lei și cînd ajungeai să-l cumperi erai ga bătrîn. Astăzi oamenii sînt mai bănoși, lumea împărțită ca fiecare să-și aibă mai iute rostul lui și să se gîndească urmări. Am citit în ziare că se vor fa aici fabrici, ca să rămînă oamenii la căș lor. Aici sînt pămînturile cele mai bu și nu le poți părăsi ca să pleci la ora Ce ai la oraș poți face și aici. Mintea mului născocește tot ce-i trebuie".

● O muncă de calitate duce neapărat la o recoltă mai bună

Ioan Raab nu este numai șef de echi la ferma viticolă, ci și un specialist viță-de-vie, crescut la școala ambițios lui inginer Albu. Cu cinci ani în urmă o ținea locul doi pe țară la Concursul „Ci știe agricultură — cîștigă". Și ca ori bun cîștigat prin perseverență și convi gere, acesta devine o investiție serioas căruia nu-i poți alipi decît știință în co tinuare. Așa se întîmplă și cu Ioan Raa citește, se informează și nu-l scapă d ochi pe inginerul Albu, șeful fermei.

Acum încep cursurile agrozootehnic Din decembrie și pînă în martie țăra învață. Este neapărat necesar ca toți l crătorii fermei să fie la curent cu ce mai recente cunoștințe, să poată vorbi ceeași limbă. În serile acestea de agrote nică, țăranii își pun probleme, se îndoies apoi verifică. Fiecărui deal știu ce fel viță îi merge. Noțiunea de rentabilitate fost înțeleasă la adevărata ei valoare, dică o muncă de calitate duce neapăr la o recoltă mai bună.

● Adevărul face minuni

Florica Tătar : „Nu trec nimic cu v derea — așa mi s-a dus vestea în prim vara aceasta cînd am prășit prima da sfecla. S-a erbicidat bine numai la cap tele locului, și în rest era plin de burui nă. Or, atunci, oamenii au suferit și ni n-au terminat la timp. În loc de 8 zile a lucrat trei săptămîni".

Florica Tătar și-a cîștigat prin hărnic încrederea oamenilor. Nu se lasă copl șită de greutăți, dar nici nu le îngădu cînd își dă seama că se pot îndrepta. A ceastă conștiință a omului de partea că ruia se află adevărul a determinat-o s-și adune toate forțele și să prășească atunci, sfecla nu în 20 de zile, ci în 1

● Să nu aștepți să-ți bată omul bolnav la ușă

În Șiria de trei ani funcționează punct de salvare, iar de anul trecut, dispensar, este asigurată permanența cadre medii, ziua și noaptea. În gener sînt cam două cazuri pe zi, dar au fost nopți de spital municipal : o apendicit acută, doi sugari bolnavi, o naștere, fractură care a trebuit imobilizată pînă doua zi și o plagă tăiată. 90 la sută di cazuri se rezolvă aici : cazurile de micr chirurgie, de laborator, de medicină inter nă, pediatrie și stomatologie.

Medicul coordonator al circumscripți nr. 1, Balasz Orban, este mulțumit de po sibilitățile actuale de tratament. Preocu pat de educația medicală a oamenilo poartă deseori discuții de la om la om face în fiecare an controlul periodic membrilor cooperatori și este de înțele cum de cunoaște 80 la sută din cazur Prima lui grijă este profilaxia, menține rea omului sănătos. Pericolul mare — spune doctorul Orban — este evitarea ru tinei : adică să aștepți să-ți bată omu bolnav la ușă, cînd poți să previi majori tatea cazurilor de boală. „De aceea, n spune, am organizat conferințe cu medic specialiști din județ și din țară, urmat de consultații pe cazurile cele mai deose bite. Astfel, la nivelul comunei se creeaz și se întreține atmosfera de oraș. Aces lucru generează la oameni încredere și in teres, ușurînd firesc acțiunea de educați medicală pe care o aveam în vedere".

Am urmărit gîndurile cîtorva cetățeni Șiriei în trecerea lor firească dar conști entă spre o nouă calitate a vieții lor. Cin va deveni oraș, Șiria va avea foarte mult din caracteristicele orașului de astăzi, da orașul agroindustrial va genera totuși s trăsături proprii, printre care foarte pu ternic va rămîne sentimentul colectivită ții.

ELENA GHERA

Cum trece Bistrița în matca unui ev grăbit

La Bistrița, dimineața regăsește turnurile medievale ale orașului mai înfrigurate și parcă mai strînse unul în altul, năpădite parcă de panica încercată îndeobște de semințiile vechi, la ceasul cînd istoria începe să se scrie și pe alte răboaje decît cele pecetluite de umbrele zidirilor lor, pînă nu demult tutelare. Într-adevăr, acest burg transilvan, pitoresc, pe alocuri desenat ireal, ca o stampă de epocă, încă întors pe jumătate spre lumina prin care se cerne fumul de pulbere arsă în culatele bombardelor și muschetelor bubuind în asedii de peste veac, se desparte de trecutul lui cu o viteză întețită de speranțe care sînt ale veacului nostru și numai ale lui. Și totuși, uneori, un sentiment de vag regret ne bate gîndul în cuie, preț de cîteva clipe, fie pe caldarîmul tocat de sub arcadele de la Sugălete, fie pe treptele Casei argintarului, fie pe dalele, și ele roase de timp, de sub bolțile locașurilor din piatră zidită cu o semeție care bate la porțile veșniciei.

Bistrița este un oraș care a ieșit dintr-o matcă statornicită cîndva de edili cu mințile bîntuite de iluzia definitivului și a predestinării. Peste stampele de epocă ale Bistriței care a fost se suprapun, apăsat curajos și cu o temeinicie care ține de o altă înțelegere a duratei, structuri noi, culori noi, embleme noi. Da, Bistrița și-a ieșit din matcă nu numai la figurat, ci și la propriu : vechiul zid de incintă al burgului, clădit cu migala și vrednicia unor breslași obișnuiți să înfrunte tăvălugul unor invazii malefice, s-a șters definitiv din aerul orașului și, peste valurile de pămînt care-i fixează în memoria contemporanilor conturul abdicat din rosturi devenite improprii, viața și-a anexat rosturi noi. „Nesiguranța vremurilor determină ridicarea zidurilor cetății...“ — mărturisea un cronicar uitat al acestui burg transilvan care, pe la 1465, se înconjurase nu numai cu un zid circular, ci și cu 18 turnuri și bastioane. Și, după toate cîte s-au întîmplat între hotarele lui, rămîne în picioare o întrebare : ce altă calitate a vremurilor este în măsură să determine ștergerea unor astfel de ziduri de pe pămînt ?

Apoi, dacă am ajuns într-o Bistriță care își iese din matcă, deschizîndu-se către alte orizonturi decît cele ce i-au fost rezervate de înaintași, sîntem datori să renunțăm, totuși, la jocurile de cuvinte prin care ne-am cam nărăvit să stoarcem un înțeles convenabil din alăturarea dichisită a celor cîteva repere pe care ni le scot înainte un ghid turistic, o monografie, o istorie romanțată a unui meleag. La Bistrița, privind jur-împrejur cu ochiul străinului de loc, după ce ne-am regăsit pantofii pierduți prin noroaiele crescute fără zăbavă pe drumurile preferate de buldozere și basculante, deslusim mult mai repede decît ne-am fi putut închipui două orașe distincte. Despre primul, cîte ceva am mai spus. Despre al doilea, se poate spune că nu este altceva decît oglinda vie a ritmurilor în care trece Bistrița în matca unui ev grăbit. Privită de la înălțimea la care zboară păsările, linia subțire și sinuoasă care le desparte structurile tinde să se pulverizeze. Nimic din ceea ce este vechi nu trece dincolo de hotarele peste care bistrițenii s-au hotărît să-și lărgească spațiul de viață, dar tot ceea ce este nou se insinuează cu îndărătnicie în vechea cetate, uneori chiar împrumutînd masca arhitecturii unui alt timp, precum marele și cochetul complex hotelier **Coroana de aur**, alteori renunțînd la orice tentație de disimulare și înfățișîndu-se privirilor de-a dreptul în straiele veacului nostru. Cu alte cuvinte, la Bistrița, istoria s-a așternut pe șleaurile unui drum cu sens unic.

Cu toate acestea, nu este mai puțin adevărat că acest oraș nou poartă un nume foarte vechi : **Decebal**. Dar cadența în care s-a zămislit el sub soarele Bistriței întrece ritmurile însumate ale tuturor celor douăzeci de veacuri în care numele acesta înseamnă ceva în istorie. Încît, în ceasul acesta al Bistriței, cartierul Decebal reprezintă un adevăr edilitar rotund, împlinit. Din cele 7 000 apartamente, 2 800 locuri în cămine pentru nefamiliști, 209 săli de clasă și 2 260 locuri în grădinițe și creșe, construite în patru ani ai cincinalului în curs, o bună parte s-au edificat în acest perimetru de nouă civilizație. În aceeași perioadă s-au creat în județul Bistrița-Năsăud peste 16 000 noi locuri de muncă, în timp ce retribuția medie a crescut cu 24 la sută în 1979 față de 1975, iar veniturile bănești ale populației cu 55 la sută. Un număr apreciabil din beneficiarii acestor cote ale unui nivel de viață mereu mai ridicat sînt locuitori ai cartierului **Decebal**. Pentru că orașul nou al Bistriței are în spatele lui o realitate care nu se mai confundă cu nimic din trecutul acestor meleaguri reînnoite. Această realitate se numește platforma industrială a municipiului Bistrița.

De la un capăt la altul al spațiului ce i-a fost destinat, pe Valea, cîndva stearpă, a Căstăilor, șantierele se țin lanț. Întreprinderi ca **Netex** și Combinatul de prelucrare a lemnului, intrate demult în producție la întreaga lor capacitate, s-au văzut înconjurate din nou de stive de materiale, utilaje și detașamente compacte de constructori. Ele însele își dezvoltă și își diversifică fluxurile productive, în conformitate cu planuri care le amplifică decisiv ponderea în economia județului. Dar le lăsăm deocamdată deoparte, pentru a reveni în incinta lor mai tîrziu. Ne interesează cu precădere structurile industriale noi, inedite în acest peisaj laborios. Și, calificat să ne răspundă la toate întrebările privind perspectivele spre care evoluează platforma în construcție, ing. Valeriu Bodeanu, directorul tehnic al Combinatului pentru construcții de mașini din Bistrița, devine pentru cîteva ore ghidul nostru în acest univers în care o împlinire decurge din alta firesc, necesar.

Obiectivelor care jalonează drumul nostru, fără excepție, li s-au implantat temeliile în cincinalul în curs. În cadrul Întreprinderii de produse electrotehnice a intrat deja parțial în producție o secție de cabluri de semnalizare cu o capacitate de 7 000 km pe an și se desfășoară intens pregătirile pentru inaugurarea unei secții de elemente de automatizare și panouri de distribuție, dimensionată pentru o producție valorînd 300 milioane lei anual. Secția de cabluri în cauciuc și materiale electroizolante, împreună cu secția de acumulatori se apropie de conturul lor definitiv și vor fi puse în funcțiune în 1980. Stadii avansate de construcție întîlnim și la Întreprinderea mecanică : secțiile de armături industriale și echipamente hidropneumatice funcționează demult și au intrat în probe tehnologice halele în care se vor produce stanțe, dispozitive și matrițe. În anul 1980, vor fi inaugurate turnătoria și forja, obiective cu importanță majoră în lanțul întreprinderilor de pe liziera de vest a municipiului Bistrița.

O escală pe drumul care mărginește această lizieră ne scoate înainte un inginer tînăr, Dan Pleșa pe nume, șeful serviciului producție al unei întreprinderi foarte tinere, Întreprinderea de utilaj tehnologic. În incinta ei, se realizează în ultimii ani un procent însemnat din suma utilajelor necesare industriei materialelor de construcții și refractare, instalații de desprăfuire pentru fabricile de ciment din Medgidia, Aleșd și Zalău, sau pentru termocentralele din Işalnița, Deva și Zanca și, de asemenea, utilaj metalurgic pentru trăgătoriile de sîrme și bare din Tîrgoviște, Beclean și Cîmpia Turzii. Aproape peste noapte, alți oameni tineri și foarte tineri, asemeni maiștrilor Vasile Șest și Alexandru Pop, sau asemeni șefului de echipă Nicolae Simionca, s-au trezit implicați în răspunderi de asumarea cărora depind sectoare importante ale economiei naționale. Implicați în aceste răspunderi, ei au înțeles că sînt datori să le ducă la capăt cu totul și cu totul altfel decît pe drumuri bătute : prin reproiectarea filtrelor cu saci, un colectiv condus de ing. Teodor Hajek a izbutit să ridice randamentul instalațiilor tradiționale de la 50 la 75 și chiar la 80 la sută ; tipizarea în curs a reperelor și subansamblelor din componența electrofiltrelor deschide cale liberă unor ritmuri superioare de creștere a productivității muncii. Și am oferit numai două exemple privind modul creator în care cei din Bistrița, urmașii breslașilor de odinioară, abordează industrii și tehnologii noi, inedite pentru ei chiar și în expresiile lor consacrate.

Nu este mai puțin semnificativ faptul că pînă și meserii cu tradiție în acest municipiu și-au perfecționat considerabil în ultimii ani condițiile exercitării. De pildă, la Combinatul de prelucrare a lemnului, întreprindere cu vechime în urbe, o secție de mobilă stil a reușit să-i adune laolaltă pe toți cei ce vădesc înclinație pentru sculptura în lemn și, acum, regăsim la capătul efortului lor cîte ceva din ambițiile scăpătate ale meșteșugarilor din vechime. Ridicată la rangul de operă de artă, mobila sculptată de Farkas Andor, Ioan Pop, Dorina Șomfelean sau Viorica Județ, dincolo de audiența de care se bucură, dincolo de valoarea ei intrinsecă, convertită în prețioși lei-valută, este în măsură să ne întoarcă măcar o aripă a gîndului spre timpurile în care meseriile și îndemînarea revendicau aici o cinste specială.

Chiar dacă se desparte de trecutul ei în viteză, Bistrița nu are motive să-i întoarcă spatele pentru totdeauna. Resurse vechi de ingeniozitate se cer aici privite într-o nouă lumină și nu încape nici o îndoială că, și atunci cînd a trecut în matca unui ev grăbit, Bistrița își face timp să reînnoade firul tradiției, rupt prin nepricepere, al unor meserii necesare, care la un anume ceas al istoriei nu au mai avut puterea să dea din coate pentru a supraviețui. Și ar mai fi ceva de spus : sperăm că Bistrița, pe drumurile ei întruna scărmănate de șenile și cupe de excavatoare, va izbuti să redevină un oraș într-adevăr frumos.

MIHAI PELIN ■

Gheața din ciutură

Lasă-ți suflarea să-nghețe
Zăpada să-ți sune sub pași

La fîntînă lovește cu pumnul
gheața din ciutură

suge sîngele din zdrelitele degete
și bea în înghițituri repezi

Iarna sub copacii goi
lasă să-ți ardă gerul umed pe buze
răcorind cuvinte pentru poezia
acestei priveliști a sufletului
din nou
flămînd de căldură.

FRANZ STORCH ■
(În românește de NORA IUGA)

Țara din gînd

Se alegea
un peisaj cu brazi
frumos.

Femei treceau
îmbrăcate-n grîu.

Cerbi soseau
însetați
la un izvor.

Cocoși ritmau
pașii soarelui.

Haiduci se-opreau
din galop
și descărcau

plumbii
în inimi de căpcăuni.

Mesteceni lungi
se umpleau de arcuiri
și ne aruncam printre stele.

AUREL RĂU ■

Mirage — „Utile cum dulci“

Cînd traduceam din poemele lui Ovidiu, am rămas surprins de o operă a sa mai puțin cunoscută, intitulată „Cosmeticele“ și din care ne-au rămas numai cîteva fragmente. În rețetele sale cam fanteziste Ovidiu se referă și la plantele din Iliria, deci de pe la noi, fără să bănuiască pe atunci că va fi surghiunit tocmai în mijlocul unei seminții iliro-tracice, care erau sarmații. În toate muzeele care au și exponate de arheologie, vizitatorul va da negreșit și peste cutii de metal, borcane, vase folosite la păstrarea mirodeniilor și-a celorlalte produse cosmetice, cunoscute dealtfel, dis de demult, de egipteni, caldeo-asirieni, chinezi, indieni, incași etc.

Știam bine acest lucru înainte de-a vizita „Întreprinderea Mirage“ din Capitală. Ceea ce îmi reprosez însă este faptul că în plină epocă modernă și de cercetare științifică, păstrăm despre produsele cosmetice o părere total conservatoare, de podoabe și luxuri strict exterioare, de ordin aristocratic, uitînd că sprayurile, cremele de bărbierit și după bărbierit, coloniile bărbătești, deodorantele îmi serveau nu numai pentru un aspect estetic civilizat, ci și pentru igiena noastră cea de toate zilele. Și încă asta n-ar însemna prea mult dacă n-am adăuga ținuta științifică, de cercetare, a produselor cosmetice de astăzi în tendința lor de a se apropia și suprapune cu medicamentația curativă și, mai cu seamă, preventivă, pe virste, pe anotimpuri, pe boli, pe insuficiențe biologice — imperativ căruia cosmetica românească îi face față cu cinste, cîștigîndu-și un renume bine subliniat între și peste hotarele țării. Și fiindcă ne găsim aici este bine să pomenim din capul locului faptul că produsele relativ tinerei întreprinderi bucureștene au primit medalii și diplome în cadrul unor tîrguri naționale, dar și peste hotare.

În așa fel încît nici unul din produsele sale nu a rămas, pînă acum, nepremiat. Titulatura diplomelor cîștigate la TIBCO este aceea de „cel mai frumos și mai util produs“, — deci, întorcîndu-ne iarăși în antichitate, ca horațianul „utile dulci“.

Istoricul cosmeticii industriale românești începe prin 1915 cu niște laboratoare de amatori și, în mare parte, de escrocherie lirică, de obicei sub amețitoare firme cosmopolite : „Le Grein“ (1915), „Lady“ (1919), „Granyl“ (1935), așa că nu ne miră faptul că și întreprinderea de astăzi se cheamă „Mirage“ chiar dacă publicația periodică a TIBCO-ului o autohtonizează cu caligrafia hazoasă de... „Miraj“ (sic). Dar poate că așa cade mai bine limbajului de reclamă pentru exportul masiv și cu succes în țări de veche tradiție cosmetică : Franța, S.U.A., Italia, Spania, plus toate țările socialiste din C.A.E.R. în care întreprinderea exportă continuu și planificat.

În 1947 atelierele de cosmetică au trecut la MAT, la un loc deci cu sarea și tutunul. După naționalizare însă ele au fost adunate în „Întreprinderea Cosmetica“, devenită apoi, în 1963 „Macul roșu“ pe strada Popa Nan, nucleu din care s-a dezvoltat actuala întreprindere — „tînărul nostru strămoș“ — cum îmi spune tovarășa Paula Secăreanu, șefa producției, trecîndu-se deci de la 200—300 sortimente la peste 1 500 sortimente de produse cosmetice de tot felul. În 1972, un cap desigur liric, dar și exotic, a schimbat denumirea „Macului roșu“ în „Mirage“ (cu ortografie franceză, nu românească), iar în 1975 sediul cam fragil, ca de borcan de cremă, s-a mutat în zidirea nouă, masivă și modernă din str. Răcari 5, pe vatra unei foste gropi înrudite cu Valea Plîngerii sau Cutarida, unde astăzi, în locul mirosului acru de gunoaie, te întîmpină, încă de la coborîrea din tramvaiul 26, un miros plăcut și odihnitor de drogherie.

Aici, în locul celor cîtorva zeci de muncitori de la începutul nu prea îndepărtat al întreprinderii, lucrează astăzi 700, în covîrșitoare măsură femei, bărbații fiind aici niște tasmanieni atît de rari, încît sînt pe cale de dispariție.

Pe directoare, tovarășa Rozalia Speteanu, care lucrează aici de 23 de ani, am cunoscut-o tocmai în China, unde tîrguia materii prime ce nu se găsesc pe la noi : esențe de santal, uleiuri de citrice și grăsime de balenă. Ea scotocea, de asemenea, prin învățămintele multimilenare ale cosmeticii tradiționale chineze, legată din începuturi de efectele terapeutice. Aflu acum, în întreprinderea pe care o conduce, că directoarea nu este omul cufundat în scripte, deși și acestea trebuie rezolvate în birocrația care ne încurcă încă și pe care partidul o apasă tot mai jos, către limita zero. Ea este promotorul creației, care aici privește în mare, întregul colectiv, și, la obiect, un număr foart redus de cercetătoare, dintre care, una foarte tînără, Maria Dumitrescu, este crescută, încă de pe acum, pentru talentul ei în materie, ca urmașă. Directoarea are invenții și inovații pe care, modestă, nu ni le comunică. Rezolvă laconic toate problemele posibile ale colectivului, nu promite imposibilul și nu are ore de audiență. La orice oră, orice problemă serioasă, poate fi pusă pe tapet. Fleacurile sînt respinse „în nuce“. Aceste virtuți ale directoarei mi le-au comunicat cîteva tovarășe întîlnite pe parcursul documentării mele în fabrică. Nu le dau numele ca să nu fie tăiate de la primă.

Să revenim însă la palmares. Primul asalt al tinerei întreprinderi moderne a fost de a-și impune produsele pe piața internă, cu ochiul deschis spre piețele externe, ca abia apoi să treacă la competiția cu cele mai faimoase firme de peste hotare. Mai întîi atingîndu-le și apoi cooperind cu ele. Căci astăzi, deci într-un timp record, tînăra și mica întreprinderea bucureșteană, a ajuns să coopereze în produse comune cu întreprinderi de mare răsunet mondial ca „Helène Rubinstein“ (Franța), Naarden (Olanda), Swartzkopf (R.F.G.), L'Oreal (Franța).

Dar ca să se impună pe piața mondială, cercetătorii din întreprindere și cei din afară s-au gîndit la efectele terapeutice ale produselor bazate, mai întîi de toate, pe materiile prime și pe gîndirea științifică autohtone. Și contra ifoselor cosmopolite, tocmai din acest pivot autohton și-a cîștigat renumele. Și desigur că pe prim plan au stat cercetările profesoarei dr. Ana Aslan, al cărei Gerovital a fost asimilat unor produse. Dacă ar fi realizat numai atît și încă brevetul de ieșire sigură pe piețele străine ar fi fost asigurat. Dar cercetătorii noștri nu s-au mărginit aici. Ei au folosit cu inteligență și fantezie resursele cosmetico-terapeutice ale faunei și florei românești (care nu se găsesc sau sînt mai puțin explorate peste hotare). Și chiar resursele geofizice. De pildă, nămolul de la Techirghiol, din care cercetătorul Dr. Dimitrie Narsi a inventat Peloxul, ca loțiuni, emulsii și creme pentru sistemele nervoase și circulatorii periferice, iar Dr. Ionescu Călinești a plăsmuit Pell Amarul din nămolurile sapropelice din lacul Amara, în produse excelente pentru accelerarea oxidației biologice. În fine, spunîndu-le tovarășelor care m-au ghidat (încă nu teleghidat) prin întreprindere că intenționez să scriu acest reportaj pentru „Flacăra“, ele m-au sfătuit să scriu că într-un produs de succes este folosit ca bază, boicilul, iar în gama de cremă, loțiune și emulsie „Darclée“, fructele de cătină (Hippophae rhamnoides), ecou așadar al campaniei de lansare în „Flacăra“ a virtuților lor terapeutice.

Dar nici aici nu s-a oprit folosirea originală și, cu temei, a resurselor autohtone. Văzînd eu, în expoziția de la parter, un borcan cu mușchi de stejar carpatin, am întrebat la ce folosește. Și, deodată, informațiile au decurs ramificat. Inginera Paula Secăreanu, șefa producției, și economista Gabriela Șerbănescu, șefa planului, mi-au spus, cînd alternativ, cînd amîndouă deodată că : Gama Mirage are ca bază grăsimea de nurcă din crescătoriile noastre, gama Mary Gilbert are ca bază colagenul extras din piei de animale în componenți bine asimilați de epidermă, pentru reîmprospătarea celulelor, „Aprilul“ este bazat pe legumele noastre din grădină și piață : castravetele, morcovul etc., iar, cum spuneam mai sus, produsul „Beatrix“ pe bază de Boicil. Tot așa în parfumerie, levănțica, trandafirul, narcisele, violetele, irisul și alte flori care sînt luminate, ca la un semn, de întoarcerea comutatorului electric (dar acum puțin, că se face economie de electricitate) definesc flora carpatină și de șes din care sînt extrase esențele și în coloratura cărora apar, publicitar, un păun și ...o pisică.

Denumirea produselor vine de la Facerea Lumii cînd s-au născuți Eva-cocheta și Adam, galantul ; să-i cumpere el gama Eva, April, Vis, Mirage, Egreta și multe alte creme, parfumuri, pudre, loțiuni, săruri de baie, sprayuri, deodorante, măști de față — pentru ca lui, lui Adam, să i se dea drept recompensă, ici-colo, o apă de colonie Faun sau Adam și niște alea de după bărbierit. Asta este tocmai cum procedează nevastă-mea, cumpărîndu-și sieși un palton și o pereche de cizmulițe (cu diminutiv), iar mie o batistă și o pereche de ciorapi. Ca să fim chit.

Cum se fabrică toate aceste produse, pe cît de frumoase pe atît de necesare, astăzi, oricărei persoane civilizate, cîtă vreme ele nu sînt un lux, ci necesitate ?

Ca să evite transportul costisitor, întregul proces este organizat pe verticală. De la parter spre etaj, și viceversa. Ești, cum să spun eu, ca apa într-un bloc de locuit, care urcă spre ultimul etaj și apoi coboară, într-un circuit continuu.

De jos în sus, pornesc, cu lifturi copioase, materiile prime, iar de sus în jos, prin tuburi ce străpung planșeurile, coboară produsele finite : ape de colonii și parfumuri ce sintetizează flora română și străină, creme (ir-uri) languroase cu arome din aceeași provenință, pudre cu care, parafrazîndu-l pe maestrul Geo Bogza, și-ar putea da pe față zeițele. Cum și prozaicele ambalaje : sticle, borcane, dopuri, cutii de carton, etichete, pliante de strecurat în cutii și, firește, rețetele care sînt, aidoma cărții de bucate, indicația pentru folosirea pe suprafața corpului, a hrănii lui de reprimenire. Totul cu o ordine și disciplină feminine, bine și estetic gospodărite, între strictețe și fantezie, ca între flacără și fum — în virtejuri de parfumuri și culori, ca la un bal perpetuu, pe culoare cu indicații caligrafiate înflorat spre interioare cu flori de cameră și perdele, la geam, perfect apretate, plus un covor pus ca într-o pictură din „les vieux temps“ și cu alinieri de produse ce bat, de la distanță, toate vitrinele cu toate disainurile (sau designurile) de care aici se ocupă o singură plasticiană. Și aceea proaspăt absolventă.

La etajul de sus, de tot, parfumeria și apa de Colonna (de Cologne) în recipiente de cîte 2 000 litri pentru colonie și 200 litri pentru parfumuri, fabricate la noi, la Făgăraș.

În recipiente fermentează materia primă aromatică, în alcool și apă, din care produsul este filtrat și apoi trimis, prin tub, la etajul de jos, unde este îmbuteliat și ambalat. Atîta tot. Lume puțină, mai mult de supraveghere. Jos, la îmbuteliat, la fel, în automatizarea, umplerea, bușonarea, pe bandă rulantă. Toate lucrătoarele fiind însă absolvente ale școlilor de chimie, cu o vîrstă medie sub sfertul de veac, după cum în laborator primează farmacistele și inginerele, în această chimie fină care lucrează direct pe corpul omenesc, menită să-l reprimenească, să-l înfrumusețeze dar, prin exces să-l și îmbătrînească și slutească. Grija față de om este și aici prezentă, ca pretutindeni.

La cosmetice, tovarășa Constanța Cotovelea, șefă de secție, supraveghează o hală cu femei, printre care apare, ca un punct în haos, un bărbat. Desigur mecanic, sultan al mașinilor. Bravos lui, dacă se supune ordinelor atîtor femei !

Și așa mai departe. Ajungem iarăși în sala de expoziții căci birouri, fabrica are foarte puține. Are însă, în spate, un șantier, nucleu al unei clădiri noi, egală în capacitate cu cea existentă, prin care se va dubla și apoi se va tripla producția, conform cu Hotărîrile celui de al XII-lea Congres al P.C.R. Întreprinderea, evoluînd consecvent cu sine, a luat în 1977, Ordinul Muncii clasa a III-a ; pe un perete arătîndu-ni-se fotografia momentului în care directoarea Rozalia Speteanu primește înalta distincție din mîinile secretarului general al partidului. Distincție care obligă și care a fost mereu onorată. Recent, la Bratislava, România noastră a cucerit cele mai multe medalii de aur din lumea socialistă (5) dintre care 3 aparțin Întreprinderii „Mirage“.

Numai că... Numai că intervin complicațiile. Căci, de ce nu ne-am scărpina, noi după cap, pe după ceafă, cînd ne putem scărpina direct lîngă ureche. Sau, mai puțin contorsionat, de ce nu ne-am bate cuie în talpă, cu propria mînă ? Și, fiind noi în cincinalul calității, hai să spunem niște adevăruri pe care fabrica de „utile dulci“ este atinsă și ea, alături de alte întreprinderi, în circuitul aceluiași păcate. Furnizorii sticlelor (cu deficiențe la orificii sau cu bule de aer în pînza de sticlă), ai bușoanelor care nu se potrivesc totdeauna, ai etichetelor uneori (sau mai deseori) fără lipici etc. fac ca produsele fabricii să fie criticate (și pe bună dreptate) de Întreprinderea de comerț interior ICRM (oh ! iarăși literele ! inițialele !). Dacă ar fi numai atît, încă ne-am liniști : rebuturile fiind puține și nu din vina fabricii. Dar alta e buba. Și încă gravă, Întreprinderea comercială respectivă nu sondează piața internă, deseori unele produse „Mirage“ avînd un destin mai bun peste hotarele țării, decît între hotarele ei. Am citit, înainte de a vizita fabrica, un fel de dialog al ei cu consumatorii, (în revista Femeia), în care aceștia se plîng că produsele cele mai căutate nu ajung în cartierul, orașul și chiar județul lor. Scrisori și telefoane adresate direct fabricii, confirmă și mai clar confuzia comercială. Dar să recurgem la cifre : în cele două magazine deservite direct, în București, de întreprindere, se cîștigă 12 000 000 lei anual, în vreme ce pe toată rețeaua republicii se cîștigă 300—400 milioane. Disproporție flagrantă pentru că produsele cosmetice trec prin atîtea vămi cîte județe are țara, strecurate alături de produse metalo-chimice, împiedicate de mijloacele de transport, confuzia de nume, fără nici o testare modernă a pieței în funcție de gust și necesitate. Culmea este că pentru la anul, instituția comercială respectivă, pe temeiuri pe care le suspecționez de birou, va reduce substanțial contractul cu fabrica. Ce face, în schimb ? Pune în vînzare produse similare importate din țările în care „Mirage“ exportă, — și încă produse sub nivelul celor românești. A fost o luptă grea a cercetătorilor români, în materie de cosmetică, să convingă consumatorul din țară că produsele străine nu sînt totdeauna cele mai strălucite, că noi putem produce deseori, tot așa de bine, iar uneori chiar mai bine, și, deci, să combatem prin calitate „mirajul“ (sic) de import. Comerțul nostru întoarce însă pe dos lucrurile, drept care bazîndu-se pe propria valoare, tovarășele, (și, în mic, tovarășii de la „Mirage“) cer, pe bună dreptate, un experiment : să aprovizioneze ei, direct, un sector din Capitală, un județ, o zonă — în sondarea pieței și în rezultatele ei și abia apoi să se tragă concluzia pentru viitoarele contracte.

Eu cred că propunerea tovarășelor de la „Mirage“ este modestă, realistă și rezonabilă.

Ar mai fi multe de spus în activarea biologică a produselor de la „Mirage“, în, cum spuneam, a osmozei sale cu sănătatea și buna noastră dispoziție. De la copilul mic, ce face baie cu săruri care nu ustură ochii, la tînărul ce-și păstrează vigoarea, și bătrînul care, prin Gerovital, își întreține, nu numai în interior ci și în exterior, continua primenire.

ALEXANDRU ANDRIȚOIU ■

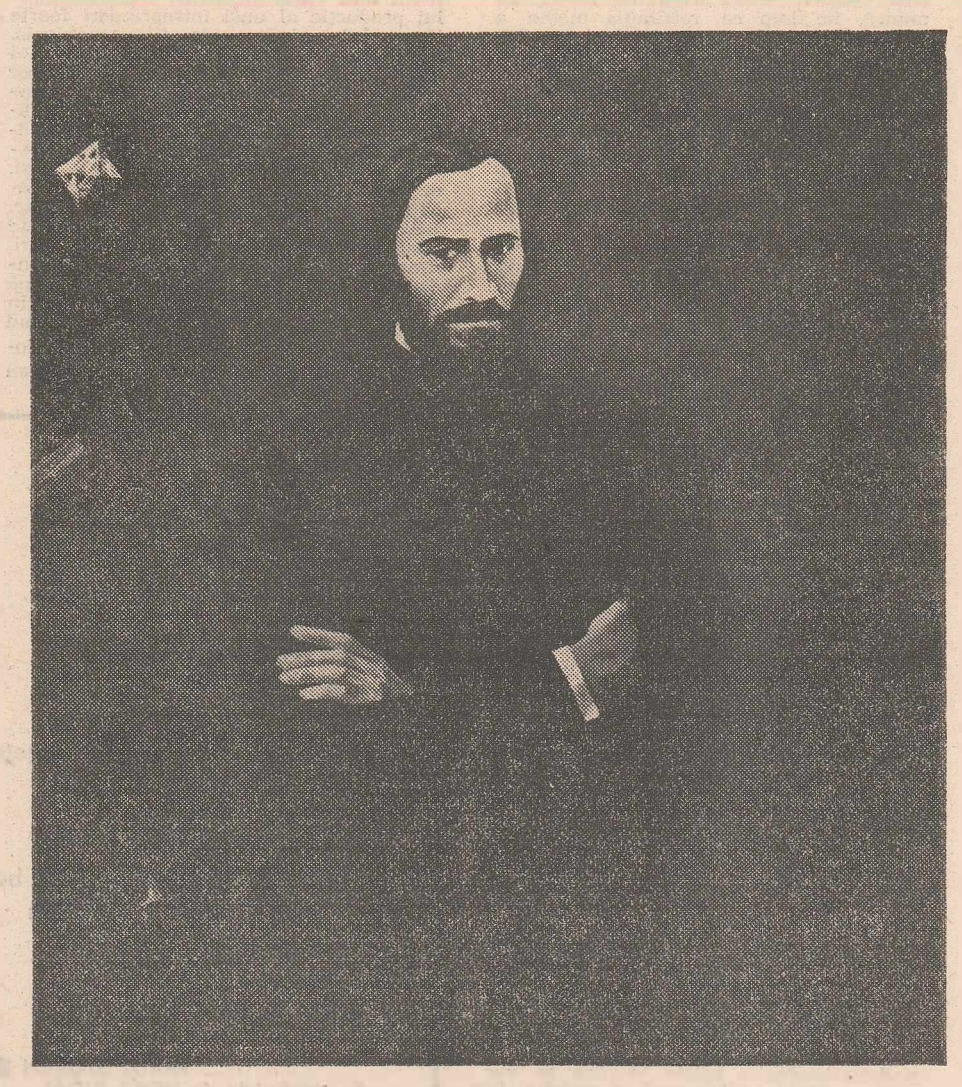

FLORIN NICULIU : Bălcescu

Arzătorul Milu are un consum foarte mic de combustibil. Cine se oferă să-l fabrice?

La domiciliul inventatorului funcționează un arzător ce consumă la oră 400 grame de petrol și care asigură un confort caloric pentru un apartament de 100 m p. Pentru a obține aceeași performanță, dispozitivele și instalațiile fabricate în țară sau peste hotare reclamă o cantitate dublă de combustibil lichid. Ce părere au despre această realizare specialiștii de la întreprinderile „23 August" Satu Mare și „Metalurgica" București ?

Cu două săptămîni în urmă, la cea de a doua ședință a Cenaclului ideilor, inventatorul Petre Milu a prezentat o scurtă disertație în legătură cu unele dintre cele mai noi și mai reprezentative creații ale sale. Invitat, dar mai cu seamă îndemnat să-și părăsească pentru o vreme robia dulce a lucrărilor de laborator, Petre Milu s-a văzut pus în situația neobișnuită de a se adresa și de a vorbi despre sine însuși, unei asistențe numeroase, întreprindere dificilă pentru omul de creație deprins să-și izvodească gîndurile în meditații solitare. Dar în ciuda emoției evidente, ideile sale clare și gîndirea sa aromită pe concepte și raționamente solide i-au fost și de data aceasta de folos, cuvîntul său de o remarcabilă simplitate și limpezime cucerind de îndată interesul celor prezenți. I-au fost adresate numeroase întrebări și nu puțini dintre vorbitori, declarîndu-se literalmente surprinși și copleșiți de noutatea invențiilor prezentate, au fost de părere că realizările compatriotului nostru tind să înfăptuiască o veritabilă revoluție în tehnica motoarelor cu ardere internă.

Petre Milu — reamintim cititorilor noștri — s-a născut la Bușteni, pe Valea Prahovei, într-o familie de muncitori, meseriași din tată în fiu. „Am sosit pe lume — ne-a mărturisit inventatorul — cu șublerul într-o mînă și bomfaierul în alta". Învestit cu predispoziții pentru mecanică, Petre Milu a rămas vreme de cinci decenii în lumea fabuloasă a motoarelor termice, identificîndu-și viața clipă de clipă cu pasiunea sa dominantă.

E adevărat, din diverse și variate motive, nu puține din creațiile inventatorului au fost nevoite să parcurgă drumuri sinuoase și să se afirme numai după numeroase lupte de opinii și competiții dificile, dar, ține să precizeze Petre Milu, nu e mai puțin adevărat că și cele mai însemnate invenții s-au născut la vîrsta deplinei maturități (după 50 de ani), cînd, după șirul întrebărilor fără răspuns și suita experimentelor chinuitoare, un vast material informațional și o bogată cazuistică au ajuns să se cristalizeze în idei limpezi.

Despre motoarele fără arbore cotit, realizate de Petre Milu, am vorbit pe larg într-un articol precedent. Ele au fost prezentate și în cadrul ședinței amintite, cînd inventatorul a prezentat în linii generale cele trei variante executate: motorul cu carburator și benzină, cel cu benzină prin injecție și prototipul dieselizat. Cineva dintre cei prezenți a aruncat fără răutate o remarcă : „Se pare că motoarele dv. se războiesc între ele ca niște frați vitregi". Autorul a răspuns rîzînd : „E adevărat, fiecare îl depășește pe precedentul prin performanțe tehnice, dar abia după ce le vom vedea la lucru, montate pe autoturisme sau avioane utilitare, vom putea stabili concluzii definitive".

În cadrul întrunirii din după-amiaza zilei de 13 decembrie, Petre Milu a mai prezentat pe scurt și alte trei invenții : *arzătorul cu petrol, pistonul antifricțiune* și *motorul semirotativ*. Ele au fost consemnate succint în cadrul cronicii Cenaclului ideilor, publicată în numărul din 20 decembrie, dar mai mulți cititori ne-au cerut amănunte în această privință. Le răspundem în rîndurile care urmează.

În clipa de față, acasă la Petre Milu funcționează un arzător ce consumă la oră 400 grame de petrol, sau exact jumătate din cantitatea de combustibil lichid folosită de obișnuitele dispozitive fabricate în țară, asigurînd totodată un confort caloric pentru un apartament de 100 mp. Ce părere au în această privință specialiștii de la întreprinderile „23 August" Satu-Mare și „Metalurgica" București ?

Dar iată și amănunte : arzătorul prin volatilizare, conceput și executat de inventatorul din Otopeni, este de fapt un injector ecranat și care folosește la pornire gazul butan (o butelie de voiaj este suficientă pentru un an de zile). Arderea petrolului se face în proporție de 90 la sută, flacăra este albastră ca aceea a gazului metan, procesul de ardere excluzînd aproape toate emisiile de fum și gaze arse. Toate acestea sînt posibile, deoarece arderea nu necesită tiraj forțat, iar clapeta de reglare fiind aproape tot timpul închisă oprește căldura să iasă pe coș.

Arzătorul este montat într-un cazan pentru apă caldă, recipient înzestrat cu dozator de aer automat și cu sistem de siguranță ce împiedică deteriorarea flăcării. Mai notăm apoi faptul că temperatura gazelor de evacuare și cea a apei din cazan sînt controlate în mod automat prin termostate de temperatură maximă și minimă, aparate ce acționează la nevoie asupra instalației de alimentare cu combustibil. Cu alte cuvinte, dacă temperatura apei crește peste valoarea stabilită (70 grade) sau scade nepermis de mult (sub 38 de grade), cele două termostate corectează perturbația.

Avantajele instalației devin evidente mai ales dacă ne propunem să comparăm invenția lui Petre Milu cu arzătoarele și dispozitivele complexe oferite de comerț la ora actuală publicului larg. Ne referim în primul rînd la instalațiile sosite din import, destinate și ele, ca și cea a inventatorului nostru, pentru alimentat cu apă caldă elementii de calorifer și care, după cum se știe, consumă peste un litru de combustibil la oră.

Există apoi sobele cu petrol dotate cu arzătoare prin volatilizare, care pentru a funcționa au nevoie de 300—800 de grame carburant pe oră (și care, evident, distribuie căldură în una sau cel mult două încăperi). Acestea ard, în general, sufocat, produc funingine și miros. În amîndouă cazurile combustia reclamă un tiraj puternic, sau ceea ce obligă, fatalmente, ca o mare parte din căldura produsă să fie evacuată pe coș.

Nu dispunem de datele necesare pentru a aprecia ce cantitate de combustibil s-ar economisi prin generalizarea instalației inventate de Petre Milu (prin adaptarea arzătorului la sobe sau aeroterme obișnuite), dar se poate totuși estima că aceasta ar fi imensă. Deci încă o dată : stimați specialiști, invenția lui Petre Milu vă stă la dispoziție. Ea există, funcționează și poate fi testată la orice oră din zi și din noapte.

La Cenaclul ideilor a mai fost prezentat și așa-numitul piston antifricțiune, piston fără ungere, destinat motoarelor cu ardere internă. Nu putem oferi amănunte, deoarece realizarea — unică pe plan mondial, după știința noastră — nu este încă brevetată. Piesa urmează să-și demonstreze performanțele odată cu montarea ei într-unul din motoarele concepute de același Petre Milu.

LIVIU TIMBUS ■

Oameni, arbori, păsări, animale

Am mai avut ocazia, în paginile „Flacării", să scriem despre o anume lume, despre o subspețâ umană sau o speță a subumanului — primitivă, gregară, ignorantă, sălbatică, instinctuală — ale cărei raporturi cu ceea ce este viu, cu natura, stau sub semnul cruzimii, al violenței. Există, se știe, chiar dacă nu alarmant de mulți, inși care nu pot vedea un cîine, un cal, o pisică, o pasăre, un copac sau o floare (iar mai apoi, precum vom afla, un om mai slab...) fără să încerce să atenteze asupra lor. Este, chiar în condiția în care reprezentanții săi nu sînt mulți, un fenomen care nu ne poate lăsa indiferenți ; și, de la o vreme, ne-am bucurat să constatăm că semnalele de alarmă, ca și măsurile care-i îngustează cîmpul, s-au înmulțit. Legile și măsurile de protecție a naturii, a faunei și a florei sînt astăzi mai stricte ca niciodată. Sînt protejate și vietuitoarele de pe lîngă casa omului, printr-o Hotărîre a Consiliului de Miniștri, nr. 2 492/1969, care la articolul 1, punctul 4, prevede aplicarea de sancțiuni pentru „chinuirea, lovirea sau părăsirea animalelor". Deci cruzimea față de natură, față de ceea ce este viu, a fost pusă în chip rezolut la index. Mai mult, ne-am bucurat să constatăm că violența sau cruzimea, ca noțiune de morală și de drept, a început să atragă, tot mai intens, nu numai atenția sociologilor și a juriștilor, ci și pe cea a cercetătorilor fenomenelor naturale, stabilindu-se, pe bună dreptate, că această problemă e de resortul științelor naturale, în aceeași măsură în care problema protecției lumii vegetale și animale e o problemă de morală și de jurisdicție.

Există însă două feluri de cruzimi, de fapt aversul și reversul aceluiași fenomen. Există o cruzime fățișă (care face, sau ar trebui să facă, potrivit legilor în vigoare, obiectul atenției și al sancționării ferme) și o cruzime mai puțin vădită, ascunsă chiar, paradoxal, sub masca blîndeții, a bunătății, a omeniei, dar la fel de nocivă și la fel de primejdioasă, prin consecințe, ca și cea dintîi. Cele două, cum vom vedea, se întîlnesc și se completează și în esența lor, și în manifestări.

Locuiesc de mai mulți ani într-un cartier al Bucureștilor (Balta Albă, str. Drumul Murgului) în care se construiește mult și se demolează mult. Cei demolați se mută „la bloc". „La bloc" n-ai nevoie de cîine-paznic, nici de pisică-vînător de șoareci, drept care, în calabalîcul pe care cel ce se mută și-l ia cu sine (și în care, precum se știe, se cuprind nu o dată găini, găște, scroafe ce cu grijă și dragoste vor fi găzduite în baie), nu mai încap, nemaifiind de folos, nici cîinele, nici pisica. Fidelele ajutoare de pînă mai ieri sînt abandonate printre ruine. Adesea cîinii nici măcar nu-s dezlegați, vor trebui să se chinuiască zile și nopți ca să-și rupă lanțul. Stăpînii lor sînt „mîloși", n-au chemat Sanepidul ca să le administreze nefericitelor animale otrava care să le scape de suferințe. Sînt „mîloși", sînt „umani", sînt „buni", au preferat să le abandoneze foamei, chinurilor, bolilor, morții tragice.

Strada pe care stau e o zonă calmă, excentrică bulevardului Șulea. E o incintă fără circulație de mașini, cu multe și bogate spații verzi. În primăvara asta, mai mulți cîini părăsiți, toți cu zgărzi, iar unul tîrînd de zgardă capătul rupt al unui lanț, s-au refugiat, din zonele demolate, aici. Iar aici le-a ieșit în întîmpinare cealaltă față, cea directă și agresivă, a cruzimii.

Sînt, știm, și adulți care nu iubesc animalele, care fac alergii, ba chiar furii, cînd te văd aruncînd unui cîine o coajă de pîine, dar, mă rog, asta-i treaba lor, fiecare cu alergiile lui, cu furiile lui, cu sufletul lui, constituite de-acum, ireductibile și ineducabile. Sînt însă, din păcate, adolescenți, adică oameni pe care trebuie să-i formăm într-un spirit nou, care-și fac din cruzimea față de aceste vietuitoare abandonate mai mult decît o „distracție" sau un „sport" (ceea ce încă ar fi prea destul, nepermis de destul !) ; își fac, nu știm cît de inconștient, un program. Un program de exersare (pe cobai) a violenței, de antrenare a violenței, de păstrare a „formei" în violență.

În zona noastră, adolescenții de care vorbim sînt cunoscuți sub numele de „banda lui Cuceanu" (după numele unuia dintre ei, Adi Cuceanu, locatar al blocului C 3 de pe Drumul Murgului ; ceilalți, cei ce se string în jurul lui, nu-s cunoscuți, vin din alte zone, apelativele lor, după bunele reguli ale lumii interlope, sînt poreclele : Gică Blondu', Mac Bacău, Pai, Țepe, Calu' ș.a. Niște „ș.a." cam mulți !). Cîinii refugiați în zona noastră, ca și alte animale de prîpas ce rătăcesc prin preajmă, au fost țintа unui adevărat atac, purtat cu vehemență zi și noapte. Au zburat pietre, au fulgerat cuțite (băieții noștri au și cuțite !), am văzut cîini schilodiți, cîini uciși, pisici cu pîntecele tăiat, cu ochii scoși sau arși cu țigara, sub privirile îngrozite ale copiilor noștri, sub privirile noastre neputincioase (știți, ei, violenții, sînt cam mulți, și mai au și pietre, și mai au și...), sub privirile pline de nepăsare ale unor foruri de ordine de multe ori alertate dar niciodată eficiente în reprimarea, dacă nu a cruzimii față de animale (reprimare ce intră în obligațiile stipulate de H.C.M. !), măcar a atentatelor la liniștea publică.

Astfel de fapte nu sînt, desigur, o noutate, iar huliganii în cauză, discret aplaudați de cei ce fac furii cînd te văd aruncînd unui cîine o coajă de pîine, sînt, cel puțin teoretic, de mult cunoscuți, bine fixați, dacă nu în cartoanele circumscripțiilor de miliție, cel puțin în fișele psihiatrilor. Esența fenomenului cruzimii față de ceea ce este viu constă, spun cei din urmă, în mare măsură, în nevoia (uneori, ajunsă la limite patologice, deci cu atît mai periculoasă) de autoafirmare, propric celui slab intelectualicește, incapabil să se afirme în muncă, în învățătură, în artă, în sport, în vreun domeniu sau altul al creativității umane. (În cazul pe care-l dăm ca exemplu, adică al „bandei lui Cuceanu", avem de-a face, cum cititorul, probabil, a bănuit-o, tocmai cu astfel de tineri, cei mai mulți dintre ei nefiind nici măcar integrați în muncă, deși, paradoxal, toți sînt plini de bani : dar asta e altă poveste, asta nu-i treaba psihiatrilor, ci a miliției.) Este deci vorba de niște inși incapabili să se afirme ca „oameni puternici", dar care, spun psihiatrii, sînt măcinați de o mistuitoare ambiție, exacerbată tocmai de această incapacitate, care-i împinge să „se afirme" într-un alt fel. Ei încearcă să silească măcar niște ființe mai slabe (un cîine, o pisică, o pasăre) să le recunoască forța. Vă dați seama de pericolul social conținut în asta ? Vă dați seama, stimați cititori, cîți pași (cît de puțini !) sînt de aici, adică de la faza cruzimii nepedepsite față de niște vietuitoare, trecînd prin faza perfecționării întru cruzime, la cea a transferării unor astfel de „încercări" asupra omului ?

Unii specialiști zic altfel. Zic că o noțiune biosociologică atît de complexă cum este cruzimea nu poate fi explicată simplist, printr-un proces liniar, cantitativ și evolutiv : azi schilodi-ea (sau uciderea) unui cîine, a unei păsări, mîine a unui om. Sigur că da, zic alți specialiști, între comportarea crudă față de animale și comportarea crudă față de oameni nu-i chiar obligatorie relația cauză-efect, dar sînt, și nu puține, cazurile, analizate și descrise ca atare, cînd cruzimea față de animale e doar o formă prin care se exprimă cruzimea față de om (căci față de om e mai greu, față de om cruzimea se pedepsește pe loc și aspru) sau o formă de trecere de la una la alta. Nu sîntem specialiști, argumentele teoretice ne lipsesc, meseria noastră e să producem fapte. Iată-le : în cazul bandei din Drumul Murgului, cruzimea (nepedepsită) asupra animalelor și-a luat, cum s-ar zice, avînt, a căpătat curaj, cei în cauză, la ceasul de față, sînt spaima copiilor și chiar a adulților din cartier, pe care i-au molestat nu o dată, teroarea instaurată de ei cucerind pe multiple planuri un avans care, dacă nu va fi reprimat la timp, ne îngrozim să ne gîndim unde poate duce. Atît despre banda din Drumul Murgului, care interesează sau ar trebui să intereseze niște organe de ordine, mai puțin demonstrația noastră. Insistînd totuși asupra acestui caz, am făcut-o pentru a atrage atenția asupra unui anume climat, asupra, mai exact, a unei anume stări de lucruri, care alimentează violența, oferindu-i teren de manifestare. Sînt prea mulți cîini părăsiți în București, sînt prea multe pisici aruncate ! Cei ce le ciomăgesc și le schilodesc se bucură, cum spuneam, de aplauzele unora („că prea s-au înmulțit javrele astea !"), uitîndu-se că ele, animalele părăsite, oricît le-am ciomăgi și le-am schilodi, dacă nu le schilodim și nu le ciomăgim pînă-și dau duhul, nu se pot volatiliza, nu pot fugi în lună, nu vor avea altceva de făcut decît să schimbe un loc cu altul, în care hăituirea lor va reîncepe.

N-ar fi mai simplu — ne întrebăm — ca Sanepidul sau serviciile veterinare să fie în legătură cu municipalitatea orașului, să știe din timp ce zonă, ce stradă, ce casă urmează a fi demolate, pentru a sacrifica chiar la ele acasă, cu mijloace științifice și rapide, deci cu mijloace umanitare, cruțînd suferința, animalele pe care stăpînii intenționează să le abandoneze ? Am stăvili astfel și înmulțirea peste măsură a animalelor de prîpas, înmulțire de nedorit și de neconceput în circumstanțele marii aglomerări urbane, i-am mai cruța și violenței (fapt deloc fără însemnătate !) din cîmpul de acțiune, le-am mai ierta și animalelor niște suferințe.

Ucideți cîinele, dar, vă rugăm, ucideți-l omenește !

ILIE PURCARU ■

P.S. Există, desigur, și alt fel de întîmplări, există multe, foarte multe întîmplări de un cu totul alt fel, care ne restituie imaginea dreaptă a umanității din noi, a umanității care, de fapt, ne definește. Și care, printre altele, înseamnă dragostea de natură, în care se cuprinde și dragostea pentru animalul-prieten. Iată o astfel de întîmplare, care ne dovedește — fapt emoționant — că avem o copilărie și că — fapt încă și mai emoționant — astăzi, la noi, încă se mai zămislesc povești precum „Dumbrava minunată".

În județul Neamț, comuna Bîra, satul Slobozia, un sat cu pămînt sărac, pitit între muchii aride de dealuri, trăiește un băiețel de 12 ani, pe nume Vasilică Leonte. Familia lui e o familie necăjită : trei copii, o mamă văduvă, o bunică bătrînă. Vasilică e un copil care are mult mai puțin decît alți copii, și ce credeți că visează el ? Bomboane, haine frumoase, radiocasetofon, excursii ? Sau, poate, vreun frumos și tăios cuțit, cu care să țintească în ținte vii ? Visul lui Vasilică s-a văzut de la începutul acestei toamne. S-a văzut ziua, în amiaza mare, cînd, s-ar zice, nu s-ar mai putea naște povești. Vasilică a fost văzut (l-a văzut satul întreg) cum intră pe poarta casei, a necăjitei lui case, ținînd de-o funie un mînz. Vasilică se întorcea acasă de la o stînă, unde trudise o vară întreagă, toată vacanța, tocmai cu 500 de lei pe lună. Cu banii cîștigați își cumpărase caiete de școală, dar își cumpărase și acest mînz care, în curte, s-a înfipt în loc tremurînd, cu botul în pămînt, sub privirile înghețate ale unei familii care avea mii de nevoi, dar nici una care să se cheme mînz. Dar mînzul a fost adoptat, l-a adoptat întreaga familie, care e o familie țărănească, o familie românească, avînd ca lege nescrisă cea de a crede în tot ce naște din sînge și din pămînt, cea de a respecta și iubi păsările, animalele, arborii, florile. Sarcina de a-l hrăni și îngriji pe mînz a rămas, desigur, în seama lui Vasilică. Cum îl va crește, cu ce-l va hrăni. Va trebui, pentru asta, să muncească în plus, fiindcă ovăzul costă, finul costă, omenia costă. Va fi greu, va fi foarte greu, dar în țara adevăratei copilării miracolele încă mai sînt posibile.

Povestea aceasta are epică de legendă, dar morala ei se înscrie vieții.

flacara SUPLIMENT '80

LA MULȚI ANI!

Cuvinte de demult

E neîndoios că aproape toate versurile populare din doine, balade, bocete, colinde s-au născut în leagănul cîntecului. Și dintre toate, colindele s-au născut în leagănul cîntecului colectiv, de ceată. Rareori, sau, mai degrabă, niciodată, o colindă e cîntată de un singur om sau de un colindător singuratic. Iată, mă uit în urmă, prin ceața tot mai deasă a timpului, și văd acolo departe un sat de la poalele munților lui Decebal, peste care iarna cerne ninsori și o purificatoare poezie. Copiii satului cu nume de superființă, căci i s-a zis Vaidei, se organizau din moși strămoși, pe la sfîrșitul lui noiembrie, în cete de colindători și, ca în niște adevărate ateliere de creație, învățau de la bătrînii lor colindele care veneau, de demult și de departe, pe apa neîntreruptă a timpului pînă la ei, ca o torță de lampadofori. Învățam cîntecele acestea de iarnă cu evlavie și bucurie, zi de zi, vreme de peste patru săptămîni, mutîndu-ne sediul de la o gazdă la alta, de la o familie la alta, pînă în seara de Moș Ajun, cînd plecam toată ceata, toate cetele din sat, de fapt, la care se adăugau și cele de pe la casele oamenilor care ne primeau cu porțile deschise și lămpile aprinse pînă tîrziu după miezul nopții. Ce bucurie ! Ce zile de sărbătoare ! Nimeni nu se culca în seara aceea... Nici o lampă nu se stingea... Nici o poartă nu era închisă. Nici o casă ocolită de colindători. Nici un suflet împietrit în singurătate.

Ajungeam la ușa gospodarului și strigam, cît ne ținea gura, cu inima înfrigurată :

— Primiți colindătorii ?

— Primim — se auzea din casă răspunsul gospodarului.

— Pe care s-o zicem ? întrebam noi, fiindcă repertoriul nostru era îndeajuns de bogat. Știam **A fetii, A feciorului, A birăului, A notărașului, A omului sărac, La luncile soarelui** și atîtea altele peste care au nins vremea și uitarea ca peste floarea de cireș a copilăriei noastre.

— Ziceți **A fetii,** c-avem o fată ca o floare — ne asigura cu o desăvîrșită naivitate o voce din casă.

Ne rînduiam repede ceata după voci ; cineva dădea tonul și porneam... Răsuna satul, acoperit de zăpadă și ger. Aminteam grav și solemn, cerului și pămîntului că : „În casă de om sărac / S-o gătat făina-n sac".

Afară era ger cumplit și zăpada ne ajungea pînă-n barbă iar noi cîntam, ca-ntr-un univers absurd despre luncile soarelui și florile dalbe de măr... La terminarea colindei, după o scurtă pauză, cîntam în cor, cu binecunoscuta omenie românească, urarea tradițională :

Și noi ne-nchinăm :
D'alba-i sănătate
La anul și la mulți ani !

Și așa treceam din casă în casă, cîntînd ba **A fetii,** ba **A junelui** sau **A feciorului,** ba **Douăleo, sardauăleo,** ba altele care ar fi spus cîndva ceva anume, dar acum se încifraseră ca o ghicitoare. Erau la origine balade vînătorești sau agrare, erau fragmente de basm versificat și-acum rămăseseră numai cîntec și poezie — ca atare le-a preluat uneori Festivalul național „Cîntarea României".

Toate erau de o frumusețe fără seamăn și veneau, parcă, din vremurile imemoriale, ale „vîrstei de lînă", de la strămoși păstori care s-au luptat cu lei — paralei (în ce miraculoase spații de poveste ?!), cu apele furibunde, cu relele lumii și cu forțele oarbe ale naturii dezlănțuite.

Valoarea etnografică, frumusețea estetică de o stranie originalitate, amintirea curată a copilăriei mele și a satului intrat în legendă, m-au determinat ca în primii ani ai studenției să le culeg și să le păstrez într-un caiet pe care l-am pus acum la dispoziția revistei **Flacăra,** cu sentimentul că, în felul acesta, zăcăminte folclorice de inestimabile frumusețî vor vedea lumina tiparului, satisfăcînd sentimentele estetice cele mai exigente ale contemporanilor noștri.

ION DODU BĂLAN ■

Linu-i lin...

Pe culmile Bucegilor ninge, ceea ce înseamnă că o parte din iernile lumii s-au mutat înțelept pe sus și că la Vîrful cu Dor un clopoțel de cleștar scrîntindu-se frumos în mătcă de brad cîntă cu fir de argint strecurat în ureche și-n inima copiilor: Mijească-se numele vostru în moară de salcîm și de vioară.

...Linu-i lin
și iarăși lin,
bate vîntul frunza lin,
lin și iarăși lin...

Se scutură anul în colinde, dăruindu-ne fantasmele. În nopțile acestea, cînd toate casele par niște corăbii iertate de vînt și care suie, luminate cu potire de vin, spre crengile ce țin vamă la izvorul unde se schimbă anii, mă simt bun, ca pierdut în tîldeșul însingerat al unui măr și mă adaug cu idei sentimentale, cu oase sparte și deci și cu hotare, lipsă celor ce cad mereu numai în adevăr și-și ard mîinile în slava stelelor.

Mă cunosc în aceste zile plîn numai de muguri narcotizați cu arome și de nici o pagină de năsălie — p-astea le las sobolilor vrăjiți de patima de-a trăi cu dinții înfipți în beregata altora. În fructul clipelor ce-și deschid mărgăritarele acum, spre a le umezi doar cu întîmplări albastre, cu echivocul firului de grîu de sub zăpezi, cu promisiuni de sănii fugind pe sub streașină de pădure — mereu numai spre o casă în care se arde zahăr pe plită ca să le miroasă oaspeților împăcat a poveștî dulci — se simte o undă de trosnet picurat din dedemultul neamului, datini înginate cu vifor. În norocul nopții de la cumpăna anilor, din toate veacurile ce au fost ca să mai guste o dată încă din vinul și piinea pămîntului — ele care ne-au adunat sub munte aurul și sarea și duhurile verzi ce ne intră pe horn în serile pocnind de ger, cu drumuri umblate de fantoma lupilor, cu basmul bunicii luînd ființă adevărată, în flacăra lemnelor din vatră.

Pe clinele Bucegilor ninge. Și pe sub geam trec colindătorii :

Linu-i lin
și iarăși lin,
bate vîntul frunza lin,
lin și iarăși lin...

FĂNUȘ NEAGU ■

Sfaturi de sezon

Despre gripă

Gripa se transmite, ca și folclorul, din gură în gură, pe cale bucală și mijloace orale.

Ce avem de făcut? Izolăm bolnavul într-o altă cameră — dacă nu avem altă cameră plecăm noi de acasă, dar înainte de asta îi lăsăm sfaturi și batiste. Strănutul și tușitul vor interveni la intervale din ce în ce mai mici, ceea ce obligă pe cei sănătoși să nu stea în raza bolnavului, să stea în diametrul lui, dacă se poate să nu stea deloc, ci să alerge după medici, că oameni sîntem!

Întîi facem bolnavul să transpire; eventual îi vorbim despre complicațiile ce se pot ivi, despre gripa galopantă, care, cînd la trap, cînd la galop, te duce în deal cu garoafe în jur și degete îmbrățișate.

În așteptarea medicului, îi stoarcem celui aflat în stare gripală o lămîie în gură cu coajă cu tot. Cineva să-l țină fiindcă el n-o să vrea.

Îi putem face preventiv și o baie caldă la picioare în timp ce se află în pat. Schimbăm așternutul, nu schimbăm bolnavul — lăsăm pe el pijamaua care i s-a ridicat pînă la subsuori în timp ce-i dădeam vitamina C.

Acum urmează momentul cel mai important, cel al folosirii cointeresării virusului — se admit descîntece științifice care dau foarte bune rezultate. Spre exemplu:

Ieși virus din trupul său
că mă-ndrept spre capul tău
și spre ochii tăi mă-ndrept
și îți dau și-un pumn în piept!

Pentru a convinge virusul că trecerea de la vorbă la faptă este pentru dumneavoastră o nimica toată, ciocăniți bolnavul în piept, cît puteți de tare; nu ascultați la hîrîielile sale, virusul este în ventriloc desăvîrșit — pînă să fie sfîrșit mai este.

Adăugați repede și un „n-auzi, mă, băiatule, eu cu cine vorbesc?" După aceasta, desigur, virusul va ieși afară din trupul bolnavului, dar trebuie scos și din casă — nici nu-l luați în seamă, cum se plimbă el acolo cu mîinile și picioarele la spate. Discutați despre altceva. Apoi, cu iuțeală deschideți ușa și dați-i virusului un picior în fund, de să se trezească în stradă unde, din cauza fumului eliminat de țevile de eșapament, va spune: adio!

Avînd în vedere faptul că gripa se transmite foarte ușor prin sărutat, e bine ca atunci cînd doi oameni se sărută, chiar dacă sînt soț și soție, să țină cîte o batistă la gură.

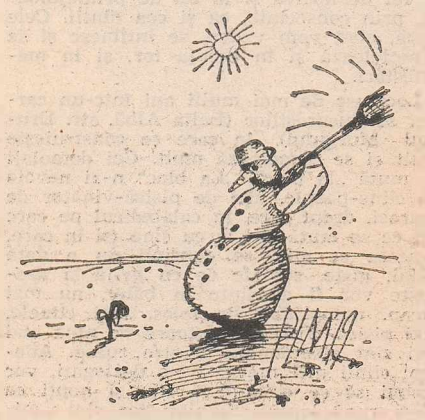

Masă rotundă

În dezbatere:

„TELEGRAME“ de George Macovescu

G. Ivaşcu : Deoarece revista în fruntea căreia sînt a publicat prima, pe parcursul anilor, aceste telegrame, îmi veţi permite, stimaţi colegi, să conduc eu discuţiile.

Traian Iancu : Înainte de a începe, am să vă rog să-mi daţi voie să citesc o poezie pe care am compus-o special pentru acest moment emoţionant.

Toţi : S-auzim !

Tr. Iancu : O, voi taţi şi o, voi mame
Orice gînd aveţi şi-orice
Fel de-a fi, mare e la telegrame
Macovescu George.

Lui îi dedicăm acuma
Fondurile noastre toate
El nu ştie ce e gluma
Dar cunoaşte ce se poate.

El ne-a învăţat concizii
Bref pe scurt ne-a spus, tovarăşi,
De aceea indivizii
Îl invidiază iarăşi.

Nu dă tatălui sau mamei,
Ci dă oamenilor, obştii
El, plăcerea telegramei,
Bravo lui şi jos cu proştii.

Roland Barthes : Oh ! Quelle belle telegramme !

Dan Hăulică : Mais non, c'est une poésie.

R. Barthes : Vraiment ?

G. Ivaşcu : Propun ca unul dintre noi să prezinte volumul recent apărut.

S. Cioculescu : Volumul este o carte ilustrată, în format mare în — 8⁰, de peste o mie de pagini, pe două coloane — în prima se redă textul propriu-zis şi în cealaltă transpunerea lui în alfabetul Morse. Lucrarea are patru compartimente : în primul sînt incluse telegramele trimise scriitorilor între 50 şi 60 de ani, în al doilea cele trimise celor între 60 şi 70 de ani, în al treilea cele trimise creatorilor între 70 şi 80 de ani, iar în al IV-lea — cel mai restrîns ca număr de pagini — cele trimise scriitorilor care au depăşit 80 de ani. În cadrul fiecărui compartiment telegramele sînt grupate în ordinea alfabetică a scriitorilor felicitaţi. La **Adenda** sînt incluse telegramele pe care autorul şi le-a trimis lui însuşi cu diverse ocazii.

Ov. S. Crohmălniceanu : Cine a transpus textul în alfabetul Morse ?

Al. Piru : Însuşi autorul.

Dan Ciachir : Dar de ce ?

N. Velea : Semplu. Telegramele trebe să ajungă la destinatar în cel mai scurt timp ? Trebe. Cum se poate

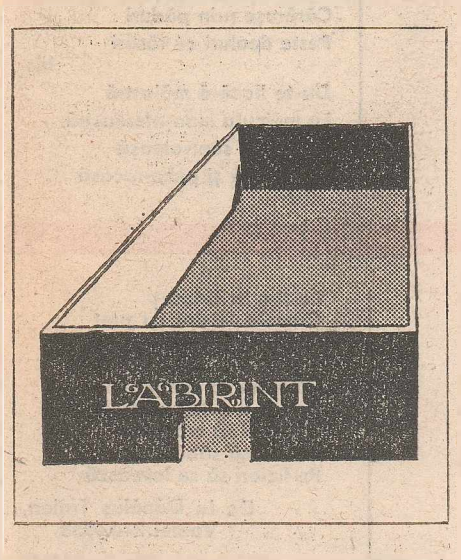

realiza acest lucru ? Prin telegraf. Aşa că autorul are un aparat T.F.F. şi transmite el însuşi deoarece vrea să fie sigur că urările sale de prosperitate şi fericire ajung la cine trebe. Întreaga scriitorime română ţine căştile la urechi şi aşteaptă mesajele. Cînd aud ti-ti-ta-ta — binecunoscutul semnal macovescian — sute de scriitori români sînt în al nouălea cer. Cineva îi caută şi ei sînt mulţumiţi că se află la post.

G. Ivaşcu : Aş zice să deschidem la întîmplare volumul şi să dăm lectură unei telegrame. Eugen Barbu, maestre, citiţi dumneavoastră !

Dan Ciachir : De ce dînsul ? Dicţia mea ce are ?

Eugen Barbu : Punct, punct, linie, punct, linie, punct, linie, linie, punct...

Roland Barthes : Oh ! Quelle belle poésie !

Dan Hăulică : Mais non, mais non ! C'est une telegrame.

Roland Barthes : Incroyable ! Avec une telle musicalité...

G. Ivaşcu : N-o citi în transpunere, maestre !

Eugen Barbu : „Stimate şi iubite tovarăşe Nicolae Ţatomir...“.

Toţi (Răsuflă uşuraţi) : Aşa da !

R. Barthes : „Tzatzomir ! Que'est-ce que signifie Tzatzomir ?

Dan Hăulică : C'est un ecrivain roumain. Un précurseur.

Eugen Barbu : „Cu prilejul celei de a 65-a aniversări a zilei dumneavoastră de naştere, conducerea Uniunii Scriitorilor din R.S. România vă exprimă un mesaj de sincere felicitări, calde urări de sănătate şi succese în munca literară.
La mulţi ani !“.

G. Ivaşcu : Aş zice ca Dan Hăulică să facă analiza textului citit.

Dan Hăulică : Cu plăcere. Ţin să remarc pentru început anvergura acestui text scurt. În numai cîteva cuvinte — nici vocabularul lui Racine nu era foarte bogat — autorul narează povestea unei vieţi. E un bildungsroman. În conformitate cu idealurile noastre, frazele degajă implicit o atmosferă suigeneris de optimism funciar, de încredere în biruinţa peremptorie a omului asupra tenebrelor şi asupra oricărei lumi revolute. Pornit de la un detaliu foarte precis — a 65-a aniversare — textul se degajă rapid de orice balast al concretului şi îşi ia avînt spre zonele pure ale inefabilului. Îndemnul irefutabil la o viaţă lungă, întărit cu „la mulţi ani“ — nu e vorba nicidecum de un pleonasm — transformă urarea în obligaţie. S-au văzut cazuri paradoxale de scriitori care n-au pu-

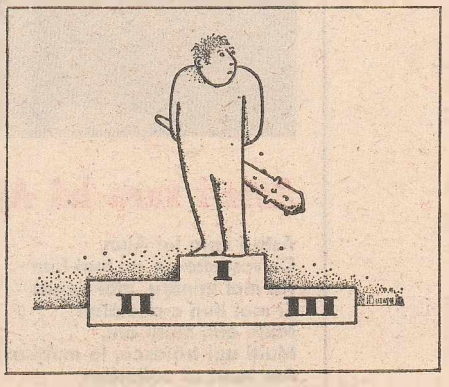

tut să-şi dea obştescul sfîrşit deoarece n-au vrut să-l dezamăgească pe autorul **Telegramelor.** Acestea au devenit un suport moral al vieţii noastre literare. Din păcate nu s-a întreprins suficient pentru cunoaşterea lor în străinătate. Am însă bucuria să vă anunţ că o selecţie din ele va apărea simultan în patru capitale europene. Prezentarea lor îmi va aparţine. Cîteva triburi abia descoperite din pădurile Amazonului, se arată şi ele interesate de aceste texte. Vor să le transpună pentru tam-tam şi speră să facă o propagandă contra canibalismului. În concluzie, iată un gen literar demn de secolul XX !

Ov. S. Crohmălniceanu : Stimaţi colegi ! Vă atrag atenţia că noi discutăm de zor dar nu ne gîndim la un fapt esenţial, de ce a preferat autorul telegrama şi nu cartea poştală ? Sau vederea ? Sau scrisoarea recomandată ?

Dan Ciachir : Scrisoarea recomandată creează relaţiei expeditor — destinatar un caracter particular. Or, întreaga obşte trebuie să ia cunoştinţă de textele respective. E adevărat, vederea poate fi citită de oricine — însă pare neserioasă. Vederi trimiţi din concediu, în slipi de pe litoral sau zburînd

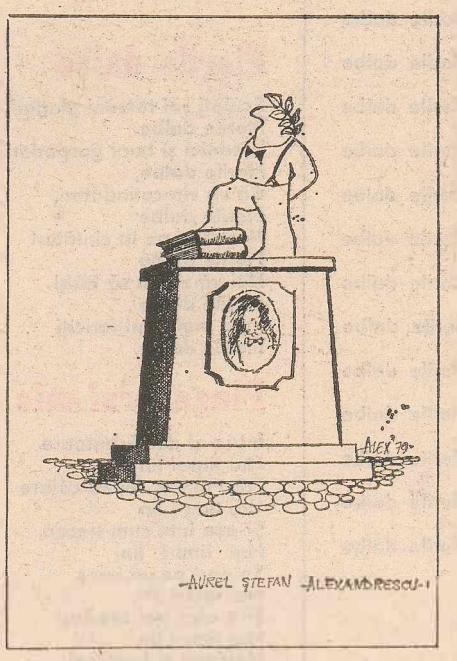

cu săniuţa la munte. Trebuie respectat un protocol. Vederea e apanajul sindicaliştilor din staţiunile noastre balneoclimaterice. E un gen minor şi frivol. Iar cartea poştală a devenit desuetă. Nimic nu e mai contrar spiritului însetat de noutate al autorului. Ia închipuiţi-vă cum ar suna un astfel de text trimis, să zicem, lui Velea : „Această carte poştală / Să te găsească la şcoală“.

G. Ivaşcu : Intervenţia a fost binevenită. Vă rog să continuăm cu analiza textului citit. Printre noi se află binecunoscutul Roland Barthes, care, după cum ştiţi, după ce a scris **Sur Racine,** pregăteşte acum o altă lucrare, **Sur Macovescu.** Nous vous écoutons, Roland Barthes.

R. Barthes : G. Macovescu : L'auteur le plus transparent de la littérature roumaine contemporaine...

G. Ivaşcu : Eugen Barbu, tradu pentru aceia dintre noi care nu au la dicţionare.

N. Dragoş : Nu-i nevoie, dar, mă rog...

E. Barbu : Prietenul Barthes susţine că în textul cu pricina sînt trei structuri, care se întrepătrund intim şi rămîn totuşi distincte : una se referă la scriitorul Ţatomir, eroul telegramei, confruntat cu o situaţie limită : aceea de a împlini 65 de ani ; o alta se referă la conducerea Uniunii Scriitorilor care cu entuziasm, într-o altă situaţie limită, formulează o urare, iar cea de-a treia structură este însăşi semnătura care încununează această ierarhie a limbajului într-o a treia situaţie limită.

N. Velea : I-auzi, dom'le ! Şi eu care nu citeam din Telegrame decît structura I-a ! Cîte sensuri îmi scăpau !

Tr. Iancu (aparte) : Iar eu care nu le citeam deloc. Număram doar cuvintele ca să văd cît costă cînd le expediez.
Apare ca o furtună Fănuş Neagu. Scoate din buzunar o coală de hîrtie şi începe să citească.

Fănuş Neagu : Aşa nu se mai poate ! Pînă cînd o să mai fim la cheremul unor tîrîie brîu care sînt atît de adormiţi din pricina cîntatului pe acoperişe încît se încalţă cu ghetele invers chiar şi la competiţiile oficiale. Lumina catifelată a lunii nu mai suportă să scalde faptele lipsite şi de ruşine ale celor care pur şi simplu îşi bat joc de fotbalul românesc...

G. Ivaşcu : Unde te trezeşti, Fănuş ? Dezbaterea cu fotbalul e în biroul celălalt !

F. Neagu : Da ? Atunci v-am pupat, copii.

Nicolae Dragoş : Eu cred că dezbaterea la care asistăm ar trebui să se concretizeze şi în nişte măsuri mai ferme. Să-l rugăm pe autor să se extindă şi în alte domenii. Eu, de pildă, la Luceafărul, mă angajez să public orice text al domniei sale.

G. Ivaşcu : Reţinem bunăvoinţa manifestată de colegul nostru. Acum aş vrea să dau cuvîntul celebrului compozitor Stockhausen.

Stockhausen : Ich habe heute Geburtstag.

Toţi : Ce spune ?

E. Barbu : Zice că se dă în vînt după telegramele astea din pricina polifoniei lor. Ca adept al muzicii serialiste nu poate decît să admire pe cineva care produce altceva în serie. Ar fi recunoscător dacă i s-ar îngădui ca pe libretul telegramelor să compună o operă. Primul act l-ar înfăţişa pe autor cufundat în lucru la masa lui. Nu ştie ce să aleagă : cuvîntul „dragă“ sau „stimate“. Dilema atinge proporţii paroxistice. Camera de lucru devine prea strîmtă. Autorul are nevoie să cunoască din plin realitatea de care s-a înstrăinat pentru o vreme. El pleacă în documentare. Actul al doilea îi înfăţişează peripeţiile prin care trece mergînd prin lumea largă. Îşi cumpără un clasor şi se ocupă o vreme de filatelie. Abandonează activitatea aceasta şi se retrage dezamăgit în munţi, pe urmă revine din nou printre oameni şi se angajează la construcţia unui dig. Acolo se împrieteneşte cu un zidar. Acesta îi spune într-o seară cînd răsuceau o ţigară într-o baracă de scînduri : Iubite prietene. Autorul e iluminat. Asta e expresia căutată. Actul al treilea îl înfăţişează revenit cu o experienţă de prozator american în camera sa de lucru. Finalul este o apoteoză a genului scurt.

Nicolae Velea (aparte) : Al dracu' neamţu ! L-a ras la concizie. N-a deschis decît o clipă gura şi Barbu a tradus o oră.

Al. Piru : Mie nu-mi iese din cap povestea cu structurile înşirate de Barthes. E o aiureală.

S. Cioculescu : Mie-mi spui ? Uite ce fac ăia în Occident. Un text de o asemenea căldură sufletească, plin de vervă şi umor, scris simplu şi totuşi profund, ce mai, palpitînd de viaţă, ne e prezentat într-o haină fără nici o noimă, în fraze uscate, reci. E o blasfemie !

Ov. S. Crohmălniceanu : Nu-i chiar aşa. Şi noua critică îşi are justificarea ei.

Tr. Iancu : Dă-mi voie, profesore, să-ţi strîng mîna. Sînt emoţionat pînă la lacrimi. Ai dreptate : cîte lucruri n-a luminat noua critică !

R. Barthes : Quel homme fière !

N. Dragoş : Ce zice ? Ce zice ?

N. Velea : Zice că tare bună ar fi „une biére“.
În încăpere apare un poştaş care îi înmînează ceva lui G. Ivaşcu.

G. Ivaşcu (cu lacrimi de fericire în ochi) : Fraţilor ! O veste senzaţională. Tocmai acum, cînd doream să declar închisă fructuoasa noastră dezbatere, a sosit o telegramă. Daţi-mi voie s-o citesc.

Toţi : De acord !

G. Ivaşcu : Cu ocazia împlinirii a patru ore de cînd vă aflaţi la această masă rotundă, daţi-mi voie ca în numele conducerii Uniunii Scriitorilor să vă felicit şi să vă urez deplin succes pe mai departe în activitatea dumneavoastră.
La mulţi ani !

G. MACOVESCU

Toţi : Repede ! Haideţi în tipografie s-o publicăm.

A consemnat titularul rubricii

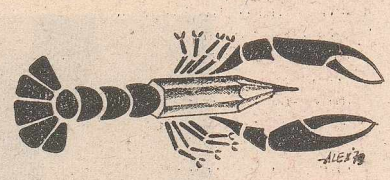

Cronica şoselei

Ajutor !

Vă scriu cu lacrimi în ochi şi piciorul în ghips, de pe patul meu de suferinţă unde mă aflu — am mîna stîngă liberă, ce noroc că sînt stîngaci, aşa mi se spune mereu, ceea ce este adevărul gol-goluţ sînt că nu mi-au lăsat decît pantalonii de pijama, şi ăia scurtaţi pînă la ghips.

În urmă cu o lună de zile soacra mea a obţinut carnetul de conducere, halal să-i fie. Aşadar, am plecat la drum, după ce în prealabil a umplut spatele cu ouă pentru o soră de-a ei, leită, ai spune că sînt gemene la caracterul lor urît. Eu am avut o anume presimţire şi am rugat-o să nu mîne cu mai mult de 5 kilometri la două ore, dar ea a rîs în nasul meu că s-a aburit geamul pe dinăuntru şi a condus cu peste 50, ceea ce a făcut că a luat prima curbă în linie dreaptă, la intrarea într-un sat aflat pe drumul dezvoltării şi apropierii de oraş, dar noi nu am rămas în sat ci am sărit în grădina unui cetăţean agrar, mai precis în livada sa, aflată la a doua stropire.

Acum eu nu zic că şi ea se află prea bine : au internat-o în saloanele 23 şi 24, dar mai departe e grav ; m-am trezit deci în acea livadă, la umbra unui nuc bătrîn. Datorită faptului că a schimbat viteza cu ştergătoarele de geam şi a aprins faza mare cu bricheta, ouăle din spate au venit peste mine şi eu cu ele în poală am zburat afară în peisajul amintit ; cînd mi-am revenit din inconştienţă la conştiinţă, ouăle, fiind unele clocite, aveam pe piept nişte pui care piuiau alene, iar o curcă ce se afla tot pe bancheta din spate a fost trecută în procesul-verbal ca „pasăre mare, în pielea goală, cu număr impar de mărgele“.

Indignarea mea de ce provine şi de unde ? De acolo. Ţăranul a cărui livadă am defrişat-o de cîţiva copaci fructiferi îmi cere mie plata pagubelor fiindcă eu am ajuns în grădina lui şi am produs demolarea copacilor, soacra mea avînd norocul chior de a se opri într-o piatră kilometrică pe care a transformat-o în centimetrică. Ea nu plăteşte nimic, eu am de plătit fiindcă a spus omul acela : „vericule, nucul ăsta pe care l-ai scuturat timpuriu îmi aducea mie un venit net de 3 000 de lei. Ai rupt zece crengi care nu vor mai rodi. Dacă înmulţim treaba asta cu 10 ani necesari ca să crească crengile la loc — şi s-a oprit ca să socotească — înseamnă că ai să-mi dai **urjant** 14 566 de lei şi 15 bani, te iert de mărunţiş, adă femeie pătura să-l ducem“.

Eu sînt un om ridicat de jos, să ştiţi, cu pătura, de unde să scot atîţia bani şi de ce numai eu ?

UN VEŞNIC PIETON

COLINDELE

Florile dalbe

Noi de-a-seară n-am luat
florile dalbe
Pe ulița satului
florile dalbe
La casa bogatului
florile dalbe
Bună seara om bogat-u
florile dalbe
Gată-i cina de cinat-u
florile dalbe
Cina-i gata nu-i de voi-u
florile dalbe
Că-i de-a noști colindători-u
florile dalbe
Noi de-a-colo ne-am luat-u
florile dalbe
Pe ulița satului-u
florile dalbe
La casa săraculuí-u
florile dalbe
Bună sara om sărac-u
florile dalbe
Gata-i cina de cinat-u
florile dalbe
Cina-i gata-i puține-u
florile dalbe
Haida-ți cu toții la e-u
florile dalbe
Și dacă nu a ajunge
florile dalbe
Mprumuta-om și-om aduce
florile dalbe

Colinda gazdei

Vine-ș marea că-i de mare
că-s florile-a mărului
vin-ș marea !
Că de mare margin n-are
"
că de mare !
Marginile bat luncile
"
marginile !
Da' d-agestru ce d-aduce
"
Da' s-aduce-o corabgie
"
da' d-aduce
Da-n corabge cine săde
"
da-n corabge !
Șade cinstitutul de gazdă
"
șade cinstitutul !
Să fii gazdă sănătoasă
"
să fii gazdă
Să plătești colinda noastră
"
să plătești
C-un colac de grîu frumos
"
c-un colac
Să fii gazdă sănătos
"
să fii gazdă

Florile dalbe

Sculați voi români plugari,
Florile dalbe.
Vrednici și buni gospodari,
Florile dalbe,
Că vă vin colindători,
Florile dalbe
Noaptea pe la cîntători
Florile dalbe
Noi vă zicem să trăiți
Florile dalbe
Întru mulți ani fericiți
Florile dalbe.

Pluguşorul mic

Într-o zi de sărbătoare
Hai linu-i lin
Făt-Frumos venea călare
Hai linu-i lin
Și-așa iute cum trecea
Hai linu-i lin
Se opri pe un imaș
Hai linu-i lin
Și-a ales trei copilași
Hai linu-i lin
Nălțișori și frumușei
Hai linu-i lin
Toți cu bicele de tei
Hai linu-i lin
Să trosnească, să plesnească
Hai linu-i lin
Plug frumos cu șase boi
Hai linu-i lin
Boișori minați de noi
Hai linu-i lin
„La anul și la mulți ani".

Din an în an

Din an în an sosesc la noi
La geam cu moș Ajun,
E ger cumplit
Și drumu-i greu
Dar vine-un an mai bun !
E sărbătoare și e joc
În casa ta acum
Mai sînt bordeie fără foc
Dar vine-un an mai bun !
E veselie și e cînt
În casa ta acum
Dar nu uita cînd ești voios
Române, să fii bun
Veniți, veniți de sărbători
Veniți, veniți cîntînd
Să fie rodnic anul nou
Și pace pe pămînt
Să fie pruncii sănătoși
Să crească năzdrăvani
Voi oameni buni și trecători
Mulți ani, Mulți ani, Mulți ani.

Asta-i sara lui Ajun

Asta-i sara lui Ajun
Ce vestește-un an mai bun
An mai mîndru, mai bogat
Și mai bun c-acelălalt
Mulți ani, mulți ani,
Mulți ani trăiască, la mulți ani
Am venit să colindăm
Și cu toți să vă urăm
La mulți ani cu fericire
Pentru anul care vine
Mulți ani, mulți ani ,
Mulți ani trăiască, la mulți ani.
Streașină de zmeurică
Gospodina-i frumușică
Streașină de calapăr
Gospodaru-i frumușel
Mulți ani, mulți ani,
Mulți ani trăiască, la mulți ani.
Streșină de mintă creață
Rămîi gazdă cu viață
Streșină de busuioc
Rămîi gazdă cu noroc
Mulți ani, mulți ani,
Mulți ani trăiască, la mulți ani

Vrana-Boto

Luminița Logostea

Luminiță, Logostea
Toate stelele să stea
Numai tu să nu te-oprești } bis
Viață bună se menești {
Să umbli în lung și-n lat
Peste muntele înalt
Cărăruşe prin păduri
Peste dealuri cu răsuri
bis
Du-te flacără măiastră
La măicuța mea-nfereastră
Și în astă sear-aleasă
Adu-i spor și pace-n casă

Cuvinte de demult

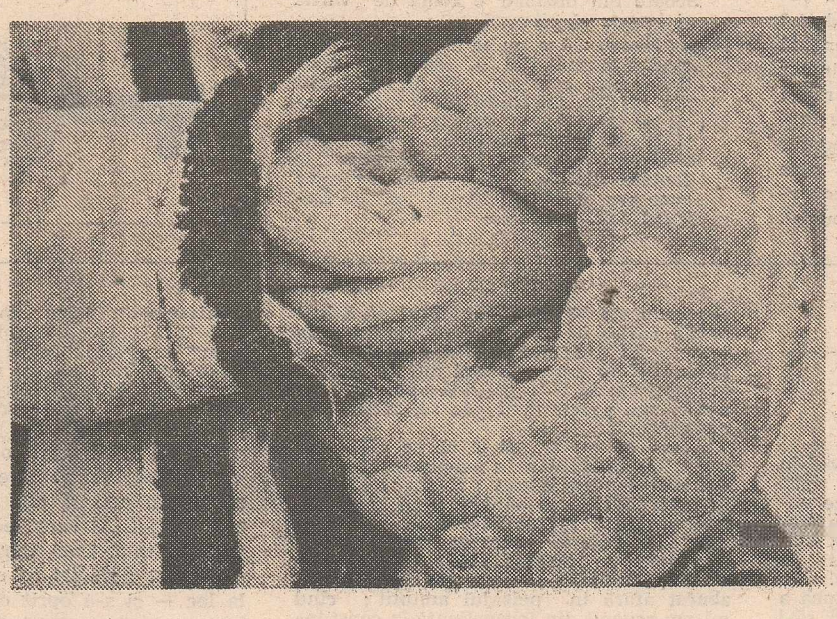

Colinda birăului

Jude lead on bun, jude,
Și noi jude ne-am venit
Am venit c-am d'auzit
Că ești jude-ncomorat
Ții comoara cestui sat.
Cestui sat, mare, bogat.
Și tu jude să-mprumuți,
Să-mprumuți cei voinicei
Cu vreo 500 de lei ;
Iar de n-o fi banii toți
Să ni-i faci precum ni-i poți
Primbă-ți posu cam prin casă
Cam prin casă cam pe afară
Cam prin grajdul ferecat
Scoate murgul înșeuat
Și pe el aruncătare
Saltă lin
Și saltă-n cin,
Sus pe vîrful muntelui
La poalele bradului,
Cam prin strunga oilor
Sau prin țarcu meilor.
Și tu jude, să scobori
Vreo 50 de miorele
Să te duci la tîrg cu ele.
Vreo 50 de berbecei,
Să te duci la tîrg cu ei.
La tîrg la Tîrloveț
C-acolo le dai cu preț
Să le dai precum le poți
Numai banii să-i faci toți
Să luăm să cumpărăm
Ce stă-n culme necroit
Croitorii să croiască
Săbăii să săbăiască
Pe ficiori să se lovească

De la Dănăluș Traian,
Voidei 24.I.1953

Colinda ferecanului

Ferecan de el
Cum l-ai ferecat
C'o fică frumoasă,
De frumoasă ce-i
Ca sfinții din cer
De frumoasă mare
Soață'n lume n'are
Pe ea că mi-o cer
Trei din trei laturi
De la trei vaduri
Unul că mi-o cere
Negru-i de plugar
D'albu-i păcurar
Fiu mic de'mpărat
Taică-său grăiere

OMÂNILOR

guşorul

Aho,
vreme gospodari
odari şi noi plugari,
stați acum la masă,
noi nici nu vă pasă.
enim cu voie bună
toți anii în cunună
spunem să trăiți
nulți ani fericiți
nit să vă urăm
razdă, două să arăm
iasă rod bogat
egul nostru sat
n grine în hambare
ale-n buzunare
lungă să trăim
oşi cu toți să fim
roată măi flăcăi
gați odată hăi
-audă-n şapte văi, hăi ! hăi !

De urat am mai ura
Dar ne temem c-om însera
Pe la curtea dumneavoastră
Departe de casa noastră
Noi vă lăsăm cu voie bună
Ca-n toți anii în cunună,
Cîte paie pe ogor
Atîtea vite în ocol,
Cît nisip este pe lună
Atîtea parale-n pungă
Să trăiți şi la mulți ani
Opriți plugul băietani !

Piţărăii

– Hă ! hă ! hă !...
– Hă ! hă ! hă !
– Voi de acolo !
– Voi de aici !
– Hă ! hă !...
la ieşiți cu colăceii
Că veniră piţărăii !
Hă ! hă ! hă !

Piţărăii din Areani,
Să ureze şi-n ăst an !
Nu vă uitați că sînt mici
Că se fac şi ei voinici
C-au venit în piţărăi
S-adune mulți colăcei
Să se facă măricei !
Hă ! hă ! hă !...
De le-ați da mere şi pere
Or prinde şi ei putere !
De le-ați da struguri şi nuci
La anu-or fi mai voinici !
Hă ! hă ! hă !...
Scoateți nişte boabe fierte
Să nu-nghețe hăle fete
Şi la cei mai mici de tot
Dați-le dovlecel copt
Că altfel îngheață de tot !
Hă ! hă ! hă !...
Cine nu ne-o da colaci
Să-i moară porcu-n tirnaț !
Cine nu ne-o da covrigi
Să-i moară porcu-n gîrlici !
Hă ! hă ! hă !...
Colac ce n-ar da
Noi le vom ura :
Ce-i în casă să trăiască
Ce-i afară să-nflorească
Şi înmiit să rodească !
Drugile cît turugile
Grîu-n pai cît trestia
Şi în spic cît vrabia ;
Crească vița dealului
Cît înaltul gorunului,
Strugurel pe arac
Berbecel adevărat !
Boaba lui cu gust de miere
Să dea vinul de putere,
Să faceți mere şi prune
Să n-aveți mi-le mai pune
Şi atîta rod în nuci
Cum n-ați pomenit pe-aici ;
Cînepa'naltă cît casa
Şi mai verde ca mătasa,
Ceapa, fasolea, măraru'
Să le cărați numai cu caru' !

Cîtă apă şi țărînă
Atît de multă smîntînă !
Hă ! hă ! hă !
Dacă aveți cumva băiat
Gata pentru însurat,
S-aveți parte de nuntă mare
Să vi-l cunune mîndrul soare,
Cum'noi om trece
El împeţit să plece
Fetele să-l aştepte
Cum aşteaptă ogoarele
Primăvara soarele
Şi a mai frumoasă,
A mai drăgăstoasă,
A mai muncitoare,
Mai ascultătoare
Să fie aleasă
Noră mîndră-n casă
Hă ! hă ! hă !...
Dacă prunc aveți în casă
Fie-vă bucurie aleasă
Crească mare şi frumos
În ăst an cît Făt-Frumos ;

Crească mare, crească tare
Curat ca raza de soare
Şi apoi uşor să-nveţe
Taina vieții să deslege
S-ajungă tîmplar,
Mîndru oţelar,
Îndrăzneț aviator,
Priceput cooperator,
Dacă-i place... profesor,
Miner fără teamă,
Inginer de seamă !
La anu'să-l luăm cu noi
La urat în piţărăi
Hă ! hă ! hă !

Fată ce ştim c-aveți de mărtat
Să-nflorească
Ca floarea cea mai dragă din glastră
Lucească ca soarele
Cînd şi-mparte razele,
Şi băiatul visat
De l-a aşteptat
Acasă să-i vină
Pe drum de lumină
Treacă peste munți
Peste văi adînci
Foc să nu-l oprească
Pasul să-şi grăbească
Şi la ea să vie
S-o ia de soție
Hă ! hă ! hă !...

La bătrîni şi la bătrîne
Aibă-ntruna zile bune,
Numa'zile sănătoase
Fără-nici o durere-n oase !
Trăiască şi-ntinerească
Ca merii, ca perii
La mijlocul primăverii
Hă ! hă ! hă !...

Fiindcă ieşiți cu colăceii
Trecem cu piţărăul pe la ugerul vacii
Să vă fac-un viţăl frumos şi
Care să crească cît bou-ntr-un an !
Hă ! hă ! hă !...

Şi-om mai da şi pe la scroafe
Să le mîngîiem cu piţărăul pe spate
Ca să vă fac-atîția purcei
Cîți sîntem noi în piţărăi !
Hă ! hă ! hă !...

Să trăiți oameni buni cu toții :
Bunicii, părinții, copiii şi nepoții !
Să trăiți să creşteți mari,
Vrednici şi buni gospodari !

leana mere
a toate-s gata
adă-s băgata
te s'o'mplinire
ărătească oi fire
nchinăm cu sănătate
oi mergem mai departe
ba-i sănătate
lrag fiica noastră.

olinda otăraşului

chide-ni-ți poarta
m bun prin cetate
noi să intrăm
ă colindăm.
ani dac'auziră
ă ieşiră
ă din curți
aintea porți.
gii mei cei juni,
lțați cu căltuni
ți în grădină,
nine-n grădină
ină fîntînă
-i de fîntînă
mi-o răsărit
le busuioc
it siminoc
eți toți amînă,

Muiați în fîntînă
Şi-apoi mi-ți intrare
De mi-ți colindare
Dragi ficiorii mei
Or cinsti şi ei
C-on arc încordat
Şarpe-mpelițat,
Dragi fetele mele
Or cinsti şi ele
C-o cupă de vin
De cel cu pelin,
Dragă doamna mea
Va cinsti şi ea
C-on colacu lat
De grîu-i curat
Şi eu voi cinstire
De grîu-i curat
C-o comoară-ntreagă
De vi lumea dragă.

Dănăluş Traian, 24.I.1953. Culeasă de la Groza Ion. Nu ştia carte. Auzită de la tată-său. La casa care n'are nici copii, nici fete se cîntă colinda : Mai pe lîngă mare.

A ficiorului

La floarea arcaţului
La umbra gutăiului
Junelui, junelui refren
Este-un voinic hodineşte
Şi murgu şi-l potcoveşte
Maică-sa la el venere
Şi din grai aşa-i grăiere
Or tu june ce-ai gîndit
Doar n'ai gînd de cătănit
Ore de căsătorit
– N'am nici gînd de cătănit
Nice de căsătorit
Făr'mă duc c'am auzit
Colo'n vîrful muntelui
La poalele bradului
Este-un leu, ori cine rău
Mă duc să mă lupt cu el
Să luară, să luptară
Zi de vară pînă'n sară.
Cînd fu soare'n asfinţit
Puşă voinic pe leu jos
Scoasă arcu să-l săjete
Leu din grai îi grăiere
Voinic nu mă săjetare
Făr'mă leagă'n curea neagră
Mă scoboară jos la țară
Pe hudiţa grecilor
Să fac fală fraţilor,
Fraţilor, cumnaţilor
Mai pe jos surorilor
Mai pe sus părinţilor
Că v'aduc un leu legat
Ne tăiat ne săjetat
Numa de luptă luptat.

A fetii

Dăliană fată dalbă
Mere Lina la fîntînă
Şi cănţuţa duce'n mînă
La fîntînă la Lumet
Unde apa curge'ncet
Găsi apa tulburată
Şi fîntîna'nconjurată
De trei ori cu ficiorei
Românaş şi frumuşei
Om călare-aşa-i grăiere
Lino, Lino, scumpo mere,
De mi-i da inelul tău
Să mă'mpodobesc cu el,
Alt călare-aşa-i grăiere
Lino, Lino, scumpo mere,
Dă-mi un măr din sînul tău,
Să mă'mpodobesc cu el,
Alt călare-aşa-i grăiere
Lino, Lino, scumpa mere
De mi-i da cununa ta
Să mă'mpodobesc cu ea
Mîinile-şi încrucişară
Şi aşa se cununară
Să fii Lino sănătoasă
De colinda asta a noastră
Ţ-o'nchinăm cu sănătate
Şi noi mergem mai departe.

Culeasă de la Groza Ion – 31 ani.

PARODII

Ion Bănuță

N-am cumpărat garoafe

N-am cumpărat garoafe nici tradafiri măcar.
Va fi, presimt de-acuma, o seară de pomină
Nevasta mă va pune să bat covorul iar
Deși bătut el fost-a acum o săptămînă.

Apoi, cu-aspiratorul mă voi plimba incet
Prin tot apartamentul, vinind orice mizerii,
In timp ce soața-mi scumpă mă va veghea discret
Ca să nu trag chiulul, fumind pe-ascuns, „arberii".

Fără vreun semn de-obidă voi trece-apoi la rufe,
Din baie mă voi duce direct la aragaz
Să pregătesc eu ciorba, să fac însumi găluște
Să curăț ceapa iute și cel mai verde praz.

Deși voi face totul să iasă cît mai bine
Firește că de cină voi fi deposedat,
Dar voi uita de foame, cînd cartea de probleme
A fiului mai mare, termin de rezolvat.

Intreaga noapte, singur, închis în debara
Voi croșeta șosete cu o figură acră.
Ah ! N-aș fi fost acuma-n asemenea belea
De-aș fi luat garoafe pentru iubita-mi soacră.

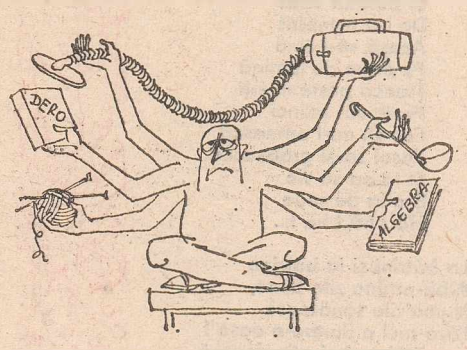

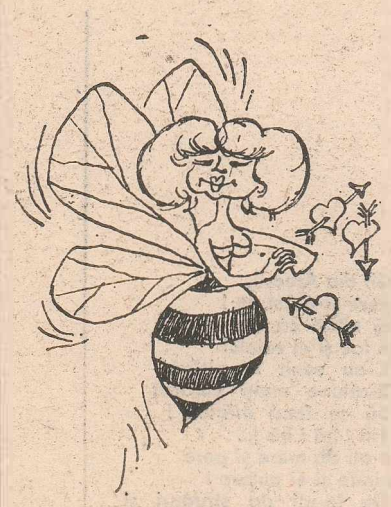

Romulus Vulpescu

În fiecare seară

In fiecare seară luăm loc
La Capșa, la Gambrinus, sau la Cina
Și nu băgăm de seamă chiar deloc
Cum sprițurile ne topesc chenzina.

Ca la spectacol ne uităm cu dor
Și admirăm vreo junâ despeltită
Cînd intră în local costisitor
Onor clienți să-i vire în ispită.

Se mișcă printre mese drept spre noi,
O clipă inima din piept ne sare,
Ah ! pare o regină cu un roi
Plecat din stupul lui în altă zare.

Dar vajnica imberbă s-a oprit
Lîngă un tînăr ce o aștepta.
Ne-am liniștit, idila s-a sfîrșit
Mai bine hai și-om trage la măsea.

Al. Andrițoiu

Fie!

Motan roșcovan. Picotea, leneș, vara
Pe un mare divan în sufragerie.
Glumeți musafiri cînd veneau în roi seara
De blana lui se ștergeau fără rost. Fie !

Sau mustețile falnice i le tăiau,
De coada stufoasă îl trăgeau cu furie,
Copiii prin curți după el alergau
Ciinii toți pe el erau asmuțiți. Fie !

Jupuit fu de viu, aruncat în picaj
De pe bloc, ars pe piept c-o făclie,
Dus de nas c-un belciug la ecarisaj
Libertatea-și pierdu pe trei luni. Fie !

Dacă laptele-n clocot firește scădea,
Din cămări de lipsea vreo lipie,
El era vinovat de orice se ivea
Și scatoalce-ncasa fără murmure. Fie !

Taciturn, somnoros, scofîlcit, cocîrjat
Inghițea asupriri și o mie
Și nicicînd nu-l vedeai supărat,
Își zicea surizînd numai : Fie !

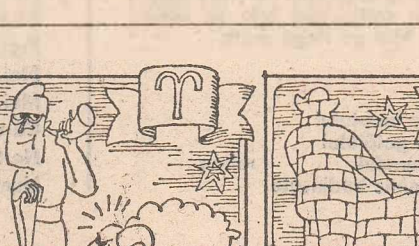

Petre Stoica

Poem idilic

O femeie șterge geamul vecinei
Care tocmai îi mulge vaca.
Bărbații lor fac schimb de timbre
Fericiți cît de bine le-arată moaca.

La cămin rulează un film color
O bună comedie polițistă.
Pe uliță trece cu pas grăbit
O copilită cum nu se există.

Un iepure rușinat c-a furat o varză
La grădină aleargă, s-o-napoieze.
Gospodarul îl primește mizerdicos
Și-i oferă în dar pioneze.

Simpaticul ciine al lui badea Ion
Pe motanul lui Gheorghe-l ajută
Luindu-l în spate, să treacă pîriul
Și-apoi amîndoi se pierd în cucută.

Un șoarece stă de cîteva zile
Cu dosul lipit de-o ruptură de sac
Să nu se piardă niscaiva făină
Taman bună pentru un fin cozonac.

Porcul din curtea lui Mărin cel milos
Dă buzna eroic în bucătărie
Nu ține seama de protestele nimănui
Își vîră în piept cuțitul și se sfîșie.

Spre seară ferestrele se luminează
Totul strălucește feeric.
Ah, de acum de nimic nu-mi mai pasă
Prefer să trăiesc periferic.

Spargerea din strada Cometei

Schiță polițistă

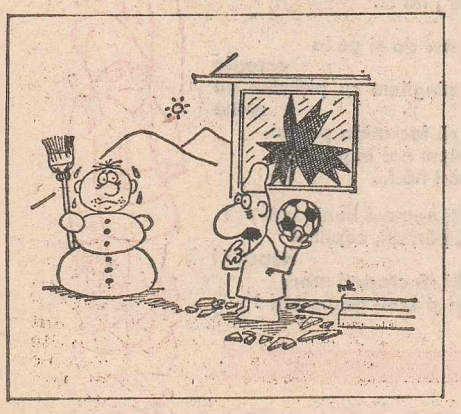

Bătrînul colonel Mardare îl chemă la el prin interfon pe căpitanul Axinte. Pînă la sosirea acestuia avu timp să se uite, în sfîrșit, pe fereastră și să admire un magnific apus de soare. Toată ziua stătuse cu nasul în dosare și n-apucase să-și dea măcar seama ce vreme e afară.

Axinte intră și salută.

— Căpitane, sîntem anunțați că în strada Cometei nr. 5 s-a comis o spargere. Nu știm cine e făptașul. Îți încredințez acest caz.

— Lăsați pe mine, că-l rezolv.
— Cum vei acționa ?
— Ca de obicei.
— Bravo !

Axinte își convocă imediat pe cei doi colaboratori apropiați, locotenenții Neguliuc și Oreliuc.

— Sîntem anunțați că în strada Cometei nr. 5 s-a comis o spargere. Nu știm cine e făptașul. Vă încredințez acest caz.

— Lăsați pe noi, că-l rezolvăm.
— Cum veți acționa ?
— Ca de obicei.
— Bravo !

Locotenenții Neguliuc și Oreliuc își convoacă la rîndul lor subalternii : pe sergenții majori Săvulică, Manuca, Iftode și Zoreanu.

— Sîntem anunțați că în strada Cometei nr. 5 s-a comis o spargere. Nu știm cine e făptașul. Vă încredințez acest caz.

— Lăsați pe noi că-l rezolvăm.
— Cum veți acționa ?
— Ca de obicei.
— Bravo !

Cei patru sergenți se încolonează și se duc în strada Cometei. E o stradă liniștită, cu tei umbroși. Cîțiva copii joacă mingea.

— Care dintre voi a spart geamul la nr. 5 ?
— Eu, nene, dar l-am pus la loc.
— Cum te cheamă, puștiule ?
— Sandu Scoruș.

Sergenții își notează numele și adresa băiatului, se încolonează și pornesc spre circă. Acolo raportează locotenenților Neguliuc și Oreliuc.

— Spargerea a fost comisă de Sandu Scoruș.

— Cum ați acționat ?
— Ca de obicei.
— Bravo !

Locotenenții Neguliuc și Oreliuc raportează căpitanului Axinte.

— Spargerea a fost comisă de Sandu Scoruș.

— Cum ați acționat ?
— Ca de obicei.
— Bravo !

Căpitanul Axinte raportează colonelului Mardare.

— Spargerea a fost comisă de Sandu Scoruș.

— Cum ați acționat ?
— Ca de obicei.
— Bravo.

Colonelul pune mîna pe telefon. În timp ce formează numărul se ridică în picioare : Spargerea a fost comisă de Sandu Scoruș. Cum am acționat ? Ca de obicei... Vă mulțumesc.

Fabule

Ouăle

Ouăle din cuibul Lui
Purtau, nevăzuți, cinci pui,
Ce-aveau convorbiri secrete
După varul din perete.

Cu urechea superfină
Izbutea ca să rețină
– Demne de luare-aminte –
Doar vreo cîteva cuvinte.

– „Cînd vom fi pe lume scoși
Poate nu vom fi frumoși !"
Se-ndoia, cam pirpirie,
Vocea celui ce-o să vie.

După un moment intens :
– „Ce-ntrebare fără sens !",
Se rostea nazal un altul
Înțelept și grav ca psaltul.

„Fără sens ? De ce, mă rog ?
Poți să te-ncontrezi la zei ?
De o vrei sau de n-o vrei,
Te pot naște orb, olog !
Astea toate, la ieșire
Fi-vor prima noastră știre !"

Și loveau cu mare sete
Ciocurile în perete

Gospodarul, – ce-auzise
Dialogul din... culise –
Ca să nu se mai încurce
Era gata să arunce
Oul din a cărui voce
Se năștea chipuri atroce.
Dar, de felul lui comod,
Le-a lăsat pe toate-n pod.
Din rotundul de calcar
Primi omul așadar
– Bieți copii ai nimănui –
Drept dar nou încă cinci pui.

Însă nu știu cum se face
Fiecare pui l-altfel
Decît visul din găoace :
Cel ce se visa frumos
Are gheb și ciocul gros,
Cel ce se temea de viață-i
Gureș ca o precupeață –
Cum natura calm, le drege
După neștiută lege.

Morala

Poate fi citită
In orice abecedar :
Numai o minte bolnavă
Dă ce are-n buzunar
Pentru pasărea din slavă...

Vînătoare

Stă Bibanul lîngă Știucă
Parcă prins de-un dor de ducă,
Fiindcă lîngă stufăriș
Ochiul viu de răpitor
Cum și-l aruncă pieziș
Cum zări un peștișor,
Un pîrlit de muritor.
Și se avîntă, deodată,
Ca din arc supla săgeată :
Victima nu fu isteață !

Numai că Știuca-nțeleaptă
Înghiți doi dintr-odată.

Cum morala ne învață,
Cum se-ntîmplă des și-n viață,
Arta pradei n-are lege
Căci, la urma urmei, iată,
Numai urma poate-alege.

NICOLAE DRAGOȘ ■

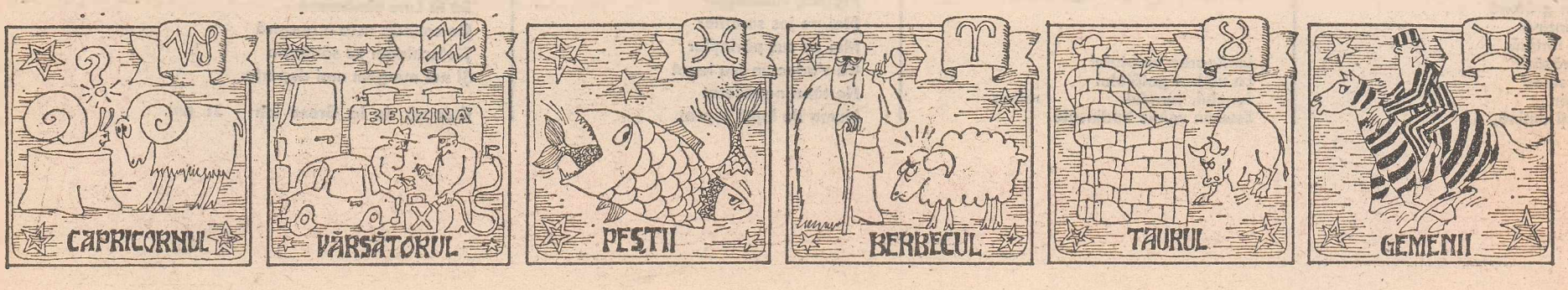

Mînuitorii de adrese

„La cererea dv. înregistrată la ICRAL Cotroceni, nr. 5895 din 28.05.1975, prin care ne solicitați lămuriri în legătură cu vînzarea locuinței ce ocupați în calitate de chiriaș, vă răspundem :

Locuința nu poate fi vîndută fiind insalubră și situată într-o zonă supusă restructurării". (Adresa nr. 5895 din 7.06.'75 eliberată de ICRAL Cotroceni.)

Oricine citește această adresă nu are nici un fel de dubiu în privința clarității ei : un chiriaș al amintitului ICRAL făcea, deci, o cerere, prin '75, în care solicita **lămuriri** în legătură cu vînzarea locuinței pe care o ocupa. Și lămuririle au sosit prompt, la nici o lună de zile de la data înregistrării cererii lui. Așa ar fi dacă, într-adevăr, ar trebui să ne oprim doar la această adresă. Cum ea face însă parte dintr-un adevărat **„Dosar al hîrtiilor"** și cum la vremea lansării ei nu avea nici o noimă, ne vedem obligați să ne întoarcem cu cîțiva ani în urmă cînd poate această adresă oficială ar fi avut un temei în emiterea ei.

De fapt, **„povestea"** lui Dumitru Spînu din București — în jurul căruia s-a înfiripat hora fără ieșire a hîrtiilor și adreselor oficiale — este cu mult mai veche Mergînd pe firul ei ajungem în anul 1969, cînd sus-numitul s-a adresat pentru prima dată ICRAL Cotroceni pentru a i se vinde lui imobilul din strada Păunașul codrilor nr. 13, sector V — care, la acea vreme, se afla în stare de ruină, în urma unui incendiu. ICRAL-ul, prin adresa 713 C/1979, îi comunică în scris că cererea îi rămîne în evidență pînă la noi reglementări, iar cu adresa nr. 15 047 din 19.X.'70. îi aprobă mutarea în locuință, cu condiția ca lucrările de reparații și amenajări să fie suportate de locatar. La 1.XII.1970 se încheie între părți procesul verbal de predare — primire pentru o cameră de 16 mp, specificîndu-se că : „Locuința este în stare de demolare, fără instalații electrice și sanitare, fără apă, sobe și dependințe". Se încheie și contractul de închiriere cu care ocazie i se stabilește și chiria — cota maximă — adică 2,7 lei pe mp — calculîndu-i-se chiria retroactiv de la 1.XI.'70.

În urma apariției Legii nr. 4/1973 și a HCM 880/'73, D. Spînu solicită din nou ICRAL-ului cumpărarea imobilului. Acesta, în răspunsul său, condiționează aprobarea în sensul executării unor renovări și îmbunătățiri pentru ridicarea valorii imobilului. Se întocmește, în acest sens, de către ICRAL, autorizația de execuție pentru lucrări în valoare de 14 826 lei. Cu încetul, părea a se ajunge la punctul terminus al atîtor eforturi : i se completează cererea tip pentru cumpărarea imobilului, i se întocmește dosarul — aprobat de consiliul popular al sectorului și înaintat ICVL pentru îndeplinirea formalităților de vînzare.

De aici începînd, se înrădăcinează cea de-a doua etapă a adreselor care, rostogolind situația cu 360 grade, reușesc să închidă definitiv bătătorita cale a solicitării lui D. Spînu. Așadar, la ICVL omul află la cît a fost evaluat imobilul (10 539 lei) — sumă, după părerea lui, eronat întocmită în raport cu starea în care se găsea imobilul la primire. Și face contestație. Peste două luni primește răspuns de la ICRAL (adresa nr. 14 934/14.XII.'74) că evaluarea a fost corectă. Omul nu se mulțumește cu acest răspuns și insistă, mai ales că în încheierea sus-amintitei adrese se preciza : **„În concluzie, valoarea de 10 539 ce cuprinde locuința, anexele și cota reparațiilor ce s-au executat în trecut, nu poate fi diminuată".** (reparații pe care le-a suportat numai el, nu și ICRAL-ul). Urmează alte memorii — la DGDAL (înregistrat la nr. 11 215/75/I-24) — rămas fără răspuns ; unul către directorul ICRAL Cotroceni în care își expune pe larg situația sesizînd că dosarul lui cel aprobat se plimbă din birou în birou în cadrul ICRAL Cotroceni, negăsindu-și nici o rezolvare... Cu toate drumurile bătute este aminat, purtat cu vorba de la o lună la alta, dosarul lui cel aprobat rămînînd, în continuare, îngropat în seiful cuiva anume. Cum niște răspunsuri, la numeroasele sesizări ale lui, trebuiau date totuși, au început să apară, răsturnînd, cum spuneam, situația, ajunsă pînă în pragul rezolvării, cu 360 grade.

Așa ajungem la adresa de la mijlocul anului 1975 — cu care ne începem ancheta noastră — care, cu inocență, comunică omului (ca și cînd ani de zile nu s-ar fi bătătorit această pistă) că locuința fiind insalubră nu i se poate vinde. A ne întreba de pe acum ce valoare are această adresă înseamnă a o lua înaintea celorlalte explicații ce i s-au dat în scris care, în loc să lichideze nedumerirea omului, au sporit-o pînă la exasperare. Iată, de pildă, un răspuns al aceluiași ICRAL, semnat de aceiași oameni — director adjunct C. Panaitescu și șef birou fond locativ N. Papari — în care se consemnează că : **„Obiecțiunile ce le-ați formulat cu privire la evaluarea locuinței urmează a fi soluționate** după ce se va clarifica **situația imobilului în care locuiți dacă îndeplinește condițiile de a fi vîndut".** Asta i se răspundea în '76. Cu un an mai tîrziu, pe 6.IX.'77, tot ICRAL-ul îi răspundea: **„Cererea rămîne în evidența noastră și va fi rezolvată la data cînd vom primi instrucțiunile de aplicare a Decretului 93/'77 privind vînzarea de locuințe din fondul de stat."** În '78 — alt răspuns : **„În conformitate cu art. 41 din Legea 4/1973 consiliile populare pot reține de la vînzare unele imobile. Imobilul în care locuiți dv. este cuprins pe această listă, deci este ținut de la vînzare"** (adresa nr. 1 013/S/22.02.'78).

Cine le dă dreptul unora de a rezolva problemele omului cu superficialitatea cu care au făcut-o, în acest caz, mînuitorii adreselor prezentate (cît și a celor neprezentate de noi, dar existente ca atare)? Facem sublinierea că situația semnalată de noi era rezolvabilă definitiv încă de la începutul anului 1975, dacă s-ar fi răspuns cu seriozitate contestației făcute de Dumitru Spînu. Cu rea-voință — altfel cum se explică schimbarea bruscă a poziției de pînă atunci — l-au purtat cu vorbe pînă cînd a fost sistată vînzarea imobilelor vechi de stat. L-au purtat pe drumuri ani în șir — de reținut că-l mai poartă și acum, la finele celor 10 ani de așteptare, tot ele, adresele, omul judecindu-se cu ICRAL-ul pentru recuperarea sumelor investite de el pentru lucrări ce ar fi trebuit făcute de proprietar — ajungînd cazul lui pînă la Tribunalul Suprem. Iar în acest timp, vinovații morali ai acestei situații continuă liniștiți a da drumul altor adrese care vor pune, poate, pe drumuri, alți și alți oameni.

Să fie oare necesar a aminti celor în cauză — și poate și altora, care se știu cu musca pe căciulă — că o adresă oficială poartă girul răspunderii celui sau celor care semnează ? O facem cu speranța că mînuitorii de adrese vor fi ei înșiși chemați la răspundere.

G. BLĂNARU ■

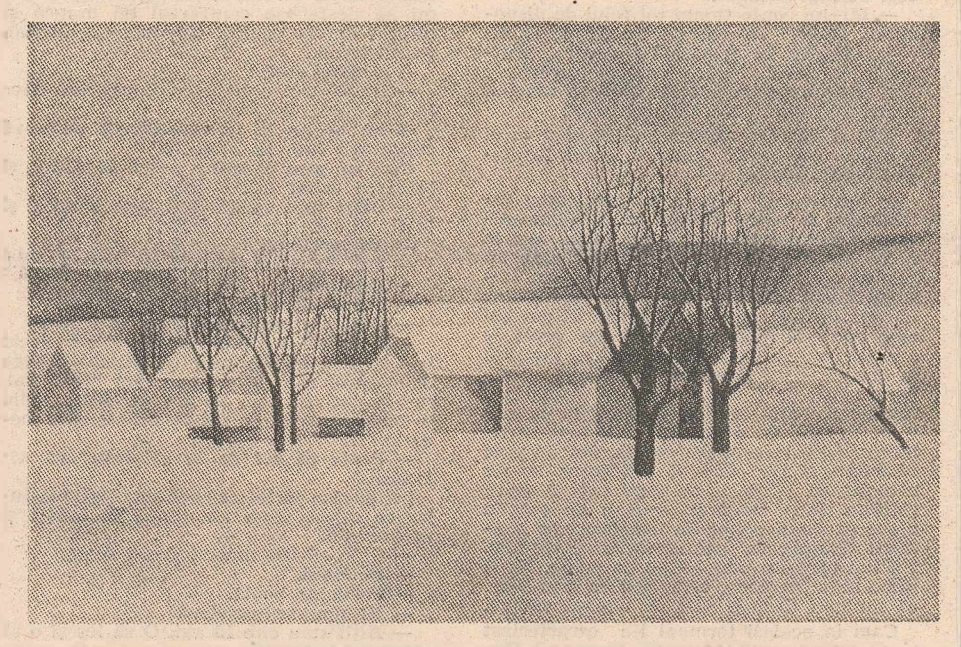

VASILE CHINSCHI : Iarna în satul meu

La mulți ani, bătrînețe!

Aerul de sărbătoare a intrat și în salonul bătrînilor. Fiecare dintre ei mai are ceva de pus la punct, cîte ceva de aranjat. Vreo 7—8 migălesc, cu mîini tremurînde, la aranjarea pomului de iarnă. Mirosul de brad pare a-i mobiliza, rup cîte un ac, îl frămîntă în mînă, inspirînd, apoi, cu nesaț, aroma. Pe mesele puse cap la cap, învesmîntate în alb, codițe de brad și imortele aruncate. Care dintre ei le-or fi așezat acolo, pe albul imaculat? Ce gînduri-amintiri au dat rotocoale în acel moment?

Poate ați înțeles că ne aflăm la un cămin de bătrîni, în preajma Anului nou — la căminul nr. 4 de pe strada Dimitrie Racoviță nr. 22. O clădire frumoasă, cu etaj, în care limbile gazelor de la sobe nu prididesc a arde. E cald și bine, iar cei 24 de pensionari ai vilei își orînduiesc existența înceată în așteptarea orei dintre ani. Vreo 2—3 urmau să plece la prieteni. Cei mai mulți rămîn însă aci, în casa lor, pe care au îndrăgit-o, cum dealtfel au îndrăgit și pe cele cîteva femei care le fac bătrînețea mai ușoară, mai plină. Toți își doresc, acum, în prag de An nou, să fie sănătoși, să se poată bucura de condițiile oferite, de pensiile mărite. Mai au, sigur, și alte dorințe, mărturisite sau nemărturisite, la care am ajuns fie cu ajutorul lor, fie cu cel dat de asistenta medicală Mariana Tudor care știe viața fiecăruia, purtînd în ea, cum singură mărturisește, 24 de romane, bine închegate. De pildă, Mamaia — Maria Lungu — care cît îi ziua croșetează flori, de a umplut căminul cu ele — își dorește să-și mai vadă și să-și mai audă prietenii de la fabrică unde a fost bucătăreasă o viață. În ce privește marea seară, ea va fi maestra de ceremonii; Paraschiva Stancu, fostă coafeză, nutrește speranța că fiica ei, Elisabeta, o să-i dea cel puțin un telefon în noul an, dacă nu chiar să facă pasul împăcării, că s-au purtat una pe alta prin judecăți. Noroc cu nepotul care vine mereu pe la ea, mai picurîndu-i un strop de fericire în suflet; și Sabina Manolescu poartă în ea dorul fiului care a uitat-o. Și ea are noroc de un nepot bun : Carolina Gal, care și-a împodobit camera cu mileuri lucrate de mîinile ei, ține în mod expres să-i transmită prietenei sale, Ana Bardoș de pe Mîntuleasa, multă sănătate și fericire. Închisă în ea rămîne dorința ca nepoata din Brașov — singura rudă apropiată — să-și facă timp să vină să o vadă; Victoria Bucur, fostă croitoreasă — care și azi stă cu acul în mînă și cu ochii după modă — ne roagă să transmitem tuturor oamenilor „La mulți ani!"; Elena Opran, femeie care nu arată cei 86 de ani, coafată, aranjată, își dorește un program frumos la televizor (de-abia se despărțise de sora sa care venise să o invite la ei dar o refuzase, simțindu-se foarte bine în această „casă de odihnă"); Eugenia Zaharescu, căreia nu-i scapă nimic din presa zilei (ea îi ține la curent, pe toți, ceilalți cu noutățile din lume), ține să transmită tuturor gazetarilor viață lungă și condei ascuțit; Vasile Voiculescu — are 82 de ani dar nu arată nici 70 — se explică : „Arăt așa că trăiesc bine. Sînt menajat la cămin și mă menajează și buzunarul. Mai ales acum, de cînd ni s-au mărit pensiile!" Printre altele, își dorește ca nepotul de la Ploiești să se îndure să-și pună mașina la bătaie și să treacă și pe la el...

Ne oprim aici cu sondajul gîndurilor unor bătrîni care și-au găsit în acest cămin liniștea binemeritată. La mulți ani, bătrînețe!

B. GEORGETA ■

Un furt [nu oarecare] și cîte ceva despre vigilența cetățenească

Ce ați zice dacă, ducîndu-vă la măcelărie, vînzătorul, înainte de a vă cîntări cantitatea dorită, ar scăpa pe jos bucata respectivă de carne, apoi ar ridica-o, ar da de două ori cu mîna pe ea, cerîndu-și scuze, apoi ar trînti-o pe cîntar, ar împacheta-o și v-ar zîmbi plin de amabilitate : „S-o mîncați sănătos". Fără îndoială v-ați supăra, ați respinge o astfel de marfă, ba ați mai cere și condica de reclamații, pentru a semnala organelor în drept modul cum ați fost servit de vînzătorul „x". Și pe bună dreptate ! Nimeni nu ne poate obliga să acceptăm cel puțin riscul de a ne îmbolnăvi, datorită condițiilor neigienice în care un vînzător înțelege să-și desfacă produsele.

Și dacă situația ipotetică prezentată mai sus v-ar supăra, atunci, în cazul cînd vi s-ar oferi niște carne care a stat cîteva ore înghesuită în lăcașul unui acumulator de mașină, făcînd casă bună cu binecunoscutul acid de baterie, ori acoperită cu gunoi menajer (da, da, nu e nici o greșeală !) probabil că atunci pur și simplu v-ați revolta. Și totuși, Sîrbu Nevarache, Ionescu Lucian, Rădoi Ion, Tudoran Ștefan, Ghiță Teodora, Comănescu Maria și încă multe alte persoane au cumpărat carne care, înainte de a le parveni, trecuse prin asemenea ipostaze, fără să se revolte. „Dar n-am știut acest lucru" — se lamentează dumnealor acum. N-ați știut, într-adevăr, stimați amatori de chilipiruri, dar puteați să știți, sau cel puțin să bănuiți. Pentru că ne îndoim că ați crezut că amabilii dumneavoastră furnizori de carne aveau vreo creșcătorie particulară de porci pe undeva, prin centrul Bucureștiului ! Era evident că acele cantități de carne, vîndu-te pe ascuns de niște indivizi care n-aveau nici în clin nici în mînecă cu comerțul nostru socialist, nu puteau avea altă proveniență decît furtul din avutul obștesc. Or, lucrurile de furat nu urmează niciodată calea cea dreaptă, iar infractorii la care ne referim în rîndurile de față n-au ținut cont cîtuși de puțin de igiena cărnii atunci cînd au furat-o de la „Antrefrig".

„Pentru a scoate carnea afară din unitate — declară unul din autorii principali ai acestei afaceri — și a nu fi prins de portar, o ascundeam în lada de fier a acumulatorului, jur-împrejurul acestuia". Aceasta a fost mai la început, cînd Oprea Costel lucra pe un autocamion al „Antrefrigului". Complicii săi, Tudor Ion, Ordean Gligor și Ionescu Petre aveau, prin natura atribuțiilor lor de serviciu, acces în secțiile de producție, de unde, profitînd de neatenția gestionarilor, sustrăgeau anumite cantități de carne, pe care o scoteau din secțiile respective ascunsă în... roaba cu care transportau gunoiul, dosind-o apoi în zona locului de depozitare a acestor reziduri, de unde o prelua Oprea. Mai mult de un an treburile au mers așa, dar cei patru nu erau prea mulțumiți, întrucît sistemul de scoatere pe poartă nu era prea rentabil. Vorba aceea, cîtă carne poți să ascunzi în jurul unui biet acumulator. Apoi, lucrurile s-au rezolvat de la sine, pentru că Oprea Costel a fost mutat să muncească pe o autogunoieră. Acum nu mai erau probleme. Tudor, Ordean și Ionescu furau din secții, Oprea lua carnea și o arunca în mașină, trîntea gunoiul peste ea și... controlează portar dacă vrei să-ți infestezi bunătate de nas !

În acest fel, în aproape doi ani de zile, cei patru infractori au sustras din Întreprinderea „Antrefrig" București peste 1 500 kilograme de carne și alte diverse preparate (cîrnați, pastă pentru mici, specialități etc.) în valoare de aproape 60 000 lei.

Sigur, odată furată, carnea trebuia vîndută. Pentru acest artificiu indispensabil atingerii scopurilor lor, Oprea și complicii săi au intrat în legătură cu Ulmet Vasile și Roscioagă Dumitru, ambii muncitori la Întreprinderea de pompe „Aversa".

Marfa era dusă la Roscioagă acasă (str. Ritmului 29) sau la fostele gazde ale lui Ulmet, pe numele lor Soare Constantina (Șoseaua Pantelimon 252) și Cercel Elena (Bd. Muncii 202), unde, după ce era curățată de gunoi, „pentru a avea aspect comercial" — declara Ulmet Vasile, era vîndută amatorilor. Oprea i-o dădea lui Ulmet cu 25 de lei kilogramul, iar acesta din urmă o plasa cu 30—40 de lei, după „stofa" clientului. Cumpărau vecinii, cumpărau colegii mai apropiați de la „Aversa", cumpărau cei de la secția Cooperativei „Deservirea" vecină cu casa lui Roscioagă. În unele perioade, în special în finalurile de săptămînă, locuința acestuia devenea un veritabil „magazin de carne".

Și astfel, datorită sfintei comodități, ori dragostei pentru chilipir, zeci de cetățeni, unii dintre ei chiar medici, cumpărau carnea aceea transportată în condițiile pe care le-am descris, riscînd să se îmbolnăvească, ei și întreaga familie.

Organele de miliție, descoperind și cercetînd acest caz, au constatat că sustragerile de carne din Întreprinderea „Antrefrig" București au fost favorizate în principal de lipsa de exigență a factorilor de conducere și de superficialitatea controlului efectuat la ieșirea din unitate. Deși erau surprinse multe persoane încercînd să iasă cu carne pe poarta întreprinderii, măsurile luate erau atît de blînde, încît încurajau în continuare furtul. „Eu am căpătat curaj — spunea Oprea — și am început să scot cantități din ce în ce mai mari, cînd am văzut că celor prinși cu carne furată nu li se făcea mare lucru, fiind doar amendați de comisia de judecată a unității, fără a se face o cercetare amănunțită a faptelor. Mă gîndeam că dacă voi fi descoperit, voi răspunde, ca și ceilalți, pentru cantitatea de carne găsită asupra mea, nicidecum și pentru restul". Dealtfel, chiar unul dintre infractori, Ionescu Petre, se aflase, cu o lună înainte de a fi anchetat de organele de miliție, într-o situație similară, fiind judecat și amendat de comisia de judecată pentru cantitatea de 4,5 kilograme de carne cu care fusese surprins de paznic la ieșirea pe poartă.

Sperăm că acest caz va constitui pentru organele responsabile ale „Antrefrigului", ca și pentru cele superioare, un **semnal de alarmă,** care să le atragă atenția că este imperios necesar să se ia cele mai energice măsuri pentru a se pune capăt sustragerilor din avutul obștesc în această unitate. De asemenea, credem că și opinia publică trebuie să dovedească mai multă vigilență și să reacționeze prompt în fața ofertelor unor asemenea samsari, respingîndu-le marfa dubioasă și dîndu-i pe mîna organelor de ordine !

VALERIU RÎMNICEANU ■
IOAN CHILOM ■

VIEȚI PARALELE

Un strungar care lucrează cu o singură mînă

Mai întîi am aflat despre strungarul Ion Codreanu de la Întreprinderea „Tehnometal" din București, care lucrează de 30 de ani cu o singură mînă. La scurt timp am primit o veste din partea celui care l-a învățat meserie, maistrul Mihai Ionescu, și el invalid de ambele picioare pe vremea aceea, adică după război : **„I-am dat să lucreze o piesă cu filet, supraveghindu-l din depărtare. Cînd piesa a fost terminată mi-a adus-o la control. I-am spus să mai execute 20 de bucăți. A doua zi au venit cu dînsul în atelier vreo cinci băieți infirmi și le-a arătat cum lucrează la strung cu o singură mînă..."** Din această relatare am aflat și de existența altui strungar. Iată, după căutări și căutări, l-am găsit. Se numește Ion Bădărău.

La poarta Întreprinderii de produse ortopedice și protezare am întrebat de Ion Bădărău.

— A, strungarul care lucrează cu o mînă pe toate strungurile universale ? Sigur că da...

Și am fost condus în atelierul de strungărie, condus chiar de Ion Bădărău. Lucra în celălalt schimb. Mai era puțin. Pînă atunci m-am informat despre acest meșteșugar „de excepție" cum a fost caracterizat. Întîiul la toate, an de an, decorat de două ori, cu Ordinul și Medalia Muncii. Peste două ore aveam să-l întîlnesc. Chip deschis și sincer, privire vie și inteligentă.

— De unde sînteți, de fel ?

— Din Focșani.

— Mîna cum v-ați pierdut-o ?

— La puțin timp după 23 August 1944, în Cehoslovacia, de la o mină antitanc. Eram șofer mecanic la tancuri și urmăream dușmanul care murdărise și pămîntul nostru. Am avut și picioarele fracturate, am fost operat de mai multe ori. În doi ani m-am vindecat. Am rămas de atunci dușmanul neîmpăcat al vărsării de sînge.

— Cîți ani aveați cînd ați pus mîna pe strung ?

— 25. Primele noțiuni le-am primit de la nea Ionescu, infirm și el, la ambele picioare, apoi am învățat singur. Aveam un nou rost al meu. Eram mulțumit. Și viața-mi surîdea.

— De cînd lucrați la această întreprindere ?

— De cînd am învățat strungăria, de 34 de ani.

— Am auzit că sînteți autorul unei inovații deosebite. Aveți timp și de așa ceva ?

— Eu n-am învățat strungărie într-o școală. De aceea am căutat tot timpul să mă autoperfecționez, să învăț. Așa am ajuns la concluzia că în orice domeniu, dacă înveți, reușești. Nu știam nimic despre o mașină de injectat mase plastice. De obicei acestea sînt manuale. Am studiat mult și am conceput una hidraulică, care este un unicat. Asta după ce s-a tot căutat în alte părți asemenea mașină. Dar știți dumneavoastră, vorba aceea, nu căuta comoara în grădina vecinului, că s-ar putea să fie în propria ta casă. Să știți că și eu, încă din copilărie, păstrez o admirație profundă pentru inventatori, pentru cei care, prin ingeniozitatea lor, sînt folositori progresului omenirii, al societății.

— Matrițele tot dumneavoastră le-ați făcut ?

— Reperele pe care le execută mașina sînt tot în domeniul nostru, al protezării. A trebuit să fac și matrițele. La noi piesele nu înseamnă numai performanță tehnică și preț redus, ci și un finisaj îngrijit.

— Dar sînt foarte complicate...

— Nimic nu este foarte complicat.

— Ați lipsit vreodată, nemotivat ?

— Nu.

— Ce este munca, după dumneavoastră ?

— O componentă a vieții noastre. Un om fără o mînă se poate încadra perfect în rîndul oamenilor sănătoși. Nu-i nici o diferență între noi. Avem aceleași preocupări și năzuințe specifice omului simplu.

— Dar despre cei care nu muncesc, ce părere aveți ?

— Rămîn surprins de oameni mai în vîrstă, care nu muncesc. Unde am stat eu, pînă a mă muta la bloc, locuia o familie, soț și soție. Oameni în toată firea, care nu munceau. Vedeți, omul este făcut pentru muncă, dar cum să faci să-i determini pe unii să descopere satisfacțiile muncii ?

— Ce v-a determinat să lucrați numai la această întreprindere ?

— Nu mi-a plăcut să umblu de colo-colo. Poate în altă parte cîștigam mai mult, dar nu-mi pare rău.

— La ce lucrați acum ?

— O matriță.

Strungarul își pune singura palmă vînjoasă pe o ușă și scoate dintr-un dulap alte cîteva piese și mi le arată. La fel de complicate. Observ însă lîngă acest dulap un altul, plin de cărți.

— Acestea ce-s ?

— Mica mea bibliotecă tehnică.

Semnatarul acestor rînduri mărturisește că a fost impresionat de ideea acestui om de a-și transforma un dulap de scule într-o mică bibliotecă. Ion Bădărău are nevoie de cărți așa cum are nevoie de sculele atît de necesare strungăriei.

— Colegii dumneavoastră spun că ați făcut multe fapte deosebite...

— Cred că n-am făcut nici o faptă ieșită din comun. Dacă aveam două mîini, poate făceam mai mult. Oricine poate să facă dacă are puțină voință. Eu m-am obișnuit să mă gîndesc și noaptea la problemele tehnice.

— Totuși, munca la strung cu o mînă este un fapt deosebit.

— Mi-am confecționat tot felul de dispozitive. Enorm de multe. Am făcut, să zic așa, adaptări la mașini, ca să-mi suplinească o mînă. Vedeți maneta aceasta ? Am schimbat-o în așa fel încît să mă pot folosi mai bine cu o singură mînă.

Iată și părerea cîtorva colegi de muncă. Dumitru Gheorghe, maistru, șeful formației semifabricate :

— Ion Bădărău este principalul meu colaborator în realizări tehnice. Am mecanizat multe operațiuni la reperele pe care le fabricăm. Simple, dar de mare utilitate pentru că protejează omul. Am făcut împreună zeci de mii de repere, ieftine. Chiar înainte de a-l cunoaște auzisem că era cel mai bun strungar. În 1953 am venit la această întreprindere ca ucenic. Veneam la dînsul să-mi execute lucrările de strungărie : piesele pentru mîinile mecanice. Era un om plin de idei, foarte bun executant, cu ochi de estet. Apoi am avut posibilitatea să lucrăm împreună. Nu accepta niciodată o idee fără să o filtreze, să fie convins de justețea ei. Asta este o mare calitate. Ion Bădărău este și un om de mare productivitate. Se detașează de eșalonul strungarilor prin realizări personale. Un om care nu zice că nu se poate. Dacă pune mîna pe ceva, ești sigur că iese bine, că nu mai trebuie să-l controleze cineva.

Cam în aceiași termeni l-a caracterizat și directorul întreprinderii, inginerul Haralambie Stavarache :

— Am încercat la început să-l dotăm cu aparate, cu proteze cu biocurenți sau mecanice, dar nu au rezistat ritmului în care lucrează acest strungar de excepție. Are o abilitate deosebită, chiar cu o singură mînă. Execută piese la cel mai înalt nivel tehnic posibil. Asta ne-a determinat să-l numim șeful formației de strungari, ca să poată supraveghea tehnic și celelalte locuri de muncă, deși piesele cu cea mai mare dificultate tehnică el le execută. Este un om de o corectitudine rar întîlnită.

Spațiul nu ne permite să reproducem și alte păreri. Dar toate relevă o părere unanimă despre Ion Bădărău : un om de excepție.

PETRE MIHAI BĂCANU

Și niște oameni care nu lucrează cu nici una

— Mă numesc Mitricioiu Gheorghe, am 34 de ani și declar aici, la miliție, că totul este o chestiune de destin.

Omul, nici prea înalt, nici prea lat în spate, dar bine legat, robust, se mișcă mult, cu gesturi largi și pare teribil de înveselit de cele spuse.

— Se pare, cum vă spun, că m-am certat cu destinul.

— Cam de cînd vreme ?

— Păi, iată, ăsta e al doilea revelion pe care-l fac înăuntru. **(Ultimul cuvînt îl pronunță șoptit cu un anume înțeles.)**

— Cum s-a întîmplat prima dată ?

— Era anul trecut, prin octombrie. Lucram la Canalul Dunăre-Marea Neagră. Cîștigam bine. Pe unde m-am dus am cîștigat bine. Știe Mitricioiu meserie! La „Vulcan" cine n-a auzit de sudorul Mitricioiu?! Am cîștigat la canal și 4 500 de lei pe lună. Și uite așa. Am luat banii pe 16 octombrie de la Medgidia și mi-am zis să mă duc acasă, să-mi văd părinții din București.

— Cum părinții din București ?

— Cei care m-au crescut. Adoptivi. Părinții mei buni sînt la Vilcea. Erau oameni săraci, copii mulți, și m-au dat să mă crească alții. De fapt, tot un fel de rude, da mai de departe.

— Și ajuns în București ?

— Și ajuns în București, avcam bani, s-au ivit și prietenii. Nici nu știam că am așa de mulți. Hai la o bere azi, la o bere mîine, zilele au trecut și cînd m-am trezit, mi se desfăcuse contractul de muncă și miliția era la poartă. Cu decretul 153 am trecut iarna.

— A doua oară ?

— Pe 24 mai anul ăsta. Lucrasem zilier la Cartojani, la C.A.P.

— De ce nu la întreprinderea unde vă cunoșteau toți, la „Vulcan" ?

Face un gest cu mîna, adică să lăsăm, și întoarce capul într-o parte.

— Două luni am cîștigat bani frumoși și la Cartojani. Am plecat iar.

— Tot prietenii ?

— Tot. Și tot miliția. Și tot decretul 153.

— Parazitism.

— Parazitism. Nu v-am spus, soarta !

— Acum, a treia oară ?

— Am ieșit pe 23 octombrie și am plecat la Vîlcea să-mi văd părinții, prietenii. Vreo două săptămîni. Am venit, am mai stat, m-am mai învîrtit, pe ici, pe colo, bani n-am prea avut, da băiatu e isteț, știe meserie.

— Poate că cei de la „Vulcan" vă așteptau ?

Iar devine serios, îl enervează gîndul, întoarce capul, trece un minut de liniște și revine vioi.

— Ce-o să mă omor ! Așa-i viața.

— Destinul.

— Probabil, boală.

— Nu prea te întristează.

— Alții stau cîte 15 ani. O să ies și o să mă apuc de treabă.

— La „Vulcan" ?

— Ce tot aveți cu mine, cu „Vulcanul" ?

— Am observat că te enervează, că nu-ți place.

— Aflați că îmi place. Dar îmi este rușine. Am lucrat acolo 9 ani. Pricepeți ? 9 ani. Am colegi buni, prieteni buni. Pe mulți i-am învățat meserie. Înțelegeți ? Unii dintre aceștia au fost trimiși ca specialiști și în țări străine.

— Destinul.

— Nu-i nici un destin. Am fost un prost și am făcut și 34 de ani degeaba.

— Degeaba ?

— Degeaba. N-am nici familie ca lumea, nu mi-am mai văzut copilul de nu știu cînd. Am o fetiță de opt ani, e la socri. Cred că nici nu mă mai cunoaște. M-am despărțit de nevastă-mea de vreo cinci ani. M-aș duce la fetiță, m-aș întoarce și nevastă, am auzit că nu s-a măritat, ce să-i spun ? Și cum să mă duc cu mîgoală ? Trebuie să-i duc un cadou copilului, așa, de o mie de lei, cîteva lucruri ceva dulce. Să fie al dracului dacă am ce la vîrsta asta ! Nici o casă ca lumea, familie, cel mai mult mă doare de fami de copil și de nevastă. Eu știu dacă n mai cunoaște copilul ?

Răsfoind cîteva biografii de **PARAZ** (termenul ar putea să plictisească, i este foarte exact), observi cu ușurință oameni în toată firea, zdraveni la trup minte, reușesc, după ce îi lovește micro lenii, al credinței că viața, ca și oame poate fi ușor ciupită, păcălită, adică de să dau eu și să nu dea ea, reușesc, să-și depășească condiția de tăietori frunză la câini, trecînd sănătos la trea Faptele se leagă și evoluția parazitu este previzibilă. Un parazit ce se respe își bate cotidian nevasta care își ap leafa ca să ajungă în casă și copiilor, tapează tatăl, mama, frații și surorile imploră, le cere înțelegere și o sută de pînă la ...(care leafă ?), mai cară un le prin vecini, mai repară o țeavă că se p cepe.

„Eram într-o zi, spre după-amiază, cinematograf, la „Luceafărul". La fabr nu mă mai duceam de o lună și ceva. Er în hol, la bilete, la coadă, cînd pune u mîna pe mine. Unul cam de vîrsta m dar brunet-brunet. Îl mai văzusem pe discoteca, la Tehnic-Club. Îmi zice să-i i și lui. N-am mai luat deloc bilete, se tern naseră, și ăla mă ia deoparte și-mi z să mă duc cu el. Nu prea am vrut, m-am dus. Am ajuns într-un cartier blocuri, m-a băgat pe o alee și mi-a arăt într-o „Dacie" un cojoc. Îl vezi, mi-a z ăsta și cu două casetofoane, ne fac pi diseară cu trei mii. O mie cinci sute o mie cinci sute eu. Nu ne doare capul săptămînă. Pe brunet îl cheamă Păun I și așa s-a întîmplat în prima zi".

Corcoș Grigore are 19 ani, este ajut de maistru tesător, și va fi judecat în c rînd pentru furt. „N-am furat de la înc put. Nu m-am mai dus la fabrică, lucra la „Aurora", pentru că veneam în t schimburi și vroiam să-mi termin liceul seral. S-a întîmplat așa însă".

— Cum s-a întîmplat așa ?

— Furam din mașini. Cînd avea aveam, cînd nu, nu. Mă întrețineam singu

— Nu stăteai cu părinții ?

— Nu. Am stat cu ei la trei camere, d am făcut schimb de locuință, la două c mere și o garsonieră. Am vrut să st singur.

— De ce ?

— Mă certam mereu cu tata că nu st acasă deloc. De la fabrică, plecam cu pri tenii. Așa e firea mea, nu pot să stau î tr-un loc. Tata m-a înțeles și acum do luni am făcut schimbul.

— Două luni în care au venit toate : lăsat și fabrica, te-ai apucat și de fur Cum sînt părinții tăi ?

— Tata este un om muncitor, își vede serviciu, este sudor tot la „Aurora", vede de casă, nu bea, nu fumează. Cîteod tă era dur. Mă bătea.

— Tii la el ?

— Au fost momente cînd am ținut.

— De ce te-a lăsat să te muți singur ?

— A vrut să mă ajute. Credea că așa v învăța pentru liceu.

— Și mama ? Cum e mama ta ?

— Are un suflet bun (zîmbește). E blî dă. O iubesc mult. Cînd eram mai mici făceam prostii cu frații mei, ne ascund de tata.

— Cînd ai fost prins de miliție ?

— În 21, luna trecută.

— Ce ai făcut pe 20, cu o zi înainte ?

— Am stat toată ziua acasă.

— Îți dorești ceva, ți-ai dorit vreoda ceva foarte mult ?

— Nu-mi doresc nimic.

RĂZVAN BĂRBULESCU

Totuși, cine prevede ireparabilul ?

O cauză penală complexă, descoperită și cercetată recent de către Miliția județului Olt, atrage atenția — ca și altele de altfel — că implicațiile actelor nesăbuite ale unor indivizi incorecți sînt mai grave decît par la prima vedere, dar în același timp, că asemenea consecințe ar putea fi evitate.

Nu vom proceda în cele ce urmează ca de obicei, relatînd întîmplarea și subliniind caracterul meschin al autorilor, ceea ce nu înseamnă că se încearcă diminuarea vinovăției acestora. Să-i lăsăm pe vinovați în grija instanței, iar noi să privim lucrurile prin prisma responsabilității sociale de care trebuie să dea dovadă fiecare om corect, în interesul major al colectivității și, implicit, al fiecăruia dintre noi.

Faptele penale amintite mai sus au fost săvîrșite de **peste 20 de indivizi**, foști gestionari și șoferi la I.J.C.M. Olt. Deci, peste 20 de oameni plecați pentru mulți ani de la locurile lor de muncă, din mijlocul familiilor, față de care aveau obligații morale și materiale.

Prejudiciul cauzat de aceștia avutului obștesc se ridică la suma de peste **500 000 lei**, reprezentînd valoarea a zeci și zeci de tone de oțel-beton, ciment, zeci de metri cubi de cherestea, sute de kilograme de vopsele sustrase din depozitele I.J.C.M. Olt și vîndute unor cetățeni din mediul rural.

Așadar, consecințele pe care le suportă acum familiile celor în cauză, ca și pagubele pricinuite avutului obștesc, nu sînt probleme care ne privesc și pe noi ceilalți, care, aparent, n-avem nici o legătură cu cele petrecute ? Dar sînt oare acestea singurele consecințe ?

„Prin faptele lor, inculpații și învinuiții au adus grave prejudicii și calității construcțiilor, pentru că cele 84 tone oțel-beton, 19 tone ciment, 23 tone var, 21 mc cherestea, 32 mc B.C.A., 190 kg vopsea în ulei și altele, în valoare totală de 891 000 lei, din care 563 000 lei deja valorificate, și 328 539 lei, create plusuri în vederea sustragerii — **nu au fost încorporate în lucrări, determinînd astfel vicii ascunse de rezistență ca și finisări necorespunzătoare"** — se precizează în documentele de cercetare penală.

Să ne imaginăm ce urmări ar fi putut avea pentru viitorii beneficiari asemenea construcții dacă faptele celor în cauză n-ar fi fost descoperite într-o asemenea fază cînd defecțiunile de rezistență au putut să fie remediate și pericolul înlăturat.

Nu este oare aceasta o problemă care ne privește pe fiecare dintre noi, chiar dacă, aparent, n-avem nici o tangență cu cei vinovați ?

Dar faptul că, în urma celor petrecute, nu mai puțin de **39 copii minori** au avut de suportat cel mai tulburător șoc, c mai cumplită dezamăgire ? Acești co învață de mici, ca toți ceilalți, că în ța noastră calitățile cele mai de preț a unui om sînt **munca și cinstea.** Ce s petrecut oare în cugetul celor 39 de m nori, atunci cînd au aflat cu stupoare ființele cele mai apropiate lor au fo reținute la miliție pentru acte necinste ?

Ce anume să înțeleagă ei dintr-o astf de deformare a imaginii pe care și-o f cuseră despre propriii părinți ? Cum v reuși ei să depășească aceste momen deosebit de dificile, mai ales pentru vîrs atît de fragede ?

Iată argumente demne de cea mai ma atenție atunci cînd se pune problema pr venirii ireparabilului. Iată consecințe ca depășesc limitele obișnuite ale unui c penal.

Evident, se va pune întrebarea : bin dar **cine și cum** să intervină pentru a evita astfel de fapte și urmările lor ?

MIHAI GROZAVU

Un caz de conștiință

Irina Rump a fost o fetiță de 4 ani și 8 luni care, joi, 6 decembrie 1979, devenise șoim al patriei la grădinița unde mergea. Era singurul copil al părinților ei — mama, Lidia Rump, profesoară de limba engleză la Școala generală nr. 1, tatăl, ing. Radu Rump de la Direcția generală a agriculturii și industriei alimentare din județul Suceava. Părinții n-o alintau excesiv, reușind să aibă, cum toată lumea susține, un copil inteligent, politicos, cu multă stăpînire de sine, echilibrat, un copil reușit. Vineri, 7 decembrie, a durut-o burtica și a vomat. Se credea că din cauza unei ciocolate. A doua zi n-a mai fost trimisă la grădiniță, dar a fost vioaie, s-a jucat cu bunica, a ajutat-o să facă plăcinte...

Noaptea a vomitat mult și cu spasme. Pe 8 decembrie, sîmbătă, este dusă la spital, internată și operată de urgență de ocluzie intestinală.

Pe 9 decembrie 1979, orele 16,40, precum se confirmă în Foaia de observație clinică generală nr. 4 388, este externată cu starea: „decedat".

Da, noi putem să înțelegem, citind, ce înseamnă decedat, dar cum să înțeleagă părinții o realitate atît de brutală și tragică. Faptul că fetița lor, lumina vieții lor, nu mai există ! Oricărui părinte i-ar veni greu să accepte că nu mai există copilul care cîteva ore înainte li s-a adresat lucid și cu drăgălășenie „tăticu, dacă sînt cuminte, mă duci mîine la patinaj ?", iar ultimele vorbe i-au fost „să-mi aduceți o pijama frumoasă. Asta nu e frumoasă !" Așa cum stă scris negru pe alb, pe foaia Protocolului de necropsie nr. 302 din 11 decembrie, „cadavrul aparține unei fetițe de constituție eutrofică" (avea 18 kg la internare și toate aparențele unui copil plesnind de sănătate, a cărui singură grijă era doar să crească mare). Trei medici — doi chirurgi și un specialist în anestezie-reanimare — le-au dat părinților, după operație, toate asigurările că totul este în ordine, că intervenția a reușit, că nu sînt probleme și după o zi la reanimare și șase în secție o vor lua acasă. Durerea lor ia astfel chipul unui uriaș semn de întrebare. Mai ales după ce au citit pe același act de necropsie „Cauza morții : insuficiență cardio-respiratorie". Dacă ei nu mai pot nici măcar adresa întrebările care îi sfîșie — de ce și cînd s-a produs un asemenea șoc ireparabil?, și de ce n-a putut fi ajutată ?, putea ori nu să fie salvată ?, s-a făcut oare totul, dar absolut totul pentru a fi salvată ?, cînd ? — ni le-am asumat noi, ca și căutarea răspunsurilor.

Ni le-am asumat noi, revista „Flacăra", sesizați de acest caz — și, precizăm cu răspundere, nu de către părinți — un caz poate nu ieșit din comun, cum se susține din punctul de vedere al lumii și literaturii medicale, dar asupra căruia persistă premisele unor incorectitudini medicale. Rămîne prezumția culpei.

SÎMBĂTA, 8 DECEMBRIE, ORELE 11 MOMENTUL PRIMULUI ȘOC

Un șoc psihic, care poate n-a atins prea mult copilul, dar cu siguranță i-a atins pe părinți. Ei o însoțesc pe Irina la Spitalul județean, secția pediatrie. Și la camera de gardă o solicită pe dr. Viorela Boșcoianu. După îndelungi așteptări și brutale respingeri — nimeni nu avea timp de ei, doctorița de gardă era ocupată cu urgențele sale și vexată, probabil, că nu era dînsa cea solicitată — coboară totuși, în jurul orei 12, medicul așteptat. De ce doctorița Boșcoianu ? Nu din capriciul familiei Rump (au fost acuzați de impolitețe, nazuri și fasoane !), ci pentru că medicul respectiv din 13 noiembrie și pînă în chiar dimineața de 8 decembrie, examinase de cîteva ori copilul. „Am fost chemată deoarece în a 9-a zi de la declanșarea unei parotidite infecțio-contagioase (oreion) fetița în mod cam suspect făcuse febră". Și s-a interesat de copil pînă în preziua internării, ba chiar și în dimineața despre care vorbim a dat un telefon părinților să afle cum se simte și chiar dînsa le-a recomandat ca, în situația în care starea de vomă și de colici persistă să vină la spital, s-o examineze. „Am intrat cu părinții amîndoi și copilul într-o cămăruță-anexă pentru a nu deranja pe colega mea de serviciu la internări, și i-am făcut un control amănunțit, inclusiv examen de iritație meningeală".

— Un moment, de ce ați suspectat-o de iritație meningeală ?

— V-am spus, cu o lună în urmă, exact pe 8 noiembrie, i s-a declanșat parotidita. Chiar dacă părinții m-au informat că a avut o formă ușoară, ca pediatru nu puteam să nu mă gîndesc la sechele. Deși era cam tîrziu, totuși, faptul că în a 9-a zi a devenit febrilă, trebuia cercetat... Eu am bănuit mai mult o pancreatită și i-am spus, cu cîteva zile în urmă, să-i facă în policlinică niște analize — glicemia, amilazuria, amilazemia, examen de urină ș.a. Dar poate da, în forme ușoare, și meningoencefalită urliană. Deși în literatura de specialitate pe care o avem la îndemînă (a se vedea „Neurologia infantilă" de acad. A. Kreindler, pag. 194 — n.a.) se consemnează că „formele sînt relativ rare, mai frecvent se întîlnește un sindrom meningean, fără semne clinice de leziune parenchimatoasă. Pronosticul bolii este bun, ameliorarea survine spontan, sechelele sînt rare..."

— Și cum a răspuns la test ?

— Excelent, nici o urmă clinică de meningoencefalită. În schimb, am depistat în abdomen o formațiune tumorală situată paraombilical stîng de mărimea unui ou, ceva mai alungită, foarte dureroasă. „Cazul e chirurgical", nu rămîne la noi, am spus. Ceea ce a surprins-o pe asistenta de serviciu de la noi, din triaj, Adela Mocanu, care văzuse fetița într-o stare bună. Sosise la spital, șezînd singură în mașină pe scaunul din dreapta tatălui. Și totuși, asta era, trebuia operată !

Pentru mai multă siguranță a diagnosticului, dr. Boșcoianu îl cheamă s-o examineze și pe dr. Mircea Olinici, chirurg de chirurgie infantilă aflat întîmplător în acel moment la camera de gardă a pediatriei. Diagnostic pe care îl confirmă și dînsul. „Era în jurul orei 12, ne spune doctorul Olinici. După ce am examinat copilul, m-am dus sus și l-am avertizat pe dr. Posteucă, șeful secției chirurgie, care era de gardă, că este un copil cu fenomene de ocluzie intestinală — fie datorată unui ghem de ascarizi, de oxiuri, fie datorată unei tumori de altă natură, fie prin invaginație — și că trebuie operat de urgență. „Bine, operez", a spus. Generoasa și recunoscut umana și conștiincioasa dr. Boșcoianu n-a lăsat lucrurile aici. A telefonat în policlinica de copii, unde avea consultații dr. Ștefan Furnică, al doilea specialist în chirurgie infantilă din Suceava, doctor în medicină, cu o experiență îndelungată în domeniu, și l-a rugat să vină să opereze. Inginerul Radu Rump a plecat el însuși să-l aducă mai repede, cu automobilul său. Între timp, doctorița umblă cu mama și copilul (care începuse să obosească și să se simtă rău), la radiologie, la laboratorul de analize, pretutindeni rugînd, implorînd, suprasolicitînd „întrucît era sîmbătă și la sfîrșitul programului de lucru". I se fac copilului toate investigațiile, la radiologie chiar cu o solicitudine și devotiune deosebite din partea dr. Gabriela Geamănaru. „Era după ora 13, își reamintește dînsa perfect, a venit la mine dr. Boșcoianu cu o fetiță brunetă, foarte isteață, care imediat mi-a spus că o doare burtica, m-a întrebat cum o să stea în timpul examinării. Cînd am stins lumina i-a fost puțin teamă, firesc pentru un copil nici de 5 ani, m-a ținut de mînă, dar a fost foarte cuminte și a avut un control motor perfect". De la laborator, doctorița Boșcoianu le conduce, tot la etajul al III-lea, în secția de reanimare aseptici „pentru a i se pune o perfuzie cu soluție de glucoză, în scopul pregătirii preoperatorii", ne relatează.

Dar, aici, scîntei ! Doctor Oancea, care era de gardă, nu acceptă cazul, probabil iritat că îi venea o urgență la ora cînd voia să plece acasă. Spune că n-are loc ! I se arată patul liber, dar le poftește afară pînă își face ordine în secție. Între timp, apare dr. Posteucă. Acesta era deja avizat, se oferă să preia bolnava și dă dispoziții să fie pregătit blocul operator și copilul în vederea intervenției. Dr. Oancea n-are încotro, coboară. Coboară și dr. Posteucă și mama cu fetița, dar aici, iarăși, alte scîntei. Sosește tatăl cu dr. Furnică, iar șeful de secție se simte vexat, face criză de vanitate, se răstește la mamă și la toți din preajmă, cere socoteală „cine i-a permis să însoțească fetița pînă în salonul 4 de lîngă blocul operator unde i se administra perfuzia ?"

Dr. Boșcoianu se retrage pentru a nu încorda și mai mult, zice, spiritele care nu puteau să facă decît rău, să neliniștească mai mult un copil și așa stăpînit de teama operației, și se îndreaptă spre laborator pentru a lua rezultatul analizelor. Totuși, pînă la urmă, cei doi medici se pregătesc împreună pentru actul operator. „Eu, ca șef de secție, ne declară dr. Posteucă, puteam să mă supăr (deși chiar se supărase) dar nu, eu am intrat în sală și l-am ajutat pe dr. Furnică. El a decolat, el a navigat, el a aterizat". (Vom vedea de ce ține să facă aceste precizări, pentru a se scoate pe sine în afara oricărei umbre de vinovăție și de responsabilitate.) În context, mama a stat într-un fel de culoar, o încăpere în semiîntuneric, dar de unde putea să supravegheze și să observe toate manevrele înspre și dinspre sala de operație.

„Pe la 13,25 i-am așezat pe o bancă lîngă cîteva lucruri personale, ea nu mai era acolo, teancul cu buletinele de analize, și am plecat acasă. Misiunea mea se încheiase", ne declară doctorița Viorela Boșcoianu. Lidia Rump plecase să ceară aprobarea directorului pentru a rămîne internată cu fetița, după operație. Ea, sau mama sa. „Cînd am venit, operația începuse". Foaia de observație, știa precis, a rămas completată doar pînă acolo unde înscrisese dr. Boșcoianu la „Boli în antecedente" : parotidită infecto-contagioasă cu o lună în urmă", iar analizele le-a predat, ceva mai tîrziu, unei asistente cu rugămintea de a le duce în sală, dar operația începuse, se derula.

Deci, iată cum doi medici, doi chirurgi cu mulți ani de profesie în spate, intră într-un act operator fără să studieze buletinele de analize ale celui operat și fără să facă anamneza bolii. Deși dr. Furnică susține că, în vremea cît Irina Rump era pregătită preoperator, era pe mîna anestezistului, dînsul personal ar fi completat foaia de observație a bolnavei și ar fi făcut anamneza afecțiunii. Și a confirmat caligrafia de pe fișă. **Dar oare cînd a completat-o cu adevărat ? Cînd, ne întrebăm logic, de bun-simț, din moment ce la sosirea sa s-au declanșat altercațiile, iar părinții nu mai erau de față, cînd au intrat în sala de operație ?** Cu atît mai mult cu cît debutul intervenției a avut loc, — după declarațiile mamei, ale asistentei de la sală, Luminița Popescu, atunci de serviciu, ale dr. Posteucă, ale dr. Furnică, ale dr. Oancea — în jurul orei 14,30. Și a durat circa 20 minute. Asistenta ține bine minte ora „deoarece eram la sfîrșit de tură cînd ne schimbam, prelua serviciul colega mea de după-masă. Și de aceea nici n-am fost prea atentă ce s-a petrecut, eu n-am fost pregătită, nu eram spălată, pentru a participa la operație".

VIAȚA IRINEI RUMP ÎNTRE ORELE 16 ȘI 23

Operația a reușit, se confirmă unanim. Copilul este adus la reanimare. În jurul orelor 16 — confirmă dr. Oancea, specialistul în anestezie-reanimare, confirmă asistenta și părinții fetiței — Irina își reia singură funcțiile vitale, aruncă afară sonda de intubație și respiră spontan, pe cale naturală. La 19,45 soții Rump pleacă din spital să se odihnească. Rămîne lîngă copil bunica. La 19.50, susține aceasta, fetița face o criză, manifestată prin scîncete, se chircește, își strînge mînuțele, se chinuie ca într-o stare de spasm, să-și aducă picioarele la gură. Bătrîna își dă singură cu presupusul că poate fi o criză de spasmofilie — nu e calificată în domeniu medical, dar e un om instruit —, știind că și fiica și ginerele său suferă de lipsă de calciu. Avertizează totuși medicul, pe dr. Oancea, și acesta o susține, cum că ar putea fi o stare de hipocalcemie (! ? !) și recomandă asistentei să-i administreze calciu, diazepam, alcool... Deci, o sedează în continuare și, pe la orele 20,30, pleacă acasă, sfătuind-o și pe bunică să facă același lucru, din moment ce copila respiră normal, pe cale naturală. „Pe la orele 23,00, reține bine asistenta de serviciu din reanimare, Ana Murea, Irina a început să horcăie. I-am făcut aerosoli, am întors-o pe o parte împreună cu bunica, i-am pus spirt călduț la gît. Dar tot așa a mers, respira tot mai greu și mai rar. M-am dus după medic". A găsit-o întîi pe dr. Eutasia Marchitan, celălalt medic chirurg de gardă, care a telefonat la dr. Posteucă. Acesta a venit din cabinetul său de la alt etaj și a diagnosticat „comă de gradul IV". A strigat „repede dr. Oancea și Salvarea". În circa 10 minute, se susține, a sosit dr. Oancea. L-a găsit pe dr. Posteucă făcîndu-i copilului respirație gură la gură, deși aparatul de respirație artificială de cel mai modern tip se afla alături, la patul bolnavei, ca și un balon Ruben, dar cine era să intubeze copilul ? După cum declară dr. Oancea „gestul acestei intubații e de răspundere și de regulă îl execută numai medicii. Nu face parte din pregătirea obligatorie a unei asistente de reanimare". Irina Rump suferise un stop respirator, moare cerebral și, practic, în pofida tuturor încercărilor făcute, și într-adevăr s-au făcut multe, dar după ce stopul survenise, n-a mai putut fi readusă la viață. Decerebrată total, moare definitiv — afirmă medicii care au stat lîngă ea, dr. Posteucă și dr. Oancea — duminică în jurul orelor 16,40.

DECLARAȚII, DILEME INADVERTENȚE

— Doctor Oancea, erați de gardă și ați plecat totuși din spital. La orele 20,30 se pare ?

— Da. Fiind puțini, doar trei medici de terapie intensivă, direcția sanitară a aprobat să facem gărzi la domiciliu. Nu contest necesitatea medicului cînd avem bolnavi-problemă. Atunci rămînem cît e nevoie.

— Irina Rump nu constituia un bolnav-problemă ?

— Retrospectiv judecînd lucrurile, da. O justifică leziunile cerebrale preexistente, descoperite la necropsie. De unde să știm noi ce-o să se întîmple, din vreme ce își reluase spontan funcțiile vitale ?

— Dar n-ați știut că a avut anterior parotidită ?

— Am știut că a avut parotidită. Am aflat de la părinți. (! ? !)

— Dr. Furnică, de cîți ani sînteți chirurg de chirurgie infantilă ? Sînteți provenit din pediatru ?

— De 15 ani și, da, provenit din pediatru.

— V-aș ruga să-mi spuneți ce trebuia să urmăriți dumneavoastră în timpul intervenției, ca și postoperator ?

— Ce, căutăm alte boli ? Am vorbit și eu cu copilul, semnele clinice nu indicau sechele de meningită, răspunde dr. Posteucă.

— Ați vorbit cu fetița ? Nu ne-ați spus mai înainte că a venit într-o stare foarte gravă, complet deshidratată, cu vărsături fecaloide ? În aceste condiții ar fi putut vorbi atît de coerent cu dumneavoastră și să răspundă la testele clinice menite să concluzionați că nu are semne de meningoencefalită ?

— Dr. Boșcoianu, care a fost rezultatul ionogramei ?

— Îl aveți la foaia de observație. Sodiu: 164,01, ușor crescut, normal este 146. Potasiu : 5,150. De la 5 la 6 este normal. Nu indică stare de deshidratare. La copii, important e potasiul pentru a ne asigura că nu va face postoperator ilius paralitic, adică intestine dilatate.

— Dr. Furnică, ar fi putut fi evitat stopul respirator ?

— Orice stres, pentru copil actul operator a fost un stres puternic, produce un oarecare edem cerebral.

— Și, atunci, nu trebuia supravegheat cu mai multă atenție și luate toate măsurile de prevenire ?

— Un om cu organe indemne trece în cîteva secunde această stare. Stopul respirator nu ar fi avut nici o justificare la un copil care n-avea o leziune cerebrală preexistentă. Operația trebuia făcută, neapărat !

— Altfel, ocluzia ar fi produs moartea ?

— Dacă nu se intervenea de urgență, da.

— Dr. Olinici, spuneți că din 1951 sînteți chirurg de chirurgie infantilă și că la începutul profesării specialității ați efectuat singur anestezia, dar și reanimarea. Ca atare, care pot fi cauzele unui stop respirator ?

— Poate fi vorba despre o supradozare a narcozelor, poate fi vorba despre o lipsă de oxigenare în timpul actului operator (părinții ne declarară că „a transpirat ideea cum că și în timpul intervenției a mai avut loc un incident respirator, dar, se zice, din lipsă de presiune la oxigen", n.a.), de o necorespunzătoare reechilibrare hidroelectrolitică sau o altă afecțiune, de exemplu, pulmonară, ori cerebrală — cum a fost în cazul Irinei Rump.

— Și care era chiar imposibil de diagnosticat ?

— Dacă nu existau semne clinice ? ! Și eu i-am mișcat capul, cînd am examinat-o, și n-am sesizat nici un fel de rigiditate a cefei.

Oare acesta să fie singurul mod de a investiga un copil suspect de sechele meningeale ? ! Iar Irina Rump, pentru orice medic care lua în seamă cu seriozitate și profesionalism maladia infecto-contagioasă anterioară, ar fi trebuit să devină suspectă și investigată cu grijă, minuțios. Bineînțeles, dacă respectivul medic cunoștea posibilele sechele ale oreionului.

— Stimate tovarășe dr. Eduard Vărzaru, sînteți anatomopatolog, sînteți și medic legist, sînteți doctor în medicină, sînteți recunoscut drept o autoritate profesională și o conștiință civică deosebită, spuneți-ne se poate constata la necropsie o eventuală supradozare a narcozelor, o eventuală necorespunzătoare reechilibrare electrolitică, ori o medicație necorespunzătoare ?

— Mai greu, deoarece pînă ajunge la mine, organismul le metabolizează, iar țesuturile se degradează, în parte.

— Ne ajutați să lămurim atunci cazul Irinei Rump ?

— Necropsia s-a efectuat pe 11 decembrie. I-am deschis mai întîi capul. Acolo a fost vorba de niște leziuni liniștite, restante, care, în mod normal, nu s-ar fi făcut simțite. Pe parcurs, prin asfixie, dezorganizîndu-se circulația și oxigenarea creierului, s-au produs leziuni morfologice ireversibile.

— Dacă ar fi fost ajutată la timp să respire corespunzător și să i se oxigeneze suficient creierul, ar fi supraviețuit ?

— Asta nu poate să spună nimeni. Dacă circulația cerebrală ar fi fost bună, da. Altfel, nu.

— Tovarășe dr. Augustin Pop, ne iertați că vă deranjăm, dar am venit special la dumneavoastră, la Iași, să ne relatați ce ați constatat cînd ați fost chemat să examinați muribunda Irina Rump din Spitalul județean Suceava ?

— Am fost solicitat telefonic, duminică, 9 decembrie, pe la orele 11,30 de către dr. Mircea Posteucă, șeful secției de chirurgie de la Suceava. Mi-a spus că deja există o mașină venită la Iași care mă va lua. Așa a fost, și cred că în jurul orelor 13,10 eram acolo, la patul bolnavei. Copilul era rece, centrul de termoreglare nu mai funcționa, fără nici un reflex, pupilele midriatice, semnul lipsei activității cerebrale. Respirația spontană total absentă din jurul orelor 23,30, după declarațiile dînsilor, iar tensiunea arterială era prăbușită. Menținută cu medicamente vasopresoare și colecție volemică — adică mari cantități de lichid care însă ieșeau imediat afară, treceau prin rinichi ca printr-o sită.

— La Suceava, dr. Posteucă și dr. Oancea ne spuseseră în schimb că inima, rinichii, ficatul au funcționat pînă la orele 16.40. Care este momentul real al decesului ! ?

— Corelînd semnele clinice cu terapeutica administrată, la care copilul a fost areactiv, am încercat o suplimentare cu Manitol, la care n-a reacționat, decît prin mărirea diurezei. Am considerat acest caz depășit din punct de vedere al reanimării. Mi-e greu să spun cît timp a durat respirația normală, spontană, deoarece persoana care a supravegheat copilul, bunica, era total necalificată.

— Ar fi fost posibil să se surprindă debutul crizei respiratorii și să se intervină mai prompt, mai operativ și prin urmare mai eficient ?

— Supravegherea calificată continuă se impunea. Se pare că în condițiile dînsilor nu se execută din lipsă de gardă de reanimare. Accidentele postoperatorii care vizează funcțiile vitale — circulația, respirația, — trebuie obligatoriu prevenite. Și, în situații cînd apar, tratate la timp, cu maximă competență și grijă.

★

Iată aici suficiente argumente care relevă, prin cuvîntul specialiștilor înșiși, neregulile în rezolvarea cazurilor de urgență și asigurarea gărzilor calificate în secția de reanimare a Spitalului județean din Suceava. Și pe care, sperăm, le vor analiza cu responsabilitate Direcția sanitară și organele locale de partid și de stat, precum și forul tutelar. Ministerul Sănătății. Comunicîndu-ne, conform legilor în vigoare, măsurile luate.

Dealtfel, trebuie spus că organele județene de stat cercetează acest caz.

CICI IORDACHE ■

Mulțumim Procuraturii județene Suceava pentru ajutorul acordat în efectuarea documentării noastre.

Eveniment cultural

Monolog cu fața la perete

O fericită colaborare cu scriitorul Paul Georgescu, fapt ce vorbește de o bună politică repertorială, a realizat Teatrul Național din București punîndu-i în scenă propria dramatizare **„Monolog cu fața la perete"**, după romanul său de succes **„Înainte de tăcere"**. Spectacolul, de o mare densitate de idei, regizat de Sanda Manu, invită publicul la un efort de concentrare, la o meditație asupra condiției umane, determinînd chiar pe spectator la autoanaliza propriului său eu, paralel cu incursiunea în adîncurile conștiinței pe care o întreprinde singurul personaj al piesei, Tînărul, ce trăiește o experiență limită. În plină rezistență antifascistă, prins și condamnat la moarte, aflat într-o celulă, studentul în filozofie așteaptă executarea sentinței. Personajul își trăiește zilele, nopțile, minutele care i-au mai rămas, cu intensitatea și luciditatea unui spirit superior, cu lumina întregii sale vieți de om tînăr și de luptător adunată într-o singură lumină dinaintea sfîrșitului — aceea a ideii. Mari scriitori, în pagini antologice ale literaturii universale, au studiat comportamentul a diverse caractere în fața morții. Unele așteptau momentul bravind, altele oferind întristătorul peisaj al decăderii și umilinței umane. Să ne gîndim numai la bogata galerie de portrete pe care o realizează Camil Petrescu în al său **„Danton"**. Cu totul alta este situația Tînărului din **„Monolog cu fața la perete"**, aflat într-o totală singurătate, dispus să-și deceleze fiece sentiment în toate componentele sale. Asistăm la o antologică pagină de meditație asupra vieții și morții, fapt ce ne trimite cu gîndul la experiențele lui Dostoievski, dar mai curînd amintindu-ne de Malraux, de Camus și de Sartre, eroul nostru avînd un corespondent direct în Julius Fučik, autorul unuia din cele mai zguduitoare jurnale scrise cu sînge ale contemporaneității. Paul Georgescu realizează un personaj firesc și cu atît mai plauzibil cu cît el nu confecționează un erou cu date excepționale, pozînd în atitudini patetice. Participăm cu un sentiment de implicare, meritul autorului, la autoanaliza și confesiunea unui tînăr ce și-a pus energia și viața în slujba unui ideal pentru care se jertfește, care îi salvează însă de la moarte esența, participăm la un adevărat triumf al demnității umane. Gîndurile se succed rapid, reflectare febrilă a stărilor tensionate prin care trece condamnatul. Spațiul în care se consumă drama dar unde are loc victoria omului asupra lui însuși este celula. O celulă dominată de un pat. Acesta este decorul. Patul pe care omul, măsură a tuturor lucrurilor, măsoară doar atîta cît este — entitate și conștiință. Nu întîmplător scenograful Constantin Russu a folosit ca fundal al scenei celebra schiță a lui Leonardo da Vinci — Secțiunea de aur, în care marele spirit al Renașterii așază omul în centrul universului, luîndu-l pe el etalon. Este imposibil să nu realizăm astfel apelul patetic la umanitatea ultragiată dar și ironia conținută a scenografiei. Personajul nostru debutează prin a face totul pentru a scăpa de sine, explorînd cu minuție ceea ce ține de exterior — pereții, patul, un canal de scurgere, un robinet. Cît de importante devin amănuntele cînd omul nu mai are decît o promisiune — aceea că i se va lua viața! Spațiul se lărgește însă nelimitat prin bogata trăire interioară a Tînărului care își amintește de cei apropiați, cu viețile lor, cu limitele și năzuințele lor. Spațiul devine astfel convențional, personajul locuind o idee. Pentru un om ce și-a pus viața în slujba unui ideal care este al omenirii întregi, chiar în aceste condiții de recluziune, timpul capătă o altă dimensiune: „Ah, timp dilatat, timp al meu, timp al intensității!" — exclamă Tînărul realizînd sensul umanitar al luptei sale.

Supusă analizei, deși reală, omenească, însăși frica dispare. Revoltat asupra unui sistem ce se cere înlăturat, fie chiar cu prețul jertfei de sine, Tînărul ajunge la concluzii revelatoare: „Omul nu poate fi condus prin frică!" Este meritul Sandei Manu dar și al actorului Gheorghe Visu că monologul atinge adeseori în spectacol tensiunea pe care o cere această gravă meditație asupra condiției umane. O sarcină dificilă i-a revenit regiei, mișcarea scenică fiind extrem de limitată. Singura posibilitate de mișcare i-a rămas ideii pe care Sanda Manu și Gheorghe Visu au știut s-o dinamizeze. Spectatorul, citindu-l pe Camil Petrescu, vede idei. Datorită unei bune înțelegeri a textului ele capătă concretețe și luminiscență. Travaliul artistic pe care îl depune Gheorghe Visu este întrucîtva comparabil cu al celor care realizează un Hamlet. Cînd monologul riscă totuși să ne obosească, în mod fericit apar personajele ce-i populează gîndurile Tînărului. Deși episodice, fiecare cu monologul său, ele creează un cîmp de relații, evoluînd în viață după cu totul alte principii decît cele ale Tînărului iluminat lăuntric de țelul luptei sale. Cu mult profesionalism au evoluat Ileana Stana Ionescu (Carla-Șarlota), Matei Gheorghiu (Valentin), Ion Marinescu („Îngerul").

„Monolog cu fața la perete" este un spectacol ce se susține prin virtuțile textului, prin viabilitatea unui personaj păstrîndu-și conștiința netulburată și demnitatea neștirbită în preajma executării sentinței. Un puternic suport moral îl face să înfrunte bărbățește destinul: **„Cine nu știe pentru ce moare, nu știe pentru ce a trăit!"**

ADI CUSIN ■

Amintiri

„Îndărăt la Reinecke Fuchs"

În toamna anului 1923, cînd mă aflam în dîrdora pregătirii examenului de licență, dețineam o modestă carte de vizită literară: aceea de recent fost cronicar literar la săptămînalul lui N. D. Cocea, **Facla literară**, care-și încetase apariția. În această calitate, m-am trezit invitat de cîțiva prieteni să particip la ședințele faimoasei reviste **Convorbiri literare**, în faza ei de reorganizare. Ce se întîmplase? Vechiul director, profesorul universitar Simion Mehedinți, șeful școlii geografice române, se retrăsese de la conducerea bătrînei reviste și o trecuse pe mîinile colegului său, profesorul universitar Alexandru Tzigara-Samurcaș, titularul catedrei de istoria artelor și întemeietorul muzeului nostru etnografic. Cei doi prieteni, pe care i-am văzut stînd alături, la masa redacției — firește, în capul ei — erau fundamental deosebiți din punct de vedere temperamental. Grav, solemn, laconic, Simion Mehedinți își impunea autoritatea, ținîndu-și mai tinerii interlocutori la distanță. La antipodul lui, Alexandru Tzigara-Samurcaș era comunicativ, tonitruant, vesel și apropiat nouă, celor tineri, care nu părăsiserăm încă băncile Universității. Concepția sa directorială era de asemenea foarte receptivă, în scopul de a-și lărgi sfera colaborărilor, cu toate „nuanțele" vieții literare. În discursul-program pe care ni l-a rostit, mîngîindu-și falnica barbă, ne-am lămurit că, invitînd personalități politice mai mult sau mai puțin frecate cu literatura, noul director credea că va dispune și de majoritatea forțelor literare ale țării.

Mie mi-a căzut cronica dramatică, de care se lepădaseră toți tinerii mei colegi, invitați din capul locului. Eram, așadar, ultimul venit dintre deținătorii de rubrici permanente. Nu este nici momentul, nici locul să mă explic de ce colaborarea mea a încetat înainte de a fi început, deși dădusem o cronică teatrală și fusese acceptată, după lectura ei, de către director.

Trebuie să precizez însă că ședințele redacționale, în acea lună de toamnă, cînd se punea la cale organizarea sumarului primului număr, se țineau alternativ la Biblioteca Fundației Universitare Carol I, al cărei director era însuși Alexandru Tzigara-Samurcaș, la locuința lui Simion Mehedinți și chiar în aceea a lui G. G. Mironescu, profesor universitar de Enciclopedia dreptului, viitor ministru și președinte al Consiliului de Miniștri, bogatul beneficiar, prin alianță, al trustului de bere Bragadiru-Luther (la care am băut o calitate superioară, vrednică de a sta alături de cel mai bun Pilsen sau Münchenbräu).

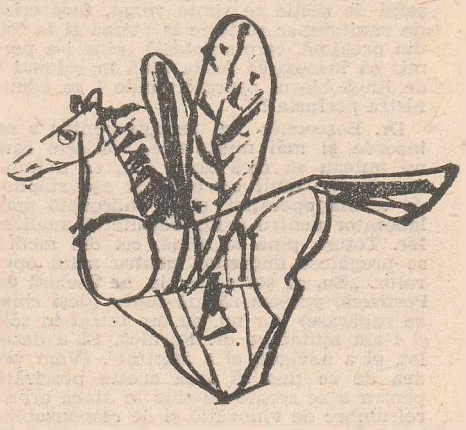

În ziua cînd am fost convocați la profesorul Simion Mehedinți, ce mi-a trăsnit prin gînd? Să propun spre publicare ultima poezie a bunului meu coleg și prieten Vladimir Streinu. Nu-i cerusem „autorizația". Aveam naivitatea să cred că poezia va plăcea noii conduceri, așa cum îmi plăcuse și mie, și doream să-i fac lui Streinu o surpriză, punîndu-l în fața faptului împlinit: apariția poeziei lui. **Baladă astrală, Eclipsă**, în decana de vîrstă a periodicelor noastre literare.

În fața, așadar, a comitetului de redacție, a fostului și a noului director, mă vedeți, vă rog, citind aceste versuri, din prima ei versiune (o transcriu din memorie!):

„Azi Soarele-a urcat ca-ntotdeauna / Din răsărit pe căi albastre-n sus / Și sub privirea lui toridă Luna, / Mai palidă-a căzut înspre apus.

Sub arșița privirii-i de Irod, / Curgînd în dans din vremuri revolute, / Ea se-mplinea în noapte ca un rod / Și rotunjea pe-orbita lui volute. // O! Soarele-ar fi vrut ca pentru ea / Să-și facă-un braț din fiecare rază, / O! fiica lui frumoasă nu știa / De ce-o dogoare-atîta la amiază. // Și-a stat mirată să-l aștepte-n cale. / Sumes de peste cîmpuri și avut, / Lăsînd necoapte lanurile sale, / El a cuprins-o aspru și durut. // Prea lung ca să mai fie părintește / Și-a-mbrățișat-o așa ca pe-o femeie, / Cutremurîndu-i scurt și păgînește / Sterilitatea ei de Salomee. // Prihana pusă-anume în acest / Sărut pe care Lunii i l-a dat, / Cu-ntunecimi căzute-a-nsemnat / Nelegiuirea astralului incest.

De-atunci Luna s-a călugărit / Și sub obrajii ei de var, smerită, / Într-un cașmir de maică, pocăită, / Liturgic calcă-n noapte ca-ntr-un schit".

Am citit cum am putut mai bine poezia în care Streinu a dat o variantă meteorologică unui mit biblic binecunoscut. A urmat o tăcere. Tinerilor le-a plăcut poezia, dar n-au apucat să-și exprime admirația, față de privirea încruntată a profesorului Simion Mehedinți, care a ridicat brațele la cer și a exclamat:

— Tinerii poeți de astăzi nu mai au nimica sfînt!

A urmat o mică pauză și magistrul a strigat:

— Îndărăt, la „Reinecke Fuchs"!

Firește, poezia n-a fost acceptată, după verdictul Marelui Preot al artei moralizante, ofuscat de „imoralitatea" temei atacate de Vladimir Streinu.

Cînd i-am comunicat păpania mea, relatîndu-i scena în modul cel mai amănunțit, am primit drepte reproșuri de la bunul meu prieten, că tentasem marea aventură a receptării unei poezii „blestemate" sau „decadente", în paginile cuminților **Convorbiri literare.**

Nelipsit însă de umor, Streinu s-a distrat grozav de recomandarea profesorului, care ne trimitea cu un veac și mai bine îndărăt, nici măcar la estetica lui Goethe, ci la una din lucrările lui minore. Se știe că tema Vulpii datează din antichitate, că din **Esopia** a trecut în literatura evului mediu, cu celebrul **Roman de Renart**, că Goethe i-a dat o versiune modernă și că Odobescu al nostru a pus-o în circulație sub titlul **Rănică Vulpoiul**. Era mai moral acest bestiar, în care triumfau șiretenia și înșelăciunea, decît bietul admirabil poem al lui Vladimir Streinu, care voise să dea o soluție forte mitului nostru popular, după care Soarele și Luna se caută mereu, fără a se găsi vreodată? Vorba aceea, stau și mă întreb și astăzi, după trecerea de 56 de ani de la această întîmplare, ce ar fi soluționat îndemnul profesorului?

Oricum ar fi, ambii, Streinu și cu mine, l-am botezat pe marele nostru antropogeograf **Reinecke Fuchs** și așa i-am spus mulți ani, pînă ce ne-am apropiat de el și ne-am înțeles reciproc mai bine. Firește, nici unul din doi nu i-am amintit de istorica sa recomandație!

ȘERBAN CIOCULESCU ■

CAP LIMPEDE

CARTE

BRAVO, ALMANAHULUI PĂRINȚILOR 1980

Ca și ediția precedentă, **Almanahul părinților 1980** se constituie în totalitatea sa o publicație demnă de semnalat. Mai mult, ni se pare că actuala ediție are un spor de bogăție tematică exprimată printr-o ținută grafică, de marcă, păstrîndu-și, totodată, propriul său profil — pedagogic, în sensul bun, adică pledînd pentru o pedagogie nedogmatică și nondirectivistă, așa cum o vrea partidul nostru comunist — almanahul părinților oferă cititorilor săi o carte scrisă cu mintea și cu inima.

De la problemele de pedagogia familiei, tratate printr-o bogată varietate de stiluri publicistice, pînă la poezia solemnă și gravă a dragostei pentru pămîntul românesc, **Almanahul părinților** creează acea atmosferă pe care ți-o dau cărțile bune. Echilibrul temelor tratate, aplombul — adeseori chiar prin titluri — prin care cititorul este îndemnat la lectură, rubricile de curiozități, ironicele și autoironicele aforisme, ilustrațiile inspirate, acestea și multe altele dau cititorilor prilejul unei lecturi instructive și deconectante.

Sîntem bucuroși să observăm și să consemnăm că animatorul acestui almanah, unul dintre veteranii presei comuniste românești — George Ciudan — a rămas mereu tînăr în planul activității sale gazetărești.

In toate paginile almanahului se simt competența și arderea sa. Totuși, după aceste cuvinte de binemeritată laudă, trebuie să reproșăm colectivului redacțional și unele lucruri de insatisfacție. Există cîteva, nu multe, dar regretabile și deranjante greșeli de corectură, la care se adaugă și textul stereotip al unor materiale de publicitate. Oricum, **Almanahul părinților 1980** rămîne o carte instructivă pentru cele mai multe surate ce apar în țara noastră. Deci, felicitări pentru toți realizatorii lui.

I. PEȘTIȘANU ■

BALET

Țara lumii — iată un spectacol remarcabil de la care pleci cu sentimentul reconfortant că ai asistat la o reprezentație cuvenită unui om al acestui secol. Grupul de dans **Contemp** condus de Adina Cezar a reliefat cu dăruire ideile cuprinse în libretul și coregrafia lui Sergiu Anghel. La Teatrul Foarte Mic — care încă de la începuturi se arată receptiv la orice fenomen artistic înnoitor în viața noastră culturală — Adina Cezar, Sergiu Anghel, Dan Drăghici, Liliana Tudor, Aurora Mitescu, Gabriela Băltărețu, Mihaela Feher, Cristian Loghin, Cezar Buculei au evoluat cu dezinvoltură și au creat impresia tonifiantă că școala de balet românească are mari resurse să se exprime la o cotă valorică ridicată și să folosească fără nici un complex mijloacele artei moderne. Spectacolul nu este atît de original pe cît și-au dorit-o autorii lui și nici atît de profund pe cît încearcă ei pe scenă să ne convingă. Dar ar fi nedrept să nu-i recunoaștem totuși calitățile care nu sînt deloc ouține. În primul rînd, e vorba de profesionalismul cu care ei au pregătit reprezentația, astfel încît aceasta să decurgă fără nici un cusur. Apoi este vorba de plăcerea cu care dansează balerinii și balerinele — firesc, Adina Cezar și Sergiu Anghel sînt capetele de afiș — în fața spectatorilor, unele dintre secvențe fiind de o frumusețe ce-ți taie respirația și executate cu o participare sufletească rar întîlnită. În acest spectacol trupul omenesc este invitat să istorisească prin mișcările lui povestea spiței umane, să descrie spaimele și bucuriile ei, speranțele și deziluziile, înfrîngerile și biruințele de care a avut parte. **Țara lumii** are o complexitate necăutată, este o reprezentație diversă și tulburătoare ca însăși viața. Colajele muzicale ale lui Corneliu Cezar, scenografia Wandei Mihuleac, regia lui Silviu Purcărete participă cu merite mari la împlinirea spectacolului, care nu te poate lăsa indiferent, te îndeamnă să-ți scrutezi propria conștiință și să-ți pui întrebări, să pui întrebări și celorlalți pentru a afla mai exact cine ești și cine sînt cei din jurul tău. Un spectacol ce merită să fie văzut de cît mai mulți.

GEORGE ARION ■

Numărul 1 pe anul 1980
al revistei Flacăra
apare sîmbătă, 5 ianuarie

profețim, ce profesăm

Corul „Madrigal" în județul Gorj

anim stimatul și prețuitul cor de ca-
i „Madrigal", fondat și condus de
sorul și compozitorul Marin Con-
in, formația de acest gen pesemne
ă în lume ca viziune a repertoriului
net al perfecțiunii, a ținut să-și în-
bilanțul de concerte și dialoguri cu
orii de muzică în mijlocul oameni-
muncii din județul Gorj. Întîlnirea
Gorj a fost, de fapt, precedată de
similară ca amploare și complexi-
în județul Hunedoara, desfășurată
reajma celui de al XII-lea Congres
artidului. Pe planul activității muzi-
interne, acest bilanț a fost dominat
programele consacrate evenimentelor
ice ale anului, de pregătirea celui de
eilea disc cu înregistrarea unor do-
ente ale muzicii noastre vechi și, bi-
țeles, de concertul de mare răsunet
cadrul Festivalului internațional
orge Enescu", cuprinzînd o suită în-
gă de prime audiții în toate cele trei
ții pe care le-a ilustrat cu strălucire
acum : muzica renascentistă de pe
meridianele, veche și clasică din
noastră și școala compozistică româ-
că de astăzi, ale cărei principale
ite în domeniul corului cameral sînt
te de numele acestei formații. Toate
tea, ca și reprezentarea cu mare succ-
a muzicii românești în citeva turnee
prinse peste hotare, s-au bucurat
înaltă recunoaștere prin acordarea,
ru a doua oară, a premiului și titlu-
de laurat al Festivalului național
ntarea României".

tegrîndu-se decadei culturii gorjene,
ogăția ei de manifestări, actul artis-
politico-educativ al corului „Madrigal"
înseris, în egală măsură, ca un mo-
t de referință atît în memoria mem-
or formației cît și a publicului din
litățile vizitate, un punct distinct
stituindu-l schimbul de experiență
izat cu dirijorii și reprezentanții co-
velor corale din județul Gorj. De-
istrația făcută, fără emfază, de ma-
aliști, s-a dovedit magistrală nu nu-
pe plan estetic, în pătrunderea în-
surilor adînci ale acestei arte și în
șirea măiestriei interpretative, ci și
în cîștigarea curajului necesar abor-
i unui repertoriu de performanță. „În-
ați și dv. și o să vedeți că nu e impo-
!" spunea magistrul Marin Constan-
după fiecare exemplificare, susținînd
o lecție la care ar dori să ia parte orice slujitori ai muzicii corale din lume. Și astfel ceea ce ne apare inefabil și de neatins în actul artistic al acestei formații căpăta suport laborios, dădea măsură unei munci titanice de invenție și desăvîrșire a limbajului muzical, pentru ca acesta să devină cît mai expresiv.

Dialogul purtat de „Madrigal" în județul Gorj la jumătatea săptăminii trecute, ca urmare a unei excelente inițiative a Comitetului județean de cultură și educație socialistă, a vizat nu numai perfecționarea mișcării corale de aici, ci, în același timp, prezența emoționantă în mijlocul celor ce muncesc, și nu numai în cadrul unor concerte susținute la casele de cultură din Tg. Jiu și Motru, ci direct la locurile de muncă ale acestora. Dacă pe platforma carboniferă Rovinari întîlnirea cu minerii s-a produs la clubul muncitoresc, la Horăști, în bazinul Motru, ea a avut loc chiar în sala de apel, înaintea intrării în schimb. Din programul ambelor concerte la aceste locuri de muncă n-a lipsit un cîntec-urare de „la mulți ani" pentru „harnicii mineri olteni", anume compus și interpretat de madrigaliști pentru aceste întîlniri. Pretutindeni concertele au debutat cu un penetrant și emoționant moment muzical-poetic închinat evenimentului istoric al anului — forumul suprem al comuniștilor români, realegerii în funcția de secretar general al partidului a tovarășului Nicolae Ceaușescu, potrivit voinței ferme a întregii națiuni. Gazde și oaspeți, sub același semn al muncii, și-au împărtășit reciproc bucuria unor mari izbînzi : minerii din Rovinari, dobîndirea recordului european în viteza de înaintare la baterea galeriilor, deținut pînă acum de colegii lor polonezi din Katowice, iar cei din Horăști, depășirea pentru întiia oară, după aproape douăzeci de ani, a unei producții anuale de 1 000 000 tone cărbune ; madrigaliștii au făcut și ei dovada temeiniciei succeselor repurtate în cele peste 120 turnee în străinătate.

Prezența „Madrigalului" în mijlocul oamenilor muncii din Gorj, avîndu-l la pupitrul dirijoral pe acest maestru desăvîrșit al muzicii corale românești din toate timpurile care se cheamă Marin Constantin, pe cît de firească pentru o formație care și-a făcut o profesiune de credință din asemenea întîlniri cu publicul cel mai larg, a avut în ea și ceva sărbătoresc, o emoție minunat exprimată de un miner, după concert, la intrarea în șut.

— Parcă e mai multă lumină pe galerii !

Era, într-adevăr, mai multă lumină pe galerii, ca și în sufletele madrigaliștilor, acea lumină pe care o degajă arta în marea combustie la temperatura înaltă a muncii, fie ea în minele Gorjului sau la cuptoarele Hunedoarei.

NICULAE STOIAN

Un dar pentru „mateini"

Că „mateinii" au primit un mare dar prin voluminosul dosar publicat de **„Muzeul literaturii române"** în legătură cu viața idolului lor, nu încape nici o îndoială. Se află aici, grație dibacelor și avizatelor investigații ale lui Barbu Cioculescu, capitoasa corespondență purtată de Mateiu I. Caragiale, foarte tînăr, cu amicul său N. A. Boicescu. Putem, în sfîrșit, datorită lui Dumitru D. Panaitescu, parcurge integral faimosul „Jurnal" ținut de autor între 1927 și 1935, tipărit pînă acum doar parțial. Tot fiul mult regretatului Perpessicius ne comunică o prețioasă „Agenda-arta-memoranda" (1933—1936) pe care a copiat-o, abreviind-o, ilustrul său părinte. Text plin de interes și, în multe privințe, revelator ! Al. Oprea ne dă prilejul să citim scrisorile intime adresate de Mateiu soției sale Marica Sion, care, ca virstă, îi putea fi mamă. Alte prețioase documente, epistole, acte, fotografii, miniaturi și desene, completează, prin bunăvoința lui Barbu Brezeanu, Maria Polojințev, Al. George, Vasile Drăguț, Constantin Popescu-Cadena, Aurelia Creția și Ruxandra Mihăilă, masivul volum editat în condiții grafice splendide.

Indicele de nume a fost alcătuit fără o pricepere elementară și are efecte ilare cum a dovedit îndubitabil acad. Șerban Cioculescu. Păcat, dar bine că atîtea texte inaccesibile, așteptate cu o veche și avidă curiozitate, văd lumina tiparului. Alcătuitorul dosarului, Al. Oprea, merită felicitări pentru această inițiativă, a cărei realizare o însoțește tot sub semnătura lui, un substanțial studiu introductiv : „Mateiu I. Caragiale la lumina zilei" (Reconstituire de portret), invitîndu-ne să încercăm a înțelege mai exact personalitatea straniului scriitor.

E într-adevăr cazul și disputa pe tema adevăratei naturi a autorului „Crailor de Curtea-Veche" rămîne deschisă. Incitant, studiul introductiv mă ispitește să spun multe lucruri pro și contra în legătură cu interpretarea dată anumitor fapte. N-am însă, aici, loc de întors — cum spun automobiliștii — sper să o fac altundeva. Mă voi mulțumi, prin urmare, acum, doar cu cîteva distincții, absolut necesare, după mine, ca discuția să avanseze efectiv și să evite a deveni dialog între surzi.

Cred și eu ca Al. Oprea, că în spirit, nu numaidecît freudist și modern, a ceea ce se numește azi **„Tiefe Psychologie"** e imposibil să mai izolăm cam naiv insul biografic de artist, oricîte distanțe i-ar despărți. Avem, socotesc, dreptul să citim textele literare și ca pe niște dăghizamente sufletești. Întrebarea e pînă unde putem împinge această libertate ? Dacă vine cineva și vrea să ne convingă că o confesiune exaltată, ca visul rătăcirii crailor în „suta a optsprezecea", ar trebui citită sub semnul ironiei ? Admirația poate măsură ar ascunde disprețul (nu am fost invitați să vedem îndărătul bătjocurii lor la adresa lui Pirgu o autoflagelare?). Prin absurd, s-ar putea accepta și așa ceva, dar cu cît credit ? Bunul simț ne îndeamnă să luăm pînă la proba contrarie textul drept ceea ce spune literalmente.

E, pentru mine, incontestabil că Mateiu îmbracă o mască în corespondența cu Boicescu. Totul e „jucat", pînă și „limba", plină de „ponturi", „filoane" și „gonzesse fine", aliaj franco-balcanic, fabricat după modelul argoului liceenilor.

Dar ce ascunde realmente masca se cuvine deosebit. Mateiu culege din jurnale știri privitoare la viața modernă a familiilor principare și le amalgamează distins cu evenimentele existenței sale zilnice (v. scrisoarea cu vizită Kronprinz-ului), spre a da impresia că frecventează înalta societate. În treacăt fie zis, amicii lui „Jiri" (Cuștiga, Vlădoianu, Mișighi, Hortens P.), fără doar citeva foarte rare excepții (Montesquieu) sînt mai curînd aventurieri, escroci stilați sau cocote luxoase, asemenea figurilor dubioase care-i însoțesc pe crai, la curțile regale, prin „veacul bunului plac", Țarakhonava, ducesa de Kingston, Neuhof, Bonneval, cavalerul d'Eon, Zenovici, Trenck, Cassanova și Cagliostro.

Simulată ori trăită aievea, roirea aceasta de fluture amețit în jurul frivolității sclipitoare (muscal, chaussé, auto-uri) rămîne un snobism jalnic, oricită explicație i-am găsi, și repulsia pe care o asemenea ambiție ieftină i-o inspiră lui Șerban Cioculescu e firească.

Admițînd că Mateiu maschează prin „poza" sa ceva dureros, interior, pînă unde o face ? E sincer cu sine măcar în „Jurnal" sau „Agendă" ? Cum trebuie să citim aceste texte din urmă ? O notă, la pag. 123, justifică rațiunile pentru care Mateiu renunță să facă din Sionu o rezidență. Rezultă clar că are în vedere speranța de a o moșteni curînd pe Marica și grija să nu fie silit a răscumpăra „partajul".

Mai lasă atunci îndoieli sub ce semn s-a săvîrșit ciudata căsnicie ?

Cînd „masca" se lipește de obraz, impropriu să o mai invocăm, căci a devenit însăși natura insului.

Sigur, toate acestea nu scad formidabilele puteri fascinatoare ale scrisului său. Cîtă vreme însă Mateiu continuă să fie, vrînd nevrînd, un om, actele și atitudinile lui capătă fatal calificări morale. Nu ca să-i judecăm firea cu măsura comună (sînt de acord !), ci pentru a numi exact trăsăturile care o definesc și a evita efectiv — cum cere Al. Oprea — hagiografia".

OV. S. CROHMĂLNICEANU

Sinteze

Dan Deșliu sau drumul poeziei de la realism la onirism (III)

aportat la **idee, meșteșugul** artistic de
dispune Dan Deșliu ni se pare ex-
de sărac. Raportat la unele **modele,**
rădează un remarcabil spirit mimetic.
ă citim poezia **Tristă,** de pildă, există
lte șanse să ne producă plăcere:

noi se trece mai ades
l ceasul toamna bate rar
louă lung fără habar
ără nici un înțeles.
(Tristă)

acă aplicăm acestei lecturi o **grilă ba-**
iană, poezia menționată devine un **mic**
tautologie. Cred că Dan Deșliu **aude**
te bine poezia, fenomen foarte fericit
tru un recitator de versuri dar... nu
tdeauna și pentru un creator. Auzirea
a poeziei poate duce la efecte nega-
cînd se insinuează prea puternic în
priul enunț literar :

'armecul de lună va dăinui de-a pururi,
mai cînta sonate frumoasei
din azururi,
sori se vor mai **scrie** acelei ce străbate
nării, mișcătoare mereu, singurătate !
(Preludiu la simfonia lunii)

-ar putea spune că și în poezia lui Ar-
zi, Blaga, Nichita Stănescu ș.a. există
onii eminesciene. Este adevărat. În
textul general al poeziei amintite,
rta inserție de tip eminescian capătă
ă un caracter aberant. Nimeni nu poa-
contesta faptul că, pe parcursul carierei
literare, Dan Deșliu a încercat diverse
ții și a făcut apel la numeroase expe-
ente de ordin literar pentru a asedia
izbuti să intre în **„Cetatea de pe aer"**
oeziei. Reducerea semnelor realului și
tativa sa de a construi un univers, con-
ut ca un produs al stării de reverie,
parte din suita acestor numeroase în-
cări. Între **starea de veghe** și aceea de
mar, poetul se instalează într-o altă
ație, un gen ciudat de **suprarealitate,**
perspectiva căreia se **„programează"**
mediteze asupra existenței.

să fi ajuns oare poetul agresiunii realu-
în sfera imaginarului la o asemenea
ectare a visului în realitate încît aceas-
să capete adevărate dimensiuni oniri-
? Să justifice oare unele poezii din cu-
erea **Visul și veghea** (1972) inseriate într-o anumită ordine, și ea programatică, acceptarea ideii că Dan Deșliu a traversat un stadiu al poeziei onirice care se constituie ca o parte integrantă a liricii sale ? Credem că da. De la **Vis a vis, Contra-vis, Poarta din vis,** pînă la **Coșmar, Coșmar de cetate, Coșmar absolut, Coșmar domestic** există un posibil traiect oniric, situat între **Starea de veghe** și **Visul și veghea.** S-ar putea ca multora să li se pară stranie acceptarea unui **stadiu** sau a unei **zone onirice** în poezia lui Dan Deșliu.

De fapt, în fiecare epocă poeții au visat altfel, modul de manifestare a stării de reverie și spațiile de extensie ale acesteia fiind conexate atît cu un anumit tip de sensibilitate, precum și cu universul informațional asupra realului și a imaginarului. **Spiritul reveur** al poeților baroci are unele tangențe cu cel romantic, dar funcționează cu totul altfel decît cel al scriitorilor suprarealiști. De aceea, onirismul nu poate fi etichetat la modul general nici din punct de vedere filosofic, nici dintr-o perspectivă estetică. El este așa cum l-a înțeles fiecare poet și valorează atît cît de mare sau mică a fost încărcătura estetică de care dispunea fiecare scriitor. Așadar, simpla constatare că Dan Deșliu a traversat un stadiu oniric sau că a realizat unele poezii cu un caracter oniric nu reprezintă nici un fel de judecată de valoare. Aceasta nu se poate desprinde decît din modul în care a acționat **starea de reverie** asupra mecanismului poetic declanșat de această ipostază în scriitura lui Dan Deșliu. În primul rînd, se cuvine să luăm act de declarația poetului :

Sus în planeta de mohor
visez de voie surghiunit
un duh de sine stătător
înfiorînd la infinit.

Și acum urmează să observăm ce intră în sfera de percepție a scriitorului **atins voluntar** de starea de reverie :

talazuri moi de mucava
pe marea cerului de smoală
și depărtat spre undeva
ca-n vechi litografii de școală.
(Duhuri suave)

Etc. Dar fiecare poet visează ce poate și cît poate. În **Contra-vis** impactul dintre real și imaginar se traduce pe plan literar printr-o banală stare de colcăială a elementelor, prin mărunte și cunoscute episoade de alteritate a eului :

— Absolut imposibil
— zisei
fără să vreau să pot să zic
sau gîndisem aceasta
sau gîndul
în afară de mine
ochi scăpat din orbită
răzvrătită planeta
își vedea mai departe
de cele invizibile.
(Contra-vis)

Text de conversație sau micro-eseu cu un final atins de fiorul literaturii.

Poarta din vis nu depășește stadiul infantil al visării pe marginea unor filme americane cu cowboy, peste care sînt proiectate „serpentine de carnaval", „iluziile mele miniaturizate" etc. Semnele poeziei **onirico-parabolice** autentice sînt evidente în **Coșmar absolut** și în **Vis a vis :**

Jucam în vis un joc inexistent
un joc cum nu se joacă
un joc pe muche de cuțit
cu obiecte tăioase
cu parteneri impenetrabili
(Vis a vis)

Să fie oare acest act ludic în stare de reverie un joc periculos cu poezia, un joc riscant „într-o cameră șuie" a cuvintelor ? Se poate. Nu este exclus ca starea onirică să-i fi **revelat** lui Dan Deșliu raportul exact dintre el și poezie. Dar cu o poezie excelentă despre **pisici** (vezi **Cinci cîntece de milă),** cu încă una parțial izbutită despre **măgari** (vezi **Cîntec pentru măgărușii din Medgidia)** și încă vreo cîteva care depășesc stadiul **infraliteraturii,** nu se poate împlini o carieră de poet.

Oricît de bune au fost intențiile scriitorului, oricît de variate și poate **disperate** să fi fost experimentele sale pentru a se **fixa ca poet** într-o literatură care s-a înnoit mereu, Dan Deșliu a eșuat în cele mai multe cazuri, fiindcă a fost slujit de resurse artistice foarte modeste, mereu abandonate de alții. Parologismele involuntare din poeziile sale, rimele care trădează o sărăcie verbală dezolantă, revenirea obsesivă și inutilă a acelorași forme lexicale în contexte diferite, totul pune în lumină arta unui poet minor. Rime de tipul **ierbii — cerbii (Nu știu),** rime arhaizante ca **pretutindeni — grindeni (Match)** sau **urcu-l — Turcul (Sîngele voinicului), burhaie — straie (Horă de zine),** dar și așa e — **burhaie (De profundis)** etc. relevă o capacitate asociativă, semantică și eufonică extrem de redusă. Enunțuri ca **„mari somități marine" (Grevă în Brooklyn), „în preajmă adiază" (Cîntec pentru măgărușii...), „prietene semafor" (Răspuns)** la care se pot adăuga încă enorm de multe ca **„un tren fugarnic" (Pastel)** sau **„aripe fugace" (Cîntec lipsă)** etc. demonstrează că poetul mînuiește cu o mare dificultate registrele atît de variate ale limbajului artistic. Este drept că în una din poeziile sale din **Visul și veghea** poetul îi cere iertare unei **ciudățenii,** fiind...

că sînt numai
cum sînt
deși
ar trebui să fiu
recunosc
inedit uimitor fără seamăn.

Nu știm în ce măsură această cerință vizează existența cotidiană, unde autorul își acordă un termen de grație **(pînă poimîine-fix)** sau **poezia** care, lipsită de orice element inedit, nu se mai înscrie în nici un fel de calendar. Dacă ne gîndim însă și la **poezie** și la **autorul** ei, se pare că acesta era „programat" să scrie așa cum a scris, în pofida tuturor eforturilor sale. Atunci se cuvine să ne aducem aminte de un episod elegiac, dintr-o altă poezie a sa mai veche, scrisă într-o tonalitate de cîntec de jale, cu implicații semantice foarte grave :

... Vai
mamă, decît mă făceai
mai bine de-un pom sădeai
ori de-o fîntînă săpai
ca să bea oameni și cai...
(Nu știu)

Lectura poeziilor lui Dan Deșliu ne lasă impresia că invocarea lui Proteu nu i-a fost poetului de mare folos. Profesiunile sale de credință au rămas de asemenea niște făgăduințe superbe, dar nu s-au împlinit. Nu contestăm faptul că discursul literar cultivat de Dan Deșliu nu ar fi trecut prin unele metamorfoze notabile, dacă raportăm poeziile sale mai recente la poemele de mari dimensiuni de altădată.

Dar această **evoluție lentă** a rămas mereu în urma dezvoltării poeziei românești din epoca actuală. **Bardul** care se întreba cine i-a **„pus întîi / Cîntecul la căpătîi",** s-a **„născut"** ca un **poet perimat,** iar astăzi ne apare ca un **scriitor desuet.** El n-a fost niciodată integrat într-o actualitate literară reală. Dan Deșliu, poetul, este în afara istoriei. Ne este greu să credem că, peste cîteva decenii, se va mai vorbi într-un fel sau altul despre poezia lui.

Pe Dan Deșliu îl amenință doar **uitarea.**

ROMUL MUNTEANU

Anchetă Flacăra

Ce a însemnat anul 1979 pentru sportul românesc?

Pentru a răspunde la întrebarea de mai sus, am fi putut, firește, încerca un bilanț, o sinteză, folosindu-ne de rezultatele înregistrate în 1979 de sportivii români. O asemenea încercare ar fi riscat, chiar împotriva strădaniilor noastre, să se așeze sub semnul subiectivismului, fiind greu, dacă nu imposibil, ca un singur om, comentatorul, să poată stăpîni atîtea discipline și, mai ales, să exprime o opinie autorizată cu privire la situația unui număr așa de mare de sporturi. De aceea, am socotit de cuviință să alegem o altă cale, drept pentru care am inițiat o anchetă fulger, invitînd la cuvînt, în cadrul unor scurte discuții, reprezentanți ai federațiilor din Consiliul Național pentru Educație Fizică și Sport, rugîndu-i să se pronunțe asupra succeselor sau insuccesele consemnate în decursul anului 1979 în respectivul domeniu de activitate.

Publicăm astăzi cele dintîi răspunsuri primite de la federațiile de natație, baschet, lupte, box și volei, lăsînd pentru săptămîna viitoare partea a doua a anchetei și, desigur, concluziile ei.

1. La Federația Română de Natație, l-am avut ca interlocutor pe **Valeriu Maltopol,** secretar responsabil.

— Tovarășe Maltopol, care credeți că a fost cea mai de seamă realizare a natației românești în 1979 ?

— Fără discuție, deplina consacrare internațională a campioanei Carmen Bunaciu. Muncind mult și serios, ea a izbutit, ajutată fiind de antrenoarea Cristina Șopterian, să facă progrese notabile, cîștigînd ambele curse pe spate, pe 100 și 200 de metri, la Concursul preolimpic de la Moscova și la Universiada din Mexic. Maniera ei de lucru, precum și timpii înregistrați, din ce în ce mai buni, ne dau speranța că Bunaciu se va număra printre animatoarele probei la Jocurile Olimpice de la Moscova.

— Ce trebuie să înțelegem prin animatoarele probei ?

— Da, contăm pe Carmen în lupta pentru medalii.

— Pe Carmen și pe mai cine, tovarășe Maltopol ?

— Din lotul olimpic mai fac parte Irinel Pănulescu și Mariana Paraschiv cărora li s-au adăugat, din noiembrie, Cristine Scidi din Timișoara și Brigitte Prass din Reșița, înotătoare pe care specialiștii le consideră mari speranțe.

— Care e situația la băieți ?

— Nu ne putem lăuda cu nimic la acest capitol.

— Care e situația la polo ?

— N-a fost un an rodnic. Polo-iștii n-au realizat obiectivele propuse pentru acest an. Pozițiile obținute în marile confruntări internaționale, locul 4 la Universiadă, unde echipa României avea de apărat titlul, locul 7 în Concursul preolimpic, au fost sub valoarea lotului. Concluzia e simplă. S-a muncit superficial, antrenorii n-au găsit cele mai bune soluții, rămînînd prea mult la mîna jucătorilor, mofturoși și inconsecvenți în pregătire. Calificat la Olimpiadă, polo poate, totuși, realiza acolo performanța așteptată.

— Care e situația la sărituri ?

— Prin ocuparea locului 3 în Cupa Europei, la fete, s-ar putea zice că s-a făcut un pas înainte. Cu toate astea, consider că, față de condițiile puse la dispoziție, secțiile de performanță sînt încă datoare.

— Rezumînd, tovarășe Maltopol, un an bun, un an rău ?

— Mai degrabă, unul mediu.

2. La federația de baschet, în lipsa secretarului responsabil Gabriel Popescu și a antrenorului federal George Chiraleu, plecați la Balcaniada de la Plovdiv, am discutat cu **Ion Antonescu,** antrenor al loturilor olimpice.

— O să ne permiteți să v-o luăm înainte ! Pentru baschetul nostru anul 1979 a fost gol, sterp, dacă nu chiar penibil, ce ziceți ?

— În ceea ce-i privește pe băieți, a fost un an mai slab.

— Anume ?

— S-a cîștigat Cupa „Mării Negre", în rest s-a pierdut totul.

— Între care, ca să vă ajutăm, Balcaniada de la Atena, locul 4 din 5 echipe, și precalificările pentru europene, disputate tot la Atena, nu le prea prieste băieților noștri Egeea, unde s-au calificat 3 formații din cele 6 prezente. mai puțin reprezentativa României. În plus, în cupele continentale, Steaua a ieșit din turul 1, cedînd lui Eczacibasi Istanbul, iar Dinamo din grupă. Așa-i ?

— Da, e exact, numai că în precalificări, meciurile cu Polonia, cu Franța și cu Spania s-au pierdut la 1 punct sau la 1 coș, baschetbaliștii noștri fiind, adesea, dezavantajați de deciziile arbitrilor.

— Am mai auzit scuze de acest gen. Vă propunem să mergem mai departe. În ceea ce le privește pe fete, au avut ele un an mai fructuos ?

— Fetele n-au prea jucat, avînd ca obiectiv calificarea la Olimpiadă. Ele se pregătesc din noiembrie 1978, actuala conducere a federației a luat hotărîrea ca echipa feminină să se pregătească, centralizat, timp îndelungat, calificarea urmînd să se decidă în mai 1980, la Varna, 23 de echipe se vor lupta pentru 5 locuri.

— Ce șanse întrevedeți fetelor noastre ?

— Ele vor juca, în grupă, contra Canadei, R.F.G.-ului și Italiei. Canada și Italia sînt mai tari, ne pot bate, dar la fel de bine le putem bate Cu alte cuvinte, șanse sînt.

— Tovarășe profesor, credeți că în baschetul românesc se muncește ca lumea ?

— Da, cred că da. Baschetului nostru îi lipsește altceva.

— Ce-i lipsește ?

— Contactul internațional. Anul acesta, de pildă, din cîte cunosc, polonezii au fost de 3 ori dincolo de Ocean, cehii au fost, ungurii la fel, pînă și bulgarii, pe care noi i-am întrecut adesea ! Nu mai vorbesc de sovietici, ei trec Oceanul și cu echipa de juniori! Calendarul internațional pe care-l avem e sărac, el e lipsit de întîlniri cu formații de prima mînă, de la care am putea învăța.

— Din cîte ne aducem aminte, în 1978, echipa noastră națională a participat la un mare turneu în America de Sud. Acolo, e adevărat, a ocupat locul 2 dar, întoarsă acasă, n-a jucat mai bine, ba chiar a jucat mai prost, ce ziceți ?

— Sînt convins că s-a învățat ceva din turneul acela. Din păcate, invitația următoare, făcută în condiții foarte avantajoase pentru noi, a fost infirmată.

— De ce ?

— N-aș putea să vă răspund.

— O ultimă întrebare. Cum stă baschetul nostru la capitolul juniori. Schimbul de mîine e, ca să zicem așa, asigurat ?

— La băieți, generația e mai slabă. La fete, în iulie, am ocupat locul 4 la europene.

3. Federația de lupte. Secretarul responsabil Victor Dona e bolnav. Antrenorul emerit Ion Corneanu nu s-a întors din U.R.S.S., unde a însoțit echipa națională de greco-romane. Am stat de vorbă cu **Ioan Crâsnic,** antrenor federal.

— Vă propunem, tovarășe Crâsnic, să discutăm metodic, începînd cu greco-romanele. Cum s-au comportat luptătorii noștri de greco-romane în 1979 ?

— Aș zice că inegal. Excelent la europenele de la București, unde România a terminat prima în clasamentul pe națiuni, Constantin Alexandru, Ion Draica și Ștefan Rusu cucerind medalii de aur. Sub așteptări la mondialele de la San Diego, unde numai Constantin Alexandru a obținut titlul de campion al lumii. După San Diego, s-a făcut o analiză temeinică, ajungîndu-se la concluzia, prezentată de maestrul Ion Corneanu, că respectiva competiție n-a fost pregătită așa cum s-ar fi cuvenit, sportivii și chiar antrenorii arătîndu-se prea încrezători în posibilitățile proprii.

— Ca să fim clari, de la lupte, iubitorii sportului au pretenții mari ! Greșesc ei ?

— Nicidecum. Avem convingerea că la anul, la Jocurile Olimpice de la Moscova, ne vom respecta integral angajamentele. Greco-romanele și-au propus 4 medalii, s-ar putea să obțină și mai multe.

— Ajungînd la lupte libere, intrăm pe terenul pe care sînteți la dumneavoastră acasă. Vă ascultăm.

— S-au dobîndit 3 medalii la europene și 2 la mondiale, bilanț pe care l-aș aprecia ca satisfăcător. La San Diego, Iancu Andrei și Vasile Pușcașu au luat bronz, iar Aurel Neagu a ocupat locul 5, toți cei 3 sportivi intrați în concurs am fost reprezentați de o echipă incompletă, reușind să puncteze. Judecînd după faptul că în această disciplină nu avem cine știe ce tradiție, liberele au pătruns la noi după 1960, în 1961 a venit cel dintîi antrenor calificat, un japonez, consider că am ajuns la un nivel bun. Din păcate, n-o spun cu răutate, ci constat o stare de fapte, liberele trăiesc mai greu, marea majoritate a tinerilor atrași de sălile de concurs aflîndu-se sub magia greco-romanelor. De exemplu, în județul Argeș, lucrează 15 antrenori de lupte, cîți din ei credeți că sînt specializați în libere ?

— 4.

— Unul singur !

— Să deducem din asta că luptele libere nu au condiții ?

— Ba au. Sîntem sprijiniți la toate nivelele și, ca să răspundem acestei atenții, ne-am angajat să obținem medalii la Moscova.

— E așa greu să-ți iei un angajament ?!

— În materie de lupte, de cele mai multe ori, angajamentele au devenit fapte. La fel va fi, vă asigur, și la Moscova, unde Andrei, Pușcașu și Neagu vor urca pe podium.

— S-a notat, tovarășe Crâsnic, s-a notat.

4. Secretarul responsabil al Federației Române de Box, colonelul **Dumitru Ciobotaru,** s-a întors, de cîteva zile, de la Yokohama, locul de disputare a campionatelor mondiale de tineret. În mod firesc, am început convorbirea de la acest eveniment.

— După cum știți, Bornescu a cucerit medalia de argint, iar Tîrcomnicu și Bălan au ocupat locul 3. În condițiile primei noastre participări la o asemenea competiție și socotind că am alinia o garnitură formată din 7 pugiliști, apreciez că rezultatele fost satisfăcătoare. Sincer să fiu, am spe la mai mult.

— Și noi, tovarășe Ciobotaru, dar astă altă poveste ! Să discutăm despre anul gilistic, în general, de acord ?

— În cîteva vorbe, 1979 a marcat un p gres față de 1978. În raport cu condiț create boxului, nu s-a realizat saltul teptat.

— De ce ?

— Se muncește încă puțin. După mi primii vinovați sînt antrenorii.

— O clipă, vă întrerupem. Dar federa ea ce-a păzit ?!

— Federația are 3 lucrători, ce și cît po face ea ?! Antrenorii, mai ales cei de secții, dar și cei de la loturi, dau dov de mare lipsă de răspundere. Nici la burile cu tradiție, la Dinamo, la Steaua, Metalul, la Rapid, nu se muncește cu s cientă tragere de inimă. N-aș fi crezut, m-am convins repede, că un boxer po veni la lot așa de puțin pregătit. La ca să zic așa, el ar trebui îmbrăcat costum de gală, dar cum să faci asta, d vine și fără maiou și fără cămașă ?! plus, prin muncă și seriozitate, ne-am st duit și am izbutit să scoatem vedetele. adus la loturi băieți tineri, capabili, an țioși, i-am urcat pe fel de fel de ring pentru a constata, cu mîhnire, că nici lor le trebuie prea mult să se considere dete !

— Să înțelegem că nu sînteți mulțumit anul competițional 1979 ?

— Sînt, dar parțial. S-au obținut 7 r dalii la europenele de seniori, s-a cîști într-o manieră detașată, Balcaniada de Tulcea. S-au luat medalii, 5, la C „Prietenia", Ștefan Florin a ieșit primul Słupsk, în Polonia, Mihai Ciobotaru, „Ringul de aur", Marcel Sîrbu la Turn „Prochazka", în Cehoslovacia, și asa departe.

— N-ați amintit nimic de Radu Dan pe care tradiționala anchetă de sfîrșit an a gazetarilor sportivi l-a scos în pri 10 performeri.

— Federația l-a inclus pe locul 2, du Georgică Donici. Am ținut cont, în acea ierarhizare, de unele lipsuri arătate de Ra Daniel, mai ales la capitolul disciplină. A nu mă împiedică însă să continuu a-i soc printre mările noastre speranțe la Olimpia din 1980.

— Radu Daniel ar fi unul, care ar fi c lalți ?

— Mă mai gîndesc la Donici, la Simi Cuțov, la mai tinerii Bornescu, Țircomni Bălan și alții.

— Simion Cuțov ?! N-am prea auzit de în ultima vreme !

— Sînt convins că, la Moscova, Simion putea lupta cu șanse considerabile pentru medalie. Depinde, firește, numai de el se pregătească asiduu, serios. Din păca pare tot mai tentat să renunțe.

— Tovarășe Ciobotaru, mai aveți drep la cîteva cuvinte, nebrovocate de vreo trebare. Ce-ați dori să ne mai spuneți ?

— Boxul și-a propus 3 medalii la Moscov între care una, cel puțin, de aur. Anga ment care ne onorează, dar care ne obligă. Îl vom putea respecta numai în co ditiile unei munci temeinice, la care s chemați să contribuie toți factorii, anti norii, cluburile, consiliile județene, met diștii și, firește, federația. Numai federat de una singură, nu va reuși, asta e clar

— Așa-i, asta e clar.

5. La Federația Română de Vol discuție cu **Marin Petrescu,** secr tar responsabil.

— Au bun pentru voleiul nostr tovarășe Petrescu ?

— Sincer ?

Țiriac, acasă...

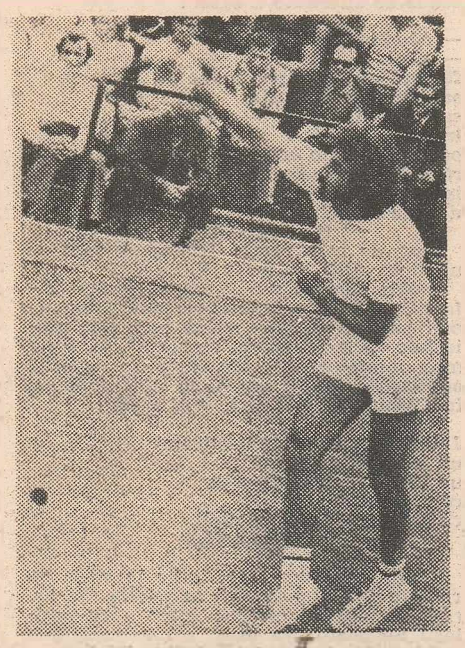

— Cu șapte ani în urmă semnam, în ziarul „Sportul", un articol intitulat tot „Țiriac, acasă" Erai component al echipei de Cupa Davis a țării noastre, iar unii spectatori nu înțeleseseră, încă de ce, pentru Țiriac a juca „acasă" constituia o dificultate mai mare decît a juca „afară", fenomen ce avea să se repete și cu Ilie Năstase Acum, firește, conjunctura este alta, dar sîntem interesați în continuare să consemnăm această prezență.

— Într-adevăr, este pentru prima oară, în ultimii patru ani, cînd îmi pot permite să mă aflu, cu întreaga familie, la noi, acasă și chiar pentru o perioadă mai lungă, reuniți în jurul tradiționalului pom de iarnă. Bucuria mea s-a realizat cu un dublu sacrificiu : al lui Vilas și al meu, pentru că, absentînd de la turneul din Australia, vom „sări" din primele opt locuri ale celor mai bune cupluri din lume, la care aveam dreotul după 4 victorii, 4 finale și 4 semifinale în turnee de Grand Prix-uri, bilanțul rămas necompletat al anului 1979. Puteam urca chiar pe locul al 5-lea, dar... nu mă plîng și nu-mi umbresc, în nici un fel, bucuria deja mărturisită

— Odată cu ultima filă a calendarului '79 vei depăși 4 decenii de viață. Cu ce sentimente ?

— Anii '40 nu sînt pentru mine o „necunoscută". Prin urmare, nu mă înspăimîntă. Le păsesc pragul cu satisfacția că exist în noul și sălbaticul „tenis computerizat", în care oricine poate ști, cînd dorește, care este „etalonul" valoric al unui jucător, la zi. Această „bursă" este plină de capcane și surprize și funcționează 12 luni din 12 pe an. Tactica aleasă de mine este de a nu intra în turnee foarte mici și foarte mari. Asta nu este sinonim cu mediocritatea, pentru că întîlnim cupluri din ambele categorii, ci corespunde și intereselor sportive ale partenerului meu, Guillermo Vilas, pentru care partidele de simplu sînt în prim plan. Dacă aș mai intra în „moara" jocurilor de simplu, aș mai cîștiga, încă, puncte foarte mari. Dar, se știe deja, pasiunea mea a coincis în tenis, cu partidele de dublu.

— Prezența la jubileul semicentenar al Federației Române de Tenis a fost o întîmplare ?

— Nici vorbă ! O datorie și o plăcere. Deși sînt de mai mult timp în țară, am plecat în Europa, cu treburi și am revenit special pentru sărbătoarea amintită. Am trăit 25 din cei 50 de ani în tenis. Nu puteam lipsi. Însemna să-mi... revoc mai mult de jumătate din viață.

— Cum se vede sportul românesc dincolo de hotarele țării ?

— Ca o forță reală. Dacă între '69—'72 românii dominau tenisul european, practic fără rivali, acum a venit rîndul gimnasticii să ne înlocuiască cu mare succes. În plus, față de noi, tinerele noastre campioane, despre care vorbește întreaga lume, sportivă și mai puțin sportivă, au adus semnificația profundă a unei întregi mișcări sportive temeinic așezată pe o puternică bază de masă. Dacă Ilie și cu mine am putut fi cotați drept individualități de elită, gimnastica românească apare ca atare, ca ramură sportivă de elită, ceea ce este cu totul altceva. Și fără Nadia, fetele noastre și-au demonstrat supremația. Sportul din România se manifestă de pe poziții de lider în mai multe discipline : handbal, rugby, lupte, canotaj etc. La tenis se poate vorbi de o concurență publică egală cu cea a fotbalului, sportul cel mai popular, se pare, dar gimnastica, handbalul, prin intermediul televiziunii, egalează uneori coeficientul de proliferare a publicului tipic pentru fotbal și tenis. În ceea ce-i privește pe cei care țin o rachetă de tenis în mînă, numărul lor plasează sportul alb pe primul loc în lume. În S.U.A. se apreciază a fi între 30 și 40 de milioane de jucători, în Franța peste un milion și jumătate, astăzi și în jur de 4 milioane în 1983.

— Cu 35 de ani în urmă, statutul jucătorului de tenis din România părea definitiv compromis sub amenințarea pecetei care i se aplicase : sport de clasă. Eroare care a dus la pierderea unor valoroși jucători, înainte de vreme. Ce a „reabilitat" tenisul redîndu-i poziția solidă de azi ?

— Curios : el era, într-adevăr, un sport al „elitei", adică al celor care-l puteau practica avînd situații sociale privilegiate și timp disponibil, nu numai la noi, ci în întreaga lume. Din această cauză, etalonul său valoric nu putea fi foarte ridicat, lipsindu-i tocmai sursa de selecție, pe care numai jos, în mase cît mai largi o poți găsi. Diferențierile dintre oameni s-au diminuat în întreaga lume și tenisul a profitat, la rîndul său, de noua situație creată. Părerea mea este că fierul trebuie bătut jos și nu sus, pentru a fi modelat ; extrapolînd exemplul la lumea tenisului românesc, mai ales, adaug că rezultatele nu apar peste noapte, ci în timp, uneori chiar cu sacrificarea unei întregi generații de jucători. De la Borotna. Lacoste, Brunot, jucători de renume aparținînd claselor înstărite, s-a ajuns, în Franța, de unde mi-am ales exemplul, la un campion descoperit de Ashe în Africa : Noah. Nici Connors și nici McEnroe nu sînt fii de bogătași. Întreaga față a tenisului s-a schimbat. Un drum în Australia dura acum 30 de ani, 6 săptămîni de mers cu vaporul. Acum se sare dintr-un avion într-altul și dintr-un continent într-altul.

— S-a apelat de multe ori la experiența lui Ion Țiriac, cerîndu-i-se păreri și soluții utile tenisului nostru. S-a înfăptuit ceva ?

— Nu-am urmărit cu dinadinsul să văd ce s-a făcut, ce nu s-a făcut. Dar, din 1960 și pînă în 1979 ceea ce s-a realizat trebuie considerat drept fantastic, la capitolul răspîndire și bază materială. Un domeniu încă deficitar îl constituie competițiile de bază. Aș organiza campionate de casă, la toate nivelele, săptămînal. Oricît de ridicol ar putea să pară, i-aș include și pe cei de 50 de ani ca și pe copii. Toate categoriile de vîrstă să f angrenate într-un campionat. Continuit tea este legea de bază a tenisului. O al lege este aceea de a te bate, mereu, un adversar de nivel superior. Pent nivelul de jos al tenisului nostru, ba materială, inclusiv terenurile, sînt su ciente, pentru momentul actual. Pent performeri apar dificultăți. Părerea m este aceea ca fiecare jucător, dintre buni și foarte buni, să încerce să-și r zolve singuri aceste probleme, așa cu am făcut și eu și Năstase. Ei trebuie obțină materialul necesar de la firme specializate. Astăzi toți jucătorii de te din România pot circula în întreaga lum la turnee, ceea ce este un bun cîștig dar care se cere a fi valorificat plen Asta înseamnă : rezultate bune în tu nee. Dacă la fotbal aceeași problemă s putut rezolva, într-un fel sau altul, fii vorba despre un sport de echipă, și tenis se poate rezolva, poate chiar m ușor tocmai pentru că el este un sport i dividual. Bucureștiului i-ar trebui centru de tenis cu 10 terenuri acoperit pentru iarnă și vară, cînd timpul es ploios. Credeți-mă, nu este o investiț costisitoare, ci una care se poate amorti rapid. Nu-mi închipui că excelentii no tri arhitecți nu ar găsi soluțiile tehni cele mai avantajoase ale unui asemen centru. Mă simt în stare să-l fac de un singur. Un hectar de pămînt înseamn 10—12 terenuri.

— Ce funcție mai deține Ion Țiriac tenisul nostru ?

— Aceeași ca și a lui Ilie Năstase : n amintim lumii întregi, ca și Virginia R zici, în ultima vreme, despre țara noa tră, despre valoarea sportivilor să Sîntem egali celor care mențin veșn aprinsă flacăra olimpică. Am dori, eu c puțin, ca să apară înlocuitori cît mai r pede cu putință. Atîta vreme cît m cîștig 5—6 turnee de Grand Prix pe a la dublu, atîta timp cît Ilie mai poa învinge, într-o zi anume, pe oricine, mai înainte de a fi întîmpinați altfel d cît cu respect la apariția pe un tere mă consider în misiune. Vă amintesc c la Rolland Garos joc numai pe „central niciodată pe un alt teren, onoare de ca nu se bucură foarte mulți tenismani i lume !

— Cine vor fi următorii „mohicani" ?

— Opiniile sînt foarte diferite. Pers nal înclin spre Segărceanu și Lucia R manov. Băiatul îmi place și-l găses foarte dotat sub aspect tehnic. De ai înainte, totul va depinde de el. Este mo mentul în care talentul și tehnica trebui

Fireşte.

Am făcut cîte ceva, dar nu-s mulţumit.

Ce vrea să însemne cîte ceva ?

Atmosfera e mai bună. Se lucrează mai , mai serios, într-un cadru propice, din vorbele lunecoase şi intervenţiile, adesea ıncipiale, au dispărut. În mare măsură. el vorbind, s-a schimbat ceva, iar rezulle par să confirme acest lucru. Dinamo a erit Cupa cupelor la băieţi, iar Steaua ost finalistă în Cupa campionilor euro-. Trebuie să fiţi de acord că s-a făcut prim pas. Dar greul abia începe, consocile antrenînd şi mai multe energii, fiind a de revenirea voleiului românesc în tea piramidei. Pînă acolo mai e.

Mult ?

Greu de spus.

Ce-ar fi să discutăm mai la obiect, mai ret ? Cine v-a produs, în 1979, mai e bucurii ? V-au produs băieţii, v-au lus fetele ?

Şi fetele şi băieţii mi-au făcut şi bucuşi necazuri. Iată, băieţii au cîştigat o edenie de turnee, la Berlin, la Budaa, Trofeul „Tomis", şi-au adjudecat fără voc Balcaniada, una peste alta, n-au dut decît 3 din cele 33 de meciuri înaţionale disputate anul acesta. Bilanţ arcabil, veţi zice, nu-i aşa ?

Ba da.

Dar ce folos, căci în cele 3 meciuri raintră cel cu Cehoslovacia, pierdut la pene, meci care ne-a coborît, din cauza verajului, pe locul 7, făcîndu-ne astfel căpăm posibilitatea de a ne clasa mai şi, implicit, de a ne califica la Jocu-Olimpice. De bine, de rău, fetele au inat pe locul 5 în Europa, poziţie ce spunde, după opinia mea, valorii acAu băieţii, repet, au avut un an mai bun, ucitor pe alocuri, dar au pierdut exact ul care nu trebuia !

Din cîte ştim, ei ar mai avea o şansă ?

Da, la sfîrşitul lui ianuarie, vor juca, ulgaria, ultima carte. E vorba despre turneu de calificare pentru Olimpiadă, are vor lua parte 12 echipe, primele 2 ind să meargă la Moscova.

Un turneu, pricepem, foarte pretenţios.

Fără îndoială. După unii, mai greu r decît europenele, adunînd la start pele Bulgariei, Cehoslovaciei, Ungariei, elor Unite, Canadei, R.D.G.-ului şi aşa departe. Echipa noastră se pregăteşte ru această încercare în modul cel mai os, cel mai responsabil, avem condiţii cusur, sperăm să obţinem calificarea.

Vă urăm s-o obţineţi. Mai bine-zis, vă n s-o obţinem ! În altă ordine de idei, întrebăm din nou, sînteţi mulţumit de realizate în 1979 ?

Chiar cu riscul de a mă repeta, nu. am greşit undeva, asta în ceea ce eşte nemijlocit activitatea federaţiei, ci am greşit cînd am pus un accent gerat pe pregătirea centralizată. Aşa se că, la ora de faţă, o serie de jucători, oate nivelele, Catarig, Stere, Spînu, Năean, par tracasaţi de convocările la ri. Dar, cum se zice, din greşeli se în-i.

Fireşte, cu condiţia ca ele să nu fie prea e ! Vă mulţumim !

OVIDIU IOANIŢOAIA

---

fie interferate de inteligenţă. Asta înmnă să poţi aplica ceea ce ştii în orice diţii şi în orice moment. Am chiar nţia de a-l lua pe Segărceanu cu e şi să-l asociez în pregătire celuilalt al meu, Vilas. Lucia a urcat în ul primelor 40 de jucătoare „computerizate". Nu-i puţin deloc, căci sînt 500 jucătoare pe „orbita" acestui aparat ıtevăzător. Bine procedează Costică tase cu fiu-său, Mihnea, care circulă oacă, consolidîndu-şi baza. Fără a vrea nă amestec, sînt de părere că nu trebe să se aştepte ca Mihnea să devină mai bun la categoria sa, ci să fie făcut „zboare" în clasa de valoare coresătoare pregătirii sale dintr-o perioadă ori alta, indiferent de vîrsta pe e o are. Exemple de erori, dar şi de şite au existat destule : Bertram, e-i „ucidea" pe toţi de-o seamă cu el, un moment dat, dar care avea să fie ăsit copios de „victimele sale" care se neu Borg, Connors, Vilas, tocmai tru că aceştia au ştiut cînd să „zboare", australianul s-a mulţumit să rămînă mai bun printre cei de-o seamă cu el. m lucrat niciodată cu copiii, dar am şi o părere : să facă sport în joacă, într-un cadru organizat, pe care să nu-l observe şi care reprezintă, în d, munca. Austin, despre care eu cred este cea mai bună jucătoare din lume, ea la 4 ani (poate prea devreme ?) de ambele părţi mingea, dar era înconjui de o armată de fraţi (7 !!), toţi juori profesionişti.

Ce vă aşteaptă în următoarele 365 zile ?

O să joc mai puţin : cam 15 turnee. La lu, bineînţeles, şi tot cu Vilas. Sînt stent solicitat pentru o grupă specială elor de peste 35 de ani şi mai... sus. ıpă grea ! Laver, Gonzales, Rosewall... altă dimensiune. Deocamdată mă mai curc şi-i mai încurc pe cei mai tineri mine. Poate le va veni vremea şi ce-mai săltaţi de ani. Rămîn, în contire, alături de elevul meu, Vilas, pe tă durata de timp consacrată de el isului, puternic concurat de preocupă- literare şi filozofice ale unuia dintre mai interesanţi sportivi din cîţi am ıoscut.

EMANUEL VALERIU

Constantin Daniel:

„Şcoala românească de orientalistică este una dintre cele mai bune"

— Stimate Constantin Daniel, pentru mulţi, gestul dumneavoastră, de a vă ocupa la sfîrşitul secolului 20 de lumile de acum două-trei mii de ani, pare deopotrivă temerar, deopotrivă o sfidare la adresa supercivilizaţiei actuale. Am spus : pare.

— Temerar, oarecum sfidător, nu, aşa că, te asigur, dialogul nostru poate continua. Aştept următoarea întrebare!

— Ştim, totdeauna omul a căutat URME, a vrut să afle cine a încălzit locul înaintea lui, cine a făcut focul pe o vatră stinsă. Dar ce trebuie să înţelegem prin orientalistică ?

— Termenul este mai general, trebuie să înţelegem prin el stadiul culturilor extraeuropene din toate timpurile. Egiptul, de pildă, nu e situat în Orient, dar studierea lui se include în orientalistică.

— De ce extraeuropene ?

— În lume a apărut, mai demult, fireşte, o maladie culturală, un fel de europocentrism, intenţie de a face din Europa, scuză-mi termenul mai puţin academic, un fel de buric al pămîntului, sursa tuturor luminilor civilizatoare. S-a crezut un timp că tot ce nu ţine de Europa, n-ar avea valoare. Or, lucrurile nu stau tocmai aşa. Totdeauna, în afara Europei, au existat multe civilizaţii valoroase, pe care dacă le ignori înseamnă a te situa pe o poziţie neştiinţifică, nemarxistă. Marele istoric englez Toynbee deosebeşte 21 de culturi care s-au succedat sau mai există încă în lume. Printre ele, fireşte, un loc de frunte îl deţine cultura europeană, dar şi culturile arabă, indiană, chineză, iraniană, altele. A exagera rolul unor culturi, a ignora rolul altora, existenţa lor, înseamnă a produce erori. Uite, se afirma în mai toate cărţile şcolare că tiparul a fost inventat de Gutenberg. Or, chinezii posedau tiparul, cît şi cataloage de cărţi tipărite încă din secolul IX e.n.

— Înseamnă că europenii au dorit să-şi facă o aură, considerîndu-se descoperitorii acestor invenţii ori n-au ştiut de existenţa lor ?

— Cred mai degrabă că nu se ştia de existenţa lor. Acum însă ştim şi trebuie să corectăm sursele de informaţie.

— Ce tradiţie există la noi în direcţia studiilor orientalistice ?

— Aşezaţi la porţile Europei, pe spaţii întinse, strămoşii noştri au venit în contact cu multe popoare extraeuropene : oştile persane ale lui Darius, spune Herodot, se minunau de înălţimea grîului dacilor ; sciţii, popor oriental, au avut legături intime cu geto-dacii. Buda însuşi se credea că a fost scit, arta sciţilor a influenţat arta geto-dacilor. Apoi, peste pămîntul şi peste civilizaţia românilor a trecut valul popoarelor migratoare : hunii, avarii, tătarii, pecenegii, cumanii goţii şi vizigoţii. N-am putut fi clintiţi de aici nici de ei, nici de îndelungata asuprire otomană, pentru că aici ne-au fost îngropaţi de totdeauna părinţii. Dar asta nu înseamnă că românii, pentru a le cunoaşte obiceiurile, arta militară, credinţa, limba şi cultura, pentru a putea lupta cu ei, n-au avut contacte cu aceste popoare orientale. Unii domni, ostateci la Constantinopol sau în trecere, au învăţat bine limba turcă : Vlad Ţepeş, Petru Rareş şi Vasile Lupu. Important e altceva : un mare număr de cetăţeni ai Imperiului otoman, călători prin ţările române, trebuiau să întocmească un raport scris şi să-l depună la cancelaria Sultanului. Se apreciază la două milioane de asemenea documente !

— În ce perioadă ?

— Pe toată perioada ocupaţiei otomane, pînă la cucerirea Independenţei ; documente referitoare la ţările române, scrise însă în limba otomană.

— O sursă de informaţie fantastică referitoare la istoria poporului român! Dacă am cunoaşte aceste două milioane de impresii, ar însemna că am putea întocmi, mi se pare mie, cea mai completă, poate, şi mai inedită cronică a acelor timpuri ? Ar fi oare posibil ?

— Documentele, spuneam, sînt scrise în otomană, limbă care nu a fost vorbită niciodată ; era limba scribilor, artificială, amestec de arabă, persană, turcă veche şi turcă, iar azi, în lume, sînt foarte puţini specialişti în otomană.

— Noi avem astfel de specialişti ?

— Scoala românească de orientalistică a avut un strălucit reprezentant, specialist în otomană, în persoana lui Aurel Decei, profesor de otomană la Istanbul. Azi, românii au un specialist în paleografie otomană, de talie mondială, în persoana profesorului Mihail Gublogu. A fost invitat în trei rînduri în Franţa, să descifreze mai multe documente scrise în limba otomană, documente din corespondenţa lui Soliman Magnificul cu Francisc I. Otomanii, din cîte ştim noi, aveau vreo 500 de cronicari şi foarte mulţi dintre ei au scris despre români. O mică parte abia din aceste cronici au fost traduse.

— Care este tradiţia românilor în orientalistică ?

— În contextul interesului general pentru studiul civilizaţiilor orientale, adică extraeuropene, România nu a fost şi nu poate fi absentă. Şcoala românească de orientalistică este una dintre cele mai vechi din lume : primul european care a descris instituţiile, istoria şi religia otomană a fost un student român, din Haţeg, prizonier la turci, care a publicat, la începutul secolului al XVI-lea, o descriere completă a Imperiului otoman.

— Numele lui ?

— Eei, asta e ; de frică de represalii, din cauza vreunui angajament, lucrarea nu a fost semnată. Se ştie însă cu siguranţă că aparţine acestui student transilvan, „Prizonierul transilvan" sau Septemcastrienses cum a rămas în istorie. Cantemir, apoi, care şi-a creat o mare faimă în întreaga Europă, în lume chiar, a făcut cunoscută istoria şi religia otomană, prin scrierile sale (Istoria creşterii şi descreşterii Imperiului otoman, cu o **expunere** sistematică a religiei islamice). Cantemir vorbeşte de unele secte religioase otomane despre care nu se ştia nimic pînă la el. Operele lui ar trebui cunoscute mai în amănunt. Uite, de pildă, „Metafizica". A fost tradusă din latineşte, nu există o ediţie critică. Enăchiţă Văcărescu, cunoscător şi el al limbii otomane, a scris, la sfîrşitul sec. 18, o istorie a Imperiului otoman. De orientalistică s-au mai ocupat spătarul Nicolae Milescu, B.P. Hasdeu. Eminescu (a tradus o parte dintr-o gramatică sanscrită şi dintr-un dicţionar), Coşbuc (a tradus mai multe poeme sanscrite), toţi au studiat culturile extraeuropene, încercînd să afle care este esenţa intimă a civilizaţiei româneşti. De remarcat faptul că, în epoca în care orientaliştii români publicau asemenea opere, studiile de orientalistică, în Europa de apus, erau abia la început. Pe de altă parte, studiul limbii arabe şi otomane, al limbii ebraice, începuse în şcolile româneşti încă din sec. 17.

— Ce izvoare avem pe teritoriul ţării, în acest domeniu ?

— De la armeni ne-a rămas, la Gherla şi Dumbrăveni, o numeroasă arhivă scrisă în românește, cu caractere armene, şi în armeană clasică (grabar), documente care urmează să fie citite, descifrate de orientaliştii noştri. La Craiova deţinem un mare număr de manuscrise sufite — sufiţii fiind o grupare ezoterică în cadrul Islamului — care de asemenea trebuie descifrate.

— Este posibil ?

— Sînt oameni care s-ar putea angaja la o astfel de treabă, mai ales dacă acţiunea ar fi demarată cu sprijinul organelor de resort. În fine, bibliotecile din Alba Iulia, din Tîrgu Mureş, Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România, la fel filiala de la Cluj-Napoca, posedă un număr însemnat de manuscrise orientale, din care doar o mică parte au fost citite. Păcat că un mare orientalist care ar fi putut descifra aceste manuscrise, l-am numit pe profesorul Yves Goldenberg, a decedat la o vîrstă cînd nimeni nu se aştepta.

— Cum aţi învăţat aramaica ?

— Am studiat ani de zile, am învăţat singur după dicţionare şi gramatici, după alte lucrări. Astfel, am putut traduce multe texte din limba greacă veche (cunoscînd şi greaca fireşte) în aramaică, pentru a le înţelege toate tîlcurile. În lucrarea mea „Despre originea şi proveniența papirusurilor gnostice copte de la Nag-Hammadi" am arătat că ele, papirusurile, nu sînt de origine gnostică, ale sectei setienilor (sectă care pretindea că ştie totul despre mîntuire şi viaţa de apoi), ci ele, manuscrisele care au stîrnit atîta vîlvă, formează o colecţie de scrieri, interzise prin decrete ale episcopilor din Alexandria ; aparţinuseră, probabil, unei mînăstiri copte (creştine). Am reuşit să găsesc un text grecesc care spune clar că secta gnosticilor setieni nu mai exista de cel puţin o sută de ani înainte de data textelor acestora.

— Dar dumneavoastră aţi ajuns şi la alte descoperiri, destul de valoroase: văd aici, pe masa de lucru, mai multe scrisori prin care orientalişti din toată lumea vă solicită ultimele noutăţi. Vreţi să ne vorbiţi despre ele ?

— În cîteva studii am reuşit să demonstrez că numărul de cuvinte de origine egipteană, în greaca veche, este mult mai mare decît se credea ; am găsit vreo 14 cuvinte noi. În alt studiu am demonstrat că în Egiptul antic exista o interdicţie a folosirii fierului care a durat pînă în epoca romană. Formal, interdicţia fierului se instituise pentru că ar fi fost, chipurile, metalul zeului dezordinii — Seth ! Şi pentru că rugina arăta că e un metal impur. În realitate, interdicţia fierului, impusă de faraoni, de preoţii templelor, avea ca scop să-i împiedice pe egipteni să-şi procure arme, să se răscoale.

— Acest studiu, publicat pentru prima oară în revista „Studia et Acta Orientalia", a Asociaţiei de studii orientale din România, a avut un mare răsunet. De ce credeţi ?

— Pentru că s-a dovedit pentru prima dată în lume însemnătatea interdicţiei folosirii fierului, tot astfel a aurului şi plumbului, în civilizaţia egipteană. Într-un alt studiu apărut în revista „Numen", tipărită la New York şi Leyda (Olanda), am demonstrat existenţa mentiunii prin paronimie (joc de cuvinte), a esenienilor, zeloţilor şi sicarilor — grupări politico-religioase din Palestina secolului I e.n. Se ştie că cea mai mare descoperire arheologică a erei noastre o constituie Manuscrisele de la Marea Moartă. Au fost găsite în peşterile de lîngă mare şi au fost scrise, în ebraică şi aramaică, în sec. I—II î.e.n. S-au găsit chiar şi locuinţele autorilor manuscriselor, care, în consens unanim, se consideră că au fost esenieni — grupare politico-religioasă care practica comunismul de consum : avea toată averea în comun, erau pacifişti, toţi erau obligaţi să muncească, iar cea mai mare parte dintre ei rămîneau celibatari. Despre esenieni şi manuscrisele de la Marea Moartă există o literatură imensă. În româneşte s-a tradus o lucrare despre întreaga problemă. La Paris se tipăreşte o revistă (Revue de Qumran) consacrată esenienilor şi acestor manuscrise.

— În ce a constat descoperirea dumneavoastră referitoare la esenieni şi la manuscrisele de la Marea Moartă?

— Se credea că esenienii nu sînt pomeniţi în scrierile contemporane, decît în scrierile de mai tîrziu ale lui Filon din Alexandria şi mult mai tîrziu ale lui Iosif Flaviu. Or, eu am arătat că esenienii, autori ai Manuscriselor de la Marea Moartă, cît şi zelotii şi sicarii, alte grupări politico-religioase ostile romanilor, erau menţionate în scrierile contemporane lor, dar în mod ascuns, criptic, prin joc de cuvinte. Esenienii, dusmani ai Templului din Ierusalim, erau socotiţi eretici, numele lor deci nu putea fi scris la fel ca al tuturor ereticilor. Dovedesc că sînt totuşi menţionaţi prin confruntarea textelor greceşti, cu cele aramaice şi ebraice, am găsit denumirea lor exprimată prin amfibologie intenţională, adică joc de cuvinte.

— Sînteţi şi autorul a 13 studii şi articole publicate în S.U.A., Franţa, Belgia şi Olanda în această problemă. Ce aveţi în pregătire ? La ce lucraţi acum ?

— Printr-un studiu de 50 de pagini am dovedit că Filon din Alexandria, zis Evreul, nu era grec, nu era influenţat de filozofia stoicilor, ci era esenian, cum singur declară : demonstraţie făcută tot pentru prima oară în lume, la fel de necombătut. Se află sub tipar „Arta egipteană în culturile mediteraneene" — carte care va apărea la Editura „Meridiane". Lucrez la o altă carte — „Civilizaţia asiro-babiloniană" — care o să apară la Editura Sport-Turism.

N. GRIGORE MĂRĂŞANU

O viziune realistă asupra proceselor și tendințelor din lumea contemporană

Se poate spune că nu există aspect important al actualității internaționale care să nu fi reținut atenția șefului statului român. Așa se explică, dealtfel, interesul crescînd manifestat peste hotare pentru gîndirea și acțiunea președintelui Nicolae Ceaușescu. Un șef de stat pentru care a fi internaționalist înseamnă a-ți iubi propriul popor, a lupta pentru eliberarea și propășirea lui și, în același timp, a acționa cu fermitate pentru un dialog deschis, de pe poziții de egalitate și respect reciproc, cu celelalte națiuni.

Președintele Nicolae Ceaușescu ni se relevă astfel ca un gînditor preocupat în cea mai mare măsură de destinele umanității, ca un luptător neobosit pentru triumful păcii și înțelegerii între toate statele și popoarele, pentru făurirea unei lumi mai drepte și mai bune. Parcurgîndu-i opera, poți remarca modul realist, opus oricărei îngustimi dogmatice, în care conducătorul României definește epoca contemporană, procesele și tendințele obiective fundamentale ale contemporaneității. Fie că este vorba de trecerea popoarelor la socialism sau de prăbușirea sistemului colonial, de influența noilor state suverane în viața internațională, fie că este vorba de adîncirea crizei generale a capitalismului, de avîntul forțelor revoluționare, progresiste și democratice sau de implicațiile revoluției tehnico-științifice. Este, pe de altă parte, profund semnificativă atenția manifestată de șeful statului român față de modalitățile de soluționare practică, eficientă, a marilor probleme ale lumii, definirea căilor și mijloacelor, a instrumentelor capabile să reașeze lumea pe o bază de reală echitate și justiție. Militantul revoluționar devine pe cît de patetic pe atît de ferm atunci cînd pledează pentru lichidarea subdezvoltării și instituirea unei noi ordini economice internaționale, pentru democratizarea relațiilor internaționale, pentru înfăptuirea dezarmării și, în primul rînd, a dezarmării nucleare, pentru coexistență pașnică, pentru colaborare și cooperare neîngrădite de nici un obstacol, pentru respectarea drepturilor fundamentale ale omului.

Pentru atît de prețuitul conducător al românilor nu există Sisif. Pentru el există numai Prometeu. Omul văzut ca singurul făuritor al istoriei, pentru care nici o greutate nu este insurmontabilă. Cu condiția însă ca tot ceea ce întreprinde el să țină seama de legile evoluției sociale, care, bine strunite, îi vor asigura cu siguranță, propășirea și demnitatea. **„Teoria noastră revoluționară demonstrează în mod incontestabil** — spune președintele — **că nu voința subiectivă a unor personalități este aceea care schimbă cursul dezvoltării omenirii, ci, dimpotrivă, intențiile și actele oamenilor sînt determinate de legile inexorabile ale progresului istoric. Numai în măsura în care personalitățile înțeleg tendințele obiective ale acestor legi, necesitățile imperioase ale mersului înainte al societății, ele pot aduce o contribuție pozitivă la transformarea lumii, la înfăptuirea aspirațiilor și idealurilor înaintate ale omenirii, ale fiecărei națiuni în parte".** Așa gîndește conducătorul Ceaușescu, și gîndul lui îi stă de veghe în tot ceea ce întreprinde pentru fericirea propriului popor și pentru ca lumea aceasta în care încăpem cu toții să trăiască în pace, în bunăstare și fericire. Acestor nobile idealuri își dedică el întreaga sa viață.

Există în opera tovarășului Nicolae Ceaușescu o multitudine de teze de mare valoare actuală. Nu putem să nu consemnăm, ca pe un puternic semnal de alarmă, insistența cu care președintele atrage atenția asupra faptului că în lume se accentuează confruntarea dintre dezideratul pe deplin justificat al popoarelor de a rupe cu vechile și inechitabilele stări de lucruri și a-și croi, pe măsura voinței lor, destinele și încercările disperate, în deplin dezacord cu mersul neiertător al istoriei, ale forțelor imperialiste, retrograde de a reîmpărți lumea în sfere de influență și dominație. Se impune, în același timp, în mod deosebit atenției accentul pe care-l pune președintele nostru pe necesitatea sprijinirii noilor state independente, pe solidaritatea tuturor forțelor înaintate în lupta împotriva exploatării sociale și asupririi naționale, pentru libertate și pace. Strins legată de aceasta este teza, bazată pe legile și adevărurile universal valabile, referitoare la diversificarea căilor și formelor de trecere a popoarelor spre socialism, potrivit însăși imensei varietăți de condiții istorice, naționale și sociale atît de diferite de la țară la țară. În altă ordine de idei, în condițiile în care se fac nu puține încercări de a nega sau subaprecia rolul națiunii, șeful statului român subliniază că, dimpotrivă, aceasta se dezvoltă și mai mult în socialism, că patriotismul este **„una din trăsăturile esențiale, fundamentale ale socialismului".**

Oricine își propune să facă cunoscută gîndirea președintelui Ceaușescu, preocuparea sa statornică pentru destinele umanității, prezintă, implicit, acțiunea concretă a României pentru triumful păcii și înțelegerii între toate statele, pentru făurirea unei lumi mai drepte și mai bune. Acțiune ce se definește și se recomandă în fața popoarelor planetei, a tuturor națiunilor lumii printr-o totală încredere în triumful rațiunii, al oamenilor-oameni.

DUMITRU AVRAM

Calcule

Deschizînd larg ferestrele spre matematică în această epocă pe care o numim, pe bună dreptate, și „a computerelor", omenirea ajunge să exprime cifric — cu mare rigoare sau numai aproximativ, deocamdată, dar cu tot mai multă precizie — realități ale prezentului și trecutului civilizației Terrei pe care generațiile trecute n-ar fi cutezat să le cuprindă într-o formulă ce se dorește deopotrivă exactă și exhaustivă. Exemplul cel mai sugestiv este chiar noțiunea de „omenire". În expresie numerică, **omenire** înseamnă circa 100 de miliarde de oameni. Raționînd, apreciind, calculînd, totalizînd, oamenii de știință au convenit în cele din urmă că pe planeta noastră, din zorile civilizației umane și pînă azi, au trăit circa 100 de miliarde de oameni, într-un răstimp de 40 000 de ani. Așadar, tot ceea ce s-a creat pe Terra, tot ceea ce există ca valori materiale și spirituale în lume, este produsul finit al muncii a 100 de miliarde de semeni de-ai noștri. Cu un corectiv însă. Căci savanții țin din nou să recurgă la cifre pentru a ne spune că pentru tot ceea ce s-a creat pe lume în aceste 400 de secole, omul a folosit doar 10—20 la sută din posibilitățile creierului său.

Altfel spus, pentru a recurge la o butadă inspirată de procentele amintite, omenirea poate fi de cinci, de zece ori „mai înțeleaptă" decît s-a manifestat în existența sa de pînă acum.

Că lumea în care trăim nu este — încă — cea mai bună și mai dreaptă din lumile posibile ne-o arată și un alt calcul, aflat și el sub semnul propensiunii spre exhaustiv. Omul de știință elvețian J. Babel ajunge la concluzia că, în ultimii 5 500 de ani ai istoriei universale, pe scoarța planetei s-au desfășurat 14 000 de războaie. Războaie mai mari sau mai mici, purtate cu pietre și ciomege, cu arbalete și sulițe, cu tunuri și avioane, cu gaze și microbi, cu lasere și computere. În toate aceste războaie și-au pierdut viața 3 640 de milioane de ființe umane. 3 640 de milioane de victime omenești — iată o cifră care îndeamnă la tulburătoare reflecții. Este aproximativ cifra ce reprezintă populația totală a lumii de azi. Un număr egal cu cel al tuturor locuitorilor globului din această clipă a murit, de-a lungul istoriei omenirii, în războaie. Dar și mai tulburător, de-a dreptul ilogic, este faptul — confirmat și el în mod temeinic de cifre — că, printr-un gest necugetat sau printr-o suită de gesturi necugetate, cei aproape 4 miliarde de contemporani ai noștri ar putea pieri aproape simultan. Și, odată cu ei, orice formă de viață superior organizată pe bătrîna noastră planetă și în universul pe care am reușit să-l cunoaștem pînă acum.

La sesiunea specială a Adunării Generale a O.N.U. de anul trecut consacrată dezarmării, un vorbitor observa că, pentru prima oară în istoria sa, omenirea are capacitatea de a-și distruge dintr-o dată prezentul, trecutul și viitorul. Sînt calcule și constatări în fața cărora orice minte sănătoasă nu poate ajunge decît la judecata că războiul a devenit incompatibil cu însuși faptul existenței civilizației prezente și viitoare.

În urmă cu două secole, filozoful și moralistul englez Edmund Burke făcea o remarcă uimitor de actuală și astăzi. „Vremea cavalerilor a trecut — spunea el — cea a economiștilor, a statisticienilor și a sofiștilor vine, și ea constituie gloria Europei". Într-adevăr, pentru a înțelege și a orienta în evoluția ei, tot mai complexă, epoca sa de azi, omul recurge într-o măsură mai mare ca oricînd la serviciile economiștilor și ale statisticienilor. Nici sofiștii n-au dispărut și, din păcate, în rîndurile lor se află și cei ce caută securitatea omenirii în echilibrul precar al terorii, într-o balanță uriașă avînd platanele împovărate de arme și explozivi și pentru a cărei redresare ei nu propun altceva decît adăugarea, de o parte sau de alta, a noi cantități de material distrugător...

CORNELIU VLAD

Intrăm în deceniul nouă despărțindu-ne de cel precedent, care a comprimat în filele sale mai multă istorie decît de obicei. Cine își rememorează ultimii zece ani — cu dorința de a puncta reperele importante — poate constata ritmul viu al desfășurării evenimentelor, o adevărată avalanșă de transformări de primă importanță. Arena mondială, marcată de o dinamică nouă impune observatorului unități de măsură noi. Deși timpul nu ne ajunge, s-ar părea, în mod paradoxal, că a devenit mai încăpător, cantitatea de idei, de invenții, de realizări și de aspirații acumulîndu-se într-o progresie vertiginoasă. Lumea anilor '70 nu privea spre viitor cu luciditatea, prudența și spiritul critic de azi. Nu înseamnă că optimismul firesc al îndreptării spre noile zări ale timpului a fost sever amendat, ci doar că în era computerelor și a planificării stricte abordarea viitorului se realizează cu alt instrumentar care obligă la evaluări cu o rigoare matematică. Procesele inovatoare desfășurate în trombă, complexele mutații ce își croiesc grăbite drumul pe scena internațională, calendarul precipitat al evoluțiilor politice au creat un nou peisaj mondial și, pînă la urmă, o opinie publică avînd un sistem nou de receptivitate, cu reacții și deziderate corespunzătoare.

Sîntem mai contemporani ca oricînd cu viața planetei. Resorturile fine ale mecanismului mondial sînt mai corelate ca oricînd și interdependențele strînse ale lumii mai sesizabile ca oricînd. Un eveniment din Africa australă își trimite reverberațiile rapid în nordul Europei, o stare de tensiune în Orientul Mijlociu iradiază pînă la antipozi și omenirea intră în reacție cu toate plusurile și minusurile înregistrate pe un meridian sau altul.

Și acum, deceniul nouă...

Deceniul de care ne despărțim a însemnat, fără îndoială, o vastă platformă pentru un eventual muzeu al victoriilor omului asupra naturii. Invențiile spectaculoase, programele triumfătoare declanșate în cosmos, laserii și sistemele electronice de vîrf, ingineria genetică, producerea vieții în eprubetă și cîte alte recorduri nu ar putea fi frumos așezate sub cupola de cristal a unui asemenea muzeu? Ar mai rămîne loc pentru o platformă a victoriilor omului asupra lui însuși...

Lumea posedă toate uneltele și motivațiile de a arăta altfel. Ea se împarte totuși în bogați și săraci, se ambiționează să-și ridice coșmarul războiului la rang de constantă implacabilă, trăiește realitatea împilărilor, spolierilor și cinismului pe care cei puternici și-l permit pe seama celor slabi. De o parte s-au așezat la un ospăț pe care îl speră nesfîrșit cei ce consumă și impun. De partea cealaltă, majoritatea covîrșitoare: săracii, înfometații, analfabeții.

Decalajele politice, economice, culturale, decalajele între state și între oameni reprezintă cheia tuturor factorilor de perturbare ai lumii de azi. Din despărțirea abruptă a unora față de alții rezultă un cortegiu de surse de încordare care tensionează ansamblul vieții mondiale. Acest joc de piscuri și adîncimi marcat de criza energetică și de cele aferente a determinat în acești ani ai „deceniului dezvoltării" o încordare fără precedent a popoarelor în efortul de a pune punct anacronismelor, inechităților, apărării drepturilor omenirii de a trăi cum dorește și cum o merită.

Ne îndreptăm spre deceniul nouă avînd conștiința limpede că popoarele pot pune mîna pe pîrghiile istoriei, un drept care le-a aparținut și pe care trebuie să-l folosească. Este mai limpede azi ca oricînd că resursele lumii și viitorul ei nu se mai pot contabiliza de un grup restrîns de potentați în folosul lor exclusiv. Planeta aparține popoarelor și viitorul ei nu poate fi altul decît rezultatul dreptului de autor al tuturor.

În lupta de fiecare clipă, fără vacanțe și fără relaxări, pentru ca lumea să devină în mod real mai bună și mai dreaptă, într-un punct distinct al globului o națiune și președintele ei își afirmă apăsat mesajul care este al lumii întregi. România, președintele Nicolae Ceaușescu și-au confundat întreaga operă a acestui deceniu care a trecut mobilizînd conștiințele, energiile, deschizînd un larg șantier pentru ca viitorul să aibă un sens, un conținut generos, umanist. Cu aceeași perseverență, tenacitate și limpezime, România intră în deceniul nouă al acestui veac, de maximă combustie a istoriei, cu un program solid și laborios consacrat păcii, colaborării neîngrădite, progresului aici, pe pămînt, și acum, nu în materia difuză, de perspectivă insondabilă, a declarațiilor de bune intenții.

Poporul român își conjugă viitorul cu demnitatea fermă a conștiinței că năzuințele sale cele mai ardente sînt legitime de însuși cursul istoriei, democrația, înțelegerea, libertatea fiind singurul material de construcție pentru edificarea unei lumi a civilizației umaniste.

RADU BUDEANU

Ochii și urechile lumii

Ultimul vals

Eu știu foarte bine ce ar trebui să cuprindă un articol de pagină externă, în ultima săptămînă a anului,

atîta gazetărie mai avem în noi ca să știm cu ce să spunem „La mulți ani!" cititorilor noștri, cu ce să-i facem să rîdă în hohot sau să dea lacrimă duioasă și politicoasă cu ce să-i gîdilăm sau cu ce să-legănăm,

prologul la „Paiațe" de Leoncavallo, cu acela care vine să cînte că și noi sîntem făcuți din carne și oase, îl știm și noi fredona, ia dacă el debuta cu celebra acută „Noi sîntem prologul!" și noi am putea ști să fim epilogul,

epilogul sau băiatul acela febril foc, care nu stătea o clipă locului făcînd conexiuni la nesfîrșit, le gînd becul de un tun, tunul de termită, termita de balenă, balena de o tiribombă, tiribomba de mustață,

ce, adică noi nu am putea lega firele a două știri Reuter și France-Presse — una ce zice de descoperirea făcută de savanții de la Institutul slovac al șeptelului și anume: porcii nevrozați dau antricoate mai dure decît cei normali, și alta cu un caloriferist francez care a luat opt ani închisoare fiindcă și-a omorît nevasta „pentru că supa nu era gata" —

și astea două legate cu meciul amical de la Sao Paolo în beneficiul fotbaliștilor răniți care s-a soldat cu șase răniți, și conectate fedeleș și subtil cu jachetele confecționate din părul lui „Red Rum", căluțul care a cîștigat de trei ori cursa infernală a „Marelui Național" de la Liverpool, îl știți, că de trei ori, trei ani, am sărit din șa pînă-n tavan,

totul, totul, poate fi legat la nesfîrșit, ca să ridem și să plîngem, să dansăm și să urăm, nechezînd și surîzînd,

dar nu, pentru o dată să nu mai legăm și să suspendăm virtejul, vertijul, să spunem clipei: „Stai!", și ea să stea pentru ca să putem privi drept în ochi un fapt ce nu s-a mai întîmplat vreodată și care trebuie să rămînă suspendat, fără viitor, fără lacrimi pioase, fără suris, fie el inteligent, fără „mulți ani", căzînd greu, exact în anul acesta care s-a dus, căzînd sumbru și fără de precedent acum, și numai acum, nu altădată, nu în altă epocă,

o clipă stai și ascultă-mă:

o închisoare, din America Latină, a fost botezată, și se numește Libertad.

RADU COSAȘU

Lumea se amuză

(Din „QUICK" — R.F.G.)

Mondo umano ?

Poveste de iarnă

Nu știu nici măcar aproximativ cum se întîmpină un an nou pe acele meleaguri situate, ca să zic așa, folosind sintagma tradițională, atît de aproape de locul unde „răsare soarele" și, prin extrapolare, de locul unde apune soarele. Asta nu înseamnă că nu m-ar interesa și n-aș dori să cunosc în amănunt toate obiceiurile și toate explicațiile lor. Din nevoie de exotism ? Poate ? Din alte motive ? Dacă da, care ? Nu prea știu să răspund.

Oricum, bănuiesc și cutez să-mi închipui că acolo, cu ani în urmă, ca și azi, copiii, ținîndu-se de mînă sau într-o libertate aparentă, întîrziau în fața unei vitrine frumos, tentant decorată, cu becuri colorate pe care le mai văzuseră în visele lor bogate, ce reproduceau basmele și poveștile minunate auzite de la bunici răbdători sau citite de părinții iubitori. Poate privirile lor aveau strălucirea castelului fermecat din povestea pădurii de aur. Poate împlinirile lor erau cele visate, văzînd atîtea frumusețí acolo, ca și aievea, pe care le credeau poposite și în camerele lor. Poate erau păpuși de toate felurile, din porțelan, lemn sau din plastic, cu fețele îmbujorate, cu ochii de culoarea speranței, reproducînd zîne și genii ale binelui din plăsmuirile de demult.

Poate, alături, se găseau urși albi și bruni, cum îi văzuseră ei în fel de fel de cărți de școală sau în jocuri ale vîrstei, urși care mimau un mormăit mai mult seducător decît înfricoșător, poate se aflau și piticii cu bărbi albe și fețe văcsuite, cu expresii ale unei șăgălnicii doar de ei înțelese. Poate erau fructe indigene și exotice, bomboane poleite iar jocurile de culori cele ce creau acea atmosferă specifică sărbătorilor de iarnă, cu arlechini și gînduri frumoase, cu urări sincere și bogate. Poate erau și niște jucării mecanice, un toboșar și o tobă, un trenuleț cu arc, o mașină cu soldăței de plumb și chiar un avion care, acolo, în vitrină, nu respira nimic belicos și pe care, paradoxal, ei nu-l băgau în seamă.

Așadar, totul putea fi astfel încît se metamorfoza în secvențe multicolore și generoase, nu numai de povești domoale sau vise frumoase, în care privitori și observatori ai privitorilor se transformau în imagini fermecate dar adevărate, care, în curînd, trebuiau ție nu închipuite, ci trăite.

Cam așa ceva trebuie să fi văzut la el acasă, în urmă cu aproape un sfert de secol, în timp ce-și petrecea cuvenita permisie de sărbători, pilotul de pe „Enola Gay", bombardierul care, opt luni mai tîrziu, la 6 august, lansa acel obiect negru asupra Hiroshimei. Și tot cam așa ceva trebuie să-și fi închipuit el că erau copiii aceia, ai părinții lor, dintre care mulți vor fi avut, ca și el, 29 de ani, cu cîteva luni mai înainte de proiectarea celui mai negru dintre spectre. Tocmai de aceea să fi apărut poate hotărîrea de a se vinde jurnalul de bord al lui „Enola Gay" în profitul unei școli irlandeze ? Pentru ca astfel coșmarului trecut, trist ei povești din vară să-i ia locul poveste de iarnă, care încearcă să fie frumoasă.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Lumea se amuză

(Din „LUDAS MATYI" – R. P. Ungară)

O cheiță fermecată pentru toți copiii lumii

„Copiii lumii doresc pacea / Prietenia-n lume vor". Un apel solemn către cei mari, una din lecțiile profund semnificative ale copilăriei. Un fragment de cîntec învățat în această vară de copii din zeci de țări de pe toate continentele la Năvodari. Așadar, în România. Și nu întîmplător aici, pentru că, să ne reamintim, Anul Internațional al Copilului se sărbătorește în întreaga lume pe baza unei rezoluții a O.N.U. din 1976, inițiată de țara noastră, în colaborare cu alte state. Acum, în pragul lui 1980, cînd planetei îi revine datoria de a ne spune în ce măsură copiii ei, toți copiii ei, s-au bucurat de mai multă atenție, noi, românii, trebuie să ne mîndrim că am onorat cum se cuvine acest eveniment. Copilul a polarizat în acest an mai mult ca oricînd privirea întregii țări. Au fost organizate numeroase manifestări cultural-artistice susținute de cei mici sau dedicate acestora. Copiii noștri au fost gazde primitoare ale colegilor lor de pretutindeni și au participat, la rîndu-le, la un mare număr de festivaluri, expoziții, concursuri ce au avut loc peste hotare. N-a lipsit, cum putea să lipsească, din acest larg evantai de preocupări, cartea. Iată, numai neobositei noastre case editoriale „Ion Creangă" îi datorăm aproape 20 de titluri purtînd emblema Anului Internațional al Copilului. Cărți cuprinzînd versuri și desene ale copiilor, reeditări ale clasicilor cei mai îndrăgiți de cei mici, volume purtînd semnătura Constanței Buzea sau a lui Petre Ghelmez. Și o foarte frumoasă traducere...

Fiecare copil are în buzunarele sale o cheiță fermecată. O cheiță cu care poate călători în tărîmurile visului, care îl ajută să culeagă stele din pajiștile cerului, să se prindă în horă cu păsările. O cheiță pe care cei mari ar trebui să o păstreze în adîncul ființei lor ca pe un sprijin în momentele lor de cumpănă. O cheiță care trebuie însă folosită cu grijă pentru că „sînt și oameni care cred că există pe lume doar lucrurile pe care le poți atinge, lucrurile pe care le poți vinde".

Acesta este mesajul pe care un mare poet ține să-l adreseze prietenilor săi, copiii români. Ocazia i-o oferă lui Maurice Carême, regretatul Maurice Carême — căci despre el este vorba — apariția într-o ediție româno-franceză a versurilor sale reunite sub titlul „Cheița fermecată". Este această carte, de pe care nu s-a uscat încă bine cerneala, o nouă și frumoasă tipăritură prin care Editura „Ion Creangă" a ținut să marcheze **Anul Internațional al Copilului.** O tipăritură remarcabilă nu numai prin condițiile grafice în care apare, prin vecinătatea fericită în pagină a versiunii românești cu cea originală — fapt ce i-ar putea asigura și o frumoasă carieră internațională — dar și prin mesajul ei optimist, prin marea dragoste de viață care o străbate, prin invitația discretă pe care o adresează celor mari de a se întoarce mereu la tărîmul visului, al copilăriei. Autorii acestei reușite editoriale sînt Aurel Tita și Tudor Opriș, care au ales și tradus în românește poemele lui Maurice Carême. Editorii au avut marea inspirație de a ilustra cartea cu desene ale copiilor din România, desene răsărite parcă chiar din puritatea versului. Este o emoționantă întîlnire a candorii, bunătății și simplității cu armonia de linii și culori, cu gîndurile curate ale acestor copii.

Cine este Maurice Carême ? Cartea căreia îi dedicăm aceste rînduri se deschide cu chipul unui bătrîn frumos, puțin crispat de suferință sau din cauza unei concentrări extreme. El este, aflăm din scurta prezentare ce însoțește acest portret, cel pe care cititorii din numeroase țări l-au ales „prinț întru poezie", cel care a primit, în 1975, împreună cu compatriotul nostru Al. Mitru, prestigiosul „Premio Europeo", acordat din patru în patru ani pentru cele mai strălucite opere închinate copiilor și tineretului.

Răsfoiești volumul apărut la Editura „Ion Creangă" cu emoția pe care ți-o dă totdeauna apropierea de o carte frumoasă, în care eleganța grafică (coperta și prezentarea artistică sînt semnate de I. Donca) intră în cea mai perfectă armonie cu un conținut tulburător. Maurice Carême este un cîntăreț inspirat al lucrurilor frumoase de pe acest pămînt (Eu vreau să-nconjur lumea toată, / Să poposesc pe unde-mi vine / Și să mă prind în hore — roată, / Pe unde rîd copii, ca mine), al păcii (un copil desenează în nevinovăția sa soldați și regi, dar dintr-o dată... / Își scoase guma preferată / Și, apăsînd-o pe hîrtie, / Dirz, șterse apriga armată, / Și scrise : „Fericire fie !").

Natura, universul în care miresmele zumzăie, iar căldura rîde și joacă în soare ocupă, de asemenea, un loc special în creația sa. Nimic nu este pe acest pămînt al nimănui, iar viața este o minune „doar cît culegi o stea din stele", filozofează poetul, adăugînd că o lume a bucuriei nu înseamnă nici mai mult, nici mai puțin decît : O pînză-n albăstrele pe masa îmbietoare, / O vorbă bună, caldă, un gest de mîngîiere / Și, sub arțari unite, mîini care știu să spere". „Este plăcut să îmbătrînești..." sună una din poeziile lui Carême (Plăcut să simți copilul cum se preschimbă-n om / Și lumea care astfel întruna o să-ți crească / Sub tălpi, cînd prinde noaptea agale să mijească...). Dar moartea ? De moarte om vorbi noi mai tîrziu. / Lăsați-mă să-mi pun un pardesiu. Importantă este numai iubirea de natură și de oameni, singura și cea mai la îndemînă condiție a nemuririi, a eternității.

În acest univers încîntător își află un nimerit loc desenele copiilor din România. Te impresionează la ei simțul deosebit al culorilor, plăcerea de a le așterne pe hîrtie sau pe pînză, bucuria cu care privesc tot ceea ce se află în jurul lor și visează la o lume pentru toți copiii lumii. Sînt copii care se bucură de copilăria lor, copii talentați, precum Cîndei Vasile, Păsăilă Virgil, Ilie I. Gheorghe, Inacovici Miriana, Popovici Liliana, Nedelcu Relu, Mărgescu Ion, Fieraru Cornel, Pascu Sorin, Olac Laura Irina, Prelipceanu Florin, Iacob Bernadeta, Ana Elena, Martincu Ioana, Ostafie Viorica, Ioniță Antoaneta, Năpar Teodora, Diaconu Gheorghe.

O carte ca o lume încăpătoare pentru toți copiii lumii.

M. AVRAM ■

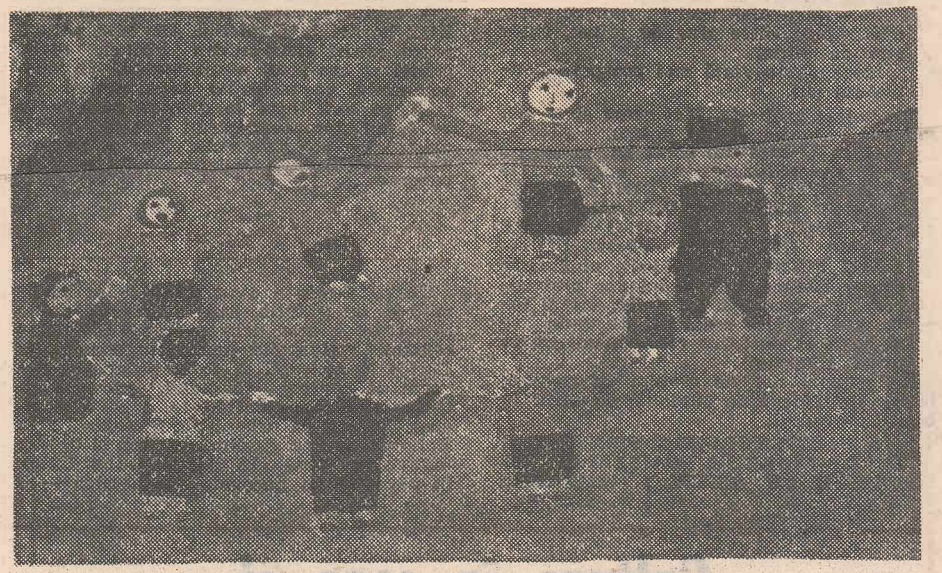

BERNADETA IACOB, Școala generală Lespezi : Horă

Cadouri de Anul nou ?

În ultima joie a lunii noiembrie, în Statele Unite a fost sărbătorită, cu același fast ca de obicei, Thanksgiving Day, adică, într-o traducere aproximativă, ziua gratitudinii, a recunoștinței. Alături de tradiționalul curcan cu sos de coacăze, la masa festivă s-au servit invitaților multe alte bucate alese, preparate de desăvîrșiți specialiști culinari cu steagul înstelat la butonieră. La havane și Johnnie Walker-ul „Black Label" s-au împărțit fiecărui oaspete daruri. Fiecăruia după puterea și înțelegerea de care a dat dovadă. Cam premature darurile, dar ce DAR nu este primit cu bucurie, chiar și cu o lună înainte de sărbători ? Gînd la gînd cu... dar bucuria n-a prea fost și de partea tuturor oaspeților. În fine, 600 de cadouri speciale vor împodobi pomul de Anul nou al partenerilor din „compania" nord-atlantică, NATO s-a transformat subit și nedorit în Moșul generos, desfăcîndu-și sacul plin de Cruise și Pershing II, rachetele nucleare pentru însuflețita joacă de vacanță a îmbujoraților „copii" ai pactului. Copii doar cu mintea, pentru că, în fapt, este vorba de maturi cu putere deplină de decizie, oameni în toată firea care hotărăsc destinele a milioane și milioane de pașnici cetățeni, cărora numai de bombe și rachete nu le arde acum, cînd trebuie să-și drămuiască finanțele subțiate de criză. Oricum, ei au fost asigurați că infantila acceptare a darului, pînă acum doar de Anglia, R.F.G. și Italia, nu implică cheltuieli mari. Costul rachetelor a fost asumat în cea mai mare parte de S.U.A. iar prețul infrastructurilor și utilajelor aferente va fi suportat în întregime din fondurile NATO. Care fonduri se constituie din contribuțiile benevole (?) ale cetățenilor vest-europeni, dar asta-i altă poveste. În concluzie, aproape pe gratis. În semn de recunoștință (pentru ce ?), S.U.A., cel mai mare producător de arme nucleare din lume, și-a dăruit partenerii nord-atlantici cu 108 rachete Pershing și 464 Cruise, în valoare de 5 miliarde dolari. Cruise — să-i zicem așa cu un termen generic — este o rachetă de croazieră care poate zbura 1 800 kilometri peste văi și vîlcele, scăpînd oricărui radar și atingîndu-și ținta cu o precizie de centimetri. Pershing II este o „banală" rachetă balistică cu o autonomie de peste 2 500 kilometri, care iese din atmosferă și se reintoarce în punctul dorit pe o traiectorie în formă de arc de cerc, foarte înșelătoare și greu de prevăzut. Cum s-a ajuns la concluzia că un asemenea „dar" este strict necesar ? Specialiștii militari și în controlul armamentelor ai blocului Atlanticului de Nord apreciau că „forțele nucleare ale N.A.T.O. sînt învechite, demodate". În consecință, ei au recomandat construirea în Europa a aproximativ 250 de rampe de lansare pentru rachetele în cauză Cu aproximativ 4 rachete Cruise pentru fiecare rampă și un focos nuclear pentru fiecare Pershing II, s-ar ajunge la circa 600 de focoase nucleare suplimentare pentru N.A.T.O. Dar ca parte a procesului de modernizare, S.U.A. vor retrage cel puțin 1 000 de focoase nucleare vechi, deci, în fapt, va avea loc o reducere și nicidecum o escaladare a înarmărilor!? Noile rachete împreună cu „reducerea" menționată sînt destinate, în opinia specialiștilor organizației, „raționalizării capacității militare, menținînd în întregime descurajarea". Raționalizare mai înseamnă, după cum ne informează „Dicționarul de sinonime", și restricție, limitare, reducere, porționare. Deci? Se reduce dar nu scade?? Ceea ce se întîmplă acum este de fapt o reeficientizare a potențialului nuclear care, chiar dacă acceptăm că se reduce numeric, nu scade însă ca forță. Dimpotrivă. Spre exemplu, dacă „perimatele" rachete aflate pînă acum în dotare puteau „rade" un oraș cu 10 000 de locuitori, noile scule ale morții pot transforma în deșerturi radioactive municipii cu un milion de persoane.

„Minunată" decizie acum, în prag de An nou. Strategia „ripostei flexibile". Așa-i zic șefii N.A.T.O. și apropiații lor. Kai Uwe von Hassel, președintele Adunării Uniunii Europene, arăta că „modernizarea armelor nucleare trebuie considerată drept unica metodă ce poate permite Europei să scape de presiuni politice inacceptabile". Cine pe cine presează cu această nesăbuită decizie care vine să „încununeze" tratatul SALT II, privit de oamenii politici responsabili ca un pas hotărît spre împingerea echilibrului militar în jos, spre reducerea cheltuielilor militare?

Deci una vorbim și alta facem. Degeaba rezoluții ale Adunării Generale a O.N.U., degeaba semnături originale în negru pe alb pe Actul final de la Helsinki, ce-au hotărît „CAPII" pactului e literă de lege.

IOAN ROȘCA ■

La cumpăna dintre ani

Există o **febră a Anului nou** — așa cum există o febră a călătoriilor — și de fapt nici o călătorie nu este atît de tulburătoare, de unică, de irepetabilă, atît de plină de speranțe și atît de încărcată de tainice regrete cum este lungul drum al gîndului peste hotarul inefabil al anilor. Sîntem, în fața acestei clipe-nepereche am pleca și am rămîne, am lua cu noi tot și am lăsa tot, impovărați și despovărați, exuberanți și solemni. Poate că în ființa noastră ning tradițiile Plugușorului și ale urărilor moștenite din bătrîni, păstrăm în noi căldura acestor zăpezi de demult, nu ca pe o cenușă molcomă, ci ca pe o combustie mereu vie, mereu împrospătată de orizonturile limpezi și înalte ale anilor noștri.

Există o febră a Anului nou — în fenomenele vitale și în gesturile mărunte, deopotrivă, în bilanțurile obștii și în cele personale, în orgoliul de a încheia un an cu împliniri durabile și în a începe altul mai bogat, clădit pe certitudini, pe pilonii de forță ai hotărîrilor cutezătoare și realiste ale Congresului al XII-lea. Nu ne propunem, în rîndurile ce urmează, să prezentăm viața Capitalei — în această ultimă „sută de metri" din maratonul anului 1979 — prin bilanțuri riguroase și exhaustive (nici nu cred că am reușit o asemenea performanță). Avem doar intenția de a schița cîteva secvențe care să ilustreze robustul optimism al bucureștenilor.

Timpul se grăbește

Capitala a intrat în anul cinci al actualului cincinal încă de la 5 noiembrie. Ce înseamnă aceste aproape două luni cu care economia bucureșteană a devansat calendarul ?

● Înseamnă — pe perioada celor patru ani — **O PRODUCȚIE INDUSTRIALĂ SUPLIMENTARĂ DE PESTE 19 MILIARDE LEI.**

Înseamnă, concret, produse ale industriei electronice, ale mecanicii fine și opticii, laminate finite pline din oțel, mașini și utilaje de înaltă tehnicitate, bunuri de consum.

Înseamnă mai multă putere, pași mai repezi către ziua de mîine, către anul de mîine.

Înseamnă o viață mai prosperă pentru noi toți.

Timpul se grăbește. Mai exact spus, noi ne grăbim în beneficiul nostru.

● În 11 luni din acest an, în București s-a realizat peste prevederi **O PRODUCȚIE INDUSTRIALĂ DE APROAPE 2,9 MILIARDE LEI, ÎNTREGUL SPOR FIIND OBȚINUT PE SEAMA CREȘTERII PRODUCTIVITĂȚII MUNCII.** (Evident, pînă apar aceste rînduri, cifrele nu vor mai corespunde realității imediate, vor fi întrecute de alte realizări, de unde se vede că și statistica rămîne, uneori, în urma timpului).

Ne grăbim, dar ne grăbim cu rigoare, într-o strategie bine studiată, cu ochii la ceasul viitorului.

● **ÎN 1980 VOLUMUL PRODUCȚIEI INDUSTRIALE A CAPITALEI VA CREȘTE CU PESTE 7 MILIARDE LEI,** se vor asimila și introduce în fabricație, pe bază de concepție proprie, peste 100 mașini, utilaje și instalații cu performanțe superioare, circa 500 materiale și bunuri de consum.

Vor intra în funcțiune 107 capacități de producție. Alte 42 000 de familii vor primi cheile noilor lor apartamente.

Ați auzit de AF-200 ?

Întrecerea cu timpul este, în primul rînd, o competiție a valorilor. A calității. A promovării celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii.

● **AF-200 = COMPETITIVITATE.** Este o nouă mașină de alezat și frezat realizată la o unitate-pivot a tehnicii înaintate, Întreprinderea de mașini-unelte și agregate București, ai cărei parametri o situează la nivelul celor mai bune performanțe pe plan mondial. Ca și strungul carusel de 8,5 m, din „familia" giganților industriali făuriți la I.M.U.A.B., în care caruselul de 16 m se înscrie ca o realizare de vîrf.

Competiție a valorilor. A gîndirii îndrăznețe și — nu e un simplu joc de cuvinte — a îndrăznelii de a gîndi. Tehnică înaintată, ca suport al înaintării în tehnică. Cîteva produse din largul nomenclator, purtînd marca unor reputate întreprinderi bucureștene :

● Locomotiva diesel hidraulică de 2x1 200 CP ; calculatorul electronic de capacitate medie FELIX C 512 model 3M-1 ; SICAP — instalație electronică de condus și optimizat procese industriale.

Hochei... la domiciliu

Și fiindcă sîntem în lumea tehnicii, lume în care electronica este alfa și omega a tuturor performanțelor, să ne oprim și asupra unei recente realizări a întreprinderii care se numește chiar „Electronica" : **televizoarele „SPORT" 262 și 272,** echipate cu aparatură specială pentru... hochei la domiciliu. De fapt, pentru **patru jocuri electronice :** hochei, tenis, pelotă și așa-zisul antrenament. Nu dăm amănunte, vă asigurăm doar, stimați părinți, că veți intra în dispute pasionante cu copiii dumneavoastră ! Aceste jocuri electronice pot augmenta chiar și programul revelionului. Desigur, deoinde și de program...

Calea Rahovei la scara 1/1

Curios destin a avut acest drum bucureștean de tradiție, care poartă un nume intrat în istorie prin eroismul oștenilor români în Războiul pentru independență. Curios și nedrept. A fost aproape și departe de centrul Capitalei, aproape ca distanță, aproape sufletește, departe, mult prea departe ca urbanistic. Spunem Calea Rahovei, dar ne gîndim, de fapt, și la alte numeroase zone ale Bucureștiului lăsate în paragină în perioada antebelică — e cazul Pantelimonului, „Colentinei, al atîtor „gropi" și „văi ale plîngerii", aflate odinioară în afara oricăror preocupări edilitare, cu clădiri răsărite haotic și aglomerări de cocioabe rușinoase.

Calea Rahovei, 1979, la scara 1/1. 23 noi blocuri cu peste 1 450 apartamente, în prezent desăvîrșindu-se construcția altor peste 2 300 apartamente care vor fi date în folosință în anul următor. Un nou complex comercial, însumînd peste 4 000 mp, un altul, cu o suprafață de 700 mp, în zona Malcoci-Vicina. Potrivit amplului program de sistematizare a Capitalei, Calea Rahovei a intrat din plin în peisajul noului București. Bun venit !

Vizionare plăcută, dragi constructori !

Cel mai „tînăr" cinematograf bucureștean : în cartierul Berceni, pe bulevardul Metalurgiei. O sală cu arhitectură plăcută, avînd 525 de locuri, completată cu două foaiere elegante, care vor putea găzdui expoziții de artă plastică, fotografii. Noul cinematograf dispune de aparate de proiecție atemperizate, realizate de o întreprindere bucureșteană — I.O.R. — cunoscută pentru produsele sale de înaltă tehnicitate. Oaspeții primului spectacol : chiar constructorii edificiului, lucrători ai Grupului 5 șantiere. Frumos...

Și, spre a folosi un limbaj apropiat de cinematografie, recent s-a „derulat" o altă premieră edilitară : modernizarea șoselei Olteniței — în zona dintre Vitan — Bîrzești și limita orașului : „două fire" pe sens, o linie dublă de tramvai, ceea ce asigură fluența traficului intens din acest perimetru. Apropo de drumuri — să anunțăm „telegrafic" și darea în folosință a tronsonului din perimetrul străzii Ritmului (simbolică denumire) — bulevardul Marelui Stadion (șoseaua Pantelimon), modernizarea Căii Moșilor, de la șos. Ștefan cel Mare pînă la str. M. Eminescu, amenajarea celor două rampe care fac legătura cu pasajul Bucur-Obor, din arterele Dimitrov și Lizeanu, lucrările de pe linia de centură între D.N. 2 și D.N. 5.

Repetăm : sînt doar ultimele premiere edilitare.

Acvatice

Știți cîte lacuri se află amplasate de-a lungul riului Colentina ? 19 — pe o lungime de 45 km. și totalizînd o suprafață de 1 800 ha, din care 9 sînt în bună măsură amenajate (Buftea, Băneasa, Herăstrău, Floreasca, Tei, Străulești, Griviția, Pantelimon II, Cernica). În prezent, pe baza indicațiilor date de secretarul general al partidului privind valorificarea acestui potențial natural, a fost conceput un amplu proiect care urmărește în final folosirea salbei de lacuri ca o importantă bază de agrement. În afara amenajării propriu-zise a oglinzilor de apă, se prevăd plantări masive de pomi, construirea unor edificii de cultură, hoteluri, restaurante, parcuri și locuri de joacă și divertisment.

Și fiindcă sîntem în domeniul... acvatic, să menționăm că în acest an au fost distribuite în Capitală circa 400 milioane mc apă potabilă și peste 80 milioane mc apă industrială, pentru buna alimentare a orașului realizîndu-se alți 4 km de artere (în Drumul Taberei, șoseaua Giurgiului, Calea Moșilor — str. M. Eminescu), precum și stația Pantelimon II.

De la „Luna cadourilor"...

Să recunoaștem că „numărătoarea inversă" spre noul an ar fi incompletă fără ambianța pe care ne-o oferă comerțul. Care și-a lărgit mult aria dincolo de tradiționala zonă a Lipscanilor, în noile cartiere — Titan, Drumul Taberei, Pantelimon, Colentina, Dorobanți, spre a enumera doar cîteva artere. (Numai în acest an s-au dat în folosință peste 32 000 mp de spații comerciale.) „Luna cadourilor" este un generic înlăuntrul căruia se derulează frenetic nenumărate secvențe ale nevoii noastre — parafrazînd titlul unei cunoscute cărți — de a face daruri, de a ne împodobi căminele, de a ne bucura de bucuria copiilor, de a ne vedea soțiile mai elegante și, evident, mai tinere ca oricînd. Este luna în care închidem ochii în fața cîntarului (și a celui din magazin, dar și a celui de acasă), mai ultăm de colesterol, nu chiar de tot, dar în fine... O vizită la Direcția comercială ne informează că numai în ultima săptămînă a anului se vor desface circa 3 400 tone de carne, peste 29 000 hl de lapte, aproape 1 000 tone de făină, cam aceeași cantitate de zahăr, peste 1 300 tone de portocale, 700 tone de mere... ș.a.m.d.

...la Pomii de iarnă și revelioane

Evident că sîntem cu gîndul la vacanța copiilor, la tot ce se pregătește pentru ei cu acea statornică grijă, cu acea caldă părintească dragoste cu care partidul și statul nostru înconjoară vlăstarele tinere ale patriei. În București, Parcul tineretului va deveni, între 23 decembrie și 3 ianuarie, locul de întîlnire al copiilor, orașelor, lumea lor ; pomul de iarnă se va sălbători în întreprinderi și pe șantiere, școli și grădinițe ; se vor desfășura carnavaluri și se vor organiza excursii și manifestări cultural-educative.

Sîntem, desigur, cu gîndul și la noaptea dintre ani, e în tradiția noastră și în firea noastră să ascultăm cu răsuflarea Anului nou ; să-l primim cu masa plină de bucate, cu voioșie și încredere, să urăm celor dragi fericire și sănătate și putere spre a munci cu demnitate și cinste. Capitală, tinerii se vor întîlni la revelionul din pavilionul Expoziției realizărilor economiei naționale, la cluburile tineretului, la complexele studențești Grozăvești și Regie. Ca în fiecare an, numeroase colective de muncă vor sărbători laolaltă revelionul, la dispoziția bucureștenilor aflîndu-se și peste 120 de locuri de alimentație publică. Așadar, sănătate să fie, cum zice românul. Și pace. Că, iată, 1980 e aproape și are în toate casele ușile larg deschise. Cine cunoaște lumea — vorba marelui nostru poet — știe ce multă schimbare aduc anii...

NICOLAE GÂRCEAG

Cultura în casa ei

La Casa de cultură „Nicolae Bălcescu" din sectorul 4 al Capitalei există o activitate diversă, susținută, o activitate, o să vedeți mai încolo, **rentabilă :** pe plan, firește, sufletesc mai întîi, că e vorba de o casă de cultură, de educație, dar destul de rentabilă și în plan economic, material. Să ne întoarcem însă la dans : la dans, băieții vin numai cu cravată, iar cei care au apucat să vină o singură dată măcar, vor veni 15 sau 25 de ani la rînd. Odată, au venit aici doi oaspeți : directorul unei case de cultură și președintele unui comitet de cultură din Polonia. Știți ce au admirat printre altele ? Faptul că oameni de 30 și chiar 35 de ani vin și se distrează la casa de cultură. Activitatea cultural-educativă a Casei de cultură „Nicolae Bălcescu" este diversă, este susținută, pentru că trebuie să umple un gol : în sectorul 4 al Capitalei nu există deocamdată un teatru profesionist. În Berceni, cartier foarte mare, un adevărat oraș-satelit al Bucureștiului, de curînd s-a dat în folosință un cinematograf. Casa de cultură trebuie deci să suplinească în bună parte lipsa acestor instituții de artă. Și o face de multe ori cu succes :

— Cu ansamblul folcloric „Plaiul românesc", ne spune directoarea Andra Cărnaru, am participat anul trecut la Jocurile Latinității de la Avignon și am ajuns printre susținătorii spectacolului de gală, alături de colectivul Scalei din Milano și de corul „Madrigal". În 1979, am fost invitați la Festivalul internațional de la Varese (Italia) și am venit acasă cu multe trofee. Corul bărbătesc „Gheorghe Danga", laureat al Festivalului național „Cîntarea României", a fost distins la un festival coral din Ungaria, cu medalia de argint și cu Diploma de onoare, la Festivalul coral de la Llangollen (Anglia). Medalia de aur am primit-o la Festivalul internațional al țărilor balcanice și Mării Adriatice.

Să obțină toate aceste rezultate a fost nevoie, desigur, de o înaltă probă de profesionalitate artistică, de voință, de multe ore de repetiție, ore obositoare, uneori pînă la epuizare, de multe spectacole susținute pe scenele casei de cultură, dar și pe scenele de spectacole ale unor mari întreprinderi din sector. Și, ca să întregim tabloul tuturor activităților de la Casa de cultură „Nicolae Bălcescu" din Capitală, trebuie să pomenim aici și de formația de satiră și umor, de orchestra de muzică populară, de formația de teatru care la ultima ediție a Festivalului național „Cîntarea României", a obținut locul trei pe țară, de cenaclul de mare tradiție literară „George Bacovia", condus de poetul George Păun, cenaclu care edita cîndva revista „Cadran", oglindă a vieții cultural-artistice și literare din sector.

Am răsfoit calendarul cu manifestări cultural-artistice, educative, întocmit pentru această perioadă de vacanță de iarnă : într-una din zile se află programată o dezbatere pe marginea Documentelor celui de-al XII-lea Congres al partidului : „Creșterea continuă a bunăstării materiale a întregului popor — scopul fundamental al politici P.C.R.". Cei care vor asculta conferințele și vor participa la dezbateri sînt muncitorii cîtorva întreprinderi economice. În altă zi, la Întreprinderea „Flamura Roșie", se va deplasa brigada științifică, se vor dezbate cîteva teme juridice și medicale, solicitate de muncitori ; cercetătorul Olimpiu Crauciuc va susține, în cadrul „Cadranului politic mondial", tema : „Despre dezarmare și criza de energie în lume" La studioul de istorie „Dacia", oaspeții casei de cultură vor putea participa la simpozionul intitulat „Din tradițiile luptei pentru proclamarea Republicii". Activitățile educative, științifice, sînt completate de seri cultural-distractive, de momente folclorice, seri de poezie patriotică susținute de membrii cenaclului literar dintre care unii, laureați ai Festivalului național „Cîntarea României".

Stăm de vorbă, în continuare, cu metodiștii Dan Anghelescu și Coca Manolescu ; ne interesează felul în care se sondează aici gustul opiniei publice, formată, firește, din membrii beneficiari ai acțiunilor cultural-educative. Și aflăm că, încă din vară, metodiștii casei de cultură au făcut un adevărat test : au propus (pe niște chestionare) activitățile casei de cultură și le-au solicitat oamenilor propunerile lor, activitățile care îi interesează. Ce a rezultat din acest test ? Oamenii au solicitat, pe lîngă acțiunile propuse, întîlniri cu arhitecți care lucrează la sistematizarea Capitalei, inițierea unui club de creație tehnologică și inginerească, un curs de organizare științifică a întreprinderilor socialiste, organizarea studioului de istorie „Dacia", o posibilitate de a orienta activitatea educativă a oamenilor, to mai spre acele informații, cunoștințe de care ei au nevoie.

N. GRIGOR

Flacăra. Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : Secția social-politică (**N. Gr. Mărășanu,** Mihai Stănescu Nelu Ionescu) — 1 623 ; Secția știință-învățămînt (**Liviu Timbus,** Emanuel Valeriu, Lionel Nițescu) — 1 606 ; Secția reportaj, scrisori, probleme cetățenești (**Nicolae Cristache,** Ilie Purcaru, Marga Nedelea, Mihai Pelin) — 1 618, 1 787, 1 617 ; Secția cultură-cenaclu (**George Arion,** Adrian Dohotaru) — 1 619 ; Sectorul fotoreportaj — 1 595 ; Secretariat de redactie (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană) — 1 782, 1 621 ; Administrație : 17 78 82 și 17 60 10 — interior 1 783 ; secretar responsabil de redacție (**Tudor OCTAVIAN** — 17 60 10 interior 1 611) ; redactor șef adjunct (**Nicolae ARSENIE** — 17 60 10 interior 1 786) ; redactor șef — 17 60 10 interior 1 822. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import presă. P.O. BOX-136-137, telex : 11 226, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor-șef : ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 3 LEI

41 505